

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΙ. ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

Η πολιτική μας των στελεχών στο ΚΚΕ τα τελευταία δέκα χρόνια

Α. ΒΛΑΝΤΑ

Τριάντα χρόνια πάλης του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας. Συμπεράσματα και διδάγματα.

Γ. ΓΟΥΣΙΑ (ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ)

Τό ιδεολογικό μας μέτωπο.

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

CONFIDENTIAL

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ.

<i>Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΟ ΚΚΕ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ</i>	7
1. Εισαγωγή	9
2. <i>Η πολιτική μας των στελεχών μέχρι την πρώτη κατοχή</i>	15
3. <i>Η πολιτική μας των στελεχών στον εθνικοαπελευθερωτικό μας αγώνα 1940-44—Δεκέμβρη—Βάρκιζα</i>	20
4. <i>Η πολιτική μας των στελεχών στη μεταβαρκεζιανή περίοδο και μέχρι το δεύτερο ένοπλο αγώνα</i>	25
5. <i>Η πολιτική μας των στελεχών στη δεύτερή μας εθνική αντίσταση 1946-1949.</i>	31
6. <i>Τά στελέχη μας έπειτα από την προσωρινή μας υποχώρηση</i>	37
7. <i>Η κριτική και αυτοκριτική και τά στελέχη μας</i>	45
8. <i>Τι στελέχη μας χρειάζονται σήμερα. Το τμήμα στελεχών και σχολών της ΚΕ.</i>	51
9. <i>Γενικά συμπεράσματα</i>	55

Α. ΒΛΑΝΤΑ.

<i>ΤΡΙΑΜΙΣΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΛΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ. Συμπεράσματα και διδάγματα</i>	59
1. <i>Από το Λιτόχωρο ως την 3η 'Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ</i>	72
2. <i>Από την 3η 'Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ ως την 7η του έτους στο Μαλι-Μάδι</i>	83

25X1A

CONFIDENTIAL

3. Από την ήττα του έχθρου στο Μαλι-Μάδι ως την προσωρινή αποχώρηση στις 29 Αυγούστου 1949	113
4. Η πολιτική δουλιά μέσα στο Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας	134
5. Η εκπαίδευση στο Δημοκρατικό στρατό Ελλάδας	143
6. Γενικά συμπεράσματα	147

Γ. ΓΟΥΣΙΑ (ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ)

ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΤΩΠΟ	155
1. Εισαγωγή	157
2. Τα ιδεολογικά προβλήματα του ΚΚΕ από το 1941 μέχρι τη Βάρκιζα	162
3. Τα ιδεολογικά προβλήματα του ΚΚΕ από τη Βάρκιζα μέχρι την ήττα μας στο Βίτσι-Γράμμο	169
4. Πώς εκδηλώνονται σήμερα οι αντιμαρξιστικές δοροτουνιστικές ή άλλες έχθρικές αντιλήψεις	176
5. Τα σημερινά ιδεολογικά ζητήματα του Κόμματος.	182

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Σέ μερικά αντίτυπα, στή σελ. 83, στήν άρχή τής τελευταίας γραμμής δέν έκτυπώθηκαν οι λέξεις: Κόμματός μας.

Στή σελ. 121, σειρά 11 από κάτω, οι λέξεις πυροβόλα 87, νά διαβαστούν πολυβόλα 87.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Νίκου Ζαχαριάδη: 'Η πάλη για τή Λευτεριά
καί τή Δημοκρατία στην 'Ελλάδα.

'Η 'Ελλάδα στό δρόμο προς τή Νίκη. - 'Απο-
φάσεις τής 5ης 'Ολομέλειας τής ΚΕ τού
ΚΚΕ.

'Η Νέα κατάσταση και τά καθήκοντα μας.
'Απόφαση τής 6ης 'Ολομέλειας τής ΚΕ
τού ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Καινούργια Κατάσταση -
Καινούργια Καθήκοντα.

Μήτσου Παρτσαλίδη: Στά 31 χρόνια τού ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Ι. Β. Στάλιν - 'Ο δάσκα-
λος και οδηγητής, ό σύντροφος και φί-
λος (όμιλία).

Νίκου Ζαχαριάδη: Θέσεις για τήν Ιστορία
τού ΚΚΕ.

Δημήτρη Βλαστιά: 'Η κατάσταση στην 'Ελ-
λάδα και τά καθήκοντα τού Κόμματος.
Εισήγηση στην 7η 'Ολομέλεια τής ΚΕ
τού ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Μερικά ζητήματα από τήν
κατάσταση και τήν κομματική ζωή. Λό-
γος στην 7η ολομέλεια τής ΚΕ τού ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Δέκα χρόνια πάλης. Συ-
μπεράσματα-διδάγματα-καθήκοντα.

Β. Μπαρτζιώτα - Δ. Βλαντ - Γ. Γούσια: Προς
τήν 3η Συνδιάσκεψη τού ΚΚΕ.

ΤΙΜΗ 5000 ΔΡΧ

CONFIDENTIAL

Π Ρ Ο Σ Τ Η Ν 3η - Σ Υ Ν Δ Ι Α Σ Κ Ε Ψ Η Τ Ο Υ Κ Κ Ε

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ
ΣΤΟ ΚΚΕ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΒΑΣΙΛΗ ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(Σελ. 9) Ένα άπτα πιδ σοβαρά προβλήματα, που έχει νά εξετάσει ή Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ, είναι ή πολιτική μας των στελεχών στα τελευταία δέκα χρόνια. Η Συνδιάσκεψη θά εξετάσει αν ή πολιτική μας για τήν επιλογή, ανάπτυξη, τοποθέτηση, διαπαιδαγώγηση και έλεγχο των στελεχών μας στο διάστημα αυτό ήταν σωστή ή όχι, ποιά λάθη και ποιές αδυναμίες παρουσιάστηκαν στην επιλογή και εξέλιξη των στελεχών, θά βγάλει συμπεράσματα και διδάγματα στο σοβαρό αυτό τομέα της δουλειάς, που θά βοηθήσουν στην παραπέρα ανάπτυξη των οργανώσεων για τή σωστή και γρήγορη εφαρμογή της κομματικής γραμμής. Η Συνδιάσκεψη με βάση τά καινούργια δεδομένα και τή νέα πείρα, θά ξαναμελετήσει και θά αξιολογήσει όλα τά στελέχη του ΚΚΕ και πρώτ'άπδλα τά άνωτερα και καθοδηγητικά στελέχη του Κόμματος.

Τό ΚΚΕ άνάπτυξε τά τελευταία δέκα χρόνια, εκατοντάδες και χιλιάδες καινούργια στελέχη που σφυρηλατήθηκαν στη φωτιά μεγάλων ταξικών μαχών, πολέμησαν παλικαρίσια τους Γερμανούς, Ιταλούς, Άγγλους και Αμερικάνους καταχτητές, όργανωσαν και καθοδηγήσαν μαζικούς οικονομικούς και πολιτικούς άγώνες και στάθηκαν πιστά και αξια παιδιά του ελληνικού λαού. Η μελέτη και ή άνάλυση της δουλειάς μας στα στελέχη, ή γενίκευση της πλούσιας πείρας, θετικής και άρνητικής, θά έξοπλίσει τό Κόμμα μας για νά ξεπεράσει τίς αδυναμίες, που παρουσιάζει στον τομέα των στελεχών, νά άτσαλώσει τά στελέχη του, νά τά κάνει ικανά νά σταθούν στέρεα στο ύψος της πολιτικής γραμμής για τήν εφαρμογή των αποφάσεων της Συνδιάσκεψης. Όλα τά στελέχη του ΚΚΕ θά πρέπει στην πορεία της προετοιμασίας της Συνδιάσκεψης, στη Συνδιάσκεψη και έπειτα άπ'αυτήν, νά μελετήσουν και νά μελετάνε διαρκώς με πνεύμα κομματικής, μολ-(Σελ.10)σεβλικής κριτικής και αυτοκριτικής τή δράση τους, νά ξαναδοϋν άπτή ρίζα τόν έαυτό τους, νά αναγνωρίσουν τά λάθη τους, παλιά και καινούργια, νά βαθαίνουν σ'αυτά και νά βρουν τίς αίτιες τους, γιατί μόνο έτσι θά μπορέσουν ν' ανταποκριθοϋν στη σημερινή υπεύθυνη άποστολή τους.

Τό πρόβλημα των στελεχών, όπως μας δέδαξαν οι μεγάλοι μας άρχηγοί, οι δημιουργοί του ΒΚΠ (μπ.) ΛΕΝΙΝ-ΣΤΑΛΙΝ, είναι πάντα βασικό πολιτικό και όργανωτικό πρόβλημα. Άπτή σωστή λύση του προβλήματος αυτού στο ΚΚΕ, έξαρτάται ή σωστή εφαρμογή της πολιτικής του γραμμής, ή τύχη της ίδιας της πολιτικής γραμμής. Υπάρχουν όμως περίοδοι, όπως ή σημερινή για τό ΚΚΕ έπειτα άπό τήν ήττα μας στο Βίτσι-Γράμμο και τήν προσωρινή μας υποχώρηση, που τό πρόβλημα, ή πολιτική των στελεχών, άποχτά άποφασιστική σημασία. Τό ΚΚΕ είχε και έχει, άπτό 1945 μέχρι σήμερα, βασικά σωστή πολιτική γραμμή. Σωστά άποφάσισε στη 2η Όλομέμεια της ΚΕ του ΚΚΕ τόν ένοπλο άγώνα και δημιούργησε τό ΔΣΕ που πάλαψε 3½ χρόνια με τό όπλο στο χέρι. Φώτισε σωστά τίς αίτιες και τήν ιδιομορφία της υποχώρησης και συγκέντρωσε τό κέντρο του βάρους του Κόμματος στους μαζικούς οικονομικούς και πολιτικούς άγώνες για τό φαμί, λευτεριά, δημοκρατία, ειρήνη.

Για τή γρήγορη εφαρμογή αυτής της σωστής γραμμής θ'άποφασίσουν οι άνθρωποι, τά στελέχη. Τό σοβαρότατο πρόβλημα της άνασυγκροτήσεως των Κομματικών οργανώσεων, που έβαλε ή 7η

- 2 -

Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Μάης 1950) είναι πρῶτ' ἄπδλα ζήτημα στελεχῶν, αὐτῆς ἐπιλογῆς καὶ προετοιμασίας, πολιτικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ προσανατολισμοῦ τους, μὲ βάση τὴ μαρξιστικολενινιστικὴ, σταλινικὴ κατάρτιση καὶ διαπαιδαγώγησή τους. Ἔίναι ζήτημα καθημερινῆς φροντίδας καὶ βοήθειας στὰ στελέχη γιὰ νὰ τὰ βγάλουν πέρα μὲ τὶς δυσκολίες τῆς κατάστασης, νὰ ἐκμεταλλεῦτον τὶς εὐνοϊκὲς δυνατότητες ποὺ ὑπάρχουν καὶ νὰ τραβήξουν στὴ λύση ὄλων τῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὶς ὀργανώσεις μας. Ἔίναι χαρακτηριστικὸ ὅτι, σὲ ὅσες ὀργανώσεις τὸ Κόμμα μας κατάρθωσε νὰ ἐκασφαλίσαι πιστὰ, ἱκανὰ καὶ ἐμπειρα στελέχη, αὐτὲς ἀναπτύσσουν μιὰ ὀδωπλευρὴ δράση, βάζοντας γερὰ τὰ θεμέλια τῆς παράνομης συνισμοτικῆς ὀργάνωσης, ποὺ ἔχει ὡστὰ νὰ συνδυάζει τὴ νόμιμη καὶ τὴν παράνομη δουλειά. Νὰ γιὰτὶ μέσα στὶς σημερινὲς συνθήκες τὸ ζήτημα τῶν στελεχῶν ἔχει γιὰ τὸ ΚΚΕ ἀποφασιστικὴ σημασία. Τὸ ἔργο τῆς Συνδιάσκεψης τοῦ ΚΚΕ ἔίναι πραγματικὰ πολὺπλευρο, γιὰτὶ ἀνάμεσα στ' ἄλλα θὰ φωτίσει, θὰ ἀναλύσει καὶ θὰ δώσει στὸ Κόμμα ὅλη (Σελ. 11) τὴν πείρα πάνω στὸ βασικὸ αὐτὸ πρόβλημα τῶν στελεχῶν.

Στὸ δεκάχρονο ποὺ μᾶς πέρασε, ἡ βασικὴ μάζα τῶν στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ ἄντεξε στὴ σκληρὴ δοκιμασία καὶ πάλιν ἠρωϊκὰ γιὰ τὰ ζητήματα καὶ τὴν προκοπὴ τοῦ λαοῦ. Χιλιάδες μέλη καὶ στελέχη τοῦ ΚΚΕ ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ Κόμματος. Δεκατέσσερα μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τοῦ ΚΚΕ, ἐκτελέστηκαν ἀπτοὺς μοναρχοφασίστες ἢ σκοτώθηκαν στὰ μέτωπα. Ἀνάμεσα τους εἶναι οἱ Στέργιος Ἀναστασιάδης, Ἀρίστος Βασιλειάδης, Μήτσος Παπαρήγας, Νίκος Ἀραμπατζῆς, Νίκος Ζαγουρτζῆς, Γιώργης Τσιτῆλος, Βασίλης Μαρκεζίνης, Ἀδάμ Μουζενίδης, Στέφανος Γκιουζέλης καὶ ἄλλοι. Τὰ ἠρωϊκὰ παράδειγμα τέτοιων στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ ὅπως ὁ Ἀρελάκης, ἡ Κούλα Ἐλευθεριάδου, Μαρία Βασιλειάδου, Εὐαγγελία Κουσαντζα, ὁ Κουκουρας, ὁ Διαμαντέης, ὁ Ζάρας, ὁ Τριανταφύλλου, ὁ Πάνος, ὁ Παπαδημητρίου, ὁ Παλιούρας, ὁ Καρτσιώτης κλπ, γίνεται σημαία γιὰ τὰ νέα στελέχη τοῦ Κόμματος, δείχνει σ' αὐτὰ πῶς πρέπει νὰ ζοῦν, νὰ παλαίβουν, νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ πεθαίνουν οἱ Κομμουνιστές.

Στὴν περίοδο αὐτὴ ποὺ δεχόμαστε, δὶπλα στὰ στελέχη ποὺ πάλαιψαν καὶ ἀνταποκρίθηκαν στὴν ἀποστολὴ τους, παρὰ τὰ λάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες τους, παρουσιάστηκαν καὶ ἀνώτατα καθοδηγητικὰ στελέχη, ποὺ εἶχαν ἀνώτατες καὶ ὑπεύθυνες θέσεις στὸ ΔΣΕ καὶ τὴν ΠΔΚ, ποὺ στὶς δυσκολίες καὶ κρίσιμες στιγμὲς ποὺ πέρασαμε, τάχασαν, ζαλιστήκαν καὶ πανικοβλήθηκαν. Τὰ στελέχη αὐτὰ, ὅπως εἶναι ὁ Μάρκος, ὁ Παρτσαλίδης, ἡ Χρῦσα, ὁ προδότης Καραγιώργης καὶ ὁ Ἀποστόλου, παρουσιάστηκαν μὲ ὀπορτουμιστικὲς ἀπόψεις, "αὐτήρες" τοῦ ΚΚΕ, ποὺ ἔχουν σκοπὸ νὰ τὸ τραβήξουν ἀπὸ τὸ σωστὸ δρόμο καὶ νὰ σπείρουν τὴ σύγχυση καὶ τὴν ἀπογοήτευση μὲς στὶς γραμμὲς του, νὰ ὀργανώσουν φραξιονιστικὴ πᾶλη καὶ νὰ διαλύσουν ἀπτὰ μέσα τὸ Κόμμα μας. Ἔχουμε καὶ ἄλλα στελέχη σὺν τὸν Βατουσιανὸ, τὸ Χατζῆ, τὸν Τσάντη, τὸ Βέττα, κλπ, ποὺ ἔδειξαν κλασικὴ ἀνικανότητα στὴν πορεία τοῦ ἔνοπλου ἀγῶνα καὶ δὲ μπορούσαν ν' ἀνήκουν στὸ καθοδηγητικὸ ὄργανο τοῦ Κόμματος, εἴτε σὺν τὸν Μπλάνα, ποὺ στὴν οὐσία πρόδωσε στὴν Ἀθήνα καὶ τὸ Ρουμελιώτη ποὺ λιποτάχτηκε, εἴτε σὺν τὸ Μαυρομάτη ποὺ διαγράφηκε γιὰ ἀντισοβιετικὲς ἐκδηλώσεις. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκδηλώσεις θέλουν μελέτη, φωτισμὸ, ἐξήγηση, γιὰ νὰ δεῖ ὀδωπλευρὸ τὸ Κόμμα, τὰ μέλη καὶ τὰ στελέχη του, τὴν οὐσία τῶν ὀπορτουμιστικῶν τους ἀπόψεων, τὴ συνθηκολόγησή τους μπροστὰ στὸν ταξικὸ ἐχθρὸ, νὰ δεῖνει τὴν πᾶλη του ἐναντίον στὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς, νὰ βγάλει ἀπτὰ πάνω του τὴ σκουριά τοῦ ὀπορτουμισμοῦ καὶ τῆς συνθηκολόγησης καὶ πῶς δυνατὸ, ἐνιαῖο καὶ μονολιθικὸ, καθοδηγούμενο ἀπτὴ διδασκαλία τοῦ τοῦ Μάρξ-Ἐνγκελς-Λένιν-Στάλιν, νὰ τραβήξει

- 3 -

μπροστά σε νέους αγώνες και νίκες. Οι απόψεις του Μάρκου-Παρσαλίδη-Χρύσας-Κηραγιώργη-^ο /προσδίου είναι τυπική έκδηλωση του δεξιού όπορτουισμού και εμφανίστηκαν μέσα στις δυσκολίες του ένοπλου αγώνα και έπειτα άπτην προσηνή ήττα μας. ^ο σ. Στάλιν διδάσκει:

^ο Η δεξιά παρέκκλιση στον Κομμουνισμό, στις συνθήκες του καπιταλισμού, σημαίνει την τάση, τη ροπή μιας μερίδας κομμουνιστών που είναι αλήθεια ότι δεν διαμορφώθηκε και ίσως δεν συνειδητοποιήθηκε άκρως, πάντως είναι τάση έκφυγής από την επαναστατική γραμμή του μαρξισμού προς την πλευρά της σοσιαλδημοκρατίας...

^ο Η νίκη της δεξιάς παρέκκλισης στη Κομμουνιστικά Κόμματα των καπιταλιστικών χωρών θα σημαίνει ιδεολογική καταστροφή για τα Κομμουνιστικά Κόμματα και τεράστιο δυνάμωμα του σοσιαλδημοκρατισμού. Και τί σημαίνει τεράστιο δυνάμωμα του σοσιαλδημοκρατισμού. Σημαίνει δυνάμωμα και στέρηση του καπιταλισμού, γιατί η σοσιαλδημοκρατία είναι το κύριο στήριγμα του καπιταλισμού στην εργατική τάση. Κατά συνέπεια, νίκη της δεξιάς παρέκκλισης στα Κομμουνιστικά Κόμματα των καπιταλιστικών χωρών, οδηγεί στην ανάπτυξη των συνθηκών που είναι άπαραίτητες για τη διατήρηση του καπιταλισμού" (Στάλιν, "Ζητήματα Λενινισμού", 11η ρούσικη έκδοση, σελ. 204-205).

Οι θεμελιωτές του Μπολσεβίκικου Κόμματος, ο ΛΕΝΙΝ και ο ΣΤΑΛΙΝ, έπεξεργάστηκαν τις ιδεολογικές, θεωρητικές και οργανωτικές βάσεις των ΚΚ και καθόρισαν τον άποφασιστικό ρόλο των στελεχών στη λήση των πολιτικών και οργανωτικών προβλημάτων του Κόμματος.

^ο σ. Στάλιν διδάσκει:

"Τα στελέχη του Κόμματος, είναι το καθοδηγητικό σώμα του Κόμματος και μια που το Κόμμα μας βρίσκεται στην έξουσία, αυτά άποτελούν το καθοδηγητικό σώμα των διευθυντικών κρατικών όργάνων. Έπειτα άπτην έπεξεργασία της σωστής πολιτικής γραμμής και τη δοκιμασία της στην πράξη, τα στελέχη του Κόμματος γίνονται η άποφασιστική δύναμη της Κομματικής και κρατικής καθοδήγησης. Το νάχεις σωστή πολιτική γραμμή είναι βέβαια η πρώτη και σοβαρότερη υπόθεση. Όμως αυτό δεν είναι πάλι άρκετό. Η σωστή πολιτική γραμμή δε μας χρειάζεται για διακήρυξη, μά για έφαρμογή στη ζωή. Μά για να κάνεις πράγματιότητα τη σωστή πολιτική γραμμή, χρειάζονται στελέχη, χρειάζονται άνθρωποι, που να καταλαβαίνουν την πολιτική γραμμή του Κόμματος, που να την άφομαιώνουν σά δική τους γραμμή, έτοιμοι να την μεταφέρουν στη ζωή, που μπορούν να την πραγματοποιούν στην πράξη και να είναι έμνοοι ν' άνταποκρίνονται σ' αυτήν, να την υπερασπίζονται, να παλαίβουν γι' αυτή. Χωρίς αυτό η σωστή πολιτική γραμμή κινδυνεύει να μείνει στο χαρτί.

^ο Έδώ άκριβώς βρίσκεται το ζήτημα για τη σωστή έπιλογή των στελε- (Σελ. 13

CONFIDENTIAL

- 4 -

χών, για την ανάπτυξη των στελεχών, για την ανάδειξη νέων ανθρώπων, για τη σωστή κατανομή των στελεχών, για τον έλεγχο τους πάνω στη δουλιά που έκαναν:

Τι σημαίνει, σωστά να διαλέγεις τα στελέχη;

Να διαλέγεις σωστά τα στελέχη, αυτό ακόμα δε σημαίνει να συγκεντρώνεις γύρω σου αντικαταστάτες και βοηθούς, να φτιάχνεις γραφεία διοίκησης και να ξεπολύσεις απ' εκεί διάφορες υποδείξεις. Αυτό επίσης δε σημαίνει κατάχρηση της εξουσίας σου, να μεταθέτεις χωρίς νόημα δεκάδες και εκατοντάδες ανθρώπους απτή μία θέση στην άλλη και ξαναπύω και να κάνεις άτελει-ωτες „αναδιοργανώσεις”.

Να διαλέγεις σωστά τα στελέχη σημαίνει:

Πρώτο. Να εκτιμάμε τα στελέχη σαν το χρυσό άποθεμα του Κόμματος και του κράτους, να τα εκτιμάμε, να τους έχουμε σεβασμό.

Δεύτερο. Να γνωρίζουμε τα στελέχη, με επιμέλεια, να μελετάμε τα προτερήματα και τις αδυναμίες κάθε στελέχους, να ξέρουμε σε ποιά θέση μπορούν εύκολοτερα να αναπτυχθούν οι ικανότητες του στελέχους.

Τρίτο. Να αναπτύσσουμε προσεχτικά τα στελέχη, να βοηθάμε κάθε αναπτυσσόμενο στέλεχος να ανεβαίνει, να μη λυπούμαστε καιρό για να "καταπιάνομαστε" ύπομονητικά με τέτλια στελέχη και να επιταχύνουμε την ανάπτυξη τους.

Τέταρτο. "Έγκαιρα και θαρραλέα να αναδειχνουμε νέα, νεαρά στελέχη, χωρίς να τ' αφήνουμε να μαραζώνουν στην παλιά θέση, χωρίς να τ' αφήνουμε να ξυνίσουν.

Πέμπτο. Να τοποθετούμε τα στελέχη κατά τέτιο τρόπο, ώστε το κάθε στέλεχος να μπορεί να δώσει στην κοινή υπόθεση μας το μέγιστο αυτών που μπορεί γενικά να δώσει με τις προσωπικές του ικανότητες, ώστε η γενική κατεύθυνση της δουλιās για την κατανομή των στελεχών ν' ανταποκρίνεται πέρα για πέρα στις απαιτήσεις αυτής της πολιτικής γραμμής για την εφαρμογή της οποίας γίνεται αυτή η κατανομή.

Ίδιαίτερη σημασία έχει εδώ το ζήτημα για τη θαρραλέα και έγκαιρη ανάδειξη νέων, νεαρών στελεχών. Νομίζω ότι στους ανθρώπους μας δεν είναι ακόμα έντελώς ξεκαθαρισμένο αυτό το ζήτημα. Μερικοί θεωρούν ότι για την επιλογή των ανθρώπων πρέπει να προσανατολιζόμαστε, κυρίως, στα παλιά στελέχη. "Άλλοι, αντίθετα, νομίζουν ότι πρέπει να προσανατολιζόμαστε, κυρίως, στα νεαρά στελέχη. Μου φαίνεται ότι κάνουν λάθος και οι μόν και οι δέ. Τα παλιά στελέχη αποτελούν, βέβαια, μεγάλο πλούτο για το Κόμμα και το κράτος. Έχουν αυτό που δεν τ' έχουν τα νεαρά στελέχη - τεράστια πείρα καθοδήγησης, μαρξιστικολενινιστικό άσάλλωμα στις άρχές, γνώση της υπόθεσης, δύναμη προσανατολισμού. Πρωτ' άπό όλα όμως, τα παλιά στελέχη είναι πάντα λίγα, λιγότερα άποτι χρειάζεται, κι αυτά άρχίζουν τμηματικά να άχρηστεύονται έξ αίτίας των φυσικών νόμων. Δεύτερο, σ' ένα μέρος των παλιών στελεχών ύπάρχει κάποτε ή τάση έπίμονα να βλέπουν προς τ' παρελθόν, να κολλάνε στο παλιό και να μήν παρατηρούν το νέο στη ζωή. Αυτό όνομάζεται χάσιμο του γίσθηματος του νέου. Αυτό είναι πολύ σοβαρή και επικίνδυνη αδυναμία. Όσον άφορά τα νεαρά στελέχη, σ' αυτά βέβαια δεν ύπάρχει αυτή ή πείρα, τ'

CONFIDENTIAL

- 5 -

ατσάλωμα, ή γνώση τής υπόθεσης και ή δύναμη προανατολισμού που κατέχουν τά παλιά στελέχη. Άλλά, πρώτο, τά νεαρά στελέχη αποτελούν τήν τεράστια πλειοψηφία, δεύτερο, είναι νεαρά και για τήν ώρα γι' αὐτά δέν υπάρχει κίνδυνος νά ἀχρηστευθοῦν γιά λόγους ηλικίας, τρίτο, σ' αὐτά ὑπάρχει σέ πληθώρα τὸ αἶσθημα τοῦ καινούργιου-πολύτιμη ἰδιότητα γιά κάθε μπολσεβίκικο στέλεχος- και (Σελ. 14) τέταρτο, ἀναπτύσσονται και μορφώνονται τόσο γρήγορα, πηδοῦν πρὸς τὰ πάνω τόσο δριμυτικά, ὡστε δέν είναι μακρυὰ καιρὸς που θά φθάσουν τὰ παλιά, θά σταθοῦν πλευρὸ μὲ πλευρὸ μαζί τους και θά τ' ἀντικαταστήσουν ἐπ' αἰτία. Ἐπομένως τὸ καθήκον συνίσταται ὄχι στὸ νά προανατολιζόμαστε στὰ παλιά εἴτε στὰ νέα στελέχη, μὰ στὸ νά ἁρμονίζουμε τή συνένωση τῶν παλιῶν και τῶν νεαρῶν στελεχῶν σὲ μιὰ γενική ἀρχήστρα καθοδηγητικῆς δουλιᾶς τοῦ Κόμματος και τοῦ κράτους.

Νά γιατί είναι ἀνάγκη ἔγκαιρα και θαρραλέα νά ἀναδειχουμε νεαρά στελέχη στὰ καθοδηγητικὰ πὸστα". (Στάλιν, "Ζητήματα τοῦ Λενινισμού", 11η ροῦσ. ἔκδοσις, σελ. 595-596).

Θεώρησα σκόπιμο νά παραθέσω αὐτὸ τὸ μεγάλο κομμάτι ἀπὸ Στάλιν γιατί σὲ δύσκολες στιγμὲς τοῦ κινήματος, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ἤττα, ἔστιν και προσωρινή, πρέπει νά ἀνατρέχουμε στὶς πηγές τοῦ μαρξισμού-λενινισμού, νά τίς μελετᾶμε δημιουργικά και νά βαθαίνουμε σὲ ὅτι μᾶς διδάσκουν οἱ τίτάνες τοῦ Κομμουνισμού. Είναι στοιχειώδης ὑποχρέωση γιά ὅλα τὰ στελέχη μας. Τὰ παραπάνω λόγια τοῦ Μεγάλου ΣΤΑΛΙΝ ζωγραφίζουν μὲ τή σταλινική μεγαλοφυΐα και τήν κρυστάλλινη καθαρότητα τὰ βασικά συστατικά τῆς πολιτικῆς τῶν στελεχῶν, ὅπως βγαίνει ἀπὸ τὴν 50χρονη ἱστορία τοῦ ΒΚΠ (μπ.). Νά ἐχτιμάμε τὰ στελέχη μας σάν τὸ "χρυσὸ ἀπόθεμα", νά ξέρουμε τὰ στελέχη μας, προσεχτικά νά ἀναπτύσσουμε τὰ στελέχη μας, ἔγκαιρα και θαρραλέα νά ἀναδειχουμε νέα στελέχη, νά κάνουμε σωστή κατανομή τῶν στελεχῶν, νά συνδυάζουμε και νά συνενώσουμε τὰ παλιά και τὰ καινούργια στελέχη "σὲ μιὰ γενική ἀρχήστρα καθοδηγητικῆς δουλιᾶς", αὐτὴ είναι ἡ οὐσία τῆς σταλινικῆς πολιτικῆς στελεχῶν. Στηριζόμενο τὸ Κόμμα μας σ' αὐτὲς τίς βασικές ἀρχές θά μελετήσει στή Συνδιάσκεψή του κριτικά τήν πολιτικὴ του τῶν στελεχῶν, θά βγάλει συμπεράσματα, θά ὀδεῖ σωστὴ ἐχτίμησι γιά πρῶτα και πράγματα. "Και πρῶτ' ἀπὸλα-ὅπως γράφει ὁ σ. Ζαχαριάδης στὸ ἄρθρο του γιά τὴ Συνδιάσκεψη-γιά τὰ πρῶτα και ἔργα τῆς καθοδήγησης τοῦ ΚΚΕ, σὰ σύνολο, μὰ και γιά τὰ ξεχωριστὰ πρῶτα, ἀφοῦ αὐτὰ φέρνουν και τήν πρωταρχική εὐθύνη". Ἡ δουλιὰ αὐτὴ μᾶς χρειάζεται ἀκόμα γιατί στὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια χάσαμε πολλὰ στελέχη, ἓνα μεγάλο κομμάτι ἀπ' τὴν ἴδια τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ και τώρα πρέπει νά συμπληρώσουμε τὰ κενὰ σὲ ὅλη τὴν κομματικὴ ἱεραρχία. Νά ἀναδειξουμε ἔγκαιρα και θαρραλέα νέα στελέχη που δοκιμάστηκαν στή σκληρὴ ζωὴ τῆς παρανομίας και ἀντεξάν σάν τίς κολώνες τοῦ Παρθενῶνα, ἀπὸ κελῶνες που δέν προσκύνησαν καταχτητὴ και μοναρχοφασίστα, που πολέμησαν τριάντη χρόνια στὸ ΔΣΕ σάν Κολοκοτρωναῖοι, στελέχη που ἔχουν τὸ αἶσθημα τοῦ καινούργιου και ἀπεριόριστη (Σελ. 15) ἐμπιστοσύνη στὸ ΚΚΕ και στήν ὑπόθεσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, στή Σοβιετικὴ Ἐνωση-τὸ ΒΚΠ (μπ) και τὸ Μεγάλο ΣΤΑΛΙΝ.

- 6 -

2. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΟΧΗ

Για να δούμε και να μελετήσουμε την πολιτική μας των στελεχών στα χρόνια αυτά (από το 1918-1940) θα τα χωρίσουμε σε δύο περιόδους: α) 'Από το 1918 μέχρι την επέμβαση της ΕΕ της ΚΔ (έκκληση της Διεθνούς προς το Κόμμα μας, 1931 β) 'Από την επέμβαση της ΚΔ μέχρι την πρώτη κατοχή.

Στην πρώτη περίοδο της παιδικής και εφηβικής ηλικίας του ΚΚΕ, το Κόμμα μας δεν έχει μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών. Τότε γινόταν μια άδικοτητα πάλι ανάμεσα στην προλεταριακή βάση του Κόμματος και τις δοκτριματικές του καθοδηγήσεις (δοκτριματισμός-λικβινταρισμός-φραξιονισμός).

Οι καθοδηγήσεις αυτές, όχι μόνο δε μπορούσαν να έχουν σωστή πολιτική στελεχών μα και προσπαθούσαν να εμποδίσουν την ανάπτυξη απ'τά κάτω των καινούργιων προλεταριακών στελεχών που είναι νόμος στη ζωή των ΚΚ. 'Ο δοκτριματισμός, που για φορές του είχε διάφορους μικροαστούς διανοούμενους με τη θεωρία "της μακράς και νομίμου ύπαρξεως", δε μπορούσε να έχει πολιτική στελεχών.

Οι λικβινταριστές με τη θεωρία τους των δύο σκελών, που μιλούσε και για οργανική ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού και για τη διάλυση του ΚΚΕ, ήθελαν να βάλουμε στα καθοδηγητικά όργανα του Κόμματος άριστους άστούς διανοούμενους τύπου Καλιτσούνκη για να μας μάθουν το μαρξισμό. Οι φραξιονιστές βουτηγμένοι μέχρι το λαιμό στο βούρκο της φραξιονιστικής πάλης που καθοδηγούνταν και έλεγχονταν από την ασφάλεια, δεν είχαν "καιρό" για τη δημιουργία και ανάπτυξη νέων στελεχών και έκαναν ότι περνούσε από το χέρι τους για να χαλάσουν και να εξοντώσουν μια σειρά στελέχη.

Στην περίοδο αυτή, μέσα σε αφάνταστες δυσκολίες, που τις χαρακτηρίζει ή πείνα και οι καταδιώξεις και ή έλλειψη κάθε ενδιαφέροντος από τις τότε κομματικές καθοδηγήσεις και μέσα στη φωτιά των ταξικών μαχών, αναπτύσσονταν απ'τά κάτω μια σειρά στελέχη που άτσαλώθηκαν μέσα στις δοκιμασίες και αποτέλεσαν αργότερα τον καθοδηγητικό πυρήνα του ΚΚΕ. Είναι αυτοί που καθοδηγούσαν το μαζικό άπεργιακό κίνημα της περιόδου εκείνης, που πολέμησαν την παγκαλική δικτατορία και καθοδήγησαν μια σειρά από αγροτικές εξεγέρσεις και άλλους μαζικούς αγώνες.

(Σελ. 16) Για τα στελέχη του ΚΚΕ ή περίοδος αυτή είναι ή ρ ω ξ η ή. Είχαν να παλέψουν με πολλές δυσκολίες και με έχθρους έξω και μέσα στο Κόμμα. Οι καθοδηγήσεις είχαν εγκαταλειμένα τα στελέχη και επικρατούσε ένα απαράδεκτο καθεστώς για το Κόμμα μας. Το συμφέρον της φράξιας και όχι οι ανάγκες του κινήματος καθόριζαν τη συμπεριφορά προς τα στελέχη. Στα χρόνια αυτά, για να αναφέρουμε μερικά παραδείγματα, τραβιούνται στην καθοδήγηση του Κόμματος, μέλη που είχαν ηλικία ενός χρόνου... (Νεφελοδύτης) και στην ΟΚΝΕ φραξιονιστικά, τυχοδιωχτικά και ύποπτα στοιχεία σαν το Μουτούκια και το Νάμο. Στην καθοδήγηση του ΚΚΕ μπαίνουν δεξιά δοκτριμα-

- 7 -

στικά στοιχεία (Χαϊτάς) και "άριστεροι" όπορτουνιστές (Πυλιώτης-Αλέξης): Αναδειχνονται σαν συνδικαλιστικά στελέχη, "νέα" στελέχη, όπως έλεγαν τότε, που δεν άντεξαν ούτε στην παραμιμρή δοκιμασία και ήταν ύποπτοι και τροτσικιστές (Σαΐδης-Ρύκος). Καθοδηγητές των σπουδαιότερων Κομματικών οργανώσεων, Αθήνας κλπ, ήταν διάφορα άνίκανα και ύποπτα στοιχεία τύπου Σκυτάλη και, "κληρονομικώ δικαίω", γραμματείς Περιφερ. οργανώσεων. Η συμμετοχή στο φραξιονισμό ήταν τό μέτρο έχτίμησης των στελεχών. Τό σ. Παρταλίδη, που ήταν τότες ένα άπτε πρωτοπαλλίκαρο του φραξιονισμού, τον έβγαλαν με χρηματική έγγύηση οι φραξιονιστές -τά λεφτά βρέθηκαν μέσα σε λίγες ώρες- για νά πάρει μέρος στην 4η φραξιονιστική Όλομέλεια της ΟΚΝΕ, τή στιγμή που δεν έξασφαλιζονταν ούτε στοιχειώδης περίθαλψη στους φυλακισμένους έξοριστους. Δεν ύπάρχει καμιά έπαγρύπνηση για τά στελέχη. Κάθε προσπάθεια που γίνονταν τότε για νά μπει τό Κόμμα στο σωστό όδωμο, άντιμετώπιζε τήν έχθρότητα της καθοδήγησης.

Στήν κατάσταση αύτή έβαλε τέρμα ή επέμβαση της ΕΕ της ΚΔ τό Νοέμβριο του 1931. Η Έκκληση της ΚΔ προς τά μέλη του ΚΚΕ έβαλε τες βάσεις για μία σωστή μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών. Η Έκκληση διαπίστωνε ότι ύπάρχει διάσταση άνάμεσα στο καθοδηγητικό άπαράτ και τό άχτίφ του Κόμματος και της ύπόλοιπης μάζας του Κόμματος, δηλαδή άποσπαση της καθοδήγησης από τή βάση του Κόμματος και ύπογράμμισε μία σειρά από μέτρα για τή δημιουργία και άνάπτυξη των στελεχών. Νά τί λέει πάνω στο ζήτημα αύτό ή Έκκληση της ΚΔ:

" Για τή δημιουργία στελεχών και για νά θέσουμε τέρμα στο ρήγμα που ύφλισταται σήμερα άνάμεσα στα διευθυντικά στελέχη και τή μάζα του Κόμματος, για τήν άνύψωση του επιπέδου της μάζας των μελών, τό Κόμμα πρέπει ν' αναπτύξει τήν πιο μεγάλη δραστηριότητα στο πεδίο της προπαγάνδας και της κομματικής διαπαιδάγησης. Η προπαγανδιστική δουλιά πρέπει νά είναι μιας καλύτερης ποιότητας, πρέπει νά οργανωθούν προπαγανδιστικοί κύκλοι, όπου νά γίνεται μία συστηματική δουλιά (Σελ. 17) και νά τραβιέται τό εργατικό άχτίφ". (Από τήν "Έκκληση της ΚΔ", "5 χρόνια άγώνες", Έκδοση 1946, σελ. 20-21).

" Η νέα καθοδήγηση του ΚΚΕ με έπικεφαλής τον σ. Ν. Ζαχαριάδη με βάση τες ύποδείξεις της ΚΔ και έχοντας για όδηγό τή λενινιστική σταλινική πολιτική στελεχών, έπεξεργάζεται μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών. Γίνονται μία σειρά οργανωτικές ασκήσεις του ΚΚΕ, ιδίως ή 3η, που άπασχολούνται κυρίως με τό πρόβλημα αύτό. Η 6η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, που καθορίζει τό χαρακτήρα και τες κινητήριες δυνάμεις της έπερχόμενης επανάστασης στην Ελλάδα τονίζει:

" Επιδάλλεται πιο ενεργά και θαρραλέα ν' αναδείξουμε στις καθοδηγητικές θέσεις νέα στελέχη, κομματικά στελέχη εκ των κάτω. Επιδάλλεται νά έξερουμε και νά έξετάζουμε τά δραστήρια στελέχη των μαζικών οργανώσεων των ΑΕ, όλων των μαζικών οργανώσεων, νά δοθεϊ ιδιαίτερη προσοχή στη συστηματική προπαγανδιστική δουλιά για τήν προπαρασκευή στελεχών". ("Δέκα χρόνια άγώνες", Αθήνα 1945, σελ. 37-38).

Τό 5ο Συνέδριο του ΚΚΕ (Μάρτης 1934), άσχολεϊται ειδικά με τά όργα-

- 8 -

ωτικά προβλήματα και την πολιτική μας των στελεχών. "Η οργανωτική απόφαση του Συνεδρίου αυτού τονίζει:

" Βασικό λοιπόν οργανωτικό πρόβλημα που μπαίνει σ' άδωκληρο τὸ Κόμμα και πρώτ' ἄλλα στὸ καθοδηγητικό ἀκτίφ του, εἶναι ἡ σωστή ἐπιλογή, δημιουργία, ἀνάδειξη και τοποθέτηση τῶν στελεχῶν και ὁ καθημερινὸς ἔλεγχος τῆς ἐχτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τοῦ Κόμματος ἀπ' τὰ πάνω ὡς τὰ κάτω. Ἀπὸ τὸν κάθε καθοδηγητή, ὅπουδήποτε και ἂν βρισκεται, πρέπει νὰ ζητᾶμε νὰ δουλεύει ἔτσι ὥστε ἡ οργανωτική καθοδήγησή του ν' ἀνταποκρίνεται στὶς ἀπαιτήσεις τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ Κόμματος, νὰ ἐξασφαλίζει τὴν πραγματοποίηση τῆς πολιτικῆς αὐτῆς. Μονάχα αὐτὸ μπορεί και πρέπει νὰ εἶναι τὸ κριτήριο γιὰ τὸ κάθε κομματικὸ στέλεχος" ("Πέντε χρόνια ἀγῶνες", "Ἔκδοση 1945, σελ. 231).

Στὸ 6ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ (Δεκέμβρης 1935) ὁ Ζαχαριάδης στὴν εἰσήγηση και στὸν τελειωτικὸ του λόγο συνοφίζει τὰ συμπεράσματα στὸν τομέα τῆς πολιτικῆς μας τῶν στελεχῶν και καθορίζει τὰ καθήκοντα τοῦ Κόμματος στὴ δημιουργία και ἀνάδειξη καινούργιων στελεχῶν. Και ἡ ἀπόφαση τοῦ ΠΓ τῆς 23-4-1936 που συνοφίζει τὰ συμπεράσματα τῆς Πανελλαδικῆς Σύσκεψης τῶν γραμματέων τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΚΚΕ, τονίζει:

" Ὅλη ἡ προσοχή τοῦ Κόμματος πρέπει νὰ στραφεῖ στὴν πραγματοποίηση τῶν σχετικῶν ὀδηγιῶν τοῦ 6ου Συνεδρίου. Μέσα στὸ Κόμμα πρέπει νὰ προσέχεται και νὰ προωθείται ἡ κάθε ἱκανότητα. Πρέπει φαρμάκια (Σελ. 18) νὰ ἀναδειχνομε καινούργια στελέχη, δοκιμασμένα, πιστὰ στὴν ἐπαναστατικὴ ὕψωση και βγαλμένα μέσα ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς ἀγῶνες. Ἡ κάθε καλὴ πρωτοβουλία πρέπει στὸ Κόμμα μας νὰ βρῆκε πλοῦσιο ἔδαφος γονιμοποίησης. Στὴ διαπαιδαγώγηση, προσωπικὴ φροντίδα και ἀνάπτυξη τῶν στελεχῶν μας, στὴ σωστὴ τοποθέτηση και κατάταξη τῶν κομματικῶν δυνάμεων, ἔτσι που τὸ κάθε μας στέλεχος ν' ἀγαπᾶ τὴ δουλιὰ του και ν' ἀποδίδει σ' αὐτὴν τὸ ἀνώτατο ὄριο αὐτῶν που μπορεί, πρέπει νὰ συγκεντρωθεῖ ἡ ἐξαιρετικὴ προσοχή τῶν καθοδηγητῶν μας". ("5 χρόνια ἀγῶνες", "Ἔκδοση 1945, σελ. 99).

Μὲ βάση τὴ σωστὴ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ γραμμὴ του και τὴ σωστὴ πολιτικὴ ὀτελεχῶν, τὸ ΚΚΕ στὰ χρόνια 1931-36 ἀναπτύσσει τὰ καλιὰ του στελέχη και δημιουργεῖ καινούργια στελέχη. Πραγματικὰ φυσάει καινούργιος ἀέρας στὸ Κόμμα μας και στὸν τομέα τῶν στελεχῶν. Ἐνισχύονται και ἐνθαρρύνονται οἱ πρωτοβουλίες τῆς βάσης, και ἀναδειχνοται ἐργατικὰ στελέχη, δίνεται ἐξαιρετικὴ προσοχή στὰ στελέχη με τὸ προσωπικὸ παράδειγμα τοῦ σ. Ζαχαριάδη, τοποθετοῦνται στὸν τομέα που μποροῦν ν' ἀποδῶσουν περισσότερο, ἀρχίζει συστηματικὸς ἔλεγχος στὰ στελέχη γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων που παίρνοται, γιὰ τὴ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν. Στὰ χρόνια αὐτὰ που τὸ ΚΚΕ βῆκε στὴν πλατιὰ λεωφόρο τῶν μαζικῶν λαϊκῶν ἀγῶνων και παλαίβει γιὰ νὰ κατακτήσει τὴν πλειοψηφία τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Ἑλλάδας και νὰ ἐξασφαλίζει τὴ συμμαχία με τὴν ἀγροτικὴ ἀναπτύσσονται τὰ στελέχη τοῦ Κόμματος ποσοτικὰ και ποιοτικὰ, μπαίνει τέλος στους ἀλ-ῶνιους και " ἀναντικατάστατους " γραμματεῖς, ἀκούει τὸ Κόμμα προσεχτικὰ τὶς γνώμες και τὶς ὑποδείξεις τῶν στελεχῶν τὰ βοηθεῖ ὀδὀπλευρα νὰ τραβήξουν μπροστὰ. Στὰ χρόνια αὐτὰ διαμορφώνονται σὲ καθοδηγητικὰ στελέχη τοῦ

CONFIDENTIAL

- 9 -

Κόμματος οι σύντροφοι εκείνοι που πέρασαν αργότερα στην καθοδήγηση του Κόμματος.

Στά μαύρα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά φάνηκαν ιδιαίτερα τ' αποτελέσματα της σωστής πολιτικής των στελεχών. Παρόλα τὰ χτυπήματα της δικτατορίας που κατόρθωσε νά χτυπήσει οργανωτικά τὸ ΚΚΕ καὶ νά διαλύσει τὶς ὀργανώσεις του, ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ ἄντεξε στὴ δοκιμασία καὶ ἀπέτελεσε τὴ μαγιά γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τοῦ Κόμματος στὰ 1940-41. Κέσα στὴ δικτατορία καὶ ἀντικρὸ στὰ ἡρωϊκὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ σὰν τὸ Μαλιτζό, τὸν Βαλιανάτο, τὸν Μαρουνάκη, ἐμφανίστηκαν καὶ οἱ λιπόφυχοι καὶ οἱ προδότες σὰν τὸν Σκλάβαινα, Νεφελούδη, Τυρῆμο, Μιχαηλῖδη, Σιτοκωνσταντῖνου, Νικολέα κλπ. Αὐτοὶ δὲν ἄντεξαν στὰ μαρτύρια τῆς δικτατορίας καὶ παραδόθηκαν στὸν ἐχθρὸ. Πῶς (Σελ. 19) ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενο αὐτό; Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κόμματος στὴ δικτατορία προσπαθοῦσαν νά ἐμμεταλλευτοῦν τὸ γεγονός αὐτό καὶ νά χτυπήσουν τὴν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ. Οἱ φραξιονιστὲς τῆς Ἀκροναυπλίας, Νέσκοβας (Γάκης)-Καπένης, στὰ 1939, μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Μανιαδάκη, ἔλεγαν ὅτι: "σάπισαν ὅλα τὰ στελέχη τοῦ Κόμματος, ὅλοι θὰ κάνουν δηλώσεις, τὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἔκφυλα κλπ." καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ τὸν Ζαχαριάδη δὲν εἶχε σωστὴ πολιτικὴ στελεχῶν. Τὶς ἴδιες κατηγορίες διατυπώνουν σήμερα οἱ Κάρκος, Παρτσαλίδης, ὁ πρᾶχτορας Καραγιώργης, ἡ Χρύσα καὶ ὁ Ἀποστόλου. Κουτσομπλεύουν σὰν τὶς γυναικοῦλες τῆς γειτονιάς τὰ ἀνώτερα στελέχη τοῦ Κόμματος. Λένε ὅτι ὁ Ζαχαριάδης ἔχει συνέχεια ἀποτυχίες στὴν ἀνάδειξη τῶν στελεχῶν, αὐτὸς εὐθύνεται γιὰ τοὺς Σκλάβαινα, Νεφελούδη κλπ, ὅτι συγκεντρώνει γύρω του τὰ ἄχρηστα καὶ ἀνίκανα στελέχη ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ θεσοῦλα τους.

Ἡ λιπόφυχια καὶ ἡ πολιτικὴ προδοσία τοῦ Σκλάβαινα-Νεφελούδη-Μιχαηλῖδη κλπ, δὲν εἶναι μόνον ἑλληνικὸ φαινόμενο. Ἡ ἱστορία τῆς ταξικῆς πάλης, ἡ πλοῦσια πεῖρα τοῦ ΒΚΠ (μπ) διδάσκει ὅτι μέσα στὴν πύλη, στὴ ζωὴ δοκιμάζονται τὰ στελέχη τοῦ Κόμματος, δείχνουν τὴν πίστη τους καὶ ἀφοσίωσή τους στὸ κίνημα καὶ τὸ βαθμὸ τῆς σύνδεσής τους μὲ τὸ λαό. Ἡ ζωὴ εἶναι μιὰ διαρκὴς δοκιμασία γιὰ τὰ στελέχη μας, πίστωση σὲ κανέναν δὲ δίνεται καὶ ὅτι δίπλα στὰ στελέχη ποὺ κρατοῦνε ψηλά τὴ γραμμὴ τοῦ Κόμματος, ἐκδηλώνονται σὰν νομοτελειαικὴ ἀνάγκη καὶ οἱ λιπόφυχοι καὶ οἱ προδότες. Αὐτὸ συνέβηκε μὲ τοὺς παραπάνω. Οἱ Σκλάβαινας-Νεφελούδης, ποὺ ἀνέβηκαν στὴν ἀνώτατη κομματικὴ ἱεραρχία κάπως ἀνώμαλα στὴν ἐποχὴ τοῦ φραξιονισμοῦ εἶχαν καὶ ὀρισμένους ἰκανότητες, δοῦλεψαν ἀπὸ 1931-38 στὴν καθοδήγηση τοῦ Κόμματος, ἔκαναν λάθη καὶ στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς δικτατορίας λιποφύχισαν καὶ πρόδοσαν γιὰ τὸν ἐχθρὸν. Ἐκεῖνοι ποὺ σὰν οἰωνοσοκῶποι μιλάνε ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι ἔπρεπε νά προβλέψει τὸ Κόμμα τὴν υποχώρηση τῶν δηλωσιῶν αὐτῶν, εἶναι ἄνθρωποι ποὺ δὲν καταλαβαίνουν γιὰ τὸν μαρξισμὸ-λενινισμό καὶ ἀπτὴν πολιτικὴν μας τῶν στελεχῶν, εἴτε ἐχθροὶ μας ποὺ σκόπιμα συκοφαντοῦν καὶ χτυποῦν τὴ γραμμὴ καὶ τὴν πολιτικὴν τοῦ Κόμματος.

Ὅπως τονίζουμε πρὸ πάνω, τὸ ΚΚΕ ἔχει στὰ χρόνια αὐτὰ σωστὴ πολιτικὴν στελεχῶν. Αὐτὸ δὲ σημαίνει φυσικὰ ὅτι ὅλα πηγαιναν μέλι-γάλα καὶ δὲν ὑπῆρχαν ἑλλείψεις καὶ ἀδυναμίες. Ἐχουμε περιπτώσεις ποὺ ὀρισμένα ὄχι καλὰ στοιχεῖα τρύπωναν σὲ σοβαρὰ πῶστα τοῦ Κόμματος, γιὰ τὸν δὲν γίνονταν ἡ μελέτη καὶ (Σελ. 20) ἡ ἔρευνα ποὺ ἔπρεπε γύρω ἀπ'αὐτά. Πχ, ὁ Ἀνδρέας

CONFIDENTIAL

- 10 -

Τσίπας, που τρύπωσε σαν αναπληρωματικό μέλος της ΚΕ γιατί ήτανε σλαβομακεδονίσις, ποτέ δέν έζησε την κομματική ζωή, λίγους μήνες πριν τó 6ο Συνέδριο του ΚΚΕ είχε ξεκοπεύ από Κόμμα και δέν είχε καμιά έχτιση στους σλαβομακεδόνες, ήταν τυχοδιωχτικό και αλήτικο στοιχείο. "Η τοποθέτηση του σαν καθοδηγητή της "Ακροναυπλίας ήταν λάθος. "Η καθοδήγηση του Κόμματος από τους Παρτσαλίδη-Σηλάβαινα-Νεφελούδη-Σιάντο, παραβίασε στα 1937-39 τη μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών, χρησιμοποιούσε άβασάνιστα ανθρώπους που δέν άντεχαν, άφηνε τόν προβοκάτορα Μάδεση νά άλωνίζει γιατί αυτός "ήταν έξω από κάθε ύποψια". Στην "Ανάφη, όπου ήταν οι περισσότεροι έξεριστοι έπειτα από την "Ακροναυπλία, τοποθετήθηκε σαν καθοδηγητής από τó Σιάντο ó τροτσκιστής και χαφιές Διονυσάτος Γ., που όργωνε συστηματικά δηλώσεις μετανόιας και είναι ύπεύθυνος για 500 περίπου δηλώσεις που έγιναν εκεί.

Τό συμπέρασμα που βγαίνει για αυτήν την περίοδο της ζωής και ανάπτυξης του Κόμματος, από 1931 μέχρι την κατοχή, είναι ότι τó ΚΚΕ για πρώτη φορά στην ιστορία του έχει σωστή πολιτική στελεχών, την πραγματοποιεί στη ζωή δημιουργώντας καινούργια στελέχη και καθοδηγητές ικανούς νά τά βγάλουν πέρα με τίς δυσκολίες της κατάστασης και νά νικούν.

" Μόνο αυτά τά στελέχη είναι καλά που δέν φοβούνται τίς δυσκολίες, που δέν κρύβονται στις δυσκολίες μά αντίθετα πηγαίνουν στη συνάντηση τών δυσκολιών για νά τίς ξεπεράσουν και νά τίς λικβιντάρουν. Μόνο στην πάλη με τίς δυσκολίες σφυρηλατούνται τά πραγματικά στελέχη". (Στάλιν, "Ζητήματα του Λενινισμού", 1η ρουσ. Έκδοση, σελ. 492).

3. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ 1940-44 - ΔΕΚΕΜΒΡΗ - ΒΑΡΚΙΖΑ

Στά χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής και τó Δεκέμβρη-Βάρκιζα, ό λαός μας με έπικεφαλή τó ΕΑΜ, που είχε σαν κύρια καθοδηγητική δύναμη τó ΚΚΕ, ξεσηκώθηκε και πάλαψε αποφασιστικά ενάντια στους καταχτητές. Όμως τó ΚΚΕ δέν έχει τότε σωστό μαρξιστικό - λενινιστικό πολιτικό και όργανωτικό προσανατολισμό. "Η γραμμή του Κόμματος και της καθοδήγησης του είναι στα 1941 μέχρι και τή Βάρκιζα βασικά λαθεμένη. Αυτό είχε την εκδήλωσή του και στην πολιτική μας τών στελεχών. "Η καθοδήγηση του Κόμματος, παρόλες τίς έπιτυχίες που είχαμε στην πρώτη κατοχή στον τομέα τών στελεχών, ξέφυγε από σωστή πολιτική τών στελεχών του ΚΚΕ που σφυρηλατήθηκε στα 1931-36. (Σελ. 21) "Η πολιτική μας τών στελεχών στα χρόνια αυτά είναι βασικά λαθεμένη. Τότε ουσιαστικά δέ βάζαμε ζήτημα έξουσίας και συνεπώς δέν προετοιμάζαμε και δέ δημιουργούσαμε τέτια στελέχη και όργανώσεις που χρειαζόνταν για νά φέρουμε τή νίκη της λαϊκής επανάστασης. "Η έσφαλμένη μας πολιτική στελεχών είχε τίς παρακάτω εκδηλώσεις:

α) Στην καθοδήγηση του Κόμματος, άκμα και στη γραμματεία του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ έμπαιναν διάφορα μικροαστικά στοιχεία που, παρά τίς φιλολο-

CONFIDENTIAL

- 11 -

γικές και άλλες ικανότητες τους, δεν πέρασαν από μακρόχρονο κομματικό ατσάλωμα, ήταν μακριά από τη μάζα των μελών του Κόμματος και δεν αποτελούσαν έγγυση για την εφαρμογή της κομματικής γραμμής. Τότε τραβήχτηκε στην ΚΕ ο τυχοδιώκτης άριβλιστας Κώστας Γυφτοδήμος (Καραγιώργης) που σήμερα αποδείχτηκε ότι είναι πράχτορας του έθνους. Ο Καραγιώργης που πριν την κατοχή δεν έκανε στην ούσα ούτε γραμματέας πυρήνα, ανέβηκε σε μερικούς μήνες όλα τα σκαλιά της κομματικής ιεραρχίας, έγινε γραμματέας του Γραφείου Περιοχής του ΚΚΕ στη Θεσσαλία και μέλος της ΚΕ. Ο Καραγιώργης που σήμερα λυσασμένα χτυπά τη γραμμή του Κόμματος, και λέει πως ο Ζαχαριάδης διαρκώς αποτυχαίνει στους συνεργάτες του, διάλυσε στη Θεσσαλία τις οργανώσεις του ΚΚΕ στη μάζα του λαού, στρατολόγησε με τις καμπάνες, συγκέντρωνε γύρω του όλα τα τυχοδιωκτικά και ύποπτα στοιχεία, τους δηλωσες, τους χαφιέδες της 4ης Αυγούστου, τους πράχτορες της 'Ιντέλιτζενς Σέρβις. Αυτός που εξιφώλησε σήμερα για την "έξυγλωση" του ΚΚΕ, καλλιεργούσε στη Θεσσαλία το ραγιαδισμό και τη δουλικότητα στα στελέχη, τον κομματικό υδροκεφαλισμό, τις ολιγογενειακότητες, και την έξαχνωση. Ο Καραγιώργης δε δημιούργησε ούτε ένα στέλεχος στη Θεσσαλία. Μα πως να δημιουργήσει εκεί, αφού αυτός πήγε για να καταστρέψει; Ήταν πραγματικό άτύχημα που σε μια περιοχή σαν τη Θεσσαλία, που το ΚΚΕ 30 χρόνια τώρα έχει μεγάλη έπιρροή και στη χιτλεροφασιστική κατοχή κατάχτησε τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού, βρέθηκε καθοδηγητής ο Καραγιώργης. Και δυστυχώς το υποκείμενο αυτό, το Κόμμα και η Θεσσαλία το διριβοπλήρωσαν στην πρώτη και δεύτερη κατοχή.

(Σελ.22) Μα η περίπτωση Καραγιώργη δεν είναι η μοναδική. Σε καθοδηγητικά στελέχη του ΚΚΕ τραβιδντουσαν άνθρωποι με όχι καλή κομματική ιστορία, που δεν έζησαν ποτέ τη ζωή της κομματικής βάσης και ούτε ένωσαν το λαϊκό πόντο. "Ας πάρουμε την περίπτωση του Θανάση Χατζή. Στο Πανεπιστήμιο περνούσε κρήση και διαγράφηκε το 1934 για ασπιδικός. Από την Ακροναυπλία βγήκε με τις ενέργειες του γαμβρού του και δεν πέρασε τη δοκιμασία της δικτατορίας. Δεν έκανε ούτε γραμματέας πυρήνα. Αυτόν λοιπόν τον βάλουμε στην κατοχή γραμματέα της ΚΕ του ΕΑΜ, γραμματέα του γραφείου περιοχής Ρουμελής και γραμματέα της ΕΠ της ΚΟ Θεσσαλονίκης και για ένα διάστημα, ύστερα από τη Βάρκιζα, γραμματέα του γραφείου περιοχής Μακεδονίας-Ελλάδας του ΚΚΕ. Οι συνέπειες είναι γνωστές. Όλη η δουλιά του Χατζή στα χρόνια της κατοχής ήταν άνεβοκατεβάσματα με τους άστοχους πολιτικάντηδες, συνδέσεις με πράχτορες της 'Ιντέλιτζενς Σέρβις, επιπολαιότητες κλπ. Κομματική δημιουργική δουλιά δεν ήταν σε θέση να κάνει.

Στα πιο κάτω στελέχη, η κατάσταση στην πρώτη κατοχή ήταν πιο χειρότερη. Γραμματείς άχτιδων, κομματικών οργανώσεων πύλων και χωριών μπήκαν διάφοροι τυχοδιώχτες, άριβλιστες, συμφεροντολόγοι, 'Ιντελιτζερβίτες που διαστρέβλωναν συνειδητά τη γραμμή του Κόμματος. Ο λαός έλεγε τότες για τους "καθοδηγητές" αυτούς. "Ετόν καιρό του Βενιζέλου μάζευε σάβρια και στον καιρό του Τσαλδάρη, το ίδιο στον καιρό του Μεταξά, τώρα είναι στο ΕΑΜ και στο ΚΚΕ "... Είτε ο "καθοδηγητής μου, ήταν χαφιές της 4ης Αυγούστου και έφαγε ζύλο απ' αυτόν" είτε, η μαυροφορεμένη μάνα: "ο καθοδηγητής μου είναι ο τάδε δηλωσας που έφησε το γιό μου και τουφεκίστηκε από τους Γερμανούς".

Στην Αθήνα, το Μάη του 1943, από τους 17 γραμματείς 'Αχιδών, οι 16

- 12 -

ήταν δηλώσεις και ύποπτοι. Η κατάσταση αυτή διορθώθηκε και άργότερα η ΚΟΑ είχε περισσότερη θετική πείρα στον τομέα των στελεχών. Αυτό όμως δεν αλλάζει τη γενική εικόνα.

β). Η έσφαλμένη μας πολιτική στελεχών στην πρώτη κατοχή είχε την πιο χτυπητή της έκφραση στα στελέχη του ΕΛΑΣ. Η κομματική καθοδήγηση τοποθέτησε καπετάνιο του Γεν. Στρατηγείου τό Θανάση Κλάρα (Μιζέρια) που έκανε δήλωση και αποκήρυξε τό ΚΚΕ στην 4η Αυγούστου και ήταν γνωστός για τις άληθινες εκδηλώσεις του. Αύτός μισούσε τό Κόμμα και έκανε ότι περνούσε από τό χέρι του για νά τό βλάψει. Η καθοδήγηση του Κόμματος ανέγονταν όλες τις αντικομματικές, αντιλαϊκές εκδηλώσεις του Θ. Κλάρα, Δόπλα στον Κλάρα, καπετάνιοι των περισσότερων Μεραρχιών και Ταξιαρχιών τοποθετήθηκαν πρώην δηλώσεις και διαγραμμένοι από τό ΚΚΕ για ύποπτοι (Συνός, Καραπαναγιώτης κλπ.). "Αν έξαιρέσουμε μερικούς τίμιους αξιωματικούς μέ επικεφαλής τό στρατηγό Σαράφη, στρατιωτικά (Σελ. 23) στελέχη σύγκεντρώθηκαν στον ΕΛΑΣ άνίκανοι αξιωματικοί του παλιού στρατού και τό χειρότερο ύποπτοι. Μεγάλες μονάδες του ΕΛΑΣ (Μεραρχίες και ομάδες Μεραρχιών) βρισκόνταν στην ούσα στα χέρια της "Ιντέλιτζενς Σέρβις. Ο χαφίς κομοτάρχης της Είδικης "Ασφάλειας και πράχτορας της "Ιντέλιτζενς Σέρβις, "καπετάν" Ορέστης, ήταν καπετάνιος της 11ης Μεραρχίας, στην "Αττική, στο πιο νευραλγικό σημείο της επανάστασης για την εποχή εκείνη. Στο 54ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ (Βόλος) τοποθετείται καπετάνιος ο Πηλιορείτης (Κουφοδήμος) που ήταν γνωστός χαρτοπαίχτης κι πράχτορας της "Ιντέλιτζενς Σέρβις. Αύτός έπειτα άπτη Βάρκιζα στάλθηκε άπτά άφεντικά του στην "Αμερική για νά σπουδάσει.

Τά Κομματικά καθοδηγητικά στελέχη ήταν μακριά άπτόν ΕΛΑΣ. Άπτό Σιάντο καταβάλλονταν κάθε προσπάθεια για νά νάναι ο ΕΛΑΣ έξω από κάθε κομματικό έλεγχο. Έτσι λοιπόν στο στρατιωτικό όργανο της επανάστασης, τόν ΕΛΑΣ, και ιδιαίτερα στην καθοδήγησή του, έλειπε τό Κόμμα. Κι αυτό δεν ήταν τυχαίο. Οφείλονταν στην έσφαλμένη μας πολιτική γραμμή που ύποτάσσαμε τόν ΕΛΑΣ στους έγγλέζους και συνεπώς βάζαμε εκεί άνθρώπους που δέχονταν νά παίζουν τό ρόλο αυτό.

γ) Στην πολιτική μας της άνάδειξης των στελεχών έγκαταλείφθηκαν τά κομματικά κριτήρια, ή πολιτική φυσιογνωμία του κάθε στελέχους (πίστη και άφασκώση, στο λαό, κομματικότητα) και ή επαγγελματική φυσιογνωμία (ικανότητες για δουλιά) και κυριάρχησαν οι οικογενειακότητες και τό ρουσφέτι, ο κομματικός υπαλληλισμός. Στην πρώτη κατοχή χάσαμε τό ταξινό αλοσητήριο και δημιουργήσαμε ένα περίεργο οργανωτικό σχήμα που έφτανε σε έξωφρενισμούς (πχ, στο Βόλο είχαμε 55 κομματικές άχτίδες) και έμπόδιζε την κανονική λειτουργία των οργανώσεων και τόν έλεγχο για την έφαρμογή των αποφάσεων που άποτελεϊ βασικό συστατικό της πολιτικής μας των στελεχών. "Ε λ ε γ - χ ο ς κ ο μ μ α τ ι κ ο ς ά π τ ά π ά ν ω π ρ ό ς τ ά κ ά τ ω και ά π τ ά κ ά τ ω π ρ ό ς τ ά π ά ν ω κ α θ ώ ς και ή έ - π α γ ρ ο π ν η σ η δ έ ν ύ π η ρ χ α ν. Μέλη του ΠΓ παραβίαζαν τις αποφάσεις του (παράδειγμα ο Σιάντος που έκανε στον ΕΛΑΣ ότι ήθελε), υπέγραφα συμφωνίες προδοτικές (πχ, της Γκαζέρτας), είτε συνθηκολόγησης και παράδοσης στον έχθρο (Παρταλίδης, που υπέγραψε τη Βάρκιζα παραβιάζοντας

CONFIDENTIAL

- 13 -

την απόφαση του Π' για τον όρο της Γενικής 'Αμνηστίας) και κανένας δεν τους έλεγχε, ποτέ δεν ήρθαν στο Π' και τα άλλα κομματικά σώματα για να δώσουν λόγο για τις πράξεις τους. 'Η κατάσταση ήταν πιο χειρότερη στις πιο κάτω οργανώσεις. (Σελ. 24) 'Εκεί πραγματικά ήταν "μπάτε σκόλοι αλέστε και άλεστικά μη δίνετε". Μια μάλιστα της εποχής εκείνης ήταν τα οικονομικά. 'Εκατοντάδες τυχοδιώκτης πλοήτισαν σε βάρος του Κόμματος. Οι γραμματείς των οργανώσεων ήταν ανέξελεγκτοι. 'Αρκεί ν' αναφέρουμε τις "προίκες" που παίρναν τέτοιου είδους στελέχοι στη Ρούμελη, τό Κιλκίς, τη Βέρροια κλπ, για να αντιληφθούμε πώς χαλούσαμε τότε τους ανθρώπους.

δ) 'Η είσοδος του Π' και η απόφαση της ΚΕ που πάρθηκε πάνω στην αυτοδιάλυση της Κομ. Διεθνούς, και "θεωρητικά" έβαλε τό ζήτημα της απομάκρυνσης απτίς μπολσεβίκικες οργανωτικές αρχές στην πολιτική μας των στελεχών. Αυτή "θαρρετά άνοιξε τις πόρτες" (είναι λόγια της απόφασης της ΚΕ του ΚΚΕ στις 2 'Ιούνη 1943) σε διάφορα μικροαστικά στοιχεία που γρήγορά και ανεξέλεγκτα ανέβαιναν στις σκάλες της κομματικής ιεραρχίας και έκαναν πιο βαριές τις συνέπειες της έσφαλμένης μας πολιτικής γραμμής.

ε) 'Εγκαταλείφθηκε κάθε προσπάθεια για τη μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση και διαπαιδαγώγηση των στελεχών. 'Απτήν πλευρά αυτή γυρίσαμε πίσω, στην κατάσταση του ΚΚΕ πριν τό 1931. 'Ετσι τά στελέχη του Κόμματος δεν είχαν ξεκάρφο προσανατολισμό, δε μπορούσαν να φωτίσουν τό βαθύτερο νόημα του έθνικοαπελευθερωτικού άγώνα, βάλτωναν μέσα στις δυσκολίες, τους έλειπε η αποφασιστικότητα και η συνέπεια που δίνει ο μαρξισμός-λενινισμός. Δεν είναι τυχαίο ότι στα χρόνια αυτά όλη η καθοδήγηση του ΚΚΕ, η Κεντρική του 'Επιτροπή και τά βασικά του στελέχη, ήταν σύμφωνα πάνω στην έσφαλμένη γραμμή και δε βρέθηκε ούτε ένα καθοδηγητικό στέλεχος για να τοποθετήσει σωστά τό πρόβλημα της πάλης ενάντια στους έγγλέζους. 'Η άδυναμία μας αυτή μπορεί να εξηγηθεί μόνο από ότι τό Κόμμα μας, τά στελέχη του, απομακρύνθηκαν από τη θεωρία μας που στην 'Ελλάδα γονιμοποιήθηκε και στερεώθηκε με τις αποφάσεις της 6ης 'Ολομέλειας της ΚΕ (Γενάρη 1934) που καθόριζαν τό ρόλο του ξένου κεφαλαίου (κυρίως του άγγλικού) στην 'Ελλάδα.

Τό ΚΚΕ λοιπόν, στην περίοδο 1941-44, τό Δεκέμβρη και Βάρκιζα έχει βασικά λαθεμένη πολιτική στελεχών. Σημαίνει αυτό ότι παραγνωρίζουμε τη δουλιά που έγινε τότε σχετικά με τά στελέχη, τά "σβήνουμε" όλα όπως λέει ο σ. Παρσαλίδης; Κάθε άλλο. Τά χρόνια αυτά έχουν και στον τομέα αυτόν πολύτιμες παραδόσεις. Στο ΚΚΕ ήρθαν τά χρόνια αυτά χιλιάδες και δεκάδες χιλιάδες άγνοοί άνθρωποι του λαού (έργάτες-άγρότες-διανοούμενοι) που πολλοί εξέλιχτηκαν, σε στελέχη-(Σελ. 25)χη του Κόμματος, πάλαιφαν θαρραλέα τους καταχτητές στο 1940-44 και στο Δεκέμβρη, βγήκαν άργότερα στο βουνό στη δεύτερη έθνική αντίσταση, αντιμετώπισαν παλικαρσία όλα τά όργια της μεταβουρκιζιανής τρομοκρατίας και σήμερα στέκουν άνκλονητοι βράχοι στα Γιούρα, τά Μακρονήσια και τον 'Αη-Στράτη. Αυτά τά στελέχη της κατοχής αποτελούν πολύτιμο κεφάλαιο, "χρυσό απόθεμα" του ΚΚΕ. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλά όνδματα παλιών και καινούργιων στελεχών που έπесαν στον έθνικοαπελευθερωτικό άγώνα (Λαζαρίδης-Γαμβέτας-Χατζήμαλης-'Ηλέκτρα-'Ανδρεόπουλος) και χιλιάδες μικρότερα στελέχη που έπесαν στις μάχες του βουνού και των πόλεων ή έκτελέστηκαν από τον καταχτητή και τους ράλληδες.

CONFIDENTIAL

- 14 -

Μά εδώ τό ζήτημα μπαίνει έτσι: Τί έκανε τό Κόμμα στα χρόνια της κατοχής για ν' αναδείξει, νά προσανατολίσει σωστά τά στελέχη αυτά, νά τά διαπαιδαγωγήσει μαρξιστικά-λενινιστικά, νά τά προφυλάξει άπτά χτυπήματα του έχθρου, νά τά δώσει την πείρα της κομματικής δουλειάς και τίς μπολσεβίκικες οργανωτικές άρχές; Ασφαλώς, πολύ λίγα, έλάχιστα. Νά γιατί ή πολιτική μας των στελεχών είναι βασικά λαθεμένη.

§4. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΗ ΙΣΤΑΒΑΡΚΙΖΙΑΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΝΟΠΛΟ ΑΓΩΝΑ

Στην περίοδο αυτή, που άρχίζει με την επιστροφή του σ. Ζαχαριάδη άπτό χιτλερικό στρατόπεδο, τό ΚΚΕ ξαναγυρίζει στη σωστή πολιτική των στελεχών του 1931-36 και την εφαρμόζει μέσ στις καινούργιες συνθήκες της άνασυγκρότησης των λαϊκών δυνάμεων και της προετοιμασίας για την καινούργια άναμέτρηση. Έπρεπε νά γίνει και έγινε μεγάλη προσπάθεια και πάλη προς την κατεύθυνση αυτή.

Η 12η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Ίούνης 1945) τοποθετεί τά προβλήματα της κομματικής άνοικοδωμησης πάνω σε μπολσεβίκικες βάσεις και υπογραμμίζει τον έξαιρετικά σοβαρό κίνδυνο που άπειλεί τό Κόμμα άπτήν άλλοίωση της κοινωνικής του σύνθεσης, τό ρόλο των στελεχών και της κομματικής επαγρύπνησης.

Στον τομέα των στελεχών ή Όλομέλεια μέλησε για

"τό πολύ χαμηλό θεωρητικό επίπεδο της μάζας των μελών του Κόμματος και των στελεχών του. . . . .
 χρειάζεται μια επίμονη, άκούραστη, θαρραλέα και όρμητική, μακρόχρονη και βαθιά δουλειά του Κόμματος για νά εξασφαλιστεί και βελτιωθεί ή ιδεολογικοθεωρητική πάνοπλη του ενάντια σε κάθε νοθεία, σε κάθε λαθρεμπόριο.
 Η Όλομέλεια διαπιστώνει άνδμα ότι βαριά εύθύνη (Σελ. 26) για την κατάρταση αυτή φέρνει και μια σειρά άπό άνώτατα και άνώτερα κομματικά στελέχη, που δέ ζούν τή ζωή της βάσης του Κόμματος, είναι άπομονωμένα άπ' αυτή και έτσι όχι μόνο δέν τή βοηθούν νά βελτιώνει τό ιδεολογικό επίπεδο, μά άντίθετα, ζώντας μακριά άπ' αυτή, πέφτουν εύκολότερα σε ζένες επιρροές, που τίς μεταφέρουν και μέσα στο Κόμμα. Η Όλομέλεια βάζει σαν καθήκον σε μια σειρά άπό άνώτατα και άνώτερα Κομματικά στελέχη νά πάνε για δουλειά στη βάση του Κόμματος και μέσα στις εργατικές μάζες". (12η Όλομέλεια, "10 χρόνια άγώνες". Έκδοση 1945, σελ. 312-313). Έπίσης ή Όλομέλεια μέλησε για τή χαλάρωση και άδιαφορία που παρατηρείται στον τομέα της επαγρύπνησης, "πρωτ' άπ όλα άπό άνώτατα και άνώτερα κομματικά στελέχη".

Έπειτα άπό την 12η Όλομέλεια, στην προπαρασκευή του 7ου Συνεδρίου του ΚΚΕ (Όχτώβρης 1945) και έπειτά άπ' αυτό, τό Κόμμα διορθώνει

CONFIDENTIAL

- 15 -

στην πράξη τὰ λάθη ποὺ ἔγιναν στήν κατοχή, στὸν τομέα τῶν στελεχῶν, βάζει στή μὴν πάντα μιὰ σειρά ἀπὸ ἀνίκανους ἀνθρώπους, ξεκαθαρίζει ἐπισηματὲς ὑποθέσεις χαφιέδων σὰν τὸν Πετσόπουλο-Μάθεση διὰ μέσου τῶν Ἐπιτροπῶν Ἐλέγχου καὶ μιὰ σειρά ὑποθέσεις στελεχῶν ποὺ βαρύνονται μὲ ἀντικομματικές ἐκδηλώσεις. Γίνονται προσπάθειες γιὰ τὴ συστηματικότερη μελέτη τῶν στελεχῶν. Τὴ σαφήνεια ποὺ ἔχει τὸ Κόμμα, στὰ χρόνια αὐτὰ, στήν πολιτική του τῶν στελεχῶν τὴ δείχνουν τέτια ντοκουμέντα, ὅπως τὸ γράμμα στήν ΕΠ τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ ἀπεφάσεις τῆς Πανελλαδικῆς Ὀργανωτικῆς Σύσκεψης καὶ ἡ μπροσούρα τοῦ σ. Ν. Ζαχαριάδη "Κομμουνιστῆς, λαϊκὸς ἀγωνιστῆς, μέλος τοῦ ΚΚΕ". Θὰ πρέπει νὰ σταθοῦμε στὰ ντοκουμέντα αὐτὰ.

Στὸ γράμμα πρὸς τὴν ΕΠ τῆς ΚΟ Θεσσαλονίκης, ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης, ἀφοῦ ὑπογραμμίζει ὅτι μέσα στὴ δοκιμασία τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ στὴ φωτιά τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου 1941-1945 διαμορφώθηκε καὶ ἀτσάλωθηκε ἓνα στρώμα ἀπὸ ἄξια στελέχη τοῦ Κόμματος, συνεχίζει:

" Τὸ στρώμα αὐτὸ τῶν στελεχῶν μας πρέπει νὰ τὸ πλαταίνουμε σήμερα ἀκόμα πὶο πολὺ, νὰ τὸ μεγαλώσουμε ὅσο μπορούμε. Μὰ τὸ βασικὸ δὲν εἶναι αὐτὸ. Ἐκεῖνο ποὺ μπαίνει σήμερα στήν πρώτη γραμμὴ εἶναι ἡ δουλιὰ πρὸς τὸ βῆθος. Τὸ ἰδεολογικὸ-θεωρητικὸ δούλεμα τῶν στελεχῶν. Τὸ συστηματικὸ, ἀδιάκοπο, μελετημένο καὶ κανονικὸ ἀνέβασμα τοῦ μαρξιστικοῦ-λενινιστικοῦ ἐπιπέδου τους.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας. Πρέπει τὸ ποιητικὸ ἐπίπεδο τῶν μελῶν μας, τῶν στελεχῶν μας ν' ἀνέβει ὅσο ἀπαιτεῖ σήμερα ἡ κατάσταση. Καὶ ἡ κατάσταση ζητᾷ σήμερα ἀπὸ κάθε μέλος, καὶ ἀκόμα περισσότερο ἀπὸ κάθε στέλεχος τοῦ ΚΚΕ, νᾶναι βαθιὰ καὶ στέρεα μπασμένος, τῆσο στὸ γενικὸ νῆμα τῆς ἐποχῆς ποὺ περνᾶμε, πράμα ποὺ προϋποθέτει μιὰ βαθμὰ μαρξιστικῆ-λενινιστικῆ καθάρσιση, ὅσο καὶ στὸ πνεῦμα τῆς γενικῆς πολιτικῆς γραμμῆς καὶ τῆς ὀργανωτικῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ. Καὶ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα μὲ τὴν αὐτοτέλεια καὶ τὴν πρωτοβουλία θὰ πρέπει σωστὰ νὰ τοποθετεῖ τὰ προβλήματα τοῦ κῶ- (Σελ. 27) κλου τῆς δουλιᾶς του μέσα στὰ γενικὰ πλαίσια τῆς κοιματικῆς γραμμῆς καὶ σωστὰ νὰ τὰ λύνει ἀνάλογα μὲ τὶς συγκεκριμένες ἰδιομορφίες καὶ τὶς τοπικὲς συνθήκες. Αὐτὸ τὸ πράμα ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸ στέλεχος μας ἓνα κατῶτερο ὅριο πολιτικῆς πείρας, ὀριμότητας, ἐδουλγισίας. Καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ στέλεχος μας, ὁ καθοδηγητῆς, ἐρευνᾷ, μελετᾷ καὶ κατέχει τόσο τὰ γενικὰ προβλήματα τοῦ τόπου, ὅσο καὶ τὰ εἰδικὰ, μέχρι καὶ τὰ πὶο μικρὰ τοῦ κύκλου τῆς δουλιᾶς του. . .

Παρά πέρα τὸ στέλεχος μας πρέπει νὰ κατέχει τὴν ὀργανωτικὴ πολιτικὴ τοῦ ΚΚΕ. Δηλαδή, θὰ πρέπει νὰ μπορεῖ σωστὰ νὰ διαλέγει τὰ κατάλληλα πρόσωπα, νὰ τὰ τοποθετεῖ στήν κατάλληλη δουλιὰ, ὅπου θὰ μπορούν ν' ἀναπτύξουν τὸ ἀνώτατο ὅριο ἀπὸς ἱκανότητές τους. Θὰ πρέπει νὰ συνδέεται κοιματικὰ συντροφικὰ μ' αὐτὰ, νὰ τὰ βοηθᾷ, νὰ τὰ προσέχει, νὰ τὰ συμβουλεύει, νὰ τὰ προωθεῖ, νὰ τὰ διορθώνει, ὄχι αὐταρχικὰ μὰ κοιματικὰ. Ἐτσι ἀνάμεσα στὰ στελέχη μας καὶ μέσα στήν κοιματικὴ ἱεραρχία δημιουργοῦνται οἱ σωστὲς σχέσεις, σχέσεις συντροφικῆς, σχέσεις ἀκόμα στενῆς φιλικῆς, ἀδελφικῆς, ποὺ θὰ στηρίζονται ὄχι στὸ ἀλληλοσυγχώριο καὶ σὲ ἀμοιβαία κά-

- 16 -

λυση λαθών και εθυνών, μά στην ένιατα εξυπηρέτηση της κομματικής γραμμής και του λαϊκού συμφέροντος, όπου ο καθένας θα φέρει άκέραιες τις εθύνες του, θα διατηρεί την έσωκομματική ανεξαρτησία του και θα εφαρμόζει την υποχρέωσή του να είναι άγρυπνος και να επιμένει για την κομματική γραμμή χωρίς συμβιβασμούς και παραχωρήσεις προς τα κάτω μά και προς τα πάνω. Άκόμα το μέλος και το στέλεχος του ΚΚΕ είναι σεμνό, ήθικό, υπόδειγμα και παράδειγμα ήπδλες τις πλευρές για τους άλλους. Είναι σεμνό και μετρί-φρον στα λόγια του και στα γραφτά του και γοργό και άποφασιστικό στα έργα του. Έχει άναπτυγμένο το αίσθημα της κομματικής εθιείας, δηλαδή, άκοθει προσεχτικά όσα λένε οι έργαζόμενοι για την πολιτική-κομματική του δράση είδικά και για το Κόμμα μας γενικότερα και ξέρει να συμμορφώνεται όταν οι παρατηρήσεις και οι συστάσεις που του γίνονται είναι σωστές". ("Κομ. Ήπιθεώρηση". 26 Σεπτέμβρη 1945, άριθ. φυλ. 42).

Στη μπροσούρα " Ο Κομμουνιστής, λαϊκός άγωνιστής, μέλος του ΚΚΕ" διατυπώνονται τα προσόντα που πρέπει να έχει το στέλεχος μας,

γερό μυαλό σε γερό κορμί και τονίζονται τέτιες πλευρές του κομμουνιστή ήγέτη όπως, η σωματική άγωγή του κομμουνιστή, ο κομμουνιστής σαν χαρακτήρας, οι πνευματικοί όρίζοντες του κομμουνιστή, το κομματικό πρόσωπο και η στρατιωτική του κατάρτιση.

" Το μέλος του ΚΚΕ και άκόμα πιο πολύ το στέλεχος του άνηκει ολοκληρωτικά και άποκλειστικά σ'αυτό. Αυτό σημαίνει:

- α) Πρωταρχικό και άνώτατο είναι το συμφέρον του Κόμματος.
- β) Η άτομική μας ζωή όργανώνεται, έτσι, που άπ'αυτό, το Κόμμα και ο άγώνας έχουν όφελος, το άνώτατο πραγματοποιήσιμο για κάθε περίπτωση όφελος και ποτέ ζημιά.
- γ) Κάθε πράξη και ένεργεια και λόγος μας πρέπει να ζυγίζεται ήπδ την πλευρά του συμφέροντος του Κόμματος και μόνο τότε να πραγματοποιείται.
- δ) Έχουμε υποχρέωση έτσι να άναπτύσσουμε τις πνευματικές μας (Σελ. 28) δυνάμεις, ώστε να προσφέρουμε όλα όσα μπορούμε, το καλύτερο και το άνώτατο όριο που μπορούμε.

"Έτσι, το μέλος και το στέλεχος του Κόμματος είναι πρότυπο και υπόδειγμα συνειδητής και άνώτερης κομματικότητας:

"Στην έσωκομματική ζωή και δουλειά.
Στην πολιτική και μαζική εμφάνιση και δράση του.
Στην άτομική και οικογενειακή ζωή και εκδήλωση του.
Στην άδιάνοπή του προσπάθεια για καλύτερη άπόδοση και βελτίωση πολιτική, μορφωτική, θεωρητική, δλοπλευρη" (Ν. Ζαχαριάδη: "Ο Κομμουνιστής λαϊκός άγωνιστής, μέλος του ΚΚΕ" Άθήνα 1946, Άνατύπωση, σελ. 5)

Τέλος η Πανελλαδική Όργανωτική Σύσκεψη του ΚΚΕ (15-17 Άπρίλη 1946) καθόρισε:

"5. Σήμερα, ύστερα άπτά πρώτ'άποτελέσματα στην έφαρμογή της δρ-

- 17 -

γαωτικήσ άπόφασης του ΠΓ στο κέντρο των οργανωτικών προβλημάτων, σαν τό πιο σοβαρό μπαίνει τό πρόβλημα της δημιουργίας, προώθησης, ανάδειξης νέων στελεχών. Στόν τομέα αυτό είναι επιταχτική ανάγκη, για δλάκερο τό Κόμμα, να γίνει μία ριζική στροφή στη δουλειά των οργανώσεων. Να βάλουν τέλος στην κλαψιάρικη αντιμετώπιση του προβλήματος των στελεχών και θαρραλέα και άποφασιστικά να τραβήξουν άπτη βδομή, να δημιουργήσουν, να προωθήσουν νέα στελέχη.

Ανάμεσα στους Κομμουνιστές, που τά μεγάλα γεγονότα, έξωτερικά και έσωτερικά, υπερέλασαν στη γοργή ώριμανσή τους, στους άποσιωμένους συντρόφους που πέρασαν τη δοκιμασία της κατοχής και του Δεκέμβρη νικηφόρα, ή καλή κομματική καθοδήγηση θα βρεί τό άφθονο ποσοτικά και τό κατάλληλο ποιοτικά κομματικό υλικό για να αντιμετώπισει τις κάθε φορά ανάγκες σε στελέχη με μία θαρραλέα προώθησή τους, χωρίς να ξεχνιούνται παράλληλα σε καμμία περίπτωση, οι προφυλάξεις που επιβάλλει ή Κομματική έπαγρύπνηση.

Τά παλιά στελέχη που χρησιμοποιούνται κατάλληλα κατά τις έκτακτες τους στους πολυποκέιλους τομείς της Κομματικής δουλειάς, πρέπει να κατανόησουν την επιταχτική οργανωτική ανάγκη άπτό Κόμμα, να μπου, να αναδειχτούν, να προωθηθούν καινούργια στελέχη στην όλη του οργανωτική διάρθρωση και έεραρχία. Τά παλιά στελέχη όχι μόνο δέν πρέπει να έμποδίζουν, μη' αντίθετα δημιουργώντας γύρω τους ένα κύκλο άπό καλά και νέα μέλη, πρέπει να φροντίζουν καθημερινά και συστηματικά, να τά βοηθούν όσο μπουδν πιο πολύ να αναπτυχθούν, να ξετυλίξουν τις καλές τους πλευρές και άρετές, να διορθώνουν τά έλαττώματα και τις έλλείψεις τους, να γίνουν κομματικά καθοδηγητικά στελέχη. Πρωταρχικό τους μέλημα και φιλοδοξία πρέπει να είναι να ανακαλύψουν και να δημιουργήσουν νέες άξίες και ταλέντα, νέα στελέχη μέσα στο Κόμμα. Πρέπει για δλόκληρο τό Κόμμα να γίνει συνείδηση, πώς για να αντιμετώπισει τις καινούργιες δύσκολες συνθήκες με και τις ανάγκες του σ'όλους τους τομείς της δουλειάς, χρειάζεται και πολλά άξια και δοκιμασμένα, βγαλμένα μέσα άπτό Κόμμα και τη λαϊκή πάλη καινούργια στελέχη. Είναι ζωτική ανάγκη για τό Κόμμα ... για να λύσει σύντομα και θαρραλέα τό κεντρικό αυτό σήμερα οργανωτικοπολιτικό πρόβλημά του". (Συμπεράσματα της Πανελλαδικής Οργανωτικής Σύσκεψης του ΚΚΕ, "Κομ. Έπιθεώρηση", Ιούνης 1946, άριθ. φύλ. 6).

(Σελ. 29)

Ετάθηκα πολύ πάνω στη γραμμή του ΚΚΕ στον τομέα των στελεχών, άπτη Βάρκιζα και έδωθε και παρέθεσα μεγάλα κομάτια άπτά ντοκουμέντα του Κόμματος γιατί αυτή άποτελεϊ Ο Λ Ο Κ Α Η Ρ Ω Μ Ε Ν Η Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Η Σ Τ Ε Λ Ε Χ Ω Ν. Πάνω στην πολιτική αυτή βασισμένο τό Κόμμα, διδρόθωνε τις άδυναμίες της πρώτης κατοχής, προωθούσε καινούργια στελέχη, προετοιμάζε τό Κόμμα μας και τά στελέχη του για τον καινούργιο ένοπλο άγώνα. Οι άπορτουνιστές και οι συνθηκόλοδοι που με λύσα πολεμούν την πολιτική του ΚΚΕ για τά στελέχη γιατί "αυτά άποφασίζουν για όλα" (Στάλιν) δέ μπουδν, όσο κι αν θέλουν, να διαστρεβλώσουν την άλήθεια αυτή. Τό ΚΚΕ κάνει στην περίοδο αυτή μία καλή κατανομή των στελεχών, τά βοηθά καθημερινά για να ανταποκριθούν στην άποστολή τους. Τά συχνά κομματικά άχτιφ, οι Όλομέλειες και οι Συν/φεις των οργανώσεων, τά Κομματικά Φροντιστήρια, ή Κεντρική Σχολή "Δημήτρης Γληνός" και οι σχολές στελεχών στην Κ.Ο. Αθήνας και στο Γραφείο Περιούχης Μακεδονίας

CONFIDENTIAL

- 18 -

Θράκης, βοήθησαν στην ανάπτυξη των στελεχών μας και το άτσάλωμα τους. Το ΚΚΕ δίνει εξαιρετική προσοχή στο ανέβασμα του ιδεολογικού επιπέδου και τη μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση των στελεχών του.

Ο πανικόβλητος όπορτουνιστής Μάρκος Βαφειάδης, γράφει στην τροτσικιστική πλατφόρμα του:

" Οι καθοδηγήσεις του Κόμματος αντί να σου άνοίξουν το δρόμο για θαρρετή σκέψη, σου σκοτώνουν τη σκέψη. Έτσι τά στελέχη μας δέν εκφράζουν καθαρά τη γνώμη τους. Δέν τολμούν να μιλήσουν για βασικά ζητήματα, αντίθετα άπδει βάζει ή καθοδήγησή τους. Αυτό το καθεστώς δημιουργεί ένα είδος εκφυλισμού των στελεχών και της κομματικής νοοτροπίας. Άνωτερα στελέχη μας έξαρτούν την ανάδειξη τους άπτην άνοχή και τη σιωπή. Δημιουργείται το καθεστώς της κολακείας, ποίος περισσότερο να λιβανίσει αυτό που λέει ή καθοδήγηση, και το Κόμμα οδηγείται σε σοβαρά λάθη". (Όπορτουνιστική πλατφόρμα Μάρκου Βαφειάδη. Περιοδικό „Νέος Κόσμος", Αύγουστος 1950, άριθ. φύλ. 8).

Η τροτσικιστική αυτή θέση του Μάρκου Βαφειάδη που θυμίζει το βρωμερό όχετό των λικβινταριστών και του χαφιέ Θεοφύλαχτου Παπακωνσταντίνου, είναι ή χειρότερη βρισιά ενάντια στο Κόμμα μας και τά στελέχη του. Καθεστώς κολακείας και σατραπισμού δημιουργούσε ο ίδιος ο Μάρκος όπου κι αν πήγαινε. Στην οργάνωση της Θεσσαλονίκης και το γραφείο περιοχής Μακεδονίας-Θράκης συγκέντρωνε γύρω του διάφορα άντικανα, ύποπτα και τυχοδιωχτικά στοιχεία για να τόν λιβανίζουνε. Ο Μάρκος ποτέ στη ζωή του δέν αισθάνθηκε την άνάγκη να κάνει ούτε την παραμικρή άυτοκριτική. (Σελ. 30)

Νά πεϊ στο Κόμμα γιατί είχε άποτυχίες όπου τόν στέλναμε για καθοδηγητή. Γιατί ή ΚΟΘ, πο ήταν γραμματέας της στην πρώτη κατοχή, ήταν ή χειρότερη οργάνωση του Κόμματος. Γιατί διαλύθηκε ή Μεραρχία του που ήταν καπετάνιος τόν Ιούλη 1944, με τά πρώτα χτυπήματα των γερμανών. Ο Μάρκος Βαφειάδης ανάδειχνε στο ΔΣΕ άνθρώπους σαν τόν χαφιέ Γιαννούλη, που είχε καταδικασθεϊ σε θάνατο άπ' τόν ΕΛΑΣ και στο ΓΑ του ΔΣΕ δημιουργούσε κλέκα άπδο άντικανα στοιχεία που τόν προσκυνούσαν και καταδύωκε τά στελέχη του Κόμματος. Αυτή είναι ή "έσωκομματική δημοκρατία" και ή πολιτική στελεχών !!! του Βαφειάδη. Το ΚΚΕ δέ μπορούσε να άνεχτεϊ τίς σατραπικές μέθοδες του και τόν έβαλε στη θέση του.

Η πολιτική μας των στελεχών άπτη Βάρκιζα και δώθε είναι βασικά σωστή. Σημαίνει αυτό ότι ή πολιτική μας στην πράξη εφαρμόστηκε σε όλες τίς περιπτώσεις σωστά και ότι δέν παρουσιάστηκαν έλλείψεις και άδυναμίες; Όχι, δέ σημαίνει αυτό. Μιά σειρά έλλείψεις υπάρχουν στη δουλιά μας. Αυτές είναι:

α) Δέ μαθαίνουμε έξκαιρα για τήν πραγματική κατάσταση που υπάρχει στις κομματικές οργάνώσεις της Μακεδονίας-Θράκης και που τήν κύρια ευθύνη φέρνει ο Μάρκος Βαφειάδης. Η 2η Όλομέλεια της ΚΕ (Φλεβάρης 1945) έκανε κριτική στο Βαφειάδη για τήν άπομόνωση του άπτάλλα στελέχη του κόμματος και το λαό. Στίς οργάνώσεις της Μακεδονίας-Θράκης διαστρεβλωνόταν ή σωστή πολιτική του ΚΚΕ για τά στελέχη, άφήνονταν σε καθοδηγητικά πδστα ά-

- 19 -

νίκανα και ύποπτα στοιχεία (πχ, η Ασφάλεια της Δράμας φώναζε το γραμματέα της Κομ. οργάνωσης και τοῦπε: " εδῶ στή Δράμα και σεῖς εἴσαστε ἐντάξει και μεῖς εἰμαστε ἐντάξει. "Εσεῖς δέν κάνετε τίποτα και μεῖς δέ σᾶς πιάνουμε"). Ἐμποδίζονταν ἡ ἀνάπτυξη καινούργιων στελεχῶν. Ἀπό ἔλλειψη και τῶν πιθ. στοιχειώδων συνωμοτικῶν μέτρων, πιᾶστηκαν τρία μέλη τοῦ Γραφείου Περιοχῆς Μακεδονίας-Θράκης. Ἐπαγρύπνηση δέν ὑπῆρχε. Ὁ Θανάσης Χατζῆς ἀφήνει σπουδαῖα μυστικά της ΚΟ Θεσσαλονίκης στό σπίτι ἑνός βίτη, ἀνεψιοῦ τοῦ Μάδη και πράχτορα της Ἰντέλιτζενς Σέρβις κλι, κλπ.

β) Ἀργήσαμε νά μάθουμε τήν πραγματική κατάσταση στήν ΚΟ Θεσσαλίας. Ἐκεῖ ὁ Καραγιώργης ἀφῆσε βεδιά τᾶ ἴχνη της διαλυτικῆς δουλειᾶς. Καί τῆ συμπλήρωσε ἀργότερα ὁ Μπλάνας. Ἐκεῖ δέν εἴχαμε σωστή πολιτική στελεχῶν, τῶ ζήτημα αὐτό λυνόνταν "ἐκ τῶν ἐνδόντων" μέ τήν ἀνάπτυξη διανοομενιστικῶν στελεχῶν, πού στίς εὐκόλες καταστάσεις ἐπιπλέον, μά στίς δύσκολες τᾶ χάνουν και προδίνουν. (Σελ. 31)

γ) Ἡ ΚΟ Ἀθῆνας δόθηκε ἀπὸ Κλιμάκιο τοῦ ΠΓ στά χέρια ἑνός δειλοῦ και συνθηκολογοῦ ὀπορτουμιστῆ, τοῦ Α. Μπλάνα, πού διέλυσε τήν ὀργάνωση. Τῶ Κλιμάκιο τοῦ ΠΓ ἀφῆνε ἀνευδόχλητο τόν Μπλάνα νά καταστρέφει τήν ΚΟΑ και χρειᾶστηκε ἡ ἐπέμβαση τοῦ ΠΓ ἀπὸ βουνό γιά νά καθαιρεθεῖ ἡ ΕΠ πού εἶχε ἐπικεφαλῆς τόν Μπλάνα και νά τοποθετηθεῖ καινούργια κομματική καθοδήγηση.

δ) Ἀπὸ ἴδιο τῶ ΠΓ δέν ἔγινε ἔγκαιρα ἀναδιάταξη ὄλων τῶν κομματικῶν δυνάμεων και τῶν στελεχῶν, γιά νά διατηρήσουμε τίς δυνάμεις μας και νά ἐνισχύσουμε ἀποφασιστικά τοῦς τομεῖς πού μέσα ἐτήν ἐξέλιξη τοῦ ἀγῶνα γίνονταν ἀποφασιστικοί (ἐνίσχυση τῶν κέντρων πού ὠρίμαζε τῶ ἀντάρτικο).

ε) Οἱ ἀδυναμίες πού παρουσίασαν τᾶ στελέχη μας στόν τομέα της ἐπαγρύπνησης και στήν ὀργανωτική-τεχνική προετοιμασία γιά τήν παρανομία, οἱ ὀπορτουμιστικῆς ἐκδηλώσεις τῶν στελεχῶν στίς πόλεις μαζί μέ τῶ γεγονός ὅτι δέ μπορέσαμε ἀπτήν ἀρχή νά δόσουμε σωστή ἀποστολή στίς πόλεις, ἔπαιξαν καθοριστικό ρόλο στή διάλυση τῶν ὀργανώσεῶν μας στίς πόλεις στά 1948-1949.

Ἀπὸ τᾶ στοιχεία πού ἀναλύσαμε πιθ. πάνω ἀποδεικνύεται ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τῆ Βάρκιζα τῶ ΚΚΕ ἔχει σωστή πολιτική στελεχῶν. Χωρίς αὐτή τῆ σωστή πολιτική, τῶ Κόμμα δέ θά μπορούσε νά τᾶ βγάλει πέρα μέ τίς δυσκολίες και τᾶ καθήκοντα τοῦ καινούργιου ἐνοπλοῦ ἀγῶνα.

- 20 -

5. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1946-1949

Ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος μας ἔκανε τὸ βασικὸ λάθος νὰ τοποθετη-
σει τὸ Μάρκο Βαφειάδης ἐπικεφαλῆς τοῦ ΔΣΕ. Ὁ Βαφειάδης δὲν πίστευε ποτέ
στὴ νίκη τοῦ ΔΣΕ. Δὲν κατάλαβε τὴν ἀνάγκη νὰ συγκροτηθεῖ ὁ ΔΣΕ σὲ λαϊκὸ-
ἐπαναστατικὸ στρατὸ. Τοῦλειπε ἡ καθαρὴ στρατηγικὴ σκέψη γιὰ τὸν ἀγῶνα.
Ἦταν ἐνάντια στὴν πολιτικὴ τοῦ Κόμματος γιὰ τὴ δημιουργία τῶν ἐφεδρειῶν.
Ὅλα αὐτὰ εἶχαν τὴν ἐπίδρασή τους στὴν "πολιτικὴ τῶν στελεχῶν" ποὺ ἀκο-
λουήθηκε ὁ Βαφειάδης καὶ ἀπτὴν ὁποία ὑπέφερε κυριολεκτικὰ ὁ ΔΣΕ ἐνάμιου
χρόνου. Ὁ Βαφειάδης ἔκανε τσιφλίκι του καὶ τῶν ἀνθρώπων του τὸ ΔΣΕ. Τὸ
ΓΛ, ποὺ σχηματίστηκε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1946 ἀποτελέστηκε ἀπὸ τοὺς Βαφειάδη-
Κικίτσα-Κίτσαβο, Λασάνη. Τοὺς Κικίτσα-Κίτσαβο ἡ 3ῃ Ὀλομέλεια τοῦ ΚΚΕ
ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἀντικαταστήσει γιὰτὶ δὲ μπορούσαν νὰ ἀνταποκριθοῦν σὰν
καθοδηγητὲς 2-(Σελ. 32)νός λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ. Τὸ ἴδιο ἔγινε ἀργό-
τερα μὲ τὸ Λασάνη. Ὁ Μάρκος Βαφειάδης λύγισε καὶ ἔσπασε στὴ μάχη τοῦ Γράμ-
μου. Ὅταν οἱ ἡρωϊκοὶ μαχητὲς καὶ στελέχη τοῦ ΔΣΕ δημιουργοῦσαν τὴν ἐπο-
ποιία τοῦ Γράμμου, ὁ Βαφειάδης σερνόταν σὰν τὸ σκουλήκι, "τάφαγε τὰ ψωμιὰ
του" (εἶναι φράση τοῦ ἴδιου) καὶ μέσα στὴν ἀγωνία τοῦ πανικοῦ του ἀσχολοῦν-
ταν μὲ προστυχίες. Αὐτὸς εἶναι ὁ Κομματοσωτήρας Μάρκος Βαφειάδης. Γιὰ
τέτια "καθοδήγηση" δὲ μπορούσε νὰ χεῖ πολιτικὴ στελεχῶν ποὺ χρειάζεται ἓνας
λαϊκοαπελευθερωτικὸς Στρατός. Καταδύωκε τὰ κομματικὰ στελέχη ποὺ μὲ τὴ
δράση τους ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσουν τὸν καθοδηγητικὸ πυρήνα τοῦ ΔΣΕ. Τὸ σ.
Γούσια, ποὺ τὸ Ἀρχηγεῖο ποὺ καθοδηγοῦσε (Ρούμελης) παρουσίαζε τότες ἀξιό-
λογη δρᾶση καὶ ἐφάρμοζε τὴ γραμμὴ τοῦ Κόμματος, τὸν εἶχε στὰ κακὰ κατάστι-
χά του. Ὁ Βαφειάδης κατάστρεψε τὰ κομματικὰ στελέχη τῆς Θεσσαλίας (τὰ
ἄφησε καὶ πάγωσαν στὴ Νιῶλα) καὶ ἐξδύτωσε στὸν Κόζιακα τὸν Καρτσιώτη μὲ
τὶς ἐπιλεχτες δυνάμεις του. Ὁ Βαφειάδης ἀνάδειχνε στελέχη σὰν τὸ Γιαν-
νούλη, Γεωργιάδης, Ἀρη, Ποταμιᾶνο (Θράκη), ποὺ ὅλοι τους ἦταν στὴν ὑπηρε-
σία τῶν ἄγγλων. Ἐφερε στὸ ΔΣΕ ὅλη τὴν κακὴ κληρονομία τοῦ ΕΛΑΣ. Δὲν εἶχε
τὴν ἱκανότητα καὶ τὸν ἀνδρισμὸ νὰ διευθύνει οὔτε μιὰ μάχη. Τὰ λάθη τὰ δικά
του τὰ φέρωνε στοὺς ἄλλους. Τὴν κλασικὴ του ἀποτυχία στὴν Κόνιτσα προσά-
θηκε νὰ τὴ φορτώσει στὸ σ. Σοφιανὸ. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ γιὰ τὶς ἀποτυχίες του
στὸ Μέτσοβο καὶ στὰ Γρεβενά. Μετατράπηκε σὲ πραγματικὸ σατράπη, δὲν ἀκούγε
κανένα, δὲ δεχόταν κριτικὴ καὶ ἔλεγχο οὔτε ἀπὸ τὸ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ. Ὁ Βαφειάδης
δὲν καταλάβαινε τὴ λαϊκοεπαναστατικὴ ταχτικὴ τοῦ ΔΣΕ, οὔτε εἶχε ἰδέα ἀπὸ τὴ
Ἰταλινικὴ πολεμικὴ ἐπιστήμη. Ὁ Βαφειάδης πρωτοστατοῦσε σὲ ἀντιλαϊκὲς ἐκδη-
λώσεις.

Ἐνάντια στὴν κατάσταση αὐτὴ πάλαιψε ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος,
ὅταν, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν σ. Ζαχαριάδης, βγήκε στὰ τέλη τοῦ 1947 στὸ Βουνό.
Στὴν πρώτη συνεδρίαση τοῦ ΠΓ ἀποδείχτηκε ὅτι ὁ Βαφειάδης ἔδωσε φεῦτικα
στοιχεῖα καὶ ἐξαπάτησε τὴν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ. Ἀπὸ τότες χρονολογεῖται
ἡ σύγκρουση τοῦ Βαφειάδη μὲ τὸ ΠΓ τοῦ Κόμματος.

Στὴ Σύσκεψη τῶν κομματικῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν στελεχῶν
τοῦ ΔΣΕ στὶς 15 Γενάρη 1948- ὅπου εἶχαμε τὴ δευτέρη μεγάλη σύγκρουση τοῦ

CONFIDENTIAL

- 21 -

Βαφειάδη με την ΚΕ του Κόμματος- ή καθοδήγηση του Κόμματος αναπτύσσει τη σωστή πολιτική στελεχών για το ΔΣΕ. "Η Σύσκεψη είπε:

" Χρειαζόμαστε στελέχη, στρατιωτικά και πολιτικά, που να στηρίζουν (Σελ. 33) τα στέρεα στη μαρξιστική-λενινιστική θεωρία μας: να κατέχουν και να συλλαμβάνουν γόνιμα το πραγματικό νόημα της πολιτικής αποστολής του ΔΣΕ, να επεξεργάζονται πάνω σ' αυτή τη βάση τη σωστή στρατηγική κατεύθυνσή του, να άφομοιώνουν δημιουργικά και να εφαρμόζουν με πρωτοτυπία και επαναστατικό φάνοιγμα τις αρχές της επαναστατικής στρατιωτικής ταχτικής, που μόνο αυτή ανταποκρίνεται στο λαϊκοδημοκρατικό αναδημιουργικό προορισμό που έχει ένας επαναστατικός στρατός, σαν τον ΔΣΕ" (Ν. Ζαχαριάδης: " Όλοι στ' άρματα. Όλα για τη Νίκη" Δεύτερη έκδοση, σελ. 43).

" Η κομματική στρατιωτική Σύσκεψη άπαιτούσε άπτά στελέχη μας να έχουμε ξεκαθαρισμένη την πολιτική τους άποσολή και να δυναμώνουν με την πραγματοποίηση της άποσολής τους τη σύνδεσή τους με το λαό, να μελετούν και να ξεκαθαρίζουν όλα τα προβλήματα της στρατηγικής επιδίωξης του ΔΣΕ, να άφομοιώνουν και να εφαρμόζουν την ταχτική του επαναστατικού στρατού μές στις συνθήκες της Ελλάδας, να είναι το παράδειγμα σε όλα τα καλά, να άκτελούν τις διαταγές, να συλλαμβάνουν γρήγορα την ταχτική κατάσταση, να ξέρουν να χρησιμοποιούν το χάρτη, να χρησιμοποιούν με τη μεγαλύτερη άπδδοση και να συνδυάζουν όλα τα όπλα. Τα κομματικά στελέχη, ο αξιωματικός του ΔΣΕ άνατύσσει θάρραλα πρωτοβουλία και πρωτοτυπία, άναπροσαρμογή στις νέες καταστάσεις, παλμό και επαναστατικό πάθος. Στη δημιουργία αυτών των στελεχών σπουδαίο ρόλο άπαιξε η προσωπική άπαφή και βοήθεια της κομματικής καθοδήγησης με τα άνώτερα και μεσαία στελέχη του ΔΣΕ. "Επίσης σοβαρή δουλιά άκανε η Σχολή Άξιωματικών του ΓΑ που λειτουργήσε σε έξι σειρές, οι ταχτικές κομματικές συσκέψεις των στελεχών, όπου δίνονταν σωστός πολιτικός και στρατιωτικός προσανατολισμός των στελεχών, η καθημερινή διαφωτιστική δουλιά κλπ.

"Επειτα άπό την πρώτη στρατιωτική Σύσκεψη και τη δημιουργία της 670 Μονάδας που ύπαγόταν άπευθείας στο ΓΑ και άργότερα ενώθηκε με το Άρχηγείο ΔΜ και μέσα στη φωτιά της μεγάλης μάχης του Γράμμου, τα στελέχη μας μαθαίνουν τη μαστοριά του πολέμου, άποσώνονται, γίνονται πραγματικά στελέχη ενός λαϊκοεπαναστατικού στρατού. Τα στελέχη αυτά χρησιμοποιούν την ταχτική της ενεργητικής άμυνας, τους έλιγμούς (έλιγμός προς Βίτσι 1948-έλιγμός προς Γράμμο 1949), την άντεπίθεση στο Βίτσι-που όπως λέει ο Μεγάλος ΣΤΑΛΙΝ είναι ένδιαφέρουσα μορφή της επίθεσης-στις 12 Σ/βρη 1948 που έληξε με σοβαρή νίκη του ΔΣΕ. Τέτια στελέχη έξελέχτηκαν όλοι σχεδόν οι διοικητές των μεγάλων μονάδων μας, οι (Σελ. 34) ταξίαρχοι μας, οι ταγματάρχες, οι λοχαγοί μας κλπ. "Εδώ δεν είναι άνάγκη να άναφέρουμε όνόματα.

Μεγάλη συμβολή στο έργο της δημιουργίας λαϊκού επαναστατικού στρατού και στη δημιουργία καινούργιων στελεχών έιε ο θεσμός των Πολιτικών Επιτροπών που δημιουργήθηκε με την ύπ' άριθ. 3 βασική Διαταγή του ΓΑ του ΔΣΕ. "Ο στρατιωτικός διοικητής είναι το μυαλό της μονάδας και ο ΠΕ η ψυχή, η καρδιά της. Αυτός ο συνδιασμός μυαλού και καρδιάς άπδδωσε πολλά στο ΔΣΕ. "Η βασική πολιτική άποσολή του ΠΕ είναι να έξαφαλίζει όλες τις ήθικοπολιτικές προϋποθέσεις στο διοικητικό γράμμο και να άναφέρει τις

CONFIDENTIAL

- 22 -

μάχες. Ο ΠΕ είναι ο πιο στενός συνεργάτης και φίλος, το δεξί χέρι του διοικητή. Ο ΠΕ κάνει το πλάν για να δυναμώσουν οι δεσμοί λαού και ΔΣΕ. Το γράμμα του ΓΑ προς τους ΠΕ (Ιούνης 1948, την παραμονή της μάχης του Γράμμου) καθώς και το γράμμα του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ προς τους ΠΕ, έδωσαν το βαθύτερο νόημα της ύψηλης αποστολής του ΠΕ. Οι μαχητές μας, έχοντας μεγάλη αγάπη στο διοικητή τους, θεωρούσαν τόν ΠΕ σαν τόν εκπρόσωπο του Κόμματος, σαν τόν πατέρα τους. Έδώ πρέπει να σημειωθεί ότι ο Μάρκος Βαφειάδης ήταν ενάντια στο θεσμό του ΠΕ, προσπέθηκε να καλλιεργήσει το μίσος ανάμεσα στα στρατιωτικά και πολιτικά στελέχη μάλιστα δέν τὰ κατέφερε γιατί και οι διοικητές και οι ΠΕ στάθηκαν βασικά στο ύψος της αποστολής τους.

Οι διοικητές μας και οι ΠΕ πέρασαν καλικάρβια τή μάχη του Γράμμου και του Βίτσι το 1948 και διακριθήκαν σε τέτιες επιθετικές μάχες σαν τής Νάουσας, του Καρπενησιού και στον έλιγμό του Γράμμου τόν Απρίλη 1949. Το περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός" (βγήκαν συνολικά 21 τεύχη του) που έπαιξε σπουδαίο ρόλο στη διαμβροση τών στελεχών του ΔΣΕ, συγκεντρώνει τήν πείρα που είχαμε στον τομέα αυτόν.

Η δεύτερη κομματική στρατιωτική Σύσκεψη (Μάρτης 1949) σημείωσε:

"Αξιος διοικητής είναι εκείνος που πολεμά με το μυαλό με τέχνη και έτσι μαζεύει όλο το τμήμα του ξέρει να νικήσει..... Τα στελέχη μας στρατιωτικά και πολιτικά πρέπει διαρκώς να συγχρονίζονται, να ανανεώνονται με τή δικιά τους συστηματική δουλειά, για τήν κατάχτηση της σταλινικής πολεμικής επιστήμης, να μάθουν να χρησιμοποιούν τὰ συμπεράσματα της επιστήμης αυτής στις συνθήκες του πολέμου που διεξάγουμε. . . . ."

Τα στελέχη μας έχουν τήν κομματική υποχρέωση πρωτόβουλα, γδνιμα, δημιουργικά να προβληματίζονται, να προσφέρουν κειά τὰ τή συμβολή τους (Σελ. 35) στην καλυτέρευση του στρατού μας", (Συμπεράσματα της δεύτερης κομματικής στρατιωτικής Σύσκεψης, "Δημοκρατικός Στρατός" χρόνος Β, αριθ. φβλ. 4, Απρίλης 1949).

Μέσα στην πάλη με τις δυσκολίες, βοηθώντας τὰ στελέχη και βοηθούμενοι απ'αυτά, διαμορφώνεται ή ίδια ή ήγεσία του ΔΣΕ. Ο Μάρκος Βαφειάδης "που έφαγε τὰ ψωμιά του" διώχεται από τόν ΓΑ, καθαιρείται από τήν ΚΕ και διαγράφεται από μέλος του ΚΚΕ και δημιουργείται μια κολεχτίβα δουλιάν στην ανώτερη καθοδήγηση του ΔΣΕ.

Αυτή τή σωστή πολιτική στελεχών είχε τόν ΚΚΕ και ή καθοδήγηση του στο δεύτερο ένοπλο άγώνα. Τήν πολιτική αυτή τή χτύπησαν με λάσκα τὰ δημοκρατικά στοιχεία και ο προβοκάτορας Καραγιώργης. Αυτός παρουσιάζεται σήμερα υπέρμαχος της "έσωκομματικής δημοκρατίας" και με τή χαφιεδική του πλατφόρμα "έξυγιαντής" του ΚΚΕ. Ποιά όμως είναι τὰ έργα του στο ΔΣΕ, τί στελέχη δημιούργησε; Ο προβοκάτορας Καραγιώργης που έχει προσωπική ποινική εδδύνη για τήν έξδνωση περίπου 6.000 μαχητών του ΚΡΑΝΕ, αρνούνταν τήν πολιτική δουλειά στο ΔΣΕ, στρατικοποιούσε τόν Κόμμα, συκοφαντούσε και πολεμούσε κάθε

CONFIDENTIAL

- 23 -

άξια στο ΔΣΕ. Έκανε ότι περνούσε από το χέρι του για να εξουτώσει τον υπέροχο αντάρτη στρατιωτικό ηγέτη Διαμαντή, το καμάρι του ΔΣΕ. Ανάδειχνε ανώμαλους και υποπτους στο ΔΣΕ, σαν τον Μωριά που έκανε τόσα εγκλήματα. Στη θέση της "έσωκομματικής δημοκρατίας", που τώρα την καπηλεύεται για να χτυπήσει το Κόμμα, αντικατέθεσε το σατραπισμό, την αυταρξία, τη συκοφαντία και την απάτη. Στρατιωτικό μηδενικό με άλλες ικανότητες κατώτερες του μέτριου, ο άνοστατος αυτός, πιστός μαθητής του Μάρκου, έβλαψε όσο μπορούσε, όπως τον διάτασαν οι πάτρονές του, τον ΔΣΕ. Το Κόμμα εξετάζει σήμερα τη χαφιεδική δράση του Καραγιώργη που άσφαλως είναι παλιά, εκδηλώνεται με τις εγκάρδιες σχέσεις του στην πρώτη κατοχή με τον Άγγλο Έντι και Γκορντχάουζ, τα συναγελασματα του με το Κολωνάκι στα 1946-47, και την αποτελειώνει με το καταστροφικό του έργο στο ΚΤΑΝΕ.

Ο ΔΣΕ έχει δημιουργήσει πολλά στελέχη. Υέχρι τον Απρίλη 1949 είχαν ονομαστεύ περισσότεροι από 7.500 αξιωματικοί, διοικητές και ΠΕ. Αν μέσα σ' αυτούς προσθέσουμε πολλούς, που για τεχνικούς λόγους, δεν ονομάστηκαν (δεν ήσαν έγκαιρα τα στοιχεία τους) και τους υπαξιωματικούς, θα καταλάβουμε πόσο μεγάλο αριθμό στελεχών δημιούργησε ο ΔΣΕ. Στην πάλη για τη διαπαιδαγώγηση των πολιτικών στελεχών του (Σελ. 36) ΔΣΕ, το ΚΚΕ έδινε εξαιρετική προσοχή και σημασία στις οργανωτικές τους ικανότητες. Ο σ. ΣΤΑΛΙΝ μές διδάσκει ότι ένας άπτος πέντε σταθερούς παράγοντες της νίκης είναι και οι οργανωτικές ικανότητες των στελεχών. Η οργάνωση της μάχης είναι ένα σοβαρό πολιτικό και οργανωτικό πρόβλημα, και έφθον το κάθε στέλεχος μας έχει ξεκαθαρισμένους τους σκοπούς του πολέμου γενικά και της κάθε μάχης ιδιαίτερα, έπειτα αποφασίζει για όλα ή οργανωτική δουλειά και οι οργανωτικές ικανότητες των στελεχών.

Το Κόμμα μας είχε βασικά σωστή πολιτική στελεχών στο ΔΣΕ. Φυσικά και πω παρουσιάστηκαν ορισμένες αδυναμίες. Έγιναν ορισμένες άδικιες στην ανάδειξη και ονομασία αξιωματικών. Μερικοί "Έξυκνοι" κατέρωσαν να μās ξεγελάσουν. Σε μερικές περιφέρειες, όπως στην Ανατ. Μακεδονία-Θράκη με την προσωπική εθύνη του Λάμπρου (Κανακάρδη) αναδείχτηκαν στελέχη σαν τον Κρίτων, που είχαν ένα πολύ βαρυνμένο παρελθόν, έκαναν εγκλήματα σε βάρος του ΚΚΕ στην πρώτη και δεύτερη κατοχή και είναι πράκτορες. Το Κόμμα μας εξετάζει όλες αυτές τις περιπτώσεις, και παίρνει τα μέτρα που χρειάζονται. Έδω πρέπει να σημειώσουμε ότι το Κόμμα και ο ΔΣΕ πήραν δίκαια λαϊκο-δημοκρατικά μέτρα ενάντια σε στελέχη, σαν το Λεωνίδα (Μιγρίτα), τον επιμελητή της 1ης Ταξιαρχίας Μακεδόνα, που έκαναν εγκλήματα σε βάρος μαχητών και μαχητριών του ΔΣΕ και του λαού. Τα μέτρα αυτά ήταν και ένα μέσο διαπαιδαγώγησης για τους άλλους και για κείνους (τους λίγους) που ήταν την προδιάθεση να κάνουν υπερβολές και θα χαλούσαν αν δεν ήξεραν κως ο ΔΣΕ είναι άγρυπνος. Για ακόμα αδυναμία μας είναι ότι στο ΔΣΕ ο έλεγχος για την εκτέλεση της διαταγής δε βρισκόταν πάντα στο ύψος που χρειάζεται. Το ίδιο ισχύει και για την επαγρύπνηση.

Στη διάρκεια του ένοπλου αγώνα άποτυχαν και χρεωκόπησαν σαν καθοδηγητές μια σειρά στελέχη σαν το Βατουσιανό, το Χατζή, το Βέττα, τον Τσαντή που καθαιρέθηκαν άπτην ΚΕ, και τους συνθηκολόγους και προδότες Μπλάνα-Ρουμελιώτη. Άδικμα ο Π. Μαυρομάτης παρουσίασε, έπειτα άπτην ήττα μας, μια σειρά αντίσο-

CONFIDENTIAL

- 24 -

βιητινές απόψεις, όπως πχ, ότι τὰ εργοστάσια ἦταν ἀνώτερα στὴ Γερμανία ἀπὲς τὴ Σοβ. Ἐνωση, ὅτι οἱ ἐργάτες ἀμείβονται καλύτερα στὴν Ἑλλάδα ἀπὲς τὴν ΕΣΣΑ κτλ, ποὺ δελχνουν τὴν κρίση ποὺ πέρασε. Γι' αὐτὸ καὶ διαγράφηκε ἀπὲς τὸ ΚΚΕ. Τὰ στελέχη αὐτὰ στῆθηκαν ἀνίκανα νὰ ἀνταποκριθεῖν στὴν ἀποστολὴ τους, δὲ μπόρεσαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ σεχταρισμὸ τους, σημείωσαν συνέχεια ἀποτυχίες καὶ δρισημένοι (Βατουσιανός) μιά σειρά (Σελ. 37) ἀντιλαϊκές καὶ τραγεόδομικες ἐκδηλώσεις. Εἶναι "φυσικό" μέσα σ' ἕνα τέτιο μεγάλο ἀγῶνα ποὺ ξαναδοκιμάζονται ὅλα τὰ στελέχη μας, ὅλες οἱ ἀξίες, νὰ παρουσιάζονται καθοδηγητές ποὺ παλιότερα εἶχαν μιά λίγο πολὺ καλὴ δρᾶση καὶ σήμερα νὰ μὴν τὰ καταφέρνουν καὶ νὰ ἀποτύχουν.

Οἱ ἀδυναμίες ποὺ ἀναφέρουμε πιδ πάνω, δὲ μποροῦν νὰ κρύφουν τὸ γεγονός ὅτι, τὸ ΚΚΕ εἶχε βασικὰ σωστὴ πολιτικὴ στελεχῶν στὸ ΔΣΕ. Δημιούργησε ἀξία καὶ δοκιμασμένα μέσα στὴ μάχη στελέχη ποὺ ἀτσάλωνονται τώρα μαρξιστικῶ-λενινιστικῶ καὶ εἶναι θαυμάσιο κομματικὸ ὕλικο. Αὐτοί, μὰ ἴ με τὰ στελέχη ποὺ πέρασαν καὶ περνοῦν ἀξία τῆ δοκιμασία τῆς βαριάς παρανομίας στὴς πρῶτες καὶ τὸ ἀτσάλωμα στὴς φυλακές, στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης, στὴς ἐξορίες, θὰ συμπληρώσουν τὰ κενὰ ποὺ δημιουργήθηκαν στὴν κομματικὴ ἱεραρχία ἀπὲς τὰ χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ καὶ θὰ ἀποτελέσουν τὰ καινούργια καθοδηγητικὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ. Τὸ ἔργο τοῦ ΔΣΕ καὶ στὸν τομέα τῆς ἀνάδειξης νέων στελεχῶν εἶναι πολὺτιμο καὶ ἀνεχτίμητο κεφάλαιο.

6. ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΜΑΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ

Ἡ ἥττα μας στὸ Βίτσι-Γράμμο καὶ ἡ προσωρινὴ μας ὑποχώρηση ἀποτελέσαν καινούργια σοβαρὴ δοκιμασία γιὰ τὰ στελέχη μας. Ἐπρεπε νὰ καταλάβουν σωστὰ τίς αἰτίες τῆς ἥττας μας καὶ τῆς ὑποχώρησης, τὸ χαρακτῆρα καὶ τίς ἴδιομορφες τῆς. Ἐπρεπε ἀκόμα νὰ προσαρμοστοῦν στὴν καινούργια κατάσταση, νὰ καταλάβουν τὴ στροφή στὴν πολιτικὴ μας γραμμὴ, νὰ προετοιμαστοῦν καὶ νὰ ρίξουν τὸ κέντρο τῆς προσοχῆς τους στοὺς μαξικὸς οἰκονομικὸς καὶ πολιτικὸς ἀγῶνες. Μέσα στὴς δυσκολίες, στὴν ἥττα τῆς ἐπανάστασης-ἔστω καὶ ἂν εἶναι προσωρινή-φαίνεται τὸ μεγαλεῖο τῶν κομμουνιστῶν στελεχῶν μας, ἡ ἀφοσίωση καὶ πίστη στὸν ἀγῶνα, ἡ ἀντοχὴ, ἡ ὑπομονὴ τους ποὺ χτυπᾶει κάθε ἀποθάρρυνση καὶ ἀπαγοήτευση.

Ἡ ἄντιση καὶ ὁ Στάλιν διδάσκουν νὰ μὴ ζαλιζόμαστε ἀπὸ τίς ἐπιτυχίες, νίκες μας καὶ νὰ μὴν τὰ χάνουμε ἀπὸ τὴν ἥττα μας. Νὰ μελετᾶμε συστηματικῶς τὸ δρόμο ποὺ περάσαμε, νὰ βλέπουμε καὶ νὰ ἀναγνωρίζουμε τὰ λάθη ποὺ κάναμε, νὰ βγάζουμε συμπεράσματα καὶ διδάγματα γιὰ τοὺς μελλοντικὸς ἀγῶνες. Ἡ ἄντιση, καὶ ὁ Στάλιν μᾶς διδάσκουν ἀκόμα ὅτι μὲς στὴς δυσκολίες μιάς ἥττας παρουσιάζονται πιδ ἔντονα τὰ ἀσταθῆ στοιχεῖα, ὅσοι εἶναι ξεκομμένοι ἀπὲς τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τὸ (Σελ. 38) λαὸ καὶ δὲν πιστεύουν στὴ δύναμη τοῦ λαϊκοῦ κινήματος, οἱ ὀρτοουνιστές καὶ οἱ συνθηκολόγοι. Αὐτοὶ καταδικάζουν τὸν ἐνοπλο ἀγῶνα, τὴν ἐπανάσταση, σπέρνουν σύγχυση καὶ ἀπαγοήτευση, βλέπουν γύρω τους καταστροφές καὶ κηρύσσουν τὸ εὐαγγέλιο τῆς διάλυσης.

Τὸ ΚΚΕ μίλησε γιὰ τίς αἰτίες τῆς ἥττας τῆς ἐπανάστασης, ποὺ εἶναι:

CONFIDENTIAL

- 25 -

Ἡ δύναμις μας νά λύσουμε τὸ ἀποφασιστικὸ ζήτημα τῶν ἐφεδρειῶν καὶ νά ἐφοβήσουμε τὸ ΚΡΑΝΕ, ἡ ἀμερικάνικη ἐπέμβαση καὶ ἡ τιτικὴ προδοσία. Σὲ διάκριση ἀπὸ τὴν ὑποχώρησιν μας τοῦ Δεκεμβρίου 1944, ποῦ ἦταν ἀταχτὴ γιὰ τὸν δὲν φωτιστικὴ σωστὰ πολιτικὰ, τῶρα τὸ ΚΚΕ διαφώτισε βασικὰ σωστὰ τὰ μέλη του καὶ τὶς μάζες γιὰ τὶς αἰτίες καὶ τὸ χαρακτῆρα τῆς ὑποχώρησιν ποῦ εἶναι προσωρινή. Ἔτσι ἡ ὑποχώρησις ἔγινε ὁμαλῶς, τὸ πέρασμα στὴν καινούργια γραμμὴ πραγματοποιήθηκε κανονικὰ χωρὶς μεγάλους τρανταγμούς. Τὰ στελέχη καὶ τὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ, ὅπως ἔδειξε ἡ Συνδιάσκεψις τῶν ὀργανώσεων τοῦ ΚΚΕ στὰ τμήματα Βίτσι-Γράμμου τοῦ ΔΣΕ (Σ/βρῆς 1949) μὲ τὴν ὁμόφωνη ἔγκρισιν τῆς γραμμῆς τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, σωστὰ εἶδαν καὶ κατέλαβαν τὴ νέα κατάστασις, τὶς αἰτίες ποῦ τὴ δημιούργησαν, τὴ νέα γραμμὴ καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Κόμματος.

Ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις στὴν Ἑλλάδα μπήκε σὲ καινούργια φάσις ποῦ ἔχει γιὰ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ὅτι οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ σταμάτησαν, μὲ ἀπόφασις τοῦ ΓΑ, τὸν πόλεμο, διατηρῶντας ἀνέναντι τῆς μαχητικότητά τους, ἐνῶ σὲ ὅλη τὴ χώρα συνεχίζουσι τὴ δράσις τους ἀντάρτικα τμήματα. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ στρατιωτικὴ ἐπιτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὸ Βίτσι-Γράμμο ἔχει μόνον δὲ λιγοστεύει τὶς δυσκολίες καὶ τὶς ἀντιθέσεις του, μὰ τὶς δέξεται ἀκόμα πλεονάζοντα, ὅτι στὴν Ἑλλάδα συνεχίζεται ἡ πολιτικὴ ἐπαναστατικὴ κρίσις. Αὐτὸ τὸ ἰδιαιτέρο, τὸ βασικὸ γνώρισμα τῆς κατάστασις προδιαγράφει τὴ δυνατότητα γιὰ γρήγορες, ἀπότομες ἐσωτερικὲς ἀλλαγές καὶ ἀνακατατάξεις, ἐφόσον σωστὰ θὰ ὀργανώσουμε τοὺς μαζικοὺς οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ καὶ θὰ τοὺς ἀνεβάσουμε σ' ἓνα πανελλαδικὸ δημοκρατικὸ μέτωπο πάλιν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν εἰρήνη, τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία καὶ τὴ λαϊκὴ δημοκρατία. Αὐτὴ τὴ θαραλέα γραμμὴ καὶ προοπτικὴ πάλιν καὶ νίκης καθόρισε ἡ ὅλη Ὀλομέλειά τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (Ἰουλίου 1949).

Ὁ χρόνος ποῦ πέρασε ἀπὸ τὴν προσωρινὴν μας ὑποχώρησις, ἀπόδειξε τὴν ὁρθότητα τῆς πολιτικῆς μας γραμμῆς. Τὸ μαζικὸ ἀπεργιακὸ κίνημα ποῦ ἐξέσπασε ἀμέσως μετὰ τὴν ἦττα μας, ἡ (Σελ. 39) ἀποτυχία τῶν μοναρχοφασιστικῶν κομμάτων στὶς ἐκλογές τῆς 5ης τοῦ Μάρτη, ἡ πάλιν γιὰ τὴ Γενικὴ Ἀμνηστία, τὸ κίνημα τῶν ὁπαδῶν τῆς εἰρήνης καὶ οἱ ἄλλες λαϊκὲς ἐκδηλώσεις ἔδειξαν ὅτι ὁ λαὸς συνεχίζει μέσα σὲ καινούργιες συνθήκες τὸν ἀγῶνα του, ἐνῶ ὁ μοναρχοφασισμὸς παραδέρνει μέσα στὶς δυσκολίες τῆς πολιτικῆς του κρίσις.

Τὰ στελέχη μας σχεδὸν στὴν πλειοψηφία τους πέρασαν μέσα στὸ χρόνο αὐτὸ θαραλέα τὴν καινούργια δοκιμασία. Κατέλαβαν τὸ βασικότερο νόημα τῆς προσωρινῆς μας ὑποχώρησιν, συσπειρώθηκαν γύρω ἀπὸ τὴν καθοδήγησις τοῦ Κόμματος, προετοιμάστηκαν καὶ προετοιμάζονται γιὰ τὰ καινούργια καθήκοντα ποῦ ἐπιβάλλει ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων. Τὰ στελέχη μας στὸ ἐξωτερικὸ παλαίβουν σήμερα γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν στὴ ζωὴ τὸ σύνθημα ποῦ ἔριξε ἡ Κομματικὴ Συνδιάσκεψις τῶν τμημάτων Βίτσι-Γράμμου τοῦ ΔΣΕ "νὰ καταλάβουμε τὰ καινούργια κἄστρα ποῦ λέγονται μάθησις-τεχνικὴ-ἐπιστήμη". Τὰ στελέχη μας αὐτὰ ἔχουν σωστὸ πολιτικὸ καὶ ὀργανωτικὸ προσανατολισμὸ, μελετᾶνε τὴν πλοῦσια πείρα τους, καταχοῦν τὴ διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Τὰ στελέχη καὶ τὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ ὀργανώνουν τοὺς πολὺπλευροὺς λαϊκοὺς ἀγῶνες μέσα σὲ πολὺ δυσκολίες συνθήκες παρανομίας στὴν Ἑλλάδα, εἶναι αὐτοὶ ποῦ κρατᾶνε ψηλὰ τὴ σημαία τοῦ ΚΚΕ στὰ Γιούρα καὶ τὰ Μακρονήσια,

CONFIDENTIAL

- 26 -

στις φυλακές, στα στρατοδικεία του θανάτου. Είναι ο Πάντελης Κιουρτσής, ο Μεταξωτός, η Χατζηδάκη και οι χιλιάδες άλλοι ήρωες και μάρτυρες του Κόμματος, οι τρεις χιλιάδες μελλοθάνατοι αγωνιστές. Τα δόνματα αυτά συμβολίζουν την τεράστια ήθικοπολιτική μας υπεροχή, το αναπόφευχτο της λαϊκής νίκης.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες που το ΚΚΕ πραγματοποιεί τη στροφή στην πολιτική μας γραμμή και δείχνει, για άλλη μια φορά, τους δεσμούς, τις ρίζες που έχει μες στα πλατιά στρώματα, παρουσιάστηκαν και ορισμένοι όπορτουμιστές και συνθηκολόγοι. Εκείνο που πρέπει να σημειώσουμε εδώ είναι ότι τα όπορτουμιστικά στοιχεία αυτά είναι ελάχιστα, αν κάνουμε τη σύγκριση με τις δυσκολίες της κατάστασης, και εκδηλώθηκαν ιδιαίτερα στο καθοδηγητικό άпарат του Κόμματος. Σήμερα, ύστερα απ' το άρθρο του σ. Ν. Ζαχαριάδη, που δημοσιεύτηκε στο περασμένο φύλλο του περιοδικού "Νέος Κόσμος", δόκιμο το Κόμμα ξέρει ποιοί είναι οι άνθρωποι αυτοί.

Η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Σ/βρης 1947) επέστησε την προσοχή όλου του Κόμματος στους όπορτουμιστικούς διαταγμούς και ταλαντεύσεις που εκδηλώθηκαν και σε ήγετικά (Σελ. 40) κομματικά στελέχη. Η 4η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Ιούλης 1948) είπε: "Όλοι οι όπορτουμιστές και συνθηκολόγοι, όλοι όσοι λυγίζουν μπροστά στην τρομοκρατία και τον έχθρο, κάνουν την πιο μεγάλη προδοσία απέναντι στην πατρίδα και στο λαό. Γιατί χαρίζουν μέρες στο μοναρχοφασισμό, δυσκολεύουν και επιβραδύνουν το έργο της απελευθέρωσης της Ελλάδας. Η 5η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Γενάρης 1949) υπογράμμισε ότι: "Βασικός έχθρος και κίνδυνος μέσα στο ΚΚΕ στα 1948 στάθηκε ο όπορτουμισμός".

Το ΚΚΕ πάλαψε και παλαίβει ενάντια στο συνθηκολόγο όπορτουμισμό, που έκοράζει την πύση της άμερικανοκρατίας και του μοναρχοφασισμού πάνω στο Κόμμα μας, την υποχώρηση και τη συνθηκολόγηση μπροστά στις δυσκολίες που συναντούσαμε στη διάρκεια του πολέμου 1946-49 και έπειτα από την υποχώρησή μας.

Ποιός είναι εκείνο που περισσότερο από κάθε άλλο χαρακτηρίζει τις όπορτουμιστικές απόψεις του Βαφειάδη, Παρτσαλίου, Κρύσας, Χασιέ Καραγιώργι, Αποστόλου;

- α) Η έλλειψη πίστης στη δύναμη του λαού και τη λαϊκή νίκη.
- β) Απόσπαση από το λαό και από τη βάση του Κόμματος. Για το Μάρκο Βαφειάδη υπήρχε παθολογική και αντικομματική τάση απομάκρυνσης και αποξένωσης απ' τη μάζα και τα στελέχη του Κόμματος.
- γ) Ο μικροαστικός δογματισμός, η έλλειψη επαναστατικού προσανατολισμού, η μηχανική κατανόηση της θεωρίας μας, που χαρακτηρίζει τους όπορτουμιστές, η απόσπαση της θεωρίας από την πράξη.
- δ) Οργανωτικές αδυναμίες, ανικανότητα και αποτυχία στις δουλιές που τους ανάθεσε το Κόμμα.
- ε) Αχαλίνωτος έγωϊσμός και άρχομανία, που έρχεται σε σύγκρουση με τις περιορισμένες ικανότητες τους και την πολιτική ευελιξ τους.

- 27 -

στ) Έλλειψη και του πιο ελάχιστου πνεύματος κριτικής και αυτοκριτικής. Αυτό είναι αλάνθαστοι πάρες. Έδώ αντιγράφουν τον Ιουλιόπουλο.

ζ) Πίσω απ'αυτούς βρίσκεται ο ταξικός έχθρος που μέσω του Καραγιώργη πήγαινε να τους συνενώσει σ'ένα μέτωπο για να χτυπήσει το ΚΚΕ και την ηγεσία του. Το μέτωπο του όπορτουνισμού αρχίζει από τους χαφιέδες Ιαπακωνστατινίου, τους τιτικούς και τους αντιηγετικούς και τελειώνει στον Παρτσαλίδη, το θέλει ή δεν το θέλει ο ίδιος. Το προ-(Σελ. 41)σωπικό γράμμα του Καραγιώργη στον Παρτσαλίδη που τον προτρέπει να συνεχίσει τον αντικομματικό δρόμο, είναι χαρακτηριστικό.

Μια προσωπική εξέταση του καθένα απ'αυτούς, ή σκιαγραφία του "κομματικού του πορτραίτου" θα μάς οξει πώς και γιατί οι όπορτουνιστές έφτασαν εδώ που έφτασαν. Είναι η λογική συνέπεια της ιστορίας τους, των προηγούμενων λαθών και αδυναμιών τους που έγκαιρα δεν τής χτύπησαν, δεν τής διόρθωσαν.

Ο Μάρκος Βαφειάδης πήρε δραστήριο μέρος στη φραξιονιστική πάλη του 1929-31. Πέρασε, πριν το σπάσιμό του στο Γράμμα, δυο φορές κρίση στην κομματική του ζωή. Τη μία στην Αίγινα το 1932-33 και την άλλη στην Ακροναυπλία το 1939-40. Στην Ακροναυπλία δεν παίρνει κανένα όλο σαν στέλεχος του κόμματος και στην ούσα είναι με τους φραξιονιστές που καθοδηγούνταν από την Ασφάλεια. Αποτυχαίνει επανειλημμένα στην κομματική του δουλιά (Γιάννενα-Βέρροια-Θεσ/νίκη) και έχει το αίσθημα της μειονεχτικότητας και του άδικημένου. Το θεωρητικό του επίπεδο είναι χαμηλό, δε διαβάζει, δεν απασχολεί το μυαλό του με τα κομματικά προλήματα. Στην ιδιωτική του ζωή απασχολεί το κόμμα επανειλημμένα με γυναικοδουλιές. Δεν έχει οργανωτικές ικανότητες και είναι δειλός. Στην κατοχή συνδέεται με έγγλέζους αξιωματικούς και δημιουργεί έρωτικές σχέσεις με την άνεψιά του Καραμαούνα, που είναι (ή άνεψιά) πράχτορας της Ιντέλιτζενς Σέρβις. Αύτη ξέρει ότι ο Μάρκος βγάλει στο μουνό και ποιός είναι ο ρόλος του. Όταν το ΙΠ έβαλε το ζήτημα αυτό στο Βαφειάδη, αυτός το άρνήθηκε. Τώρα αποκαλύπτεται ότι ο Βαφειάδης και εδώ εξαπατούσε το κόμμα. Δεν πολεμά τους Γερμανούς και συνθηκολογεί μαζί τους (βλέπε έπαίσχυντο σύμφωνο γερμανών και Σιν/τος ΕΛΑΣ Χαλκιδικής που μαζί του βρίσκεται ο Βαφειάδης). Το Δεκέμβρη αφήνει τους έγγλέζους να φύγουν άνεμόχλητοι από τη Θεσσαλοβλίκη και να πολεμήσουν τον ήρωικό λαό της Αθήνας-Πειραιά. Το φορτίο που του ανάθεσε το κόμμα στον δεύτερο ένοπλο άγώνα είναι πολύ βαρύ για τους ώπους του. Θα μπορούσε να τής βγάλει πέρα μόνον με την κολλητική βλίστικη δουλιά, με τή δημιουργία ενός επιτελείου από κομματικούς συντρόφους και τή βοήθεια του κόμματος. Αύτος άρνεύται τή βοήθεια του κόμματος, γίνεται σατράπης, καταοίωκει τή κομματικά στελέχη και συγκεντρώνει γύρω του τή άνίκανα στελέχη του ΕΛΑΣ που τόν λιβανίζουν. Άπακολούθουν οι στρατιωτικές άποτυχίες (καταστροφή του Κόζιακα-Μέτσοβο-Γραβενάκονιτσα) το σπάσιμό του (Σελ. 42) στο Γράμμα που πάει να τής κρύψει με τήν όπορτουνιστική, τροτσκιστική πλατφόρμα του.

Ο σ. Μήτσος Παρτσαλίδης είναι άποτους πιο μανιασμένους και έμπαθεϊς φραξιονιστές το 1929-31. Παραδέχτηκε άποτους τελευταίους τήν ιστορική έκκληση τής ΕΕ τής ΚΑ "Πρός τή μέλη του ΚΚΕ"

- 28 -

το Νοέμβρη 1931. Είναι μακριά απτήν πραχτική ουλιά του κόμματος. Πάνω από 15 χρόνια είναι απομονωμένος από τη βάση του κόμματος. Κλείνεται στον έαυτό του, διαβάζει και δίν' αφομοιώνει τη μαρξιστική-λενινιστική φιλολογία γιατί την απομονώνει απτήν πραχτική δράση. Είναι έπόμενο να μη μπορεί να νιώσει δημιουργικά το μαρξισμό-λενινισμό στη χώρα μας, δε μπορεί ν' αναλύσει την πραγματική κατάσταση στην Ελλάδα, γίνεται συλλέχτης τσιτάτων, μηχανικά αντιγράφει την πείρα των άλλων κομμάτων. Δεν είναι τυχαίο ότι η θεωρητική συμβολή του σ. Παρτσαλίδη, που είναι τόσα χρόνια στην καθοδήγηση του ΚΚΕ, είναι μηδαμινή. Έχει γράψει 3-4 άρθρα (1 άρθρο κάθε 5 χρόνια!) κι αυτά είναι γιομάτα από λάθη-λέει πραγματικά ότι θέλει-και συγχισμένες όπορτουνιστικές απόψεις. Στην πρώτη κατοχή του "σημανε" η ώρα του δείχνει κλασική άνικανότητα. Παρακολουθεί σα θεατής το Δεκέμβρη. Υπογράφει τη Βάρκιζα, παραβιάζοντας την απόφαση του ΠΓ για τον όρο της Γεν. Αμνηστίας. Στην ΚΕ του ΕΑΜ δέχεται όλη την πλεση του μικροαστικού πρίγυρου και των συμμάχων μας και γίνεται σύνήγορος έθνικιστικών απόψεων (διαρρύθμιση συνδρων Ανατολ. Θράκη κλπ.) Δεν πιστεύει στην κομματική γραμμή και έχει λεγκαλιστικές αυταπάτες. Άρνεϊται επί 6 μήνες να δραπετεύσει από Καϊδάρι το 1943-44, πιάνεται στα 1947, ενώ η θέση του είναι στο βουνό, μετά τη δραπετεύση του κρύβεται στο καβούκι του στην Αθήνα. Είναι ουσιαστικά έξω από τις δυσκολίες και την πάλη του ΔΣΕ. Με την προσωρινή μας υποχώρηση του 1949 ζαλίζεται και τ'ά χάνει. Καταφεύγει σε τυχοδιωχτισμούς (προτείνει να κάνουμε έλιγμό προς Νότο, την καταστροφή) και έπειτα κάνει φραξιονιστική απόπειρα να αναθεωρήσει τη γραμμή του ΚΚΕ από 1931-50. Απέναντι στο σ. Ζαχαριάδη κρατά τούτη τη διφορούμενη στάση, πότε τον λιβανίζει (τον θεωρεί είδωλό του) και αφού του "φεύγουν τ'ά καρδιά" (είναι λόγια του) κάνει λυσασμένη χωρίς αρχές φραξιονιστική πάλη εναντίον του. Είναι άναρχικός μικροαστός, που κατηγορεί τ'ά πάντα, βλέπει στον ύπνο του και στον ζύπνο του λάθη και όνειρεύτηκε να γίνει άρχηγός του ΚΚΕ.

Ο σ. Χρύσα Χατζηβασιλείου. Είχε πάντα μεγάλη ιδέα (σελ. 43) για τον έαυτό της που έρχόταν σε σύγκρουση με τις πραγματικές ικανότητες της. Από χαρακτήρα, κουτσομπλα παίρνει μέρος σε όλες τις φραξιονιστικές συζητήσεις με το Βαφειάδη και τον Καραγιώργη. Στην πρώτη κατοχή, έπειτα από τις σφαγές στην Καλογραζα, το Μάρτη 1944, κάνει πρόταση στο Κλιμάκιο του ΠΓ στην Αθήνα (Φάνης-Πλουμπίδης-Αναστασιάδης) να εγκαταλείψουμε την Αθήνα και να σωθούμε. Φυσικά τη βάλουμε στη θέση της. Την ίδια πανικόβλητη πρόταση της κάνει γραφτά στο ΠΓ τον Ιούλη του 1944. Το Δεκέμβρη τάχει κυριολεκτικά χαμένα. Νομίζει πως είναι "θεωρητικός", ενώ ποτέ δεν έφυγε από τ'ά στενά όρια του δογματισμού και του σεχταρισμού. Προτιμά να πιαστεί σε Φθινόπωρο του 1946, παρά να καθοδηγήσει την περιοχή Πελοποννήσου γιατί εκεί έχει στρατοδικείο και έκτέλεση. Γράφει τη διακήρυξη της ΚΕ του ΚΚΕ στις 29 Ιούλη 1947, που δίνει όπορτουνιστική γραμμή. Είναι ο υορέας του όπορτουνισμού και της αυθηκολόγησης στο Κλιμάκιο του ΠΓ στην Αθήνα. Δεν τη χωράει ο τόπος στην Αθήνα στα 1947-48, κλαίει, φωνάζει "θα μ'ας σφάζουν" (βλέπε έκθεση του Π. Μαυρομάτη στο ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ) και η άρρώστια της την κάνει να χάσει πέρα για πέρα τον έαυτό της. Για τις αποφάσεις της της Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ, που χάραξαν νέα γραμμή στο Κόμμα είπε: "Κανένα δεν πείθουν, κανέναν δεν θα τις πιστέψει". Έπειτα από όλα αυτά,

CONFIDENTIAL

- 29 -

παρουσιάζεται σαν "σωτήρας" του ΚΚΕ.

Ο ξεμπίδης Κώστας Γυφτοδήμος (Καραγιώργης) που όπως φαίνεται από παλιά είναι πράχτορας, διαγράφηκε από την ΚΝ το 1924 και από το Κόμμα για δεύτερη φορά το 1930, με πρόταση του αντιπροσώπου της ΚΔ. Στο Καλλίπαι το 1927 κράτησε αίσχρη στάση. Ίδιώτευσε για ένα μεγάλο διάστημα. Ετά 1929 είναι μέλος της τριμελούς τροτσκιστικής ομάδας Πρίφτη-Βλάχου-Θεμελή. Από το 1930-37 είναι στο εξωτερικό. Ετά 1937 στην Αίγινα δυσανασχετεί ενάντια στο Κόμμα γιατί δεν του δίνει οδηγία να κάνει δήλωση για να βγει να "δουλέψει". Και μετά στην Έξορα αποκλείεται από την Κομματική Οργάνωση Κιμώνου γιατί κάνει διαπραγματεύσεις με το Γανιαδάκη για να κάνει δήλωση μετάνοιας. Γικροαστός διανοούμενος, στοιχείο τυχοδιωχτικό και φιλοδοξο, είναι ικανός να πατήσει πάνω σε πτώματα για να ανέβει. Γίνεται φίλος με τους Άγγλους ταξιδάρχους Έντι και Γκουιντάρους και άλλους έγγλέτους πράχτορες, έχει σχέσεις με τους κύκλους της Ίντέλιτζένς Σέρβις στην Αθήνα. Όπου πάει, διαλύει τις κομματικές οργανώσεις και συγκεντρώνει γύρω του ύποπτα και τυχοδιωχτικά και αντίκομμα-(Σελ. 44)τικά στοιχεία. Είναι ο κύριος υπεύθυνος για την κατάσταση στο ΚΡΑΙΕ και την απώλεια 6.000 περίπου άνταρτών.

Ο Λευτέρης Αποστόλου, άλλος όψιμος "σωτήρας" του ΚΚΕ, πέρασε από τον άρχαιοφασισμό όπου πήγε για να βρει "φως" και που άφησε ανεξίτηλα ίχνη στον πολιτικό του χαρακτήρα. Διαγράφηκε και το 1941 από το Κόμμα. Το 1934-35 τιμωρήθηκε από το ΠΡ του Κόμματος να μην αναλάβει για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα καμία υπεύθυνη δουλιά. Θεωρεί τον εαυτό του σαν "θεωρητικό", μα στην ουσία δεν πρόκειται για σοβαρό πρόσωπο. Θλιβερός φραξιονιστής στις φυλακές και τις έξορες, προσπαθεί να συγκεντρώσει γύρω του τ'αντίκομματικά στοιχεία. Στην Αίγινα παρουσιάζεται το 1942-43 με όπορτουμιστική πλατφόρμα όπου υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει στην εποχή μας ταξική πάλη γιατί "αντικαταστάθηκε από την πάλη ανάμεσα στα έθνη" και ότι "ξεπεράστηκε" η δικτατορία του προλεταριάτου. Ενώ η συμβολή του στον αγώνα είναι μηδαμινή, προβάλλει με αξιώσεις άνικανοποίητου "θεωρητικού" και ηγέτη. Η έλλειψη σοβαρότητας ανάμεσα στα άλλα φαίνεται και από το ότι προσπάθησε να συγγράψει ιστορία του ΔΣΕ, ενώ δεν υπηρέτησε ούτε μία μέρα στις γραμμές του. Στο τελευταίο διάστημα "συνέγραψε" κι αυτός μια όπορτουμιστική πλατφόρμα, που είναι μία χοντροκομμένη συγκόλληση των απόψεων του Βαφειάδη-Παρτσάλιδη-και του Καραγιώργη.

Αυτοί είναι οι άνθρωποι που εκπροσωπούν το φραξιονισμό και τη συνθηκολόγηση μέσα στο ΚΚΕ. Έπειτα από χαρακτηριστικά της κομματικής σταδιοδρομίας τους που αναφέραμε πιο πάνω, δεν είναι περιέργη ή σημερινή τους εξέλιξη. Μα θα ρωτήσουν μερικοί: Αφού τα στοιχεία αυτά παρουσίαζαν σοβαρές αρνητικές πλευρές και αδυναμίες κλπ, γιατί τους ανάδειχνε το Κόμμα; Οι σύντροφοι που τυχόν θα βάλουν τέτοιο ερώτημα δεν καταλαβαίνουν ότι το Κόμμα όταν δεν πρόκειται για προδοτικά, ύποπτα και χαριέδικα στοιχεία, και αυτό εύκολα δεν το μαθαίνεις, χρησιμοποιεί όλες τις ικανότητες που έχει το κάθε στέλεχος, βοηθάει καθημερινά και όλοπλευρά για να ξεπεραστούν οι αδυναμίες και κάνει το πάν για να διορθώσει τα στελέχη του σε μία μακρόχρονη πάλη μες στις δυσκολίες και στη φωτιά του αγώνα. "Αν τώρα μερικά

CONFIDENTIAL

- 30 -

ἀπ' αὐτὰ τὰ στελέχη βγαίνουν σκάρτα, αὐτὸ δὲν εἶναι λάθος τοῦ Κόμματος, μὰ λάθος δικὸς τους. Φυσικά γιὰ ὀρισμένους, σὺν τὸν Καραγιώργη, εἶναι λάθος ὅτι τὸν βλάψαμε στὴν ΚΕ στὴν κατοχὴ καὶ τὸν διατηρήσαμε. Ἐπειτα ἀπὸ τὴ Βάρκιζα, καθὼς καὶ ἡ ἀνάδειξή του σὲ διοικητὴ τοῦ ΚΓΑΝΕ. "Ὅσο γιὰ τὸν Ἀποστόλου, αὐτὸς ἔχει πολὺ (Σελ. 45) λὰ χρόνια ν' ἀναλύσει κομματικὴ καθοδηγητικὴ δουλιὰ.

Τὸ ΚΚΕ κάνει ἀδιόλαχτη πάλι ἐναντία στὸν ὁπορτουניσμὸ καὶ τὴ συνθηκολόγησι καὶ στὴν Κομματικὴ Συνδιάσκεψι θὰ ξεκαθαρίσει τοὺς λογαριασμοὺς τοὺς μὲ τὰ ὁπορτουνιστικὰ στοιχεῖα. Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεσι γιὰ νὰ πάμε μπροστά. Ὁ Λένιν καὶ ὁ Στάλιν διδάσκουν ὅτι χωρὶς τὴν ἀδιόλαχτη πάλι ἐναντία στοὺς ὁπορτουνιστὰς μέσα στὶς γραμμὲς μας, δίχως τὸ τσεκισμὰ τῶν ἡττοπαθῶν καὶ τῶν συνθηκολόγων, δὲ μπορεῖ τὸ ΚΚΕ νὰ παῖξει τὸ ρόλο του σὺν ὁργανωτῇ καὶ καθοδηγητῇ τῆς ἐπανάστασις. "Ξεκαθαρισμένο τὸ Κόμμα δυναμώνει" (Λένιν).

Οἱ ὁπορτουνιστὰς μὲ λύσα χτυπᾶνε τὴν πολιτικὴ στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ. Δὲ συγχωροῦν στὸ Κόμμα ὅτι τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια δημιούργησε ἕνα μαζικὸ στρώμα ἀφοσιωμένων στελεχῶν ποὺ πέρασε τὴ δοκιμασία δυὸ ἐπαναστάσεων καὶ στέκει ἀλόγιστο ἔπειτα ἀπτὴν περσινή μας ἡττα καὶ τὴν προσωρινή μας ὑπαχώρησι. Στέκεται καρφί στὰ μάτια τοῦ πρᾶχτορα Καραγιώργη καὶ τῶν ὁμοίων του ἡ μονολιδικότητά τοῦ Κόμματος, ἡ συσπειρωσι τῶν στελεχῶν γύρω ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ καὶ τοῦ καιοφαίνεται ὅτι οἱ ἀποφάσεις παύρονται πᾶμφηλε. Τὸ Κόμμα μας εἶναι περήφανο γιὰ τὰ κινούργια στελέχη του, σ' αὐτὰ ἀντῆκει τὸ μέλλον καὶ θὰ κάνουμε τὸ πᾶν γιὰ τὴν ὀλοπλευρὴ προετοιμασία καὶ ἀνάπτυξή τους, καὶ τὸ μαρξιστικὸ-λενινιστικὸ ἀτσάλαμά τους.

7. Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ

Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ τῆς δουλιᾶς μας, τῶν λαθῶν καὶ τῶν ὀδυναμιῶν, παῖξει σπουδαῖο ρόλο στὴν ἀνάπτυξή καὶ διαπαιδαγώγησι τῶν στελεχῶν. Ὁ σ. Στάλιν διδάσκει ὅτι,

"τὸ ὀψήθημα τῆς αὐτοκριτικῆς δὲν πρέπει νὰ τὸ βλέπουμε σὺν κατὶ τὸ πρόσκαιρο, ποὺ κρᾶκεται νὰ περάσει γρηγόρα. Ἡ αὐτοκριτικὴ εἶναι ἰδιαίτερη μέθοδος, μπολσεβλικὴ μέθοδος διαπαιδαγώγησις τῶν στελεχῶν τοῦ Κόμματος καὶ τῆς ἐργατικῆς τάξεος γενικά, στὸ πνεῦμα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀνάπτυξης" (Στάλιν, "Ἀπαντα, τόμος 11ος, σελ. 127).

Οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου Λένιν - Στάλιν διδάσκουν ὅτι ἡ εὐσυνείδητη ἀποκάλυψι τῶν λαθῶν, ἡ μελέτη τῶν αἰτιῶν ποὺ γέννησαν αὐτὰ τὰ λάθη, τὸ πᾶρσιμο τῶν ἀπαρατήτων μέτρων γιὰ τὴ διόρθωσι τῶν λαθῶν, ἀποτελοῦν σπουδαῖότατα μέσα διαπαιδαγώγησις τῶν κομματικῶν στελεχῶν. Ἡ μπολσεβλικὴ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ εἶναι κ ρ ι τ ι κ ἣ κ α ι α ὀ τ ο κ ρ ι τ ι κ ἣ ἀ ρ χ ῶ ν, ε ἰ ν α ι κ ρ ι τ ι κ ἣ (Σελ. 46) καὶ ἀ ν ο ι χ τ ἣ, θ α ρ ρ α λ ῆ α, ε ὄ θ ε ἰ α καὶ ἀδιστασοῦν γιὰ τὴν ἐπιτυχία. Ἡ κριτικὴ

- 31 -

συζήτηση των λαθών και των αδυναμιών βοηθάει να βρούμε τις αιτίες των λαθών και τους τρόπους για να τα ξεπεράσουμε. Η μπολσεβίκικη κριτική και αυτοκριτική είναι συγκεκριμένη και έχει καθορισμένο σκοπό. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να διαπιστώνουμε "γενικά" λάθη, αλλά να μελετάμε μέχρι ρίζας τις αιτίες που τα προκάλεσαν, να βρίσκουμε τους φταίχτες τους και να υποδεικνύουμε συγκεκριμένους δρόμους για το ξεπέρασμα των λαθών και αδυναμιών ήπτης δουλιά.

Μερικοί νομίζουν ότι ο άνθρωπος έχει αδυναμίες που δε διορθώνονται. Αυτή η αντίληψη δεν είναι σωστή γιατί εμποδίζει την πάλη ενάντια στις αδυναμίες μας, για τη διόρθωση των στελεχών. Ο άνθρωπος, τα στελέχη μπορούν να ξελαίφουν με επιτυχία τις αδυναμίες τους. Σκοπός της κριτικής και αυτοκριτικής είναι να βοηθήσει τα στελέχη να απαλλαχτούν από τις αδυναμίες και λάθη τους, να υποστηρίξει και να αναπτύξει στους ανθρώπους το κάθε προοδευτικό, το κομμουνιστικό, να πλαταίνει τον όρδοντα των στελεχών μας, να χτυπήσει τη μούχλα, το συντηρισμό, το βάλτωμα, να μάθει τα στελέχη μας να παλαίβουν θαρραλέα με τις δυσκολίες και να τις ξεπερνάν.

Ο Λένιν και ο Στάλιν διδάσκουν ότι κάθε κριτική δεν είναι και μπολσεβίκικη κριτική. Αντικομματική, διαλυτική κριτική έκαναν στη Σοβ. Ένωση οι τροτσκιστές, που επιδίωκαν τη διάλυση της σοβιετικής εξουσίας, το αδυνάτισμα της σοσιαλιστικής ανοικοδόμησης, την εξαφάνιση της κομμουνιστικής. Αυτό πρέπει να το έχουμε υπόψη μας, ιδιαίτερα σήμερα, που έπειτα από την προσωρινή μας υποχώρηση, τα όπορουνιστικά στοιχεία με την αντικομματική κριτική τους επιδιώκουν την αναθεώρηση της κομματικής γραμμής από 1931 μέχρι σήμερα, καταδικάζουν την ένοπλη πάλη του λαού, βλέπουν παντού έρεπια και καταστροφές πάνε να έγκαινιάσουν "καινούργια δαιμόνια", αντικομματικές μεθόδους κριτικής. Ο σ. Στάλιν διδάσκει:

" Πρέπει αυστηρά να ξεχωρίσουμε αυτή την ένοπλη για μας, καταστροφική αντιμπολσεβίκικη, "αυτοκριτική" ήπτης δικιά μας μπολσεβίκικη αυτοκριτική που έχει για σκοπό της την καλλιέργεια της κομματικότητας, τη συτρεώση της Σοβ. εξουσίας, τη βελτίωση της ανοικοδόμησης μας, των οικονομικών στελεχών μας, τον έξοπλισμό της εργατικής τάξης". (Στάλιν, "Απαντα, τόμ. 11ος, σελ. 133).

Η κριτική και αυτοκριτική, μονάχα τβτες αποτελεεί αποτελεσματικό όπλο διαπαιδαγώγησης των στελεχών, όταν γίνεται καθημερινά (Σελ. 47) συστηματικά. Όταν τηρούνται οι μπολσεβίκικες αρχές της επίλογής στελεχών σύμφωνα με τα πολιτικά και πρακτικά προσόντα. Όταν σωστά τοποθετείται ο έλεγχος της εκτέλεσης των αποφάσεων και συνδιάζεται ο έλεγχος από τα πάνω με τον έλεγχο από κάτω με τη συμμετοχή πλατιών στρωμάτων κομματικών και έξωκομματικών στελεχών. Όταν αναπτύσσεται η σοσιαλιστική αμύλλα, που όπως λέει ο σ. Στάλιν, "είναι η έκφραση της πρακτικής επαναστατικής αυτοκριτικής των μαζών, που στηρίζεται πάνω στη δημιουργική πρωτοβουλία εκατομμυρίων εργαζομένων".

- 32 -

Ἡ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν στὸ πνεῦμα τῆς κομματικῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο ὄρο γιὰ νὰ διαμορφώσουμε πραγματικά, μπολσεβίικα στελέχη. Ὁ σ. Ζντάνοφ ὑπογράμμισε τὴ σημασία τῆς αὐτοκριτικῆς σὲ σχέση μετὰ τὴν κραχτική δουλιὰ τοῦ κάθε στελεχούς στὴν εἰσήγησή του γιὰ τὰ περιοδικὰ "Ἀστέρι" καὶ "Λενινγκράντ". Εἶπε:

" Ὁ σ. Στάλιν ἐπανελημένα ὑποδείχνει ὅτι σπουδαιότατο ῥόλο γιὰ τὴν ἀνάπτυξή μας ἀποτελεῖ ἡ ἀνάγκη ὁ κάθε σοβιετικὸς ἄνθρωπος νὰ κάνει ἀπολογισμό τῆς καθημερινῆς δουλιᾶς του, νὰ ἐλέγχει ἄφοβα τὸν ἑαυτό του, νὰ κάνει ἀνάλυση τῆς δουλιᾶς του, νὰ κριτικάρει θαρραλέα τὶς ἀδυναμίες του καὶ τὰ λάθη του, νὰ σκέφτεται πῶς θὰ πετύχει καλύτερα ἀποτελέσματα ἀπὲς τὴ δουλιὰ του καὶ νὰ δουλεύει ἀδιάκοπα γιὰ τὴν τελειοποίηση τοῦ ἑαυτοῦ του. . . Ἐκεῖνος, ποὺ φοβᾶται τὴν κριτικὴ τῆς δουλιᾶς του, αὐτὸς εἶναι συχαμερὸς, δειλὸς, ποὺ δὲν ἀξίζει κανένα σεβασμὸ ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ".

Τὸ ΚΚΕ ἰδιαίτερα ἀπὸ 1931 καὶ ὄσθι, ἔδινε ἐξαιρετικὴ σημασία στὴν κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ καὶ ἀναγνωρίζει ἀνοιχτὰ καὶ ἄφοβα τὰ λάθη του. Γι' αὐτὸ, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ἔχει τὴν ἀμέριστη συμπάθεια καὶ ἀγάπη τοῦ λαοῦ. Θὰ μπορούσε ν' ἀναφέρω ὅλα τὰ κομματικὰ ντοκουμέντα (Ἀποφάσεις Συνεδρείων καὶ Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ) ποὺ μετὰ βαθὴ κριτικὴ μᾶτι ἐξετάζουν τὴ δουλιὰ τοῦ Κόμματος, κριτικάρουν καὶ ἀναγνωρίζουν ἀνοιχτὰ τὰ λάθη του. Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἔλεγε στὴ 12ῃ Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ (Ἰούνης 1945):

" Στὴν ἐσωκομματικὴ ζωὴ, ἡ αὐτοκριτικὴ ἀπὸ τὰ κάτω καὶ περισσότερα, φυσικά, ἀπὸ τὰ πάνω, δίνει ζωὴ, ἀναπτύσσει τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης καὶ μεγαλώνει τὴν κολλητιβίτικὴ δουλιὰ. Στὸ πνεῦμα αὐτὸ πρέπει νὰ διαπαιδαγγοῦμε τὰ μέλη ἔτσι ποὺ ὄχι μόνον τυκικά, μὰ καὶ οὐσιαστικά νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ ἀφεντικά στὸ Κόμμα. Ἀπ' αὐτὸ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε τίποτα".

Ἐπίσης στὸ ἄρθρο τοῦ σ. Ζαχαριάδη ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ περασμένο φύλλο τοῦ περιοδικοῦ "Νέος Κόσμος" καὶ ἐγκρίθηκε (Σελ. 48) ἀπὸ ΠΓ σὺν ὄλικῳ γιὰ τὶς τοπικὲς συνδιασκέψεις καὶ τὴ Συν/ψη τοῦ ΚΚΕ, δίνεται μιὰ σωστὴ ἀνάλυση τῆς γραμμῆς καὶ τῆς δουλιᾶς τοῦ ΚΚΕ στὴν πρώτη καὶ δευτέρη κατοχὴ καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσωρινὴ ὑποχώρησή μας καὶ ἀναγνωρίζονται ἀνοιχτὰ τὰ λάθη τοῦ Κόμματος στὰ τελευταῖα δέκα χρόνια. Θὰ οὐρλιάξουν οἱ ἀντίπαλοί μας, θὰ προμαντέψουν γιὰ χιλιοστὴ φορὰ τὴ διάλυση τοῦ ΚΚΕ, μὰ τὸ Κόμμα μας θὰ προχωρήσει ἄφοβα στὸν ἱστορικὸ του δρόμο γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας.

Στὴ Συν/ψη τοῦ ΚΚΕ θὰ δοθεῖ μάχη γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς, ποὺ τόσο καπηλεύονται οἱ Βαφειάδης, Παρτσαλίδης, Χρόσα, Καραγιώργης καὶ Ἀποστόλου καὶ θὰ ἐξοικεπάσουμε τὸ προσωπεῖο τους. Θὰ δεῖξουμε πῶς ἐ ἐ ν η καὶ ἀντικομματικῆ-διαλυτικὴ εἶναι ἡ περιβόητη κριτικὴ τους καὶ τί μπολσεβίικη κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ χρειάζεται τὸ ΚΚΕ. Σὲ ἀντίθεση μετὰ τοὺς ὀπορτουμιστὲς καὶ συνθηκολόγους ποὺ μιλλᾶνε διαρκῶς γιὰ αὐτοκριτικὴ καὶ στὴν πράξη τὴν ἀποφεύγουν ὅπως ὁ δειλὸς τοῦ θυμίου, τὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ μεγάλα καὶ "μικρά" θὰ δοῦνε δημιουργικά, κριτικά, τὴ

- 33 -

διάρση του ΚΚΕ, θα βγάλουν διδάγματα απ'αυτή, θα δοϋνε και θα μελετήσουν τα λάθη μας, γενικά και άτομικά, και θα βγούνε πιο καλύτεροι. Απ'αυτή την άποψη, η Συν/ψη του ΚΚΕ θα αποτελέσει και ένα μεγάλο σχολείο για όλους μας.

Εδώ θέλω να μιλήσω για τα δικά μου λάθη. Είμαι μέλος του ΠΓ φέρνω άμερεια την προσωπική ευθύνη για το λαθεμένο πολιτικό και οργανωτικό προσανατολισμό του ΚΚΕ στην πρώτη κατοχή, για τη διαχείριση και την ήττα της πρώτης μας επανάστασης καθώς και για τη Ρήρμιζα όπως έγινε. Είμαι μέλος του ΠΓ φέρνω επίσης άμερεια προσωπική ευθύνη για όσα λάθη έγιναν από 1945 μέχρι σήμερα, για την εφαρμογή της βασικά σωστής πολιτικής γραμμής του ΚΚΕ στα χρόνια αυτά. Πάνω στα ζητήματα αυτά θα σταθώ περισσότερο.

Τό ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ με την απόφασή του της 17 Οκτώβρη 1944 "Πάνω στην απελευθέρωση της Αθήνας" (έδώ σημειώνω ότι η απόφαση αυτή χαρακτήριζε τους έγγλέζους που ήρθαν να κατακτήσουν την Ελλάδα στις 15 του Οκτώβρη 1944 "γενναία τέκνα της φιλελευθέρης και συμμάχου Μεγάλης Βρετανίας!!!) μούδωκε θερμό έπαινο γιατί κράτησα υποδειγματική τάξη και ασφάλεια στην Αθήνα (δες: "Δέκα χρόνια αγώνες του ΚΚΕ" σελ. 230). Ο έπαινος αυτός είναι η χειρότερη μομφή για μένα. Στην Αθήνα υπήρχαν στις 12 Οκτώβρη 1944 όλες οι δυνατότητες να πάρουμε μόνο με τις δυνάμεις του Α'Σώ-(Σελ. 49)ματος Στρατού του ΕΛΑΣ (20.000 έλασίτες Αθήνας-Πειραιά) την έξουσία. Δεν την πήραμε γιατί δεν είχαμε σωστή γραμμή, γιατί σε όλους μας και σε μένα υπήρχαν ταλαντεύσεις. Και είχαμε αυτό το αντιφατικό φαινόμενο. Στην Κ.Ο. Αθήνας μπήκε άπτις αρχές Αυγούστου 1944 πρακτικά τό ζήτημα της έξουσίας, δόσαμε όλα τα στελέχη του Κόμματος στην ΕΛΑΣ, χτυπήσαμε τη Γκαζέρτα, όταν έπλομα την ανακοίνωσε ο Ράλλης, σαν προβοκάτσια, η ΕΠ της ΚΟΑ άποφάσισε σε δυό συνεδριάσεις της στις αρχές του Σεπτεμβρη 1944 την ένοπλη εξέγερση και όμως αντί να προχωρήσουμε, η ΕΠ και γώ προσωπικά, να οργανώσουμε όργανα πάλης για την έξουσία, να καταλάβουμε την έξουσία, υποταχτήκαμε και κρατήσαμε την τάξη. Η στάση μου αυτή δε μπορεί να χαρακτηριστεί άλλιως παρά έλλειψη σωστής προοπτικής, σύγχυση γύρω από τό ρόλο των Άγγλων, πολιτικός δισταγμός και ταλάντευση. Αυτό τό μεγάλο πολιτικό λάθος δε μπορώ να τό ξεχάσω ποτέ και τό μελετώ συνέχεια από τότες. Συνέπεια των λαθών μας αυτών που συνεχίστηκαν ήταν η ήττα μας τό Δεκέμβρη. Εί και τό Δεκέμβρη μπορούσαμε να νικήσουμε.

α) "Αν και γώ από τη δικιά μας τη μεριά προσπαθούσα να οργανωθεί καλύτερα πολιτικά και στρατιωτικά ο Δεκέμβρης, με βάση σωστό πολιτικό προσανατολισμό σε σχέση με τους Άγγλους.

β) "Αν χωρίς να άκούσουμε τό Σιάντο (έννοώ η ΕΠ της ΚΟΑ) άρχιζαμε τον ένοπλο άγώνα στην Αθήνα, άκριβώς στις 3 του Δεκέμβρη και άρνούμασταν να εφαρμόσουμε τό σχέδιο επιχειρήσεων του Σιάντου, που ήταν αντίθετο από κείνο που έπεξεργάστηκε δυό φορές τό Α'ΣΣ του ΕΛΑΣ, τό φθινόπωρο του 1943 και την άνοιξη του 1944.

γ) "Αν προσανατολίζαμε και φέρναμε έγκαιρα τις βασικές δυνάμεις του ΕΛΑΣ στην Αθήνα που έκει κρινόταν η μάχη.

Μά ξεχωρα απ'αυτά τα γενικά λάθη που και γώ φέρνω τό μερτικό μου,

- 34 -

υπάρχουν και άλλα προσωπικά λάθη και αδυναμίες. Αναφέρω δὲ ἀπ'αυτά, τὰ βασικότερα:

1. Ἡ ἐγκατάλειψη τῆς Ἀθήνας ἐπὶ 20 μέρες (4 Γενάρη 1945 μέχρι 24 Γενάρη 1945) ἀπὸ τὴν ΚΟΑ. Αὐτὸ ἐξηγεῖται ἀπὸ γεγονόσ ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ἓνα ἡρωϊκὸ ἀγῶνα 33 ἡμερῶν ποῦ ἦταν ὑπερβολικὴ ἔνταση γιὰ μένα, δὲν ὑποχωρήσαμε κανονικά, ζαλιστήκα, δὲν ὀργάνωσα ἀπὸ προηγήτερα ὀργανωτικοτεχνικά τὴ διατήρηση σοβαρῶν δυνάμεων τῆς ΚΟΑ ποῦ θά συνέχιζε μὲ ἄλλα μέσα τὸν ἀγῶνα καὶ τὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ στὴν Ἀθήνα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὑποχώρηση. Τὸ λάθος (Σελ. 50) αὐτὸ εἶναι ὀπορτουμιστικὴ, γραφειοκρατικὴ ἐκδήλωση. Τὸ λάθος αὐτὸ διορθώθηκε ἀργότερα, ὅταν ἡ κλειοψηφία τῆς ΕΠ καὶ τὰ βασικά στελέχη τῆς ΚΟΑ γύρισαν στὴν Ἀθήνα.

2. Δὲ μπόρεσα ν'ἀλλάξω τὴν κατάσταση στὴν περιοχή Μακεδονίας-Θράκης καὶ ἰδιαίτερα στὴ Θεσσαλονίκη (Αὐγουστος 1946-Σεπτέμβρης 1947) ποῦ ἔπαιξε ἐξαιρετικὰ σπουδαῖο ρόλο στὸ δεῦτερο ἔνοπλο μας ἀγῶνα. Ὅταν πῆγαινα στὴ Θεσσαλονίκη δὲν ξέραμε τὴν πραγματικὴν κατάσταση τῶν ὀργανώσεων γιὰ τὸ γραφεῖο περιοχῆς Μακεδονίας-Θράκης τοῦ ΚΚΕ (ἀπ'αυτοὺς κυριότερους ὁ Βαφειάδης) ἔκρυβαν τὴν ἀλήθεια ἀπὸ ΠΓ. Μέσα σὲ λίγο διάστημα κατάλαβα ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι ἀσχημὴ (ὑπάρχουν γραφτεῖς ἐκθέσεις στὸ ΠΓ) μὰ γιὰ τὸ ξεπερασμά τους στηρίχτηκα στοὺς ἴδιους ἀνθρώπους ποῦ ἦταν ἀνίκανοι, εἴτε συνειδητὰ σαμποτάριζαν τὴν ὀργάνωση τῆς αὐτοάμυνας, ἐνῶ χρειάζοταν κόψιμο μὲ τὸ μαχαίρι, ὀργάνωση κολληχτίβας δουλιᾶς ἀπὸ καινούργιους ἀγνωστους συντρόφους ποῦ χωρὶς ταλαντεύσεις θά ἐφαρμόζουν τὴν κομματικὴ γραμμὴ. Ἔτσι σημείωσα σοβαρὴ ἀποτυχία στὴν κομματικὴ μου ἱστορία, στὴν ὀργανωτικὴ δουλιᾶ. Γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία ὅτι στὸ γραφεῖο Περιοχῆς Μακεδονίας-Θράκης καὶ στὴν ΕΠ τῆς ΚΟΑ ὑπῆρχε χαφιές ἢ χαφιέδες ποῦ δὲ μπόρεσα νὰ τοὺς ἀνακαλύψω καὶ νὰ τοὺς ἐξουδετερώσω.

Αὐτὰ εἶναι τὰ βασικά μου λάθη καὶ αδυναμίες. Γιὰ ὅσα ἔγιναν μέχρι τὸ 7ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ (Ὀκτώβρης 1945) μίλησα ἐκεῖ καὶ σήμερα μελετῶ καὶ ἀναγνωρίζω τὰ καινούργια, προσέχοντας ἰδιαίτερα τὰ λάθη τῆς πρώτης κατοχῆς μὲ βάση τὴν κριτικὴ ποῦ ἔκανε ἡ 5η Ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Τὰ λάθη αὐτὰ προσπαθῶ νὰ τὰ ξεπεράσω στὸ δεῦτερο ἔνοπλο ἀγῶνα, ὄντας ΠΓ τοῦ ΓΑ τοῦ ΔΣΕ ἀπὸ τότες ποῦ καθορίστηκε ὁ θεσμός αὐτός μέχρι τὴν προσωρινὴ μας ὑποχώρηση τὸν Αὐγουστο τοῦ 1949. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ αὐτῶν τῶν λαθῶν βοηθᾷ πρῶτ' ἀπὸλα ἐμένα νὰ κάνω καλύτερα τὴ δουλιᾶ μου. Οἱ ἀνθρώποι κάνουν λάθη καὶ προσπαθοῦν ἔγκαιρα νὰ τὰ δοῦνε καὶ νὰ τὰ διορθώσουν. Μόνο οἱ ὀπορτουμιστεῖς δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ κάνουν αὐτοκριτικὴ γιὰ τὸ ὅλη τους ἢ ζωὴ εἶναι ἓνα μεγάλο λάθος καὶ συνθηκολόγηση. Τὸ Κόμμα κρίνει τὸν καθένα γιὰ τὰ λάθη του, αὐτὰ βλέπει ὅλη του τὴ δουλιᾶ καὶ τίς ἱκανότητές του, τὸν χρησιμοποιεῖ ὅπως νομίζει καλύτερα καὶ ἡ συνδιασκέφῃ μας θά πάρει τὴν ἀπόφασή της.

Ἡ Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ μὲ τὴ ρωμαλεὰ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ τῶν πραγματικῶν λαθῶν καὶ αδυναμιῶν μας, χτυπώντας καὶ ξεριζώνοντας τὸν ὀπορτουμισμὸ ἀπὸ τὸ Κόμμα, σὺν (Σελ. 51)στά κρίνοντας πρόσωπα καὶ πράγματα, θά βγάλει πολὺτιμα συμπεράσματα καὶ διδάγματα γιὰ τὴν παρσπέρα πορεία μας, θά

CONFIDENTIAL

- 35 -

άνοιξει τὸ δρόμο γιὰ νὰ πραγματοποιήσουμε τὰ καθήκοντα ποὺ καθόρισαν οἱ 6η καὶ 7η Ὀλομέλειες τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Τὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ βγαίνουν πρὸς ἀναπτυγμένα καὶ δυναμωμένα ἀπὴν δοκιμασία τῆς πάλης ποὺ πέρασαν καὶ θὰ προχωρῶν ἀδιάκοπα πρὸς τὰ μπρός, ἐφόσον σωατὰ χρησιμοποιοῦν τὸ μπολσεβί- κικο ὄπλο τῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς.

**8. ΤΙ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ,
ΤΟ ΤΗΝΙΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΩΝ ΤΗΣ ΚΕ**

Σήμερα τὸ ΚΚΕ διαθέτει ἓνα πλατὺ στρώμα στελεχῶν μέσα καὶ ἔξω ἀπὴν Ἑλλάδα ποὺ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ ποσοτικά καὶ ποιοτικά, γιὰτὶ ὑπάρχουν ὅλες οἱ δυνατότητες. Ἡ πείρα, ἡ θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ, ποὺ διαθέτει τὸ ΚΚΕ στὸν τομέα τῶν στελεχῶν εἶναι πραγματικά πολὺτιμη. Ποῦ πρέπει νὰ συγκεντρώσουμε τὴν προσοχή μας στὴν πολιτικὴ μας τῶν στελε- χῶν; Τί στελέχη μᾶς χρειάζονται σήμερα;

Πάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπάντησε ἡ 7η Ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (Μᾶης 1950), θὰ μελήσει τελικὰ ἡ Συνδιάσκεψη τοῦ Κόμματος. Σήμερα μᾶς χρειάζονται πρῶτ' ἀπὸλα στελέχη πιστὰ καὶ ἀφοσιωμένα στὴν ὑπόθεση τῆς ἐρ- γατικῆς τάξης καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Στελέχη ποὺ νὰ μποροῦν χωρὶς μεγά- λους τρανταγμοὺς νὰ προσαρμοζοῦνται στὰ καινούργια καθήκοντα καὶ τὶς ἀλ- λαγές ποὺ παρουσιάζει ἡ κατάσταση. **Στελέχη ἔκανα γιὰ τὴν παράνομη δουλιὰ σὲ ὅλη τὴν Κλέμα κα τῆς κομματικῆς διάρθρωσης ποὺ νὰ ναι ὀ- λδπλευρα, δηλαδὴ πολιτικὰ, ὀργανωτικὰ, συ- νομοιωτικὰ καὶ τεχνικὰ καταρτισμένα.** Στελέχη ποὺ νὰ ξέρουν νὰ χτίζουν συμμαχικὰ μιὰ παράνομη ὀργάνωση καὶ νὰ τὴν προ- φύλασσουν ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ, ποὺ νὰ ξέρουν νὰ ἐκμεταλλεύονται ὅλες τὶς νόμιμες δυνατότητες καὶ νὰ συνδυάζουν τὴ νόμιμη μὲ τὴν παράνομη δουλιὰ. Στελέχη ποὺ νὰ ἔχουν μεγάλη κομματικὴ καὶ ἀναπτυγμένο τὸ αἰ- σθημα τῆς προσωπικῆς κομματικῆς εὐθύνης, ποὺ ξέρουν νὰ τηροῦν τοὺς κανόνες τοῦ ἐπαναστατικοῦ συμμαχισμοῦ καὶ νὰ ἀναπτύσσουν στὸ ἔπακρο τὴν πολιτικὴ καὶ κομματικὴ ἐπαγρύπνηση. Στελέχη ποὺ νὰ ὀργανῶνουν τὸν ἔλεγχο γιὰ τὴν ἐχτέλεση τῶν ἀποφάσεων. Ἡ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ διαπαιδαγῶγηση τῶν στε- λεχῶν μας εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ νὰ τὰ βγάλουν πέρα μὲ τὰ καθή- κοντα ποὺ βάζει μπροστὰ μας ἡ ἐσωτερικὴ μας ἐξέλιξη. Ὁ σ. Στάλιν λέει:

(Σελ. 52)

" Ἄν ἀρχίζει νὰ κουτσαίνει τὸ ἔργο τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς διαπαιδαγῶγησης τῶν στελεχῶν μας, ἂν ἀδυνατίζει ἡ δουλιὰ γιὰ τὸ σήκωμα τοῦ πολιτικοῦ καὶ θεωρητικοῦ ἐπιπέδου τῶν στελεχῶν αὐτῶν καὶ τὰ ἴδια τὰ στελέχη παῦν, σὲ συνδυασμὸ μ' αὐτὸ, νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν προοπτικὴ τῆς κίνησης μας πρὸς τὰ μπρός, παῦν νὰ καταλαβαίνουν τὴν ὀρθότητα τῆς ὑπόθεσης μας καὶ μεταβάλλονται σὲ ἐμπειριστὲς καὶ δίχως προοπτικὴ, ποὺ στὰ τυφλὰ καὶ μηχανικὰ ἐχτελοῦν τὶς ἀπὸ τὰ πάνω ὑποδείξεις, τότε ἀναγκαστι- κὰ θὰ κουτσαίνει ἡ ὅλη κρατικὴ καὶ κομματικὴ δουλιὰ μας!"

CONFIDENTIAL

- 36 -

Ἡ κατάσταση ποῦ δημιουργήθηκε στὴν Ἑλλάδα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσωρινή μας ὑποχώρηση μπορεῖ νὰ χαρακτηριστῆ ἔτσι: πείνα-σκληριὰ-ἀποικοποίηση-πόλεμος. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν τὰ δέχθηκε ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσωρινή μας ἤττα. Ξεποῦν καὶ ὠριμάζουν μεγάλοι λαϊκοὶ ἀγῶνες. Ἡ γενική πολιτική κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ βαθαίνει. Οἱ ἀμερικανόδουλοι κυβερνήτες τῆς Ἀθήνας ἐφαρμόζουν τὴν πολιτική τῆς εὐθυγράμμισης ποῦ σημαίνει φασιστική χτηνωδία καὶ πόλεμος. Ἡ κλιμακωτὴ κυβέρνησις Βενιζέλου, ἔγραψε στὰ παλιά της ἐγκαινία τὰ λεγόμενα "μέτρα ἐπιείκειας" καὶ τὰ στοχοδικεῖα τοῦ θανάτου δουλεύουν μὲ δλοένα καὶ πιδ ἐπιταχυνόμενους ρυθμούς. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Βενιζέλου-Παπατζῆ νὰ στείλουν μιὰ ταξιαρχία νὰ σφαγῆ στὴν Κορέα, εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τοῦ καινούργιου πολέμου ποῦ πᾶνε νὰ μπλέξουν τὸν ἑλληνικὸ λαὸ. Ἡ κατάσταση ὅλο καὶ θά σφίγγει στὴν Ἑλλάδα. Ἡ κατάσταση δὲν σηκώνει καινούργιο "πείραμα" Πλαστήρα ποῦ ὁ λαὸς τὸν ξεσκέπασε καὶ τὸ χρεώθηκε πησε τὸσο γρήγορα μὲ τὴν πᾶλη του. Τώρα χρειάζονται οἱ μακελάρηδες, οἱ Παπάγοι καὶ Βεντήρηδες, οἱ Τσακαλιῶτοι καὶ Ζέρβηδες γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν δλοένα "ὀγκοῦμενο κομμουνιστικὸ" κίνδυνον, ὅπως λέει ἡ μοναρχοφασιστικὴ "Καθημερινή", νὰ διεξάγουν τὸν πόλεμον. Δὲ χωρᾶ καμιά ἀμφισβόλια πὼς ἡ κατάσταση θά ἐπιδεινωθεῖ: Μὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἡ κατάσταση αὐτὴ, ἡ ξεστοπιστὴ δουλικότητα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὰ ἀφεντικά του, τὸ ρέξιμον τοῦ λαοῦ στὸ καινούργιο μακελειὸ, ἡ τρομοκρατία, οἱ κλεφτές, ἡ ρεμούλα καὶ οἱ σφαγές, θά ζυπνήσουν τὴν ἀγωνιστικὴν μαχητικότητα καινούργιων στρωμάτων λαοῦ, θά φέρουν καινούργια διαφοροποίηση στὸ λαὸ.

Μέσα σ' αὐτὲς τὲς συνθήκες, ἐκεῖνο ποῦ θά ἐξασφαλίσαι τὴ σωτὴ καὶ ἔγκαιρη ἐφαρμογὴ τῆς κομματικῆς γραμμῆς, εἶναι ἡ μ π ο λ σ ε β ε κ ε κ η π α ρ α ν ο μ η ὀ ρ γ ἄ ν ω σ η. Ποτὲ ἄλλοτε στὴν 32χρονη ἱστορία τοῦ ΚΚΕ δὲν ἔχει τὸση ἀνάγκη ἀπὸ συνωμοτικὴ παράνομη ὀργανωτικὴ ὅσο σήμερον. Γιὰ τὴ δημιουργία αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων στὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ προετοιμάσουμε ὅλα τὰ στελέχη. Ἀκριβῶς σ' αὐτὸ τὸ κεντρικὸ δρ- (Σελ. 53) γανωτικὸ πολιτικὸ καθῆκον πρέπει νὰ συγκεντρωθεῖ ἡ προσοχὴ τῶν Κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν στελεχῶν τους.

Τί θά πεῖ νὰ προετοιμάσουμε ὅλα μας τὰ στελέχη γιὰ τὴ δημιουργία τῶν συνωμοτικῶν παράνομων ὀργανώσεων στὴν Ἑλλάδα;

α) Νὰ ὀδσομε σωτὴν προοπτικὴν στὰ στελέχη μας, ποῦ σημαίνει νὰ τὰ κάνουμε ἱκανὰ νὰ παρακολουθοῦν τὲς διεθνεῖς ἐκελίξεις-νὰ βλέπουν πὼς οἱ δυνάμεις τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τῆς εἰρήνης εἶναι πιδ γερές ἀπὸ τὲς δυνάμεις τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ-νὰ καταλάβουν τὴ βασικὴ ἰδιομορφία ποῦ παρουσιάζει ἡ ἐξέλιξις τῆς καταστάσεως στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰναι σὲ θέση νὰ ἐκμεταλλεῦνται ὅλες τὲς καμπές, ὅλες τὲς μεταβολές καὶ ὅλες τὲς "εὐκαιρίες" ποῦ θά προφέρει ἡ ἐσωτερικὴ καὶ διεθνὴς κατάσταση.

β) Νὰ μάθουμε ὑπὸ τὸν ὀδηγὸν τῆς βασικῆς μεθόδου κομματικῆς ὀργάνωσης καὶ δουλιᾶς στὲς σημερινές συνθήκες. Αὐτὸς εἶναι ὁ σωτὸς κᾶθε φορᾶ συνδυασμὸς τῆς παράνομης μὲ τὴ νόμιμη ὀργάνωσις, τῆς παράνομης μὲ τὴ νόμιμη δουλιὰ. Τὴ βασικὴ μεθόδον ὀργάνωσης καὶ δουλιᾶς ἀναπτύσσει ὁ σ. Ζαχαριάδης στὸ λῶγον τοῦ πάνω στὸ δεῦτερον θέμα τῆς 7ης Ὀλομέλειας. (Ζαχαριάδης: "Μερικὰ ζητήματα ἀπὸ τὴν κατάσταση καὶ τὴν Κομματικὴν ζωὴ", σελ. 10-11)

CONFIDENTIAL

- 37 -

30-33).

γ) Νά προετοιμάσουμε τὰ στελέχη μας γιὰ τὴ δουλιὰ στὰ συνδικάτα, τὸ χωριὸ, τὴ νεολαία καὶ τὶς γυναῖκες. Ἔτσι θὰ ὀργανώσουμε πιδ καλὰ τοὺς μαζικοὺς ἀγῶνες ποὺ ἔρχονται καὶ θὰ τοὺς ἀνεβάσουμε ὡς τὸ ὕψος ποὺ ἐπιβάλλει κάθε φορὰ ἡ πολιτικὴ μας γραμμὴ.

δ) Νά προετοιμάσουμε εἰδικὰ τὰ στελέχη μας γιὰ τὴ δουλιὰ στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό. Ὁ στρατὸς εἶναι ἡ ἀχίλλειος φτέρνα τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τοῦ μοναρχοφασισμοῦ- ἰδιαίτερα τώρα ποὺ στέλνονται τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ στὴν Κορέα -γιατὶ ἀνέκαθεν δέν ἦταν γερὸς, ἡ ἀντιπαράθεση τοῦ μετὸ Δ.Ν.Ε τὸν ἐξασθένησε περισσότερο καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ δέν εἶναι διατεθειμένα νὰ ξανασφαγοῦν γιὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Τρούμαν. Ἡ δουλιὰ στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό ξανόλγει σήμερα μεγάλες προοπτικὲς ἐφ' ὅσον θὰ τὴν ὀργανώσουμε καλὰ καὶ διαθέσουμε τὶς πιδ ἱκανὲς δυνάμεις μας.

ε) Νά προετοιμάσουμε τὰ στελέχη μας γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ὀργανώσουν κάτω ἀπὸ ὁποιοσδήποτε συνθήκες τὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ, στὸ καθημερινὸ ἀδιάκοπο ξεσκέπασμα τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, τὴν ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ πάνω στὴ γραμμὴ τοῦ ΚΚΕ.

στ) Νά διαπαιδαγωγήσουμε τὰ στελέχη μας στὸ πνεῦμα τῆς (Σελ. 54) μπολσεβίκικης ἐπαγρύπνησης καὶ τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων τοῦ σοβιετισμοῦ. Ὁ ἔχθρος ὄλο καὶ πιδ πολὺ θὰ καταφεύγει σὲ προβοκάτσιες καὶ θὰ προσπαθεῖ ἀπὸ τὰ μέσα νὰ χτυπήσει τὶς ὀργανώσεις μας. Ἄλλωστε στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχει καλομάθει ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες ποὺ εἶχε στὴ μεταξικὴ διχτατορία καὶ τὰ τελευταία χρόνια. Ἡ προετοιμασία τῶν στελεχῶν μας γιὰ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς προβοκάτσιες καὶ τὰ χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρῶτερα καθήκοντα τῆς στιγμῆς.

Στὴν προετοιμασία τῶν στελεχῶν μας πάνω στὰ καθήκοντα τῆς στιγμῆς θὰ βοηθήσει πάρα πολὺ τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν ποὺ ἀποφάσισε νὰ ὀργανώσει ἡ 7ῃ Ὀλομέλεια δίπλα στὴν ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν ἔχει σκοπὸ νὰ μελετήσει καλύτερα τὰ στελέχη μας, νὰ ξέρει τὶς ἱκανότητες καὶ τὶς ἀδυναμίες τους γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ προτείνει στὸ ΠΓ τὴ σκοπιμότερη τοποθέτησή τους, νὰ προετοιμάζει τὰ στελέχη γιὰ τὴν παράνομη δουλιὰ, νὰ τὰ διαπαιδαγωγεῖ στὸ πνεῦμα τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ.

Τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ θὰ μπορέσει νὰ ἐκπληρώσει τὴ σοβαρὴ ἀποστολὴ του, ἐφόσον θὰ βοηθηθεῖ ἀπὸ τὶς ὀργανώσεις καὶ τὰ κομματικὰ στελέχη καὶ ἐφόσον ἀκούμα τὸ ἴδιο θὰ ἀποφύγει νὰ γίνῃ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἓνα γραφειοκρατικὸ τεχνικὸ ὄργανο. Ὅπως εἶναι γνωστὸ δὲ μπορεῖ νὰ μελετήσει κανένας τὰ στελέχη μας μόνον ἢ κυρίως ἀπὸ τὶς βιογραφίες. Αὐτὲς εἶναι ἓνα ἄψυχο χαρτί, ποὺ ἐκφράζουν στατικὰ τὴν κατάστασιν τῶν στελεχῶν ἐνῶ ἡ ζωὴ διαρκῶς κυλάει καὶ τὶς στελέχη μας προχωροῦν ἢ μένουν πίσω ἀπὸ τὴν κατάστασιν. Τὰ στελέχη μελετιοῦνται πρῶτ' ἀπὸλα στὴ ζωὴ, στὴ δράσιν ποῦναι ἢ λυδία λίθος τῆς ἀξίας τῶν στελεχῶν καὶ αὐτὸ δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ παρὰ μὲ τὴ βοήθεια πολλῶν συντρόφων καὶ κατὰ πρῶτο λόγο τῶν Κομ. Ἐπιτροπῶν.

CONFIDENTIAL

- 38 -

°Εδώ θέλω νά θίξω και ένα άλλο ζήτημα: Πολλοί σύντροφοι ξέρουν πολύτιμα στοιχεία απτήν ιστορία των στελεχών μας, καλά ή κακά, τή θέση που κράτησαν τά στελέχη μας, μεγάλα ή μικρά, στις δοκιμασίες και στις καμπές του κινήματος, τó χαρακτήρα και τίς αδυναμίες τους. Τά στοιχεία αυτά πρέπει νά συγκεντρωθούν τó γρηγορότερο στο τμήμα στελεχών και σχολών. Έτσι ή μελέτη και ή δουλιά με τά στελέχη δέ θά ναι μόνο μερικών συντρόφων μα όλων των μελών μας (κι ακόμα και των έξωκομματικών έργατων), που σε μία κολλεκτιβιστική προσπάθεια θά βοηθούν για νά προωθούνται οι αξίες και νά παραμερίζονται τά αντίκομματικά στοιχεία, οι άντικανόι και οι γραφειοκράτες.

Μεγάλη σημασία για τó τμήμα στελεχών έχει τó άλλο σκέλος (Σελ.55) του, τó τμήμα σχολών. Αυτό έχει για σκοπό τή μαρξιστική-λενινιστική δι-απαιδαγώγηση των στελεχών μας, τήν προετοιμασία και όργάνωση τής Κεντρικής σχολής και των άλλων σχολών του κόμματος, τήν όργάνωση τής μορφωτικής, ιδεολογικής δουλιās σε όλο τó κόμμα, τήν όργάνωση, παρακολούθηση και έλεγχο τής αυτόμδρφωσης των στελεχών μας. °Η ιδεολογική μορφωτική δουλιά ανά-μεσα στα στελέχη μας αποβλέπει στο νά τά γνωρίσει με τίς βάσεις του μαρ-ξισμού-λενινισμού, νά τά κάνει ικανά νά άφομοιώνουν δημιουργικά τή διδα-σκαλία του Γ'όρξ-Ένγκελς-Λένιν-Στάλιν, νά τά προσανατολίζει σωστά στα ση-μερινά προβλήματα. °Ένα άπο τά σοβαρότερα καθήκον-τα τής μορφωτικής μας δουλιās είναι ή πα-ραπέρα βελτίωση τής στρατιωτικής κατάρ-τισης των στελεχών μας με βάση τήν πλού-σια πείρα του ΔΣΕ και τά διδάγματα τής σταλινικής πολεμικής έπιστήμης. °Ακόμα θά πρέπει νά μάθουμε στα στελέχη και νά τά βοηθάμε νά διαβάσουν μόνο τους. °Έτσι ή μορφωτική ιδεολογική δουλιά θά γίνει συστατικό στοιχείο τής καθη-μερινής δραστηριότητας των στελεχών μας.

9. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

°Από τή μελέτη που κάναμε για τήν πολιτική μας των στελεχών στη δεκαετία 1940-1950, βγαίνουν τά παρακάτω γενικά συμπεράσματα:

1. Τó ΚΚΕ, μέσα στη φωτιά των δύο έπαναστάσεων, σε σκληρούς αιματηρούς άγώνες, μαζί και επικεφαλής του λαού, δημιούργησε και διαπαιδα-γώγησε ένα μαζικό στρώμα άφοσιωμένων στελεχών που άποτελούν πολύτιμο Κομ-ματικό και λαϊκό κεφάλαιο.

2. Τó ΚΚΕ, στα χρόνια τής χιτλεροφασιστικής κατοχής, άπομακρόν-θηκε απτή μπολσεβίικη πολιτική στελεχών που σφυρηλάτησε στα 1931-36. Αυτό τó έμπδισε νά έκμεταλλευτεί τίς τεράστιες δυνατότητες που ύπήρχαν τότες για νά δημιουργήσει περισσότερα και καλύτερα στελέχη. °Η κατάσταση αυτή διορθώθηκε απτή 12η Όλομέλεια τής ΚΕ (Ιούνης 1945) και έπειτα. °Η σωστή μας πολιτική στελεχών στα τελευταία πέντε χρόνια μās βοήθησε νά προετοιμαστούμε για τόν καινούριο ένοπλο άγώνα, νά δημιουργήσουμε και νά

CONFIDENTIAL

- 39 -

αναπτύξουμε τὰ στελέχη τοῦ ΔΣΣ.

3. Τὰ στελέχη μας βασικά καλὰ κατάλαβαν τὴν καινούργια κατάσταση ποὶ δημιουργήθηκε ὑστερα ἀπὸ τὴν ἴττα μας (Σελ. 56) στὸ Βίτσι-Γράμμο καὶ τῆς προσωρινῆς μας ὑπεχώρησης. Στέκουν σήμερα γερά, προσανατολίζονται καὶ προετοιμάζονται σταθερὰ πρὸς τὰ καινούργια προβλήματα. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦν ἰσοσιμένα ὀρτοουνιστικά καὶ συνθηκολογὰ "στελέχη" ποὺ κύριοι ἐκπαιδευτικοὶ τους εἶναι οἱ Βαφειάδης, Παρτσαλίδης, Χρύσα, Ἐξωμότης Καραγιώργης καὶ ὁ Ἀποπτόλου. Ἡ πᾶλη ἐνάντια στὰ στοιχεῖα αὐτὰ, γιὰ τὸ ἰδεολογικὸ τους ξεσκέπασμα καὶ ἀφοπλισμὸ, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν παραπέρα νικηφόρα πορεία τοῦ κινήματός μας.

4. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ εἶναι βασικὴ μέθοδος διαπαιδαγώγησης τῶν στελεχῶν μας. Ὅσο τὰ στελέχη μας θὰ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ δοκιμασμένο μπολσεβίτικὸ ὄπλο, θὰ μελετᾶν καὶ θὰ ἀναλύουν τὰ λάθη τους, θὰ βρίσκουν τὶς αἰτίες τους, θὰ βρίσκουν τοὺς δρόμους γιὰ τὸ ξεπέρασμά τους, τόσο θ' ἀναπτύσσονται, θὰ ἀτσαλώνονται, θὰ ἀνδρώνουν. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ δυναμώνει τὸ κῦρος τῶν στελεχῶν μας στὶς μάζες, ἀξοφαίνει τὴν ἀντιπεποθῆσή τους. Ἡ ἀντίδραση φοβᾶται τὴν αὐτοκριτικὴ τῶν στελεχῶν μας, γιὰτὶ καταλαβαίνει πολὺ καλὰ ὅτι εἶναι μιὰ τεράστια κίνηση πρὸς τὰ μπρός. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ στέκει σὲ καλὸ δρόμο στὸ Κόμμα. Θὰ πρέπει νὰ τὴν ἀναπτύξουμε ἀκόμα πιὸ πολὺ.

5. Ὅπως ἔδειξε ἡ ὄλη προσυνδιασκεψικὴ δουλιὰ, τὸ ΚΚΕ πρέπει νὰ μελετήσῃ περισσότερο τὰ στελέχη του, νὰ ξέρει καλὰ τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς ἀρετὲς τους, νὰ εἶναι πιὸ αὐστηρὸ στὴν ἐπιλογή τῶν στελεχῶν του, ἰδιαίτερα τῶν ἀνωτέρων, χωρὶς αὐτὸ νὰ ἐμποδίζει τὴ θαρραλέα ἀνάδειξη νέων ἀνθρώπων στὸ Κόμμα. Ἡ πείρα ποὺ ἔχουμε στὸν τομέα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ πολυτιμὸς ὁδηγὸς μας γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ στὴν πράξη τῆς σωστῆς μας πολιτικῆς τῶν στελεχῶν. Ἀκόμα τὸ Κόμμα πρέπει νὰ προσέχει καὶ νὰ μελετᾶ συστηματικὰ τὶς πλευρὲς ἐκείνες τῶν στελεχῶν του ποὺ παίζουν καθοριστικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωσή τους, ὅπως ὁ χαρακτήρας, ἡ πολιτικὴ σταθερότητα, ἡ προσωπικὴ παλιμαριά, ἡ πειθαρχία, ἡ μαρξιστικο-λενινιστικὴ τους κατάρτιση, οἱ ἱκανότητές τους, ἡ κομματικὸτητα καὶ τὸ ἦθος τους. Μέσα στὴν πᾶλη, δίπλα στὰ καλὰ στελέχη θὰ βγοῦν καὶ σκάρτοι ἄνθρωποι. Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ προσέχουμε, νὰ μελετᾶμε καὶ νὰ δουλεύουμε ἔτσι τοὺς ἀνθρώπους ὥστε νὰ βγαίνουν ὅσο τὸ δυνατό λιγότεροι σκάρτοι. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ παίξει σπουδαῖο ρόλο τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, ποὺ πρέπει νὰ βοηθηθεῖ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Κόμματος. Οἱ κομματικὲς καθοδηγήσεις θὰ πρέπει νὰ προσέχουν καὶ νὰ μελετοῦν τὶς ἀδυναμίες τῶν στελεχῶν (Σελ. 57) μας, νὰ τὶς ὑποδειχνουν ἔγκαιρα στοὺς ἀνθρώπους μας καὶ νὰ τοὺς βοηθᾶνε ἔγκαιρα γιὰ νὰ τὶς ξεπεράσουν. Τὰ μέλη τοῦ Κόμματος ἔχουν κομματικὴ ὑποχρέωση νὰ γράφουν στὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν τῆς ΚΕ ὅτι ξέρουν σὲ βάρος στελεχῶν τοῦ Κόμματος.

6. Ἡ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν μας, ἡ κατάχτηση καὶ ἀφομοίωση τῆς διδασκαλίας τοῦ Μάρξ-Ἐνγκελς-Λένιν-Στάλιν εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τῆς. Ὁ μαρξισμὸς-λενινισμὸς, ἡ γνώση τῶν νόμων τῆς κίνησης τῆς κοινωνίας γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ἀνατροπὴ τῆς, ἐξασφαλίζει στὰ στελέχη μας τὴ σταθερότητα τοῦ προ-

- 40 -

σανατολισμού και τὰ βοηθά νά λύνουν τὰ πολύπλοκα προβλήματα τῆς σημερινῆς κατάστασης.

Ἡ μαρξιστική-λενινιστική ἀγωγή δέ μπορεί σέ καμιά περίπτωση νά γίνει ἔξω ἀπὲς τὴν ζῶν, ἀπὲς τὴν πάλῃ ποὺ κάνει τὸ ΚΚΕ γιὰ νά σφυρηλατήσει στὴν Ἑλλάδα τὴν παράνομη συνωμοτική ὀργάνωση. Ὁ μαρξισμός-λενινισμός εἶναι ὁ ἀμείλιχτος ἐχθρὸς κάθε δογματισμοῦ καὶ σεχταρισμοῦ. Ὁ δογματισμός θρέφει τὸν ὀπορτουνισμό καὶ τὴν ἀπομόνωση ἀπὲς μάζες. Τὰ στελέχη μας πρέπει νά ἐξοπλιστοῦν μὲ τὸ κορυφαίον ὄπλο τῆς διαλεκτικῆς σκέψης καὶ νά ἀναλάβουν ἐπιστημονικά τὴ σημερινή κατάσταση στὴν Ἑλλάδα καὶ νά παλαίβουν γιὰ τὴ σωστὴ ἐφαρμογὴ τῆς κομματικῆς γραμμῆς στὴν πράξη.

7. Ἡ ἐξέλιξη τῆς κατάστασης καὶ τὰ ὑπεύθυνα καθήκοντα ποὺ πέφτουν πάνω στὰ στελέχη μας, ἐπιβάλλουν νά ἀναπτυχθεῖ ἡ ἐπαναστατική ἐπαγρύπνηση καὶ νά τηροῦνται οἱ κανόνες τοῦ συνωμοτισμοῦ. Ἡ μελέτη τῶν μεθόδων ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἐχθροί-χαφιεδιστές, πολιτικὲς προβοκάτσιες κλπ-γιὰ νά χτυπήσει ἀπ'τὴ μέσα τὶς ὀργανώσεις μας, τὸ ξεσηκωμὰ τῆς μαζικῆς λαϊκῆς πάλῃς ἐναντίον τῆς προβοκάτσιας καὶ τοῦ χαφιεδισμοῦ, ὁ σωστός συνδιασμός τῆς παράνομης μὲ τὴ νόμιμη δουλιὰ, εἶναι προβλήματα ποὺ πρέπει νά ἀπασχολήσουν σοβαρὰ τὰ στελέχη μας. Κομμουνιστὴς, στέλεχος τοῦ ΚΚΕ, ποὺ δὲν προσέχει τὴν ἐπαγρύπνηση, ποὺ δὲν ἐφαρμόζει τοὺς συνωμοτικούς κανόνες στὴ δουλιὰ του, στὴν οὐσία συνθηκολογεῖ καὶ παραδίδεται στὸν ἐχθρό. Τέτοιοι κομμουνιστὲς δέ μπορεί νάχουν θέση στὸ ΚΚΕ. Ἡ ἐπαγρύπνηση εἶναι σθερενὴς νόμος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνάπτυξης τοῦ κόμματός μας.

: . .

Ἡ Κομματικὴ Συνδιάσκεψη θά μελετήσει βαθιά τὴν πολιτικὴ μας τῶν στελεχῶν, θά βγάλει συμπεράσματα καὶ δι- (Σελ. 58) δάγματα πολιτικὰ γιὰ τὸ μέλλον, θά βαθμολογήσει τὸ κάθε στέλεχος ἀνάλογα μὲ τὶς ἱκανότητές του, τὴ δουλιὰ του. Ἡ Συν/ση τοῦ ΚΚΕ θά διεξάγει τὴν πιὸ ἀποφασιστικὴ πάλῃ ἐναντίον στοὺς ὀπορτουνιστὲς καὶ τοὺς συνθηκολόγους ποὺ θέλουν νά μᾶς ἐκφοβίσουν, νά μᾶς τραβήξουν ἀπὸ σωστὸ μαρξιστικό-λενινιστικὸ δρόμο. Σ'αὐτούς ἡ Συν/ση θά ἀπαντήσει μὲ τὰ λόγια τοῦ Μεγάλου ΣΤΑΛΙΝ:

" Αὐτοὶ ζέχασαν ὅτι οἱ μπολσεβίκοι δέ φοβοῦνται τὶς δυσκολίες, οὔτε τὶς ἀπειλές. Ζέχασαν ὅτι ἐμᾶς μᾶς σφυρηλάτησε ὁ Μεγάλος ΛΕΝΙΝ, ὁ ἀρχηγός μας, ὁ δάσκαλός μας, ὁ πατέρας μας, ποὺ δέ γνώριζε καὶ δὲν ἀναγνώριζε φόβο στὴν πάλῃ. Ζέχασαν ὅτι ὅσο περισσότερο λυσοῦν οἱ ἐχθροί, ὅσο περισσότερο πέφτουν στὴν ὑστερία οἱ ἀντικαλοὶ μας μέσα στὸ Κόμμα, τόσο περισσότερο ἀτσαλώνονται οἱ μπολσεβίκοι γιὰ καινούργια πάλῃ, τόσο πιὸ ἀποφασιστικὰ πᾶνε μπροστὰ. Εἶναι φανερό ὅτι δέ σκεφτήκαμε νά ξεφοδύουμε ἀπὸ λενινιστικὸ δρόμο". (Στάλιν. "Ζητήματα Λενινισμού", ρούσ. ἔκδοση 11η, σελ. 489).

Καὶ ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τοῦ ΚΚΕ, φανεροὶ καὶ κρυφοί, ἀπὸ ἔξω καὶ ἀπὸ μέσα, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ξεχνᾶν ἕνα: ὅτι οἱ κουκουέδες τῆς Ἑλλάδας δια-

- 41 -

παιδαγωγούνται και άτσαλώνονται από Έργο, τη διδασκαλία, το παράδειγμα
του Μπολσεβίικου Κόμματος, ότι είναι στρατιώτες της παγκόσμιας κομμου-
νιστικής στρατιάς του Μεγάλου Στάλιν. Και γι' αυτό θά νικήσουν.

17 Αύγούστου 1950

CONFIDENTIAL

Η Ρ.Ο.Σ. ΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΤΡΙΑΜΙΣΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΛΗΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

Συμπεράσματα και διδάγματα

ΔΗΜΗΤΡΗ ΒΛΑΝΤΑ

(Σελ. 61)

Στις 29 Αυγούστου ξεκίνησε ένας χρόνος, από τότε που ο Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας έκανε μια προσωρινή υποχώρηση, χωρίς να πετύχει την απελευθέρωση της πατρίδας μας από τους αμερικανοαγγλους κατακτητές και το μοναρχοφασιστικό καθεστώς των αστοτσιφλικιάδικων έθνοπροδοτών. Τα λάθη μας, και ιδιαίτερα η μη λύση του προβλήματος των έφεδρειών, η αμερικάνικη επέμβαση και η προδοσία του Τζιτο, όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την καταθλιπτική άνατροπή, στο συσχετισμό των στρατιωτικών δυνάμεων, σε βάρος μας. Η τέταρτη άνατροπή στο συσχετισμό των στρατιωτικών δυνάμεων, επέβαλε την προσωρινή υποχώρησή μας, γιατί μια παραπέρα συνέχιση του ένοπλου αγώνα, με τις υβριες δυνάμεις μας, θα κατέληγε στην καταστροφή βασικών δυνάμεων του στρατού μας. Η υποχώρησή μας αποτελεί μια στρατιωτική ήττα, αλλά όχι αποφασιστικής σημασίας, για την παραπέρα πορεία του κινήματός μας. Η στρατιωτική μας ήττα θα ήταν αποφασιστική, αν συνεχίζαμε τον ένοπλο αγώνα, με τις βασικές δυνάμεις του στρατού μας, γιατί τότε αυτές θα καταστρέφονταν, μια που ο στρατιωτικός συσχετισμός των δυνάμεων είχε καταθλιπτικά άνατραπεί σε βάρος μας. Η υποχώρησή μας έχει προσωρινό χαρακτήρα, και γιατί η στρατιωτική μας ήττα δεν ήταν αποφασιστική. Η ήττα μας όμως είναι ήττα. Αυτό μας υποχρεώνει να βρούμε όλες τις αίτιες που δόθηκαν σ' αυτήν την ήττα. Η 6η και η 7η Ολομέλειες της ΚΕ του Κόμματος μας μίλησαν για τις αίτιες που δόθηκαν στη στρατιωτική μας ήττα. Η Συνδιάσκεψη του Κόμματος θα άποφανθεί κυριαρχικά και τελεσίδικα για τις αίτιες της στρατιωτικής μας ήττας. Αυτό το άρθρο γράφεται σε συμβολή, για μια λεπτομερειακή εξέταση μελέτης της δράσης του ΔΣΕ, για να βρούμε όλα τα λάθη και τις αδυναμίες μας, να (Σελ. 62) βρούμε όμως και το θετικό, γιατί και τα δυο είναι άπαραίτητα.

Στις 29 Αυγούστου κλείνουν τέσσερα χρόνια και πέντε μήνες από τη μάχη του Λιτόχωρου. Οι ντουφενιές στο Λιτόχωρο σημείωσαν την έναρξη της ένοπλης εξέγερσης, για την απελευθέρωση της πατρίδας μας, από τους αγγλους ιμπεριαλιστές, που ουσιαστικά είχαν εγκαθιδρύσει καθεστώς κατοχής, και από τους λακέδες τους μοναρχοφασίστες. Τα τριάντη περίπου χρόνια ένοπλης πάλης ήταν ένας αδιάκοπος σκληρός αγώνας, γιομάτος αυτοθυσία, ήρωϊσμό, μεγαλείο. Παρά τη στρατιωτική μας ήττα, αυτά τα τριάντη χρόνια ένοπλης πάλης αποτελούν μαζί με το 1821 τα πιο δοξασιμένα, άπδλα τα χρόνια της πάλης του λαού της Ελλάδας, για έθνικη και κοινωνική απελευθέρωση. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα, φέραμε κάμποσες φορές το μοναρχοφασιστικό καθεστώς στο χείλος της καταστροφής. Αναγκάσαμε την ιμπεριαλιστική Άγγλία να δηλώσει άδυναμία να στηρίξει το μοναρχοφασιστικό καθεστώς. Φέραμε την ιμπεριαλιστική Άμερική μπρος στον κίνδυνο της δικιάς της χρεωκοπίας στην Ελλάδα και άκριβώς γι' αυτό έκανε τις γνωστές βολεδοσκοπήσεις στη Σοβιετική Ένωση να μεσολαθήσει, για να λυθεί ειρηνικά το Έλληνικό πρόβλημα, που όπως είναι γνωστό, αυτόν τον ειρηνικό διακανονισμό τον τορπίλισε η άνοιχτή προδοσία της τροτσικιστικής συμμορίας του Τζιτο. Ψεσηπάσαμε παραπέρα, μπρος και στις πιο καθυστερημένες λαϊκές μάζες, τον άντεθνικό,

- 44 -

ἀντιλαϊκό ρόλο του συνόλου του ἀστοτσιφικαδικού πολιτικού κόσμου, σὰ συμ-
 μορφας του προδίνει τὴν πατρίδα, τφάζει τὸ λαὸ, ληστεύει καὶ καταστρέφει
 τὸ νοικοκυριὸ του, πρὸς ὄφελος τοῦ ἀγγλοαμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ, γιὰ νὰ
 ἐξασφαλίσαι τὴν ὑποστήριξή του στὸ εὐρισκόμενον ἀστοτσιφικαδικὸ μοναρχοφα-
 σιστικὸ καθεστῶς. Ἄκμα καὶ καθυστερημένα στρώματα τοῦ λαοῦ μας ἀπελευθε-
 ρώθηκαν ἀπὸ τὴν ἀυτοπάτες ποὺ εἶχαν γιὰ τὸ ρόλο τῆς ἰμπεριαλιστικῆς Ἀγ-
 γλίας καὶ Ἀμερικῆς καὶ εἶδαν ποιοὶ εἶναι οἱ φίλοι καὶ ποιοὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς
 Ἑλλάδας, στὸ ἐξωτερικόν. Στὸ πρόσωπο τῆς Ἑλλάδας εἶδαν ὅλοι οἱ λαοὶ τὴν
 τύχη κείνων ποὺ πέτουν στὰ νύχια τῆς περιβόητης ἀγγλοαμερικάνικης "βοῆθει-
 ας". Μέσα στὴ φωτιὰ τῆς ἔνοπλης πάλης ποὺ κάναμε στὰ τριάμισα περίπου
 χρόνια δημιουργήθηκε μιὰ ἀκατάλυτη φίλια ἀνέμεσα στὸν ἑλληνικὸ καὶ στὸ
 σλαβομακεδόνικο λαὸ, μιὰ ἀλύγιστη θέληση κοινῆς κλήης γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση
 ἀπὸ μοναρχοφασιστικὸ ζυγὸ τῆς ἀμερικανοκρατίας. Μέσα στὴ φωτιὰ τῆς ἔνο-
 πλης πάλης σφυρηλατήθηκαν λαϊκὰ στρατιωτικὰ στελέχη, ποὺ θὰ εἶναι ἡ βάση
 τοῦ αὐριανοῦ μεγάλου λαϊκοῦ στρατοῦ ποὺ θ' ἀπελευθερώσει τὴν Ἑλλάδα.
 Ὁ λαὸς καὶ ἡ ἡγεσία του βγήκαν πρὸς ἴκανοὺς ἀπ' (Σελ. 63) αὐτὴν τὴν τετραχροנית
 σκληρὴ ἔνοπλη πάλη. ἴδον οἱ προδότες καὶ οἱ πανικοβλητοὶ μικροαστοὶ θε-
 ωροῦν ὅτι μάταια ἔχουσιν ὁ λαὸς τὸ αἷμα σ' αὐτὰ τὰ τεσσαράμισα περίπου χρό-
 νια. Οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ κόμματα ποὺ τοὺς δὴγοῦν, δὲν κλαίει τὴ
 μοίρα τους, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἡττα, ἀλλὰ κάνουν ἔλεγχο τοῦ δρόμου ποὺ πέρασαν
 καὶ βγάζουν τ' ἀπαραίτητα διδάγματα, γιὰ τοὺς ἐπερχόμενους ἀγῶνες καὶ ἐπανα-
 εξομοῦν πρὸς τὰ μπρῆς, γιὰ νὰ κερδίσουν τὴν νίκη. Κεῖνοι ποὺ διεβδύσαν
 τὸν ἔνοπλο ἀγῶνα στὰ τριάμισα χρόνια, πάλαιψαν, ὑπέφεραν μάτωσαν μαζί με
 τὰ μέλη τοῦ κόμματος καὶ γι' αὐτὸ μποροῦν νὰ τοὺς ποῦν ἀνοιχτὰ δημόσια τὰ
 λάθη ποὺ ἔκαναν καὶ νὰ ζητήσουν νὰ τοὺς κρίνουν καὶ νὰ τοὺς ἀλλάξουν ἀπὸ
 τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἂν τὸ θεωρήσουν ἀναγκαῖο γιὰ τὴν νίκη. Κεῖνοι
 ὅμως ποὺ λύγισαν καὶ τὰ δέπλωσαν στὴ μέση τοῦ δρόμου ποὺ δὴγοῦσε πρὸς τὴ
 νίκη, κεῖνοι ποὺ εἶναι ζήτημα ἂν ἔκαναν μιὰς δεκάρας δουλιὰ γιὰ τὴν ἐπι-
 τυχία αὐτοῦ τοῦ ἔνοπλου ἀγῶνα καὶ ποὺ μετὰ τὴν ἡττα πανικοβλήθηκαν καλνο-
 μίζουν ὅτι καταποντιστικὸ τὸ κόμμα καὶ γι' αὐτὸ παρουσιάζονται κομματοσωτή-
 ρες, ἅς εἶναι βέβαιοι πὼς δὲ θὰ βροῦνε δικαίωση ἀπὸ κείνους ποὺ πολέμησαν
 τριάμισα χρόνια, ἀπὸ κείνους ποὺ τώρα παλαίουν κάτω ἀπὸ βαριὰ παρανομία,
 ἀπὸ ὅλους ἐκεῖνους ποὺ πιστεύουν στὴ δύναμη τοῦ λαοῦ καὶ εἶναι ἀποφασισμέ-
 νοι νὰ κερδίσουν τὴν νίκη.

Ἡ 5η καὶ ἡ 7η Ὀλομέλειες τῆς ΚΕ τοῦ κόμματός μας διαπίστωσαν
 τὰ λάθη ποὺ δὴγησαν στὴ συμφωνία τῆς Βάρκιζας, καὶ καὶ αὐτὴ ἦταν ἓνα
 λάθος. Ἡ Συνδιάσκεψη τοῦ κόμματος θὰ συζητήσει κυριαρχικὰ καὶ θ' ἀπο-
 φανθεῖ καὶ γιὰ τὴν περίοδο, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1944 ποὺ ὑποδουλωθήκαμε
 ἔθνικὰ στὸ χιτλεροφασισμό, ὡς τὸ Φλεβάρη 1945 ποὺ ὑπογράψαμε τὴν συμφωνία
 τῆς Βάρκιζας. Σ' αὐτὸ τὸ ἀρθρο δὲν ἔχει θέση ἡ κριτικὴ ἀνάλυση ἐκείνης τῆς
 περιόδου, γιὰτὲ ἐδῶ θὰ ἐξεταστεῖ, καὶ μάλιστα μόνον πρὸ στρατιωτικοπολιτικῆς
 πλευρᾶς, ἡ περίοδος ἀπὸ τῆς 31 τοῦ Μάρτη 1946, ὡς τῆς 29 τοῦ Αὐγούστου 1949

CONFIDENTIAL

- 45 -

πού είναι περίοδος της νέας ένοπλης πάλης του λαού μας, για την απελευθέρωση της πατρίδας μας από την ιμπεριαλιστική αγγλοαμερικάνικη κατοχή και το μοναρχοφασιστικό καθεστώς των κουβελίκης.

Δέν είχε άκμα στεγνώσει το μελάνι, που είχε γραφτεί και υπογραφτεί η συμφωνία της Βάρκιζας και η παρδαλή συμμορία των έθνοπροδοτών έχθρών του λαού έδειξε ξετσιπωτα την πρόθεση της να κουρελιάσει αυτή την συμφωνία, με τη συγκατά-(Σελ. 64)θεση και καθοδήγηση των αγγλοαμερικάνων ιμπεριαλιστών και με τη φωτιά και με το σίδερο να έξοντώνει καθένα που δέν συνεργάστηκε άμεσα είτε έμμεσα με το χιτλεροφασιστο καταχτητή και δέν προσκυνάει σά ραγιάς το νέο αγγλοαμερικάνικο αφεντικό. Ο άφοπλισμός του λαού και ο έξοπλισμός όλων των έθνοπροδοτικών αποβρασμάτων, που έπετεύχθηκε σάν αποτέλεσμα ιεραχτικό της συμφωνίας της Βάρκιζας, η ένοπλη υποστήριξη που έδωσαν τ' αγγλικά στρατεύματα κατοχής και μετά τη Βάρκιζα στους μοναρχοφασιστες κανιβάλους, τούς μέθωσε και τούς έκανε να πιστέφουν ότι έφτασε η στιγμή να πνίξουν σά αίμα και στη φωτιά το κίνημα της έθνικης μας αντίστασης, που γέννησε και τράνεψε η γενναία ανατάβλητη πάλη του λαού μας, κάτω από την ήγεσία του Κόμματός μας, σά μαύρα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Έτσι είχαμε κείνο το πρωτόκουστο μεταβαρκιζιανό όργιο. Τα μοναρχοφασιστικά δικαστήρια-χασάπικα καταδίκασαν σέ θάνατο και τά έχτελεστικά άποσπάσματα των κανιβάλων έκτελοῦσαν τόν άνθρ του κινήματος της έθνικης μας αντίστασης. Η δολοφονία χιλιάδων αγωνιστών της έθνικης αντίστασης ρεκλαμάρονταν, μ' όλα τά μέσα, σάν το μεγαλύτερο "έθνικό" κατόρθωμα. Οι φυλακές κείνά ξερονήσια γέμιζαν από αγωνιστές της έθνικης αντίστασης. Οι καλύτερες κοπέλλες της Ελλάδας βιάζονταν χτηνώδικα και μετά ξεκοιλιάζονταν από τούς άποχτηνωμένους μοναρχοφασιστες έθνοπροδοτες, είτε, το λιγότερο, κουρεβονταν, βασανίζονταν, διαπομπεύονταν. Σεβάσμιοι γέροι και γρηές, γονείς ήρώων της έθνικης αντίστασης, βασανίζονταν και προπηλακίζονταν άπάνθρωπα και πολλοί δολοφονούνταν άνανδρα. Τά σπύτια και όλο το άλλο βίδς των αγωνιστών της έθνικης αντίστασης ληστεύονταν, από τούς ασδοτους μοναρχοφασιστες συμμορίτες και ότι άπόμνε από τη ληστεία γινόνταν παρανάλωμα φωτιάς. Πόσο αίμα και δάκρυ δέν έδωσε ο λαός μετά τη Βάρκιζα! Τέτιο κανιβαλικό αφήνιασμα δέν τό ξανάδε η Ελλάδα, ούτε σά πιδ μαύρα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής.

Τό Κόμμα μας έκανε ότι ήταν δυνατό, για να επιτευχθεϊ μια όμαλή δημοκρατική εξέλιξη στην Ελλάδα. Στη μοναρχοφασιστική αποχαλίνωση, αντίτάξαμε την πολιτική της λαϊκής συμφιλίωσης και αυτοάμυνας ενάντια στον άποθηριαμένο μοναρχοφασιστικό συμμοριτισμό και της έθνικης ανεξαρτησίας ενάντια στον αγγλικό ιμπεριαλιστικό έπεμβατισμό, γιατί με συμφιλιωμένο το λαό και άμυνόμενο με το όπλο της μαζικής αυτοάμυνας ενάντια στον άποθηριαμένο μοναρχοφασισμό, με άπαλλαγμένη την Ελλάδα από τον αγγλικό ιμπεριαλιστικό έπεμβατισμό, θά (Σελ. 65) ήταν δυνατό να άνοιχτεϊ ο δρόμος για όμαλή δημοκρατική εξέλιξη. Όμως, η μοναρχοφασιστική αποχαλίνωση, το μοναρχοφασιστικό όργιο, που γινόνταν με την αγγλοαμερικάνικη ιμπεριαλιστική καθοδήγηση και ένίσχυση, έσπρωχνε με σιδερένια αναγκαιότητα σ' ένοπλη λύση του έσωτερικού μας προβλήματος. Τό Κόμμα μας λοιπόν προπαρασκευάζονταν για μια ένοπλη άναμέτρηση με το μοναρχοφασισμό.

Τέ χαρακτήριζε την περίοδο, άπτην υπογραφή της συμφωνίας της Βάρκι-

CONFIDENTIAL

- 46 -

ζας, ως τις 31 του Μάρτη 1946, που άρχισε η επανάσταση; Π ρ ω τ ο: Από την πλευρά του μοναρχοφασισμού, ήταν μια περίοδος αναδιοργάνωσης του κρατικού του μηχανισμού και διεξαγωγής μονόπλευρου εμφύλιου πολέμου, με σκοπό να έμποδίσαι την ανασύνταξη των λαϊκοδημοκρατικών δυνάμεων και σε συνέχεια να τις τσακίσει και να επιβάλει στην Ελλάδα το φασιστικό άποικιακό καθεστώς που ήθελαν οι άγγλοι ιμπεριαλιστές. Η παραμονή των άγγλικών στρατευμάτων στη χώρα μας και μετά την υπογραφή της συμφωνίας της Βάρκιζας, απέβλεπε στο να στηρίξει το νεκραναστημένο με άγγλικές λήψεις μοναρχοφασισμό, να τον βοηθήσει να αναδιοργανώσει τον κρατικό του μηχανισμό και να τσακίσει το λαϊκοδημοκρατικό κίνημα, γιατί μόνο έτσι θα εξασφαλιζονταν η ολοκληρωτική μετατροπή της Ελλάδας σε άγγλική άποικία. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Από την πλευρά του λαϊκοδημοκρατικού κινήματος, ήταν μια περίοδος ανασύνταξης των λαϊκοδημοκρατικών δυνάμεων, μέσα στην πάλη για το φάσι και τις ελευθερίες του λαού, ενάντια στην άγγλική επέμβαση και το μοναρχοφασιστικό τρομοκρατικό έγκραχληισμό, για συμφιλίωση του λαού και άμαλή δημοκρατική εξέλιξη. Καί όσο ή μοναρχοφασιστική άποχαλίωση θα έκλεινε αυτό το ήρδο, πραχτική προπαρασκευή της ένοπλης άντιπαράθεσης.

Πώς βρισκόταν το λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο στις παραμονές της επανάστασης; Π ρ ω τ ο: Από πολιτική άποψη. Η πρώτη και βασικότερη προϋπόθεση για την ένοπλη εξέγερση είναι αν έχεις κερδίσει άποφασιστικά με το μέρος σου την πλειοψηφία της έργατικής τάξης και αν έχεις εξασφαλίσει τη συμμαχία της έργατικής τάξης με τα φτωχομεσαία στρώματα, κυρίως της άγροτιάς. Αυτή την πρωταρχική προϋπόθεση την είχαμε εξασφαλίσει. Ο σ. Ζαχαριάδης γράφει στο τελευταίο άρθρο του στο "Νέο Κόσμο" Νο Β, τη συντριφτική πλειοψηφία που πήραμε στις έκλογές στα έργατοϋπαλληλικά και έπαγγελματικά σώματα και στους άγροτικούς συναιτερισμούς, παρ'όλο που αυτές έγιναν κάτω από μεγάλη μοναρχοφασιστική τρομοκρατία. Τα τέτλια άποκελεύσματα αυτών των εκλογών δεν είναι (Σελ. 66) το μόνο άποδειχτικό στοιχείο, που άποδειχνει ότι είχαμε κερδίσει τη μεγάλη πλειοψηφία της έργατικής τάξης και ότι είχαμε εξασφαλίσει τη συμμαχία της με τα φτωχομεσαία στρώματα. Οι πραγματικά γιγάντιες πολιτικές συγκεντρώσεις σ'όλη την Ελλάδα, στη μεταβαρκιζιανή περίοδο. Η μαζική άντιμετώπιση της τρομοκρατίας και με την αυτοάμυνα. Το πλατύ άπεργιακό κίνημα που συντάραξε τη μοναρχοφασιστική Ελλάδα. Η συντριφτική άποχή άπτην παρωδία των βουλευτικών εκλογών της 31 του Μάρτη 1946. Η μόνη κυβερνητική κρίση. Η άξυνση της οικονομικής κρίσης κλπ κλπ. Όλα αυτά έδειχναν, ότι όχι μόνο ήθελε ο λαός μια λαϊκοδημοκρατική άλλαγή, αλλά πάλαιβε να την επιβάλει και ήταν άποφασισμένος να πάρει τα όπλα, γι'αυτήν την άλλαγή. Άπτην άλλη μεριά όμως ήταν γεγονός, ότι μετά την ήττα του Δεκέμβρη και την τέτλια συμφωνία της Βάρκιζας, σε πλατιές μάζες επικράτησε άπογοήτευση-σύγχυση και έλλειψη έμπιστοσύνης στην ήγεσία του άγώνα. Αυτή ή άπογοήτευση-σύγχυση έπρεπε να διαλυθεί και να άποκατασταθεί ή έμπιστοσύνη στην ήγεσία του άγώνα. Η γραμμή που χάραξε ή 12 Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματος μας και που ανέπτυσσαν και συγκεκριμενοποιούσαν κάθε φορά τα έπόμενα σώματα του Κόμματος, ή δράση που άναπτύξαμε με βάση αυτή τη γραμμή, ύπερνίκησε την κρίση που ύπήρχε στο Κόμμα μας και στο ΕΑΜ, σαν άποτέλεσμα της ήττας του Δεκέμβρη και της συμφωνίας της Βάρκιζας, διάλυσε τη θολούρα, τη σύγχυση, την άπογοήτευση που είχε επικρατήσει σ'όρισμένα λαϊκά στρώματα.

CONFIDENTIAL

- 47 -

Οι πλατιές λαϊκές μάζες, μ' επικεφαλής τὸ Κόμμα μας ζεσηκώνονταν στὴν πάλη, ζητοῦσαν ἀποφασιστικὰ μιὰ ἀλλαγὴ. Ὁ ἔχθρος προσπάθησε νὰ κάνει ἕνα πολιτικὸ ἀντιπερισπασμὸ μὲ τὴν προκήρυξη βουλευτικῶν ἐκλογῶν, γιὰ τὴν 31 τοῦ Μάρτη 1946, μὲ σκοπὸ νὰ στρέφει ἄλλοῦ τὴν προσοχὴ τῶν μαζῶν καὶ γιὰ ἄλλοῦ τὴν προσοχὴ τοῦ λαοῦ καὶ γιὰ νὰ "νομιμοποιήσει" τὸ μεταδεκεμβριανὸ φασιστικὸ καθεστῶς, μὲ τὴν νῦδες ἐκλογές. Αὐτὸς ὁ ἀντιπερισπασμὸς, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ τότε διεθνὲς κλίμα (συνεργασία τῶν συμμάχων, ρουσσοῦσε, ἀκρόμα δυνατὸς ὁ ἀγέρας τῆς ἀντιφασιστικῆς νίκης στὸ δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο καὶ συνεπῶς αὐτὸ στρέμωχε τοὺς ἀμερικανοἀγγλοὺς ἱμπεριαλιστῆς, κλπ), ἡ πεπολθση πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν γιὰ τὴ δύναμη τοῦ ἐαμικοῦ κινήματος, ὅλα αὐτὰ δημιουργοῦσαν αὐταπάτες, ἀκρόμα καὶ σὲ ἐαμικὲς μάζες, ὅτι εἶναι δυνατὸ ν' ἀνοιχτεῖ μὲ τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν, ὁ δρόμος γιὰ ὁμαλὴ δημοκρατικὴ ἐξέλιξη. Αὐτὲς οἱ αὐταπάτες δὲν τὴν εἶδαμε καὶ γι' αὐτὸ πῆραμε τὴν λαθεμένη θέση τῆς ἀποχῆς (Σελ. 67) ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τῆς 31 τοῦ Μάρτη. Ἄν παῖρναμε μέρος στὴν ἐκλογὴν, αὐτὲς οἱ αὐταπάτες θὰ διαλυθόνταν, γιὰτὶ ἔτσι ὁ λαὸς θὰ ἔβλεπε ὅτι καὶ στὴν ἐκλογὴν πῆραμε μέρος, ἀλλὰ ἡ κατάστασις δὲν ἔλλαξε. Ἡ ἀποχὴ ἦταν λοιπὸν ἕνα σοβαρὸ λάθος ταχτικῆς, ποὺ μᾶς δυσκόλεψε στὴν ἰδεολογικὴ μας δουλιὰ μέσα στὴν ταλαντευόμενες μάζες, γιὰ νὰ τὴν πείσουμε ὅτι μόνον μὲ τὰ ὅπλα μποροῦσε νὰ λυθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνευσης, δημοκρατικοποίησης καὶ ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας. Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν εἶναι ἕνα ταχτικὸ λάθος ποὺ ὅμως οἱ συνέπειές του δὲν ἦσαν ἀποφασιστικῆς. Δ ε ὄ τ ε ρ ο: Ἄ π ὀ ὀ ρ γ α ν ω τ ι κ ῆ τ ε χ ν ι κ ῆ σ τ ρ α τ ι ω τ ι κ ῆ ἄ π ο ψ η. Ἡ ἰδιόμορφη ἔναρξις τῆς ἐπανάστασής μας, ἐξαιτίας τῆς ὑπαρξῆς ἀγγλικῶν στρατευμάτων στὴν Ἑλλάδα καὶ συνεπῶς τοῦ κινδύνου νὰ ἐπέμβουν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, ἀπαιτοῦσε μιὰ πικρὴ λεπτομερειακὴ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου ἔναρξῆς καὶ ἀνάπτυξης τῆς ἔνοπλης πάλης. Ἡ κακὴ κληρονομιά, ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ, μᾶς ὑποχρέωνε νὰ μελετήσουμε πικρὰ καλότερα τὰ στελέχη ποὺ θὰ ἀποτελοῦσαν τὸν ἡγετικὸ πυρῆνα τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, τόσο πανελλαδικά, ὅσο καὶ στὴν περιοχὴ καὶ στὴν περιφέρειαν. Οἱ συνθήκες ἔναρξῆς καὶ ἀνάπτυξης τῆς ἐπανάστασῆς, ὁ χαρακτήρας τῆς ἐπανάστασῆς ἀπαιτοῦσε καλότερη ὀργανωτικὴ καὶ τεχνικὴ προπαρασκευαστικὴ τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων στὴν πᾶσι γιὰ ν' ἀντέξουν στὰ χτυπήματα τοῦ ἔχθρου καὶ νὰ ἐκπληρῶνουν τὴν ἀποστολὴν τους κατὰ ὅλες τὴν συνθήκες. Ὄργανωτικὰ, τεχνικὰ, στρατιωτικὰ δὲν εἶμασταν λοιπὸν ἀρκετὰ προπαρασκευασμένοι. Αὐτὴ ἡ ἀνεπαρκὴς προπαρασκευαστικὴ ἦταν β α σ ι κ ἄ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνώμαλης καταστάσεως ποὺ ὑπῆρχε στὴν καθοδήγησις τοῦ Κόμματος, ἐξαιτίας τοῦ Σιάντου. Τὸ λάθος μας τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τῆς 31 τοῦ Μάρτη εἶχε κακὴ ἐπίδρασις καὶ στὴν ὀργανωτικὴ τεχνικὴ στρατιωτικὴ προπαρασκευαστικὴ μας. Αὐτὴ ἡ ἀνεπαρκὴς ὀργανωτικὴ τεχνικὴ στρατιωτικὴ προπαρασκευαστικὴ ἐπιδρούσε ἀρνητικὰ στὴν πορεία καὶ στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔνοπλου ἀγῶνα. Τ ρ ὀ τ ο: Ἄ π ὀ ὀ ρ γ α ν ω τ ι κ ῆ τ ε χ ν ι κ ῆ σ τ ρ α τ ι ω τ ι κ ῆ ἄ π ο ψ η. Ὅλη ἡ τότε διεθνὴς κατάστασις μᾶς εὐνοοῦσε. Λαϊκοδημοκρατικὰ καθεστῶτα ὑπῆρχαν, σχεδὸν σ' ὅλο τὸ μήκος τῶν βορείων συνόρων μας. Ὁ ἀγέρας τῆς ἀντιφασιστικῆς νίκης, στὸ δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο, ρουσσοῦσε πολὺ δυνατὰ καὶ αὐτὸ ἐμπόδιζε τοὺς ἀγγλοαμερικανικοὺς ἱμπεριαλιστῆς νὰ κάνουν μεγάλους τυχοδιωχτισμοὺς. Ἡ διαφωτιστικὴ μας δουλιὰ καὶ ἡ πάλη τοῦ λαοῦ μας εἶχε ἀρκετὰ ἐσοκεπᾶσει τὸ μοναρχοφασιστικὸ τρομοκρατικὸ ὄργανο καὶ τὸ ρόλο τῶν ἀγγλων ἱμπεριαλιστῶν σ' αὐτὸ καὶ ἔτσι ἡ διεθνὴς δημοκρατικὴ κοινὴ γνώμη, ἀκρόμα (Σελ. 68) καὶ συντηρητικῶν κύκλοι, συμπαθοῦσε τὸν ἀγῶνα μας καὶ τὸν βοηθοῦσε ποικιλότροπα.

Πῶς βρισκόταν τὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατόπεδο, στὴν παραμονὴ τῆς

CONFIDENTIAL

- 48 -

ἐπανάστασης; Π ρ ὶ τ ο: Ἐ π ὅ π ο λ ι τ ι κ ῆ ἄ π ο ψ η. Γιά τήν κα-
ταπληκτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς, ἦταν τὸ καθεστῶς
τῶν συνέργατῶν τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς, δηλαδὴ τοῦ βοσιλογισμοῦ, ποῦ
νεκραναστήθηκε μὲ τὶς ἀγγλικὲς λόγχες καὶ στηρίζονταν σ' αὐτὲς. Ἡ μεγάλη
πλειοψηφία τοῦ λαοῦ ἔβλεπε ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνευση, ἡ δημοκρατικοποίηση
τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς χώρας, ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἡ
ἀνοικοδόμησις τῶν ἐρείπων τοῦ πολέμου καὶ τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς,
ἡ πρόδοσις, ὅλα αὐτὰ θὰ ἦταν δυνατὰ, μὲν ἂν ἀπαλλάσσονταν ἡ Ἑλλάδα, ἀπὸ τὸ
μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς τῆς ἐθνοπροδοσίας καὶ καταστροφῆς, μὲν ἂν ταυτὸ-
χρονα ἀπαλλάσσονταν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγγλοὺς ὑποστηρικτὲς αὐτοῦ τοῦ καθεστώτος.
Ἡ προσπάθεια κοινοβουλευτικοῦ "ἔξωραϊσμοῦ" τοῦ βοσιλογικῆ καθεστώτος, μὲ
τὴν κυβέρνησις Σοφοῦλη καὶ τὴν προκήρυξη ἐκλογῶν, ἔσπερνε αὐταπάτες σὲ μιὰ
μερίδα τοῦ λαοῦ ὅχι γιὰ τὸ χαρακτῆρα τῆς κυβέρνησις καὶ τοῦ καθεστώτος, ἀλ-
λὰ γιὰ τὰ μέσα ποῦ θὰ ἄλλαζαν τὸ μεταδεκεμβριανὸ φασιστικὸ καθεστῶς.
Δ ε ὕ τ ε ρ ο: Ἐ π ὅ ἄ π ο ψ η ἔ ν ο π λ ὼ ν ὀ υ ν ἄ μ ε ω ν. Τὰ σῶ-
ματα ἀσφάλειας, ὃ ἐχθρὸς τὰ εἶχε ἀνασυγκροτήσει, μὲ τὰ πῖδ ἐθνοπροδοτικὰ ἀν-
τιλαϊκὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα καὶ ἀποτελοῦσαν σοβαρὴ δύναμη. Ὁ στρατὸς, τὸ
ναυτικὸ, ἡ ἀεροπορία ἦσαν ὑπὸ ἀνασυγκρότηση καὶ οἱ μονάδες ποῦ εἶχαν ὀργαν-
ωθεῖ παρὰ τὸ φιλοκοσκίλισμα ποῦ γίνεταν, στὴ μεγάλη πλειοψηφία τους ἀποτε-
λοῦνταν ἀπὸ δημοκρατικὰ ἐαμικὰ στοιχεῖα καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀποτελοῦσαν σίγουρη
δύναμη γιὰ τὸ μοναρχοφασισμὸ. Στὶς πῖλεις καὶ προπάντων στὴν ὑπαιθρο εἶχαν
συγκροτηθεῖ μοναρχοφασιστικὲς συμμορίες, ἀπὸ ἐθνοπροδοτικὰ ληστρικὰ ἐγκλημα-
τικὰ στοιχεῖα καὶ ἀποτελοῦσαν μιὰ σημαντικὴ δύναμη γιὰ τὸ μοναρχοφασισμὸ.
Τὸ κύριο ὅμως στήριγμα τοῦ μεταδεκεμβριανοῦ καθεστώτος ἦταν τὰ ἀγγλικὰ στρα-
τεύματα, ποῦ στάθμευαν στὰ πῖδ ἐπίκαιρα σημεῖα τῆς χώρας. Ἡ παρουσία τῶν
ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἔδινε σοβαρότατο στήριγμα στὸν ἐχθρὸ, γιατί ἡ ἀνάγκη
νὰ μὴν ἐμπλακοῦμε ἀμέσως σὲ πόλεμο μ' αὐτὲς τὶς δυνάμεις, μᾶς ἐμπόδιζε ν'
ἀρχίσουμε τὴν ἐπανάστασις σὰ μιὰ γενικὴ σ' ὅλη τὴ χώρα ἐξέγερσις. Ὅμως, παρὰ
τὴν ὑπαρξὴ ἀγγλικῶν στρατευμάτων στὴν Ἑλλάδα καὶ στρατιωτικὰ ὃ ἐχθρὸς δὲ
βρισκόταν σὲ καλὴ κατάστασις. Τ ρ ῖ τ ο: Ἐ π ὅ δ ι ε θ ν ῆ ἄ π ο ψ η.
Τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς εἶχε τὴ στρατιωτικὴ βοή-(Σελ. 69)θία τῆς ἱμπε-
ριαλιστικῆς Ἀγγλίας καὶ γενικὴ ἐνθάρρυνσις ἀπὸ τὴν ἱμπεριαλιστικὴ Ἀμερικὴ
καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες ἀντιδραστικὲς κυβερνήσεις. Ὅμως καὶ στὴν Ἀγγλία καὶ στὴν
Ἀμερικὴ ὑπῆρχαν πλατιεῖς μάζες καὶ πολλοὶ παράγοντες τῆς πολιτικῆς, τῆς ἐπι-
στήμης κλπ, ποῦ ἐκδήλωναν τὴν ἀπιστοσίαν τους καὶ τὶς διαμαρτυρίες τους πρὸς
αὐτὸ τὸ καθεστῶς, ποῦ αὐτὸ ἐμπόδιζε τὶς κυβερνήσεις αὐτῶν τῶν δυὸ χωρῶν,
γιὰ μεγάλους τυχοδιωχτισμοὺς στὴν Ἑλλάδα. Τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς εἶχε
σύμμαχο τὸ καθεστῶς τῆς συμμορίας τοῦ Τίτο. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἔδινε στὸν ἐχθρὸ
σοβαρότατο πλεονέκτημα, ποῦ βασικὰ ἀνἄτρεπε τὶς διεθνεῖς καὶ κυρίως τὶς βαλκάνι-
νικὲς προϋποθέσεις τῆς ἐκπαινώσεώς μας. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἐμεῖς δὲν ἐξέραμε
ὅτι ὁ Τίτο ἦταν πράχτορας τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, ὅταν πῆραμε τὴν ἀπόφασιν γιὰ
ἐνοπλὴ ἐξέγερσις. Αὐτὸ τὸ μάθαμε ὅταν τὸ ἔμαθε ὅλος ὁ κόσμος, μὲ τὴ γνωστὴ
ἀπόφασιν τοῦ Γραφελοῦ Πληροφοριῶν τῶν Κομμουνιστικῶν καὶ Ἐργατικῶν Κομμάτων.

Τὸ συμπέρασμα ποῦ πρέπει νὰ βγάλουμε, ἀπὸ τὴ συντομὴ ἐξέτασις τῆς
κατάστασις τῶν δυὸ ἀντιπάλων στρατοπέδων, στὶς παραμονὲς τῆς ἐπανάστασις,
εἶναι ὅτι βασικὰ εἴμασταν προπαρασκευασμένοι γιὰ τὴν ἐνοπλὴ ἐξέγερσις, στὶς
31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946. Ἡ συμμετοχὴ μας στὸς βουλευτικὲς ἐκλογὲς τῆς 31
τοῦ Μάρτη τοῦ 1946, θὰ μᾶς ἔδινε τὸ χρόνο, γιὰ μιὰ καλύτερη ἰδεολογικὴ προ-

CONFIDENTIAL

- 49 -

παρασκευή του λαού, για μια καλύτερη οργανωτική, τεχνική, στρατιωτική προ-παρασκευή μας. Η άποψη από τις έκλογές ήταν ένα ταχτικό λάθος, που μας έβλαψε σοβαρά, αλλά όχι αποφασιστικά. Η 6η και η 7η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματος μας είχαν ποιές είναι οι καθοριστικές ατίτες που δόθηκαν στη στρατιωτική μας ήττα. Η Συνδιάσκεψη του Κόμματος θ'άποφανθεί κυριαρχικά και τελεσίδικα.

. . .

Η οργανωτική συγκρότηση του ΔΣΕ, είχε σε συντομία την ακόλουθη εξέλιξη. Π ρ ώ τ ο: Στην αρχή υπήρχαν οι ομάδες των καταδιωκόμενων αγωνιστών. Κάθε ομάδα είχε συνήθως δύναμη 7-10 άνδρες. Ο διοικητής της έ-κλέγονταν από την συνέλευση της ομάδας. Ο όπλισμός της ήταν λιανοντούφεκα, με λίγες σφαίρες. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Μέσα στο καλοκαίρι και στο φθινόπωρο του 1946 οργανώθηκαν τα συγκροτήματα. Κάθε συγκρότημα είχε δύναμη 70-100 άνδρες. Από άποψη δύναμης και συγκρότησης ήταν ένα είδος λόχου. Το συγκρότημα είχε διοικητή και καπετάνιο. Ο όπλισμός ήταν τα ατομικά λιανοντούφεκα, μερικά άπλοπολυβόλα και πυρομαχικά έλάχιστα. Τα συγκρο- (Σελ. 70) τμήματα μιας πε-ριοχής καθοδηγούνταν από τη διοίκηση της αυτόάμυνας της περιοχής, μέσω συντο-νιστών, που ήταν ένα είδος οργανωτών. Τ ρ ί τ ο: Το ίδιο χρονικό διάστημα οργανώθηκαν τα περιφερειακά άρχηγεία. Αυτά είχαν βάση ένα είτε περισσότερα όρεινά συγκροτήματα, σαν όρητήρια για τα γύρω χωριά και κεφαλοχώρια. Και συνήθως έπαιρναν το όνομα του κυριότερου όρεινού συγκροτήματος. Η δύναμη των περιφερειακών άρχηγείων δεν ήταν παντού η ίδια. Υπήρχαν περιφερειακά άρχηγεία που είχαν δύναμη τρία συγκροτήματα και άλλα που είχαν περισσότερα. Τα περιφερειακά άρχηγεία είχαν διοικητή, καπετάνιο, έπιμελητή. Ο όπλισμός και τότε ήταν βασικά ο ίδιος. Τ έ τ α ρ τ ο: Το Γενικό Άρχηγείο του ΔΣΕ συγκροτήθηκε στις 28 του Οκτώβρη του 1946. Με διαταγή του ΓΑ συγκροτή-θηκαν τα περιφερειακά άρχηγεία. Όμως, τέτλια ύπήρχαν και πριν την ίδρυση του ΓΑ. Η διαταγή του ΓΑ γενίκευσε την τέτλια συγκρότηση του ΔΣΕ σ' όλη την έλ-λάδα. Π έ μ π τ ο: Τα άρχηγεία περιοχών συγκροτήθηκαν, από το Σεπτέμβρη 1946, ως το Γενάρη του 1947. Αυτά ήταν: Πελοποννήσου, Ροδμηλης, Ηπειρου, Θεσσαλίας, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας (άργότερα χωρίστηκε σε δυδ) Ά-νατολικής Μακεδονίας και Δυτικής Θράκης. Έτσι, στη συγκρότηση του ΔΣΕ έχου-με: Ομάδα μάχης-Διμοιρία-Συγκρότημα-Περιφερειακό Άρχηγείο-Άρχηγείο Περιοχής-Γενικό Άρχηγείο. Το κάθε άρχηγείο περιοχής είχε άρχηγό, ύπαρχηγό, κομματικό γραμματέα και ένα όλιγομελή έπιτελείο. Έ κ τ ο: Στις άρχές του 1947 άρχισε η συγκρότηση των ταγμάτων. Τότε μετονομάστηκαν τα συγκροτήματα σε λόχους. Τα τάγματα διοικούνταν από τα περιφερειακά άρχηγεία. Υπήρχαν όμως και τάγματα που καθοδηγούνταν άπ' ευθείας από τα άρχηγεία περιοχών. Έ β δ ο μ ο: Η συγκρότηση Ταξιαρχιών άρχισε το Σεπτέμβρη 1947, στη Δυτική Μακεδονία. Οι Ταξιαρχίες του ΔΣΕ, από την αρχή της συγκρότησης τους, ως το τέλος του άγώνα ήσαν έλαφριές μονάδες, κατάλληλες για παρτιζάνικο άγώνα, αλλά που μπορούσαν να δίνουν και ταχτικές μάχες. Σύμφωνα με το σχέδιο συγκρότησης έλαφριάς ταξιαρχίας Πεζικού, κάθε τέτλια ταξιαρχία έπρεπε να έχει

CONFIDENTIAL

- 50 -

περίπου 1500 δυνάμη. Στην πραγματικότητα η δύναμη των ταξιαρχιών του ΔΣΕ κυμαίνονταν μεταξύ 700-1300. Η συγκρότηση μιας τέτοιας ταξιαρχίας ήταν: Ομάδα μάχης, Διμοιρία με τρεις ομάδες μάχης κι ένα στοιχείο όλμίσκου. Λόχος με τρεις διμοιρίες και ομάδα διοίκησης. Τάγμα με τρεις λόχους Πεζικού και ένα λόχο πολυβόλων και όλμων, με δυο πολυβόλα και δυο όλμους των 81 χιλιοστών, και μερικούς μικροσχηματισμούς, (Σελ. 71) όπως ομάδα διοίκησης, ομάδα καταστροφών κλπ. Τρία τάγματα μιά ταξιαρχία. Η ταξιαρχία είχε και μερικούς σχηματισμούς, όπως ομάδα διοίκησης, διμοιρία διαβιβάσεων, διμοιρία έφοδιασμού, διμοιρία μηχανικού, κλπ. κλπ. Η Ταξιαρχία είχε διοικητή, ΠΕ, Επιτελάρχη κι ένα έλαφρό έπιτελείο. Οι ταξιαρχίες διοικούνταν από τα άρχηγεία περιοχών. Ο γ δ ο ο: Η συγκρότηση Μεραρχιών άρχισε τό Σεπτέμβρη του 1948. Έτσι συγκροτήθηκαν: Η Ι στή Θεσσαλία. Η ΙΙ στή Ροθμελη. Η ΙΙΙ στήν Πελοπόννησο. Η ΥΙ στήν Κεντρική Μακεδονία. Η ΥΙΙ στήν Ανατολική Μακεδονία και Δυτική Θράκη. Η ΥΙΙΙ στήν Ήπειρο. Οι ΙΧ, Χ, ΧΙ στή Δυτική Μακεδονία. Τό Μάρτη του 1948 ίδρύθηκε Κλιμάκιο του ΓΑ στή Νότια Ελλάδα που διοικούσε τήν Ι, ΙΙ, ΙΙΙ Μεραρχίες. Τό ΓΑ καθοδηγούσε τό Κλιμάκιο του στή Νότια Ελλάδα και άπ' ευθείας τίς ΥΙ, ΥΙΙ, ΥΙΙΙ, ΙΧ, Χ, ΧΙ Μεραρχίες, τήν 24 Ταξιαρχία Πεζικού, τήν Ταξιαρχία Σημιποτέρ, τήν Ταξιαρχία τής Σχολής Ανθυπολοχαγών. Τό ΓΑ είχε ένα μικρό έπιτελείο και μερικούς σχηματισμούς, όπως πχ λόχο ασφάλειας, λόχο διοίκησης, λόχο διαβιβάσεων κλπ. Τό ΓΑ διοικούσε άπ' άυθείας δυο μονάδες πυροβολικού, που ή μιά ήταν στό Γράμμο και ή άλλη στό Βίτσι και που διέθεταν σχολή τεχνικών πυροβολικού. Αυτές οι μονάδες συγκροτήθηκαν βασικά στις άρχές του 1948 και διέθεταν δρειβατικά πυροβόλα των 75 χιλιοστών, μερικά πεδινά των 105 χιλιοστών, άντιαρματικά 20, 37 και 75 χιλιοστών, άντιαεροπορικά των 20, των 25 χιλιοστών. Μικρή Μονάδα δρειβατικού Πυροβολικού είχε ή ΥΙ και ΥΙΙ Μεραρχίες.

Πρέπει νά τονίσουμε ότι ή μετονομασία των μονάδων του ΔΣΕ άποτελεί μιά άρχή μετατροπής του, σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Αυτή ή μετατροπή δέ γινόταν μηχανικά. Οι λόχοι, τά τάγματα, οι ταξιαρχίες, οι μεραρχίες, ήσαν έλαφριές μονάδες, έκανές για παρτιζάνικο έγώνα και για ταχτικές μάχες, όταν αυτές ήταν άναγκαίες. Η έλάττωση τής έκανότητας για γρήγορη κίνηση σε μεγάλους έλιγμούς, από πολλές μονάδες του ΔΣΕ, δέν προήλθε από τή συγκρότησή τους, αλλά από τήν ύπαρξη μέσα σ' αυτές τίς μονάδες, μεγάλου άριθμού τραυματιών με μικρή άναπηρία, άναπήρων, γυναικών, που δέν είχαν τή φυσική άντοχή του άντρα.

Όπως είναι γνωστό, ή ύπαρξη όλων αυτών μέσα στα τμήματα του ΔΣΕ ήταν τό άποτέλεσμα τής μη λύσης του προβλήματος των έφοδρειών.

(Σελ. 72)

Τό χρονικό διάστημα που πέρασε, από τίς 31 του Μάρτη του 1946, ως τίς 29 του Αυγούστου του 1949, άποτελεί μιά περίοδο τής πάλης του λαού τής Ελλάδας, κάτω άπτήν ήγεσία του Κόμματος μας, για έθνική και κοινωνική άπελευθέρωση. Για τήν καλύτερη κατανόηση τής άνάλυσης που θα κάνουμε αυτής τής περιόδου, τή χωρίζουμε σε τρία μέρη: Από τίς 31 του Μάρτη του 1946

CONFIDENTIAL

- 51 -

ὡς τὴν 15 Σεπτέμβρη 1947, ποὺ ἔγινε ἡ 3η Ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ κόμματός μας. Ἀπὸ τὴν 3η Ὀλομέλεια ὡς τὴν ἡττα τοῦ ἐχθροῦ στὸ Μάλι-Μάδι στὴν 12 τοῦ Σεπτέμβρη 1948. Ἀπὸ τὴν ἡττα τοῦ ἐχθροῦ στὸ Μάλι-Μάδι, ὡς τὴν προσωρινὴ ὑποχώρησή μας, στὴν 29 Αὐγούστου τοῦ 1949.

ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΤΟΧΩΡΟ ΩΣ ΤΗΝ 3η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

Στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ πέρασε, ἀπὸ τὴν 31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946, ὡς τὴν 13 τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1947, ποὺ τέλειωσε ἡ ἐχθρική ἐκστρατεία κείνης τῆς χρονιάς, γεννήθηκε ὁ Δημοκρατικὸς Στρατὸς Ἑλλάδας καὶ ἔκανε τὰ πρῶτα βήματα στὴ δράση του. Τὸ ξεκίνημα ἔγινε μὲ τὴν ὁμάδα τῶν καταδιωκόμενων ἀγωνιστῶν, ποὺ διέθεταν μερικὰ λιανοντούφεκα καὶ λίγες σφαῖρες. Γιὰ ν' ἀντέχει κανεὶς στὴν μεγάλες δυσκολίες καὶ δοκιμασίες καὶ νὰ τὰ βγάξει πέρα, ἔπρεπε νὰ ἔχει ἀκλόνητη πίστη στὴν δυνάμει τοῦ λαοῦ μας καὶ στὴν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς γραμμῆς καὶ ταχτικῆς τοῦ κόμματός μας, ἀδιάσπαστη σύνδεση μὲ τὸ λαὸ καὶ ἐξασφάλιση τῆς πολυπλευρῆς βοήθειάς του, καλικάρι, αὐτοθυσία, ἡρωϊσμό. Ἡ καταπληχτικὴ πλειοψηφία τῶν μαχητῶν καὶ στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ εἶχε β α σ ι κ ἄ, αὐτὰ τὰ ἀναστατικὰ προσόντα. Γι' αὐτὸ ἀντέζαν στὴν μεγάλες δυσκολίες καὶ δοκιμασίες, ποὺ πέρασαν σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα.

Στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ πέρασε, ἀπὸ τὴν 31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946 ὡς τὴν 15 Σεπτέμβρη τοῦ 1947, ὁ ΔΣΕ ἀνάπτυξε μιὰ σημαντικὴ δράση καὶ κατάρφερε ἀρκετὲς ἀπώλειες στὸν ἐχθρό. Δίνουμε ἕνα στατιστικὸ πῖνακα, ἔστω καὶ ἂν εἶναι κάτω τῆς πραγματικότητας, ποὺ δείχνει μὲ νοῦμερα τὰ στοιχεῖα τῆς δράσης τοῦ ΔΣΕ, στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε. Μάχες καὶ κρούσεις 593. Νεκροὶ 4874. Τραυματίες 2061. Αἰχμάλωτοι 1329. Αὐτόμολοι 92. Σύνολο 8356. Κ α τ α σ τ ρ ο φ έ ς. Τάνκς καὶ ἄλλα θωρακισμένα 17, ἀεροπλάνο 6, πυροβόλα 1, ἀτμομηχανές 14, βαγόνια 11, αὐτοκίνητα 125, σιδηροτροχιές 6248 μέτ., γέφυρες 68, τηλεφωνικὰ καλώδια 1640 μέτ. Λ & φ υ ρ α. Ὀμαδικὰ ὄμοι τῶν 81 χιλιοστῶν 38, μὲ 1268 βλήματα, ὄμοι (Σελ. 73)σκοὶ τῶν 50 χιλιοστῶν 57, μὲ 702 βλήματα, πολυβόλα 10, ὄμοι πολυβόλων 342, ντουφέκια 2741, ἡμιαὐτόματα 323, πιστόλια 36 μὲ σύνολο σφαιρῶν 579.710, χειροβομβίδες διάφορες 1757, ἀνταλλακτικὲς κἀννες ὄμοι πολυβόλων 10, ἀσύρματοι διάφοροι 44, τηλεφῶνα 6, ἀντίσκηνα 59, ἀδιάβροχα 173, γυλιὸι 155, κουβέρτες 2260, χλαῖνες 920, ἀρβυλα ζεῦγη 769, μεταγωγικὰ 571, ἄλογα καβάλας 32, πιστόλια φωτοβολίδων 6 μὲ 86 φωτοβολίδες, πυροβόλα 3, πολλὰ τρόφιμα. Ξεκαθάρισε τὴν ὄρεινὴ ὑπαίθρο, ἀπὸ τὴν μοναρχοφασιστικὴν συμμοριὴν καὶ τοὺς σταθμοὺς χωροφυλακῆς, ποὺ λήστευαν, βασάνιζαν, σκότωναν τοὺς φτωχομεσαλοὺς ἀγρότες καὶ κάθε ἄλλον ποὺ δὲν ἔπαιξε προδοτικὸ ρόλο στὴ διάρκεια τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς. Ἀντιμετώπισε τὴν μοναρχοφασιστικὴν ἐκστρατείαν, προκαλώντας θῆρα στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατὸ. Ἀπλώσε τὴν δράση καὶ τὴν δυνάμει του σχεδὸν σ' ὅλες τὴν περιοχὰς τῆς χώρας. Ἔτσι βῆθυνε ἡ κρίση μέσα στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατόπεδο καὶ οἱ ἄγγλοι ἰμπεριαλιστὲς ἀναγκάστηκαν νὰ δηλώσουν ὅτι δὲ μποροῦν πιά νὰ στηρίζουν τὸ μοναρχοφασιστικὸ καθεστῶς. Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριότερα θετικὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσης τοῦ ΔΣΕ.

CONFIDENTIAL

- 52 -

Η παραπάνω δράση, δεν αναπτύχθηκε πάνω σ' ένα σχέδιο και κάτω από μια ένια διαοίκηση. Το Γενικό Αρχηγείο του ΔΣΕ υπήρχε βέβαια από τις 28 Οκτώβρη του 1946 και τότε αρχηγός του ΔΣΕ, Μάρκος Βαφειάδης βρισκόταν στο βουνό από το καλοκαίρι κείνου του χρόνου, αλλά σε μεγάλο βαθμό έπαιξε άρνητικό ρόλο. Ο Μάρκος στην ουσία συμπόρευε και διαστρέβλωνε τη γραμμή του Κόμματος. Μερικά παραδείγματα. Έβαλε γραμμή ότι δε μας χρειάζεται μεγάλος στρατός και μεγάλη δράση, γιατί τραβάμε για συμφωνία με το μοναρχοφασισμό. Αντί να διευκολύνει τους, φαντάρους του μοναρχοφασιστικού στρατού να περνούν στο ΔΣΕ, όπως ήταν η γραμμή του Κόμματος, αυτός έδιωχνε κι αυτούς που περνούσαν μόνοι τους, πχ στην Ποντοκερασιά προσχώρησε ένας λόχος και τους έδιωξε, πλην καμιά δεκαριά. Έδιωχνε χιλιάδες παλικάρια που παρακαλούσαν να τους πάρουν στο ΔΣΕ, όπως πχ στα Χάσια. Έβαζε τὰ τμήματα, όπου μπορούσε, σε διάταξη κι έτσι τὰ καθήλωνε σ' άόρανεια. Ο ίδιος παράτησε τη Δυτική Μακεδονία που ήταν η θέση του ΓΑ, πήγε στ' Αιγάφα και απομονώθηκε με τη δικαιολογία να συναντήσει τη Βαλκανική Επιτροπή κοντά στην Αθήνα, για να κάνει λέει, έντύπωση ότι η Κεντρική Ελλάδα είναι λευτήρη, κι έτσι χάθηκε πολύτιμος χρόνος. Κε διαταγή του καθιέρωνε τις αντίλαϊκές πράξεις. Ό,τι τὸ σωστό και τὸ γενναίο έγινε από άποψη δράσης, από τὸ Λιτόχωρο ὡς τὴν 3η Όλο-(Σελ. 74) μέλεια, αυτό ήταν αποτέλεσμα πρωτοβουλίας τῶν τοπικῶν ἀρχηγείων και ἐναντία στη γραμμή που ἔβαζε ὁ Μάρκος.

Πρὶν νὰ μποῦμε στην ἀνάλυση τῆς ταχτικῆς που χρησιμοποίησε ὁ ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που ἐξετάζουμε, πρέπει νὰ τονίσουμε, ὅτι ἡ ταχτική που θὰ περιγράψουμε, δεν ἀποτελοῦσε ἕνιατα ταχτική για ὅλο τὸ ΔΣΕ, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὴ σύνθεση τῆς πείρας που δίνει ἡ τοπική δράση του ΔΣΕ. Αὐτὴ τὴ σύνθεση τὴ φτιάχνουμε τῶρα σὺν ἐξαγόμενο ἀπὸ τὴ δράση του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που ἐξετάζουμε. Τὸ ΓΑ και εἰδικά ὁ τότε ἀρχηγός του Μάρκος Βαφειάδης, ὄχι μόνο δε χάραξε σωστὴ ταχτικὴ στο ΔΣΕ, ἀλλὰ ἄλλαξε ὅπου μπορούσε και κείνη που διαμόρφωνε ἡ δράση τῶν τοπικῶν ἀρχηγείων.

Ποιά εἶναι τὰ θετικά στοιχεία τῆς ταχτικῆς του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που ἐξετάζουμε; Αὐτὰ μπορούμε νὰ τὰ συνοψίσουμε στ' ἀκόλουθα.

Π ρ ὶ τ ο : Στὰ πρῶτα βήματα του ΔΣΕ, τὰ βασικά στοιχεία τῆς ταχτικῆς του ἦσαν: Κίνηση, εἰρωνική ἐμφάνιση ἐκεῖ που δεν περίμενε ὁ ἐχθρός, χτύπημα, γρήγορη και ὅσο τὸ δυνατό ἀδέατη εἴτε παραπλανητική ἐξαφάνιση, μὲλις τέλειωνε ἡ ἀποστολή. Ἐνεδρευτικό χτύπημα, κατὰ μικρῶν κινουμένων ἐχθρικῶν ἀποσπασμάτων και μεταφορικῶν μέσων του ἐχθροῦ. Ἀποφυγὴ ἐμπλοκῆς σὲ μάχη θέσεων με τὸν ἐχθρό. Κίνηση και δράση τὴ νύχτα και κάλυψη τῆς μέρας. **Δ ε ὕ τ ο :** Όταν ὁργανώθηκαν τὰ Συγκροτήματα, βασικά, συνεχίστηκε ἡ ἴδια ταχτική, ἀλλὰ ἐναντία σὲ μεγαλύτερα κινούμενα τμήματα, και σὲ κατοικημένους στόχους που ὑπῆρχαν μέτριες ἐχθρικές δυνάμεις σὲ πρῶχειρα ὁργανωμένες θέσεις. **Τ ρ ἰ τ ο :** Όταν ἀναπτύχθηκαν ἀκόμα πιὸ πολὺ τὰ τμήματα του ΔΣΕ, ἀρχισαν ἐπιθετικές ἐνέργειες, με τρία και περισσότερα συγκροτήματα σὲ κεφαλοχώρια και μικρὲς πόλεις. Τέτια χτυπήματα ἀπαιτοῦσαν λεπτομερεῖα μελέτη του στόχου, κατὰστρω-

CONFIDENTIAL

- 53 -

ση αωτοού σχεδίου, εξασφάλιση του στοιχείου του αλφνιδιασμού, ταχύτητα και αποφασιστικότητα στην εκτέλεση, ελαφρά κάλυψη όσο κρατούσε η μάχη, μετά την κατάληψη του στόχου, ενέδρες στους πιθανούς αξονες κίνησης των έχθρικών δυνάμεων προς τόν στόχον που καταλάβαμε, για χτύπημα των κινουμένων έχθρικών δυνάμεων. Καί σ' αυτό τ' στάδιο, άποφυγή εμπλοκής με τόν έχθρο σε άγώνα θέσεων. **Τ έ τ α ρ ο :** Κατά τη διάρκεια έχθρικής εκστρατείας, εφαρμόζονταν ή άκόλουθη ταχτική. Διαδοχικά ενεδρευτικά χτυπήματα στους αξονες κίνησης του έχθρου ως τό επίκεντρο σημείο και (Σελ. 75) πριν προλάβει ο έχθρος νά πραγματοποιήσει κλοιό, διεξόδωση στά μετόπισθεν του κι αλφνιδιαστικό χτύπημα κατοικημένων στόχων που ύπήρχαν μικρές έχθρικές δυνάμεις, και τών φαλάγγων άνεφοδιασμού τών έχθρικών εκστρατευτικών μονάδων. Διαδοχικά χτυπήματα στους αξονες κίνησης τών έχθρικών δυνάμεων και, στην κατάλληλη στιγμή, συγκέντρωση μιάς σοβαρής δικιάς μας δύναμης για συγκεντρωτικό χτύπημα στην κύρια κατεύθυνση του έχθρου, που έτσι τσακίζονταν σοβαρές έχθρικές δυνάμεις και άνατρέπονταν όλο τό έχθρικό σχέδιο εκστρατείας στό δοσμένα χώρο που γίνονταν ή εκστρατεία. Διαδοχικά χτυπήματα στους αξονες κίνησης τών έχθρικών δυνάμεων, συγκέντρωση μιάς σοβαρής δικιάς μας δύναμης για χτύπημα, όχι στην κύρια κατεύθυνση του έχθρου αλλά, σε τελείως αντίθετη κατεύθυνση εκεί που ο έχθρος ήταν σχετικά αδύνατος και δέν περιμενε χτύπημα, με σκοπό νά τσακίσουμε τίς εκεί έχθρικές δυνάμεις και νά ξετροχιάσουμε τόν έχθρο από τό σχέδιό του. **Π έ μ π τ ο :** Για τη διατήρηση τών λεφτερών περιοχών, χρησιμοποιούνταν και ή άκόλουθη ταχτική. Δικές μας επιθετικές ενέργειες στό βάθος του έχθρικού χώρου, που αυτές προκαλούσαν καταπόνηση και φθορά του έχθρου και ταυτόχρονα τόν έμπόδιζαν νά κάνει εκστρατείες στις λεφτερες περιοχές, γιατί ήταν ύποχρεωμένος ν' αντιμετοπίσει τίς δικές μας επιθετικές ενέργειες. Κατά τη διάρκεια αυτών τών επιθετικών ενεργειών μας, κολλούσαμε δικές μας μικροομάδες στους έχθρικούς στόχους που βρισκονταν γύρω στην κάθε λεφτερη περιοχή και έτσι άγνιστρώναμε, καταπονοούσαμε, παραπλανούσαμε και ως ένα δριμόνο βαθμό φθείραμε τόν έχθρο και σ' αυτούς τους στόχους.

Ποιά ήταν ή ταχτική του έχθρου, στό ίδιο χρονικό διάστημα; Αυτή συνοψίζεται βασικά στα άκόλουθα: **Π ρ ω τ ο :** Μετά τη Βάρκιζα εξέδρασε στό χωριό όλους εκείνους που στη διάρκεια της χιτλεροφασιστικής κατοχής έπαιξαν προδοτικό ρόλο. Έπανέδρασε τους σταθμούς χωροφυλακής και τίς ύποδιοικήσεις χωροφυλακής στην ύπαιθρο και έβαλε κάτω άπτη διοίκηση τους τους έξοπλισμένους συμμορίτες τών χωριών. Έτσι, κάθε ύποδιοίκηση χωροφυλακής, στην περιφέρειά της διέθετε μιά σειρά σταθμούς χωροφυλακής, ένα αριθμό έξοπλισμένων προδοτών και έπί πλέον μιά δύναμη χωροφυλακών που τους χρησιμοποιούσε σαν άποσπάσματα κινητά. Μόλις οι ομάδες τών άνταρτών πλησιάζαν ένα χωριό, για τρόφεμα κλπ, οι έξοπλισμένοι συμμορίτες είδοποιούσαν τόν κοντινό σταθμό χωροφυλακής και τά πλησιέστερα κινητά άπο-(Σελ. 76)σπάσματα. Πολλές φορές, ώπου νά φτάσουν τά άποσπάσματα χωροφυλακής, ο άστυνομικός σταθμός του χώρου εμφάνισης τών άνταρτών, συγκροτούσε άποσπασμα με χωροφύλακες και συμμορίτες, για χτύπημα και καταδίωξη τών άνταρτών. Αυτή ή ταχτική του έχθρου άπόδειξε ότι ή ύπαρξη

CONFIDENTIAL

- 54 -

καί δράση μικρομάδων ανταρτών, ὅλο και περισσότερο γίνονταν πιά δύσκολη, μέ κίνδυνο νά ἐξοντωθοῦν. Ἔτσι ἡ ἀνάγκη ὑπαρξῆς τῶν ανταρτῶν ἐπέβαλε τήν ὀργάνωση συγκροτημάτων. Μέ τήν ὀργάνωση τῶν συγκροτημάτων ἄρχισε ἡ ἐξόντωση τῶν σταθμῶν χωροφυλακῆς καί τῶν μοναρχοφασιστῶν συμμοριτῶν στά χωριά. Ἔτσι ὁ ἐχθρός ἀναγκάστηκε νά συμπτύξει τοὺς ἀστυνομικούς σταθμούς καί τοὺς συμμορίτες πρὸς τὰ κεφαλοχώρια. Ἔτσι λευτερώθηκαν ὀρισμένα κομμάτια τῆς ὑπαιθρου. Δ ε ὕ τ ε ρ ο: Μετά τῆ χρεωκοπία τῆς ταχτικῆς τοῦ ἐχθροῦ τῶν κινητῶν ἀποσπασμάτων καί τῆς χρησιμοποίησης τῶν συμμοριτῶν σέ συνεργασία μέ τοὺς ἀστυνομικούς σταθμούς, ἄρχισε νά χρησιμοποιεῖ μεγαλύτερες μονάδες. Αὐτές, ἦσαν τὰ τάγματα καί συντάγματα χωροφυλακῆς, ποῦ στό μεταξὺ συγκρότησε. Αὐτές οἱ μονάδες χρησιμοποιοῦσαν τήν ἀκόλουθη ταχτικὴ στίς ἐκστρατείες τους κατά τοῦ ΔΣΕ. Κινοῦνταν κατά διμοιρίες καί λόχους, ἀκολουθώντας τὰ ἀντερείσματα καί τῆς κορυφογραμμῆς. Στά βασικά ὑψώματα καί δεσβάσεις ἀφῆσαν δυνάμεις ποῦ ταμπουρώνονταν. Ἔτσι ἔφτιαναν "κλοιὸ" στό χωρο ποῦ ἤξερε εἴτε ὑπολόγιζε ὅτι βρισκόνταν ἀντάρτες. Ἴδως τέλειωνε ὁ "κλοιὸς", ἄρχιζε ἐξερευνησεις μέ εἰδικές ομάδες. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, κι αὐτὴ ἡ ταχτικὴ χρεωκόπησε, γιατί οὔτε "κλοιὸ" ἔφτιανε καί ἐπὶ πλέον ἀδυνατίζε τὰ μετόπισθεν τοῦ "κλοιοῦ" καί ρίχνονταν σ' αὐτὰ οἱ "περικυκλωμένοι" ἀντάρτες. Τ ρ ῖ τ ο: Μετά τῆ χρεωκοπία καί αὐτῆς τῆς ταχτικῆς, χρησιμοποίησε τὰ τάγματα καί συντάγματα τῆς χωροφυλακῆς καί ταξιαρχίες στρατοῦ. Ἢ ταχτικὴ ποῦ ἐφαρμόζαν αὐτές οἱ μονάδες ἦταν, β α σ ι κ ἂ, ἡ ἴδια. Τὸ νέο στήν ταχτικὴ τοῦ ἐχθροῦ ἦταν ὅτι κρατοῦσε σέ βάθος διάταξη καί ἀφῆνε ἀρκετές δυνάμεις στά μετόπισθόν του, σέ κατοικημένους τόπους καί στρατηγικά σημεῖα, μέ σκοπὸ ν' ἀντιμετωπίσει ἐνέργειες τῶν ανταρτῶν ποῦ θά ἐξέφυγαν ἀπὸ τὸν "κλοιὸ". Στὴν κίνησή του, ὁ ἐχθρός πάλι ἀκολουθοῦσε τοὺς κανονικοὺς ὁδούς, τ' ἀντερείσματα καί τῆς κορυφογραμμῆς καί πορεύονταν πάντα τῆ μέρα. Παρὰ τῆς δυσκολίας ποῦ μᾶς ἔβαλε ὁ ἐχθρός, μέ τῆς τέτιες ἐκστρατείες του καί προπάντων ἀπὸ ἀποψη ἀνεφοδιασμοῦ, πάλι στάθηκε ἀνίκανος νά ἐξοντώσει, εἴτε τουλάχιστο νά καταφέρει σοβαρὰ χτυπήματα στό ΔΣΕ. Τ ἔ τ α ρ τ ο: Ἀφοῦ ὁ ἐχθρός δέν κατάφερε ν' ἀντιμετωπίσει τοὺς ἀντάρτες στήν ὀρεινὴ ὑπαιθρο ἔκανε ἐκστρατεία, μέ κύριο σκοπὸ (Σελ. 77) νά τὴν ἀδειάσει ἀπὸ τὸν πληθισμὸ ποῦ τὴν κατοικοῦσε. Αὐτὸ τὸ κατάφερε. Μετά ἀπ' αὐτὸ, ταμπουρώθηκε στίς πῆλεις, σέ βασικά κεφαλοχώρια, σέ βασικά ὑψώματα ὀπλα ἀπὸ τῆς πῆλεις καί κεφαλοχώρια καί στοὺς βασικοὺς ἄξονες κίνησής του, μέ πολυβολεία, βαθιὰ χαρακώματα, συρματοπλέγματα κλπ, καί ἄρχισε νά προετοιμάζει δυνάμεις καί μέσα γιὰ νέα ἐκστρατεία, ἀποφασιστικῆς πιά ἀναμέτρησης μέ τὸ ΔΣΕ.

Ὅπως εἶπαμε, ἡ ταχτικὴ τοῦ ΔΣΕ διαμορφώθηκε μέσα στήν πῆλη καί ἦταν βασικά αωστή. Κεῖνος ποῦ δέν καταλάβαινε τίποτα ἀπ' αὐτὴ τὴν ταχτικὴ καί ποῦ συνειδητὰ τὴν ἀλλάζε, ὅπου μπορούσε, ἦταν ὁ τοτίνος ἀρχηγὸς τοῦ ΔΣΕ, Μάρκος Βαφειάδης. Ἄς φέρουμε μερικά παραδείγματα. Π ρ ῶ τ ο: Στά τέλη τοῦ 1946, ἀρχῆς τοῦ 1947, ὁ Βαφειάδης ὑποχρέωσε μέ διάταξη τοῦ ΔΣΕ τὸν Χάσια κι ἂντιχάσια νά πάρουν διάταξη σ' ὅλη τὴν ἐξωτερικὴ περίμετρο τῆς ἐλευθέρης περιοχῆς τῶν Χασίων κι ἂντιχασίων. Ἔτσι, οἱ ἐκεῖ δυ-

CONFIDENTIAL

- 55 -

νόμες του ΔΣΕ καθηλώθησαν σ' αδράνεια και σε μία εποχή που έπρεπε να αναπτυχθεί ή δράση των ανώτατο βαθμό. Τα τμήματα βάλτωσαν και όταν ο έχθος άρχισε έκστρατεία στα Χάσια-Αντιχάσια, μ' ένα γρήγορο του διάλυσε αυτήν την περιβόητη διάταξη και μās προκάλεσε σοβαρότατη ζημιά. Διάταξη τμημάτων που, δεν είχαν πεύρα πολέμου θέσεων, που είχε κάθε μαχητής ελάχιστες σφαίρες, που δεν υπήρχε δυνατότητα ανεφοδιασμού, που διέθετε μόνο λιανοντούσεκα, αποτελεϊ κάτι περισσότερο από κουταμάρα. Δ ε θ τ ε ρ ο: Και στους άπλους άντάρτες ήταν κανερό γιατί το κέντρο βάρους του ΔΣΕ έπρεπε να βρσκεται στη Βόρεια Ελλάδα και ειδικά στη Βόρεια Πίνδο, ότι εκεί ήταν η θέση της ήγεσίας του ΔΣΕ, ότι εκεί έπρεπε να συγκεντρώνει δυνάμεις, ότι απ' εκεί θα καταφέρναμε το πρώτο στρατηγικό γρήγομα στον αντίπαλο. Αυτή ήταν και η γραμμή του Κόμματος. Όμως, ο Μάρκος Βαφειάδης, έκανε άκριβώς τ' αντίθετο. Το Φλεβάρη του 1947 πήρε περίπου 800 μαχητές, από τους καλύτερους στη Δυτική Μακεδονία, και έφυγε προς Άγραφα, για να δυναμώσει, λέει, τα εκεί τμήματα του ΔΣΕ και να φτιάσει εκεί το κέντρο της 'Ελεύθερης Ελλάδας και για να συναντήσει κοντά στην Αθήνα τη "Βαλκανική Έπιτροπή". Αυτό το "στρατηγείο" του Βαφειάδη ήταν ριζικά αντίθετο από τη γραμμή και τις επιδιώξεις του Κόμματος και άκριβώς γι' αυτό είχε καταστροφικές συνέπειες. Αντί να βοηθήσει τα τμήματα του ΔΣΕ στην Κεντρική Πίνδο ν' αναπτυχθούν, κατέστρεφε τις δυνάμεις (Σελ. 78) του Αρχηγείου Κόζιακα, έδω πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι τέτια ζημιά δεν μεταπάθαμε. Το έκλεχτό τμήμα που άφαίρεσε από το χώρο της Δυτικής Μακεδονίας, το χρησιμοποίησε βασικά σαν σωματοφυλακή του. Ρέ τον αποκλεισμό του ΓΑ στο χώρο των Άγραφων, επί μήνες, έριξε όλο τον ένοπλο άγωνα πολύ πίσω, γιατί χάθηκε πολύτιμος χρόνος, ώπου να γυρίσει ο Βαφειάδης στη Δυτική Μακεδονία και να γίνει δυνατή μία συνάντηση και συζήτηση μαζί του, που ήταν απαραίτητη, για ν' άρχισει μία επαναφορά στη σωστή γραμμή του Κόμματος, όλης της δράσης του ΔΣΕ. Αυτή η "έκστρατεία" προς νότο, αυτή η άλλαγή της γραμμής και των επιδιώξεων του Κόμματος, από το Βαφειάδη, ήταν αποτέλεσμα άνικανότητάς του, είτε ήταν καταστάλαγμα συνειδητής σαμποταριστικής σκέψης; Τ ρ ι τ ο: Όλοι ξέρουν την καταστροφή στον Κόζιακα, ενός από τα έκλεκτότερα τμήματα του ΔΣΕ, τον Απρίλη-Μάη του 1947. Όμως, λίγοι ξέρουν ότι ο δημιουργός αυτής της καταστροφής είναι ο Μάρκος Βαφειάδης. Ο Βαφειάδης έδωσε διαταγή να ανακαταληφθεί πάση θυσία ο Κόζιακας, με μάχη με τις έχθρικές δυνάμεις που τον είχαν καταλάβει. Ο άεξαστος σύντροφος Καρτσιώτης, μαζί με ταλλα στελέχη του τμήματος που έπαιρνε διαταγή ν' ανακαταλάβει τον Κόζιακα, τόνισαν τον κίνδυνο καταστροφής και υπόδειξαν ότι ο καλύτερος τρόπος επανεγκατάστασης μας στον Κόζιακα ήταν να διεισδύσει το τμήμα προς τον κάμπο Τρικιάλων, να καταφέρει εκεί χτυπήματα στις ελάχιστες έχθρικές δυνάμεις, να στρατολογήσει μαχητές, να πάρει τρσίμα και έτσι να προκαλέσει την κίνηση των έχθρικών δυνάμεων που βρσκονταν στον Κόζιακα προς τον κάμπο, για να δοθεί η ευκαιρία σ' άλλο τμήμα του ΔΣΕ να εγκατασταθεί στον Κόζιακα και μετά να πάρει το τμήμα του. Αυτά όλα δεν τά πήρε ύπόψη του ο Βαφειάδης και έτσι το έκλεχτό τμήμα του Καρτσιώτη και ο ίδιος προσωπικά θυσιάστηκε στον Κόζιακα, χωρίς να τον ανακαταλάβει. Η διαταγή ανακατάληψης του Κόζιακα, με κάθε θυσία, ήταν το αποτέλεσμα μιας βασικής διαταγής του Μάρκου που καθόριζε ότι κάθε τμήμα έπρεπε να πολεμάει στο χώρο του και να μην τον εγκαταλείπει σε καμία περίπτωση. Μ' αυτή τη διαταγή υποχρέωνε όλα τα τμήματα του ΔΣΕ σε διάταξη και συνεπώς σε αδράνεια, τά εξέθετε σε κίνδυνο έφόντισης, σε περίπτωση έχθρικής έκστρατείας. Η τέτια ταχτική του Βαφειάδη, ήταν αποτέλεσμα στρατηγικής άνικανότητας, είτε συνειδητής σαμποταριστικής δράσης; Άνικανότητα σίγουρα

CONFIDENTIAL

- 56 -

υπήρχε στὸ Μάρκο. Μὰ ὑπάρχουν καὶ πολλὰ στοιχεῖα, ποὺ δείχνουν ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ πράχτορας τοῦ ἔχθρου.

(Σελ. 79)

Τὸ τοτινὸ ΓΑ τοῦ ΔΣΕ δὲν ἀντιλήφθηκε τὸ βασικὸ σκοπὸ τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας τοῦ 1947. Θεώρησε ὅτι ὁ βασικὸς καὶ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας ἦταν ἡ ἐξόντωση τοῦ ΔΣΕ, ἐνῶ ὁ βασικὸς σκοπὸς ἦταν τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς ἀπὸ τὴν δρεινὴ ὑπαίθρου, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ καμποχώρια, γιὰ ν' ἀπυκνώσουν τὸ ΔΣΕ ἀπὸ τὸ λαὸ, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς δυνάμεως του.

Ἡ ἡγεσίᾳ τοῦ ΔΣΕ στάθηκε ἀνέικνη, ὄχι μόνον νὰ προβλέπει τοὺς σκοποὺς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ ἦταν ἀνέικνη ν' ἀντιληφθεῖ αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς καὶ ὅταν ἔβλεπε ὅτι ὁ ἔχθρος ἀρχισε τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς. Καὶ τότε δὲ μπόρεσε νὰ δεῖ τὸ νόημα αὐτοῦ τοῦ ξεσπῆγματος. Καὶ ἀντὶ νὰ βγεῖ ἀνοιχτὰ νὰ πεῖ ὅτι δὲν πρόβλεψε τοὺς σκοποὺς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας, ὅτι δὲν ἀντιλήφθηκε αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς οὔτε στὴν πορεία αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας, ἀντὶ νὰ βγεῖ νὰ πεῖ ὅτι ἀπέβυχε στρατηγικὰ, αὐτὴ βγήκε καὶ διαλάλησε ὅτι ἡ ἐχθρικὴ ἐκστρατεία τοῦ 1947 ἀντιμετωπίστηκε νικηφόρα. Ἀκόμα ὁ Γάροκος δὲν εἶχε τὴν πολιτικὴ ἐντιμότητα νὰ βγεῖ νὰ πεῖ ὅτι μπορούσαμε τὸν Αὐγουστο τοῦ 1947 νὰ καταλάβουμε τὰ Γιάννενα, ἂν ὁ ἐλιγμὸς γυνοῦταν ὄχι πρὸς Ζαγόρια, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουν στὸ Δοσιεῖο, ἀλλὰ κατευθελαὶ γιὰ τὰ Γιάννενα. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ ἔχθρος δὲν εἶχε δυνάμεις στὴν Ἠπειρο καὶ γι' αὐτὸ ὁ μοναρχοφασίστας στρατηγὸς Μετσοβόπουλος διέταξε τότε ν' ἀδειάσουν τὰ Γιάννενα ἀπὸ τὸν πληθισμὸ τους. Τότε χίσαμε μιὰ σπουδαία εὐκαιρία νὰ καταφέρουμε ἕνα βαρὺ χτύπημα στὸν ἔχθρο καὶ νὰ στρατολογήσουμε καὶ νὰ ὀπλίσουμε ἀπὸ τὶς ἐχθρικὲς ἀποθήκες χιλιάδες νέους μαχητῆς. Ἀντὶ τοῦτο κάνει αὐτὸ ποὺ θὰ ἔκανε καὶ ενας ἀπλὸς ἄνθρωπος, μὲ ἐντιμότητα, αὐτὸς κοιμότανε στὶς δάφνες μιᾶς ἀνύπαρχτης νίκης καὶ ἐμεῖς ἀγνοοῦσαμε τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στὰ 1947. Ἦδὴ πρέπει νὰ ποῦμε ἀνοιχτὰ πὼς ἔτι σωστὸ καὶ γενναῖο ἔγινε γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στὰ 1947, αὐτὸ ἔγινε μὲ πρωτοβουλία τῶν τοπικῶν ἀρχηγείων.

Τὸ παράδειγμα τῆς δράσης τοῦ Ἀρχηγείου Ροδμελῆς, κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας, ἐποδεικνύει ὅτι ἂν ὑπῆρχε πρόβλεψη ἀπὸ τὸ ΓΑ, γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας καὶ συνέπῳς γενικὸ σχέδιο ἀντιμετώπισης τῆς, ἂν τουλάχιστο ἀντιλαμβανόταν τὸ ΓΑ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας ὅταν αὐτὴ ἀρχισε, καὶ μαζὶ τῆς καὶ τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς, θὰ ἦταν δυνατὴ ἡ παρεμπόδιση τοῦ ξεσπῆγματος τῆς δρεινῆς ὑπαίθρου. Αὐτὸ, β α σ ι κ ἂ, τὸ κατάφερε κείνη τὴν περίοδο τὸ Ἀρχηγεῖο τῆς Ροδμελῆς, κάτω ἀπὸ ὀσκόλες συνθήκες. Ἀὐτὸ ποὺ ἔγινε στὴ Ροδμελῆ, μπορούσε νὰ γίνεῖ καὶ ἄλλοῦ καὶ (Σελ. 80) προπάντων στὴ Βόρεια Ἰλλάδα, ποὺ ὑπῆρχαν πλεονεκτήματα. Τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς εἶχε ἀποφασιστικὲς συνέπειες γιὰ τὴν παραπέρα πορεία τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα.

Τὸ τοτινὸ ΓΑ τοῦ ΔΣΕ δὲν καταλάβαινε σωστὰ τὸ ζήτημα τῆς αὔξησης τῆς δυνάμεως τοῦ ΔΣΕ καὶ δὲ σκάμπανε τίποτα γιὰ τὴν ἀνάγκη δημιουργίας στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Καὶ στὸ ζήτημα τῆς αὔξησης τῆς δυνάμεως τοῦ ΔΣΕ καὶ προπάντων στὸ ζήτημα τοῦ σχηματισμοῦ στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν, τὸ τότε ΓΑ ἀπότυχε στρατηγικὰ. Ὁ Μάρκος Βαφειάδης δὲν κατάλαβε ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ΔΣΕ δὲν ἦταν νὰ σέρνει τὴν ὑπαρξὴ σου μέσα στὰ δάση καὶ στὰ φαράγγια, ἀλλὰ νὰ ἀπελευθερώσει τὴν Ἑλλάδα. Νύστα στὰ 1946 καὶ στὰ 1947, δηλαδὴ πρὶν ξεσπῆθῃ ἡ ἀγροτιὰ καὶ δυναμώσει ἐπικίνδυνα ὁ ἔχθρος, ἦταν δυνατό νὰ λυθεῖ, σὲ μεγάλο βαθμὸ, τὸ πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν μας. Ἀς δοῦμε, ἀπὸ θετικὴ πλευρὰ, τὴ συνεισφορά τοῦ Ἀρχηγείου Ροδμελῆς, ποὺ ἐκτελέσθηκε ἀποδοτικὰ καὶ ἀποδοτικῶς.

CONFIDENTIAL

- 57 -

"Ας δούμε, από την άρνητική πλευρά τη ζημιά στη χώρα 'Αντιχάσια, που χιλιάδες παλικάρια κλαίγοντας παρακαλούσαν να τους δεχτούν στο ΔΣΕ και που τους έδιωξαν, για να δολοφονηθούν, να φυλακιστούν, οι πιο πολλοί από το μοναρχοφασισμό και οι υπόλοιποι να εξοπλιστούν με τη βία και να μάς πολεμούν. Αυτό που έγινε στα Χάσια και 'Αντιχάσια έγινε και σ' άλλες περιοχές... Αυτό που έγινε στο 'Αρχηγείο Ρούμελης μπορούσε να γίνει απ' όλα τα αρχηγεία και μάλιστα αυτά είχαν άσυγκριτα πιο πολλές δυνατότητες. Τότε, προπάντων στα τέλη 1946 και ως τα μέσα του 1947, ο κόσμος μάς παρακλούσε να τον πάρουμε στο ΔΣΕ, ενώ αργότερα το 1948-49 που τον μάντρωσαν στις πόλεις, είναμε πολύ αίμα για να στρατολογήσουμε λίγους μαχητές. Έδώ, μια που μιλάμε για τις εφεδρείες, πρέπει να πούμε ότι και το 1947 υπήρχαν δυνατότητες να βγάλουμε από τις πόλεις κάμποσες χιλιάδες μαχητές στο βουνό, αλλά οι κομματικές καθοδηγήσεις συνθηκολόγησαν ουσιαστικά με τις δυσκολίες και έτσι δεν εκπλήρωσαν αυτό το σοβαρότατο καθήκον. Μπορούμε να πούμε εδώ ανοιχτά, πως αν μάς έλειψαν στα 1948, στις μεγάλες μάχες της Βόρειας Ιλίνδου, περίπου 15.000 στρατός, για να ανατρέψουμε στρατηγικά τον έχθρο και να κερδίσουμε την αποφασιστική καμπή, κείνη τη χρονιά, σ' αυτό την κύρια εθούνη τη φέρνει ο Μάρκος Βαφειάδης, σαν αρχηγός του ΔΣΕ.

Στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, έγιναν και άλλα λάθη. Σταθήκαμε σ' εκείνα που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο. Κανείς δεν παραγνωρίζει ότι τα λάθη είναι λίγο-πολύ αναπόδ- (Σελ. 81) φευχτα και μάλιστα στα πρώτα βήματα ενός αγώνα, που δεν έχουμε αρκετή πείρα για να τον διευθύνουμε σωστά. Κανείς δε μπορεί να κατηγορήσει ένα στρατηγό, για ανικανότητα, επειδή δεν κέρδισε όλες τις μάχες, γιατί δεν υπάρχουν στρατηγοί που να κέρδισαν όλες τις μάχες. Κείνο που κρίνει έναν ηγέτη είναι τα θεμελιακά λάθη, που κολώνουν την έκβαση ενός αγώνα. Στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, ο Μάρκος Βαφειάδης έκανε τέττα λάθη, που έκριναν σε μεγάλο βαθμό, την παραπέρα έκβαση του αγώνα. Ο Βαφειάδης δεν έχασε μια, είτε περισσότερες μάχες, σ' αυτό το χρονικό διάστημα. Αυτός απέτυχε στρατηγικά, πολιτικά. Ο Μάρκος Βαφειάδης, δεν είναι ότι δε βρήκε το σωστό δρόμο, αλλά ότι βγήκε από το σωστό δρόμο που χάραξε το κόμμα. Ο Βαφειάδης έκανε ενέργειες αντίθετες με τη γραμμή και τις επιδιώξεις του Κόμματός μας. Και αντί να κάνει αυτοκριτική, παρουσιάστηκε με δάφνες στο κεφάλι, που τις έβαλε αυθαίρετα και που δυστυχώς δεν μελετήσαμε κατά βάθος τη δράση του, για να του τις βγάλουμε, αλλά αντίθετα τον προάγαμε κομματικά και κυβερνητικά.

"Υστερα απ' όλη την ανάλυση, για τη δράση και την ταχτική του ΔΣΕ, για την ταχτική του μοναρχοφασιστικού στρατού, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, πρέπει να βγάλουμε τ' απαραίτητα συμπεράσματα και διδάγματα. Τα κυριότερα συμπεράσματα και διδάγματα είναι κατά τη γνώμη μας τ' ακόλουθα:

Ο ΔΣΕ γεννήθηκε, αναπτύχθηκε αριθμητικά, άπλωσε τη δράση του σ' όλες τις περιοχές παρά τις μεγάλες δυσκολίες και τις μεγάλες δοκιμασίες που πέρασε, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Αυτό το αποτέλεσμα βασίστη-

CONFIDENTIAL

- 58 -

κε σε τρεις παράγοντες. Στην ορθότητα της γραμμής και της τακτικής του Κόμματος μας, που έκφραζε το λαϊκό πόθο και θέληση πάλης, για έθνική και κοινωνική απελευθέρωση και ακριβώς για αυτό ο Λαός έδινε άμεριστη τη βοήθεια στο ΔΣΕ. Στη δράση του ΔΣΕ. Στην παγκόσμια δημοκρατική αλληλεγγύη προς τον Ένοπλο Αγώνα μας, ενάντια στο μοναρχοφασιστικό και την αγγλοαμερικάνικη ιμπεριαλιστική επέμβαση.

Η δράση του ΔΣΕ βάζουν την κρίση μέσα στο μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο. Ανάγκασε την ιμπεριαλιστική Αγγλία να δηλώσει άνοιχτά την αδυναμία της να στηρίξει το μοναρχοφασιστικό καθεστώς.

Στο στέργισμα, ξάπλωμα, ανάπτυξη του ΔΣΕ, στην αθρα-(Σελ. 82)νόμενη παγκόσμια δημοκρατική αλληλεγγύη προς τον αγώνα μας, οι αγγλοαμερικάνοι είδαν ένα θανάσιμο κίνδυνο να χάσουν το στρατιωτικοπολεμικό τους προγεφύρωμα στην Ελλάδα. Γι' αυτό ανέλαβε η ιμπεριαλιστική Αμερική να στηρίξει το μοναρχοφασιστικό καθεστώς, στέλνοντας άπεριόριστη υλική βοήθεια και φουρνιές "είδικούς", που έβαλαν κάτω από αμερικάνικη διεύθυνση το μοναρχοφασιστικό κρατικό μηχανισμό και μάλιστα με τόσο ζεστοίπωιά, που κανείς άλλος κατακτητής δεν το είχε κάνει έτσι τόσο άνοιχτά και βάνουσα. Για τη "νομιμοποίηση" της ιμπεριαλιστικής τους επέμβασης, και για να διευκολύνεται η τροτσικιστική τιτική συμμορία του Βελιγραδίου στη σαμποταριστική προδοτική δράση της απέναντι στην επανάστασή μας, με αμερικάνικη διαταγή, ή πλασματική πλειοψηφία στον ΟΕΕ αποφάσισε, συγκρότησε και έστειλε στη χώρα μας την περιβόητη "Βαλκανική Επιτροπή", που είναι γνωστός ο προδοτικός ρόλος της. Η ύπαρξη της "Βαλκανικής Επιτροπής" διευκόλυνε την τροτσικιστική κλίκα του Βελιγραδίου, για να αρχίσει να σαμποτάρει το Έργο του ΔΣΕ, από τα πρώτα βήματα της ύπαρξης και της δράσης του, που αυτό το σαμποτάζ μεγάλωσε κατόπι και, όπως είναι γνωστό, αποτελεί ένα από τους αποφασιστικούς παράγοντες που οδήγησαν στη στρατιωτική μας ήττα.

Το τελικό συμπέρασμα που πρέπει να βγάλουμε από την κριτική εξέταση της δράσης του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, είναι ότι αυτή η φάση του ένοπλου αγώνα κλείνει βασικά σε βάρος μας. Χάσαμε τις μεγάλες δυνατότητες που υπήρχαν ως το Φθινόπωρο το 1947 να λύσουμε το πρόβλημα των έφεδρειών, στο βαθμό που χρειαζόνταν, για μια πρώτη στρατηγική ανατροπή του αντίπαλου, για να κερδίσουμε την πρώτη στρατιωτική πορεία της ένοπλης πάλης. Ο έχθρος ξεσπίτωσε την αγροτιά και την περιμάντωσε στις πόλεις και έτσι έκανε εξαιρετικά δύσκολη τη λύση του προβλήματος των έφεδρειών. Για το τέτιο αποτέλεσμα της πρώτης φάσης του αγώνα φαίνεται όλη η καθοδήγηση του Κόμματος, γιατί αυτή έκανε αρχηγό του ΔΣΕ το Μάρκο Βαφειάδη και τον άφησε δούδοτο ως την 3η Ολομέλεια της ΚΕ να κάνει σοβαρές αποφασιστικές ζημιές.

CONFIDENTIAL

- 59 -

(Σελ.83)

ΑΠΟ ΤΗΝ 3η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ ΩΣ
ΤΗΝ ΗΓΓΑ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΣΤΟ ΜΑΛΙ-ΜΑΛΙ

Στό χρονικό διάστημα που πέρασε από τις 15 Σεπτέμβρη του 1947, που έγινε η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας, ως τις 12 του Σεπτέμβρη του 1948 που τέλειωσε η νέα έχθρική έκστρατεία, με την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι, ο ΔΣΕ πέρασε ένα δοξασμένο επίκο δρόμο, ανδρώθηκε και μπήκε στο δρόμο της μετατροπής του σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό.

Η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας έγινε σχεδόν μόλις τέλειωσε η έχθρική έκστρατεία του 1947. Έτσι είχε να εξετάσει την ως τότε πορεία της ένοπλης πάλης, όλης της δουλειάς του Κόμματος, να βρεί τις επιτυχίες, να βρεί τα λάθη και τις αδυναμίες, να βγάλει διδάγματα και να χαράξει γραμμή για την παραπέρα πορεία.

Η 3η Όλομέλεια αποφάσισε

"Όπως τό κέντρο του βάρους για όλη την κομματική δουλιά μετατοπιστεί αποφασιστικά στο στρατιωτικοπολιτικό τομέα, για την ανάδειξη του ΔΣΕ στη δύναμη εκείνη που θά φέρει στο πιό σύντομο δυνατό χρονικό διάστημα στη δημιουργία λεύτερης Ελλάδας, βασικά σε όλες τις περιοχές της Βόρειας Ελλάδας".
"Αποφάσισε" "Νά κινητοποιηθούν όλες οι κομματικές δυνάμεις για την όλοπλευρη υποστήριξη, ανάπτυξη και καθοδήγηση του στρατιωτικοπολεμικού έργου του ΔΣΕ".
"Ανάθεσε" στο 2ο κλιμάκιο του ΠΓ, όπως επί τόπου, στη λείτερη περιοχή διευθύνει και οργανώνει όλη την κομματική πολιτικοστρατιωτική δουλιά...".
"Άνοιξε μέτωπο κατά των όπορτουριστικών εκδηλώσεων, και τόνισε ότι " Η επιτυχία της γραμμής του ΚΚΕ εξαρτιέται σ' ένα σημαντικό βαθμό από σύντομο και αποφασιστικό ξεπέρασμα των δισταγμών και ταλαντεύσεων αυτών". Η Όλομέλεια αποδέχτηκε "βασικά την έκθεση της στρατιωτικοπολιτικής ήγεςίας του ΔΣΕ, σά βάση για πραγματοποίηση από στρατιωτική πλευρά της πολιτικής του ΚΚΕ, για τη δημιουργία της λείτερης περιοχής στη Βόρεια Ελλάδα".

Αυτή η έκθεση έγινε από τον τότε άρχηγό του ΔΣΕ Μάρκο Βαφειάδη και δέν ήταν άντικειμενική. Ο Μάρκος παρουσίασε παραφουσκωμένη τη δράση και τη δύναμη του ΔΣΕ. Η 3η Όλομέλεια, κάτω από τις συνθήκες που έγινε, δέν είχε τη δυνατότητα να έλέξει την άκρίβεια των στοιχείων που έδωσε ο Βαφειάδης. Η 3η Όλομέλεια, βάζοντας στην απόφαση αυτό τό "βασικά", δήλωσε επιφύλαξη για την άκρίβεια των στοιχείων που έδωσε ο Μάρκος.

Πέρασαν σχεδόν τρία χρόνια, από τότε που έγινε η 3η Όλομέλεια της ΚΕ. Τώρα έχουμε όλα τα στοιχεία για να κρίνουμε αν πήρε σωτές αποφάσεις, αυτό τό τόσο σημαντικό έργο του Κόμματός μας. Η ζωή άποδειξε ότι οι αποφάσεις (Σελ. 84) της 3ης Όλομέλειας ήσαν σωτές. Η Όλομέλεια έδωσε στρατηγική προοπτική στο ΔΣΕ, χτύπησε τον κατσαπλιάδικο αυτοσχεδιασμό. Έκανε μια πρώτη έπεξεργασία της ταχτικής. Έβαλε πραχτικά τό ζήτημα της προοδευτικής μετατροπής του ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, ικανό ν' άπελευθερώσει την Ελλάδα. Έτσι

CONFIDENTIAL

- 60 -

δόθηκε η δυνατότητα ν' αρχίσει νά πραγματοποιεί ο ΔΣΕ μία στροφή. Με βάση τις αποφάσεις της 3ης Όλομέλειας άρχισε η σφυρηλάτηση του ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, ικανό ν' αντέξει στις μεγάλες δοκιμασίες και νά εκπληρώσει τήν άποστολή του. "Αν ή ήττα του Έχθρου στο Μάλι-Μάδι δέν έξελεχτήκε σε στρατηγική άνατροπή του, σ' αυτό δέ φταίει ή γραμμική πού χάραξε ή 3η Όλομέλεια, αλλά ή άδυναμία μας νά τήν εφαρμόσουμε, προπάντων γιά τή λύση του προβλήματος των έφεδρειών, πού αυτή ή άδυναμία πήγασε βασικά άπό τήν ως τότε δράση του ΔΣΕ καί των κομματικών μας οργανώσεων στις πόλεις.

Στήν 3η Όλομέλεια, ο τότε άρχηγός του ΔΣΕ, Γάριος Βαφειάδης, έδωσε πολύ φουσκωμένα στοιχεία, γιά τή δράση του ΔΣΕ, καί τ' αποτελέσματα της καθώς καί γιά τή δύναμή του. Η 3η Όλομέλεια δέν έκανε μία πέρα γιά πέρα σωστή έχτίμηση της πραγματικής πορείας της ένοπλης πάλης, γιατί στηρίχτηκε σε φουσκωμένα στοιχεία. Η υπερεχτίμηση των αποτελεσμάτων της ως τότε δράσης του ΔΣΕ, των δυνάμεών του, των δυνατοτήτων του είχαν σά συνέπεια νά βάλουμε άμεσες στρατηγικές επιδιώξεις πάνω άπό τις δυνάμεις μας, όπως ή στρατηγική άνατροπή του έχθρου καί ή κυριαρχία μας στο ύψιπο της Κοζάνης. Αυτό τó σχέδιο στηρίχτηκε στην προϋπόθεση ότι θ' αναπτύσσαμε τó ΔΣΕ ως 60.000. Όμως τó σχέδιο στρατολογίας δέν πραγματοποιήθηκε, γιατί δέ στηρίχτηκε σ' ένα σωστό σχέδιο δράσης καί γιατί ή κατάσταση του ΔΣΕ δέν ήταν καλή.

Στις 15 του Γενάρη του 1948 έγινε ή σύσκεψη των κομματικών, πολιτικών καί στρατιωτικών στελεχών του ΔΣΕ. Σ' αυτή τή σύσκεψη, ο σ. Ζαχαριάδης έκανε μία σαφήνεα μία κριτική άνάλυση της δράσης του ΔΣΕ, όχι μόνο άπό τήν 3η Όλομέλεια, αλλά καί μία γενική επισκόπηση όλης της δράσης του ΔΣΕ κι έτσι άπ' αυτή τήν άποψη διόρθωσε τήν ανεπάρκεια της κριτικής πού έκανε ή 3η Όλομέλεια γιά τή δράση του ΔΣΕ. Η εισηγήση καί ο τελικός λόγος πού ο σ. Ζαχαριάδης δημοσιεύ-(Σελ. 85)τηκαν σε μπροσούρα με τόν τίτλο "Όλοι στ' άρματα! Όλα γιά τή νίκη!" Ο τίτλος αυτός της μπροσούρας αποτέλεσε, γιά όλο τó μετέπειτα χρονικό διάστημα του ένοπλου άγώνα, τó μαχητικό σλόπιμα παλλαϊκού ξεσηκωμού, γιά τήν άπελευθέρωση της Ελλάδας.

Με τήν εισηγήση καί τόν τελικό του λόγο, ο σ. Ζαχαριάδης, έκανε βασικά σωστή έχτίμηση της ως τότε δράσης του ΔΣΕ. Οι άποτυχίες στο Μέτσοβο καί Κόνιτσα έδειξαν όλη τήν ανεπάρκεια της ήγεσίας του ΔΣΕ, τήν ανεπάρκεια στην εκπαίδευση καί στη συγκρότηση του στρατού μας, όλη τήν ανεπάρκεια της πολιτικής δουλειάς, ότι ο ΔΣΕ δέν ήταν έτσι πού τόν παρουσίασε ο Βαφειάδης στην 3η Όλομέλεια. Ο σ. Ζαχαριάδης, άπόδειξε πού σκοντάφταμε στην καθημερινή μας δράση, γιά τήν εφαρμογή της γραμμής μας καί είπε ότι σκοντάφτουμε στις δοπορτουριστικές ταλαντεύσεις καί δισταγμούς, στη γραφειοκρατική αντιμετώπιση των δυσκολιών, στην άπόσπαση των διοικήσεων του στρατού μας, άπό τή βάση, σ' όλες τις κακές επιβιώσεις άπό τόν ΕΛΑΣ, στη διαστρέβλωση της γραμμής μας άπό αντιλαϊκές πράξεις πού κάναν μονάδες του ΔΣΕ. Άνέλυσε σωστά τήν τότε στρατιωτικοπολεμική κατάσταση καί σωστά κατέληξε, ότι κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμά της ήταν "ένα είδος σχετικής ίσοροπίας" δυνάμεων, ανάμεσα σε μās

CONFIDENTIAL

- 61 -

και στον εχθρο, όχι βέβαια αριθμητικά! Ανέλυσε σωστά τις προετοιμασίες του εχθρού, για νέα αποφασιστική άναμέτρηση, και έβαλε το έπιταχτικό καθήκον να δυναμώσουμε τα χτυπήματα ενάντια στον εχθρό, να δυναμώσουμε όλη τη δράση για τη συγκέντρωση έφεδρειών, να ανεβάσουμε την πολιτική δουλιά και τη στρατιωτική εκπαίδευση, που έτσι να ανατρέψουμε πάλι υπάρχουσα ίσοροπία δυνάμεων σε βάρος του εχθρού, γιατί όλα αυτά ήσαν απαραίτητα για τη στρατηγική άνατροπή του αντιπάλου. Χτύπησε τις στρατοκρατικές, στενοκέφαλες εκδηλώσεις των στελεχών του ΔΣΕ και υπόδειξε πώς πρέπει να είναι τα στελέχη του και τι πρέπει να κάνουμε για την ανάδειξή τους. Έδειξε το ρόλο της πολιτικής δουλιάς στο ΔΣΕ, υπέδειξε πώς πρέπει να γίνεται η πολιτική δουλιά και ποιό πρέπει να είναι το περιεχόμενό της. Καθόρισε την άποστολή των Πολιτικών Επιτρόπων. Ανέπτυξε το ρόλο των κομμουνιστών μέσα στο ΔΣΕ.

Με την είσήγηση και τον τελικό του λόγο, ο σ. Ζαχαριάδης, χάραξε σωστά τη στρατηγική και ταχτική του ΔΣΕ.

"Η στρατηγική του αυτή πρέπει να είναι έξαρτημένη από τη βασική πολιτική επίδωξή του, που είναι η άπελευθέρωση της Ελλάδας από τους ξένους ιμπεριαλιστές και το μοναρχοφασισμό και είναι προορισμένη, η στρατηγική μας, να εξασφαλίσει την πιο γρήγορη δυνατό πραγματοποίηση (Σελ. 86) της βασικής αυτής πολιτικής επίδωξης". "Εφόσον ο εχθρός διαθέτει μία σοβαρή, μία πολλαπλάσια υπεροχή σε αριθμό και σε ύλικό, ή άμεση στρατηγική επίδωξή μας είναι, με την άδιακοπη ενεργητική φθορά, να μειώσουμε σε τέτιο βαθμό την εχθρική αυτή υπεροχή ώστε να μπορέσουμε να περάσουμε στη στρατηγική άντεπίθεση για την άνατροπή του εχθρού, για την έφαρμογή του στρατηγικού μας σχεδίου". (Οι ύπογραμμίσεις είναι δικές μου).

Σε συνέχεια, ο σ. Ζαχαριάδης, συνοψίζοντας τα διδάγματα άπτην ως τότε δράση του ΔΣΕ, χάραξε την ταχτική του.

"Η δική μας ταχτική είναι λαϊκή έπαναστατική και άποτελεϊ ένα δημιουργικό, ζωντανό, εύλύγιστο συνδυασμό, της ταχτικής του ταχτικού έπαναστατικού στρατού με την άντάρτικη ταχτική". "Περισσότερο ίσως άπό παντού άλλου στον τομέα της ταχτικής χρειάζεται συνδυασμός της βαθιάς μελέτης με την εύκαμπλά, την ταχύτητα στην εκλογή της στιγμής, την άποφασιστικότητα στο χτύπημα, τη σβελτοσύνη και έφευρετικότητα στον έλιγμό και στην κίνηση, την πανουργία για την έξαπάτηση του εχθρού, τη γοργή σκέψη στη σύλληψη των προϋποθέσεων του, την εύλυγισία στην έναλλαγή και στο συνδυασμό των μορφών πάλης, την πρωτοβουλία και το γόνιμο άυτόσχεδιασμό στην άντιμετώπιση

CONFIDENTIAL

- 62 -

ξαφνικῶν καὶ ἀπροπτῶν καταστάσεων". (Οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μου).

Ἡ σύσκεψη τῶν κομματικῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ στὶς 15 τοῦ Γενάρη τοῦ 1948, ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο γιὰ τὴ μετατροπὴ τοῦ ΔΣΕ στὸ ἱκανό ὄργανο ποῦ θὰ ἀπελευθέρωνε τὴν Ἑλλάδα. Τὸ βιβλίο τοῦ σ. Ζαχαριάδη, "Ὅλοι στ' ἄρματα. Ὅλα γιὰ τὴ νίκη", συνδύασε τὰ συμπεράσματα αὐτῆς τῆς σύσκεψης, ἔπαιξε ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴ δουλειά μας καὶ ἀποτελεῖ ντοκουμέντο μεγάλης ἀξίας γιὰ τὸ Κόμμα μας. Πάνω στὴ βάση τῶν ὑποδείξεων τοῦ σ. Ζαχαριάδη, σφυρηλατήθηκε στρατιωτικοπολεμικὰ καὶ πολιτικὰ ὁ ΔΣΕ ποῦ ἄντεξε σχεδὸν τρεῖς μῆνες τοῦ 1948 σὲ ἀγῶνα μὲ δεκαπλάσιες ἔμφυχες καὶ πενηνταπλάσιες ὑλικές ἐχθρικές δυνάμεις καὶ συντριψε κελνὴ τὴν ἐχθρική ἐκστρατεία.

Σ' ἄλλο μέρος αὐτοῦ τοῦ ἀρθροῦ, εἶπαμε πὼς ὁ σκοπὸς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στὰ 1947 ἦταν τὸ ξεσπίτωμα τῆς ἀγροτιάς, γιὰ ν' ἀπομονωθεῖ ὁ ΔΣΕ ἀπὸ τὸ λαὸ, νὰ γίνῃ αὐτο γιὰ μᾶς τὸ πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν, γιὰ νὰ στερηθεῖ ὁ (Σελ. 87) ΔΣΕ τὴν πολὺπλευρὴ καὶ τόσο ζωτικὴ βοήθεια ἀπὸ τὸ λαὸ. Καὶ τὸ συμπέρασμα ποῦ καταλήξαμε εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ σκοπὸ τὸν πέτυχε βασικὰ ὁ ἐχθρὸς, χάρις στὴν ἔλλειψη πρόβλεψης καὶ σχεδίου ἀντενέργειας ἀπὸ τὸ τότε ΓΑ τοῦ ΔΣΕ. Σχεδὸν σ' ὀλόκληρη τὴν ὄρεινὴ ὑπαίθρο καὶ ἀκρόα καὶ σὲ κάμποχώρια ποῦ βρίσκονταν στὰ ριζὰ τῶν ὄρεινῶν ὄγκων, δὲν ἔμειναν παρὰ μερικὰ σκυλιά ποῦ οὐρλιαζαν ἄγρια τὶς νύχτες στὰ ἐρειπωμένα χωριά. Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει τὸ μεγάλο δράμα πείνας, γύμνιας, ληστείας, τρομοκρατίας, ἐγκατάλειψης, ἐμπορνευτικῆς πλεσης, γιὰ τὴν ξεσπιτωμένη ἀγροτιά, τὴν περιμαντρωμένη καὶ ἄστεγη στὶς πόλεις. Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζουν νὰ μεγαλώνουν ἀφάνταστα οἱ δυσκολίες γιὰ τὸ ΔΣΕ.

Στηριγμένος ὁ ἐχθρὸς στ' ἀποτελέσματα τῆς ἐκστρατείας του στὰ 1947, κατέστρωσε τὸ σχέδιό του γιὰ τὸ 1948. Αὐτὸ τὸ σχέδιο ἦταν βασικὰ τὸ ἀκόλουθο. Π ρ ῶ τ ο: Συνέχιση τοῦ ξεσπίτωματος τῆς ἀγροτιάς ποῦ βρίσκονταν κοντὰ στοὺς ὄρεινους ὄγκους, ποῦ ἔτσι νὰ μείνουν ἀγρότες μόνο στὰ γύρω ἀπὸ τὶς πόλεις χωριά καὶ σὲ κεῖνα ποῦ βρίσκονται στοὺς μεγάλους κάμπους, μὲ σκοπὸ τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀπομόνωση τοῦ ΔΣΕ ἀπὸ τὸ λαὸ. Δ ε ὕ τ ε ρ ο: Συγκρότηση τῆς "ἐθνοφρουρᾶς", γιὰ φύλαγμα τῶν πόλεων, τῶν συγκοινωνιῶν, τῶν κεφαλοχωριῶν στοὺς κάμπους, ὀρισμένων στρατηγικῶν σημείων ἔξω ἀπὸ τὶς πόλεις, μικροεπιθετικὲς ἐνέργειες σ' ἀδύνατες μονάδες τοῦ ΔΣΕ. Σκοπὸς τῆς "ἐθνοφρουρᾶς" ἦταν ἡ ἀπαγκίστρωση τῶν μονάδων τοῦ ταχτικοῦ στρατοῦ γιὰ ἐκπαίδευση καὶ ἐκστρατείες, ἀπασχόληση καὶ ἔστω μικρὴ φθορὰ τοῦ ΔΣΕ μὲ τὶς δυνάμεις τῆς "ἐθνοφρουρᾶς". Τ ρ ῆ τ ο: Δυνάμωμα τῆς τρομοκρατίας στὶς περιοχὲς ποῦ ἔλεγε, γιὰ ἐξάρθρωση τῶν ὀργανώσεών μας, ποῦ ἔτσι νὰ ἔχει ἦουχα τὰ μεταπίσθεν του, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἀποφασιστικῶν μαχῶν. Τ ἔ τ α ρ τ ο: Διεξαγὴ σειρᾶς μικρῶν τοπικῶν ἐκστρατειῶν, μὲ κύριον σκοπὸ νὰ ἐμποδίσῃ τὴ δράση μας γιὰ συγκέντρωση ἐφεδρειῶν καὶ ἐφοδίων, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κουράσῃ καὶ νὰ ρθειρεῖ ὅσο ἦταν δυνατό τὶς δυνάμεις μας. Αὐτὲς τὶς τοπικὲς μικροεκστρατείες τὶς

CONFIDENTIAL

- 63 -

Έκανε κατά κανόνα με δεύτερης ποιότητας δυνάμεις. Η έμπτο: Έντατική εκπαίδευση των ταχτικών μονάδων, τόσο των παλιών, όσο και των νεοεπιστρατευμένων, συγκέντρωση υλικών, κυρίως στις βάσεις εκδρομής, απ' εκείνα που με άπλοχεριά άρχισαν να δίνουν οι άμερικάνοι ιμπεριαλιστές. Έχ τ ο: Έπεξεργασία σχεδίου γενικής έκστρατείας. Αυτό βασικά ήταν το σχέδιο του έχθρου, χωρισμένο σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος, χτένισμα της Ελλάδας από νότο προς βορρά, με σκοπό να εξοντώσει τις δυνάμεις του ΔΣΕ (Σελ. 88) στην Πελοπόννησο-Θεσσαλία-Ρούμελη-Ήπειρο και όσες δεν εξοντώνονταν να αποθύνταν προς βορρά. Το δεύτερο μέρος, αποφασιστική μάχη στο χώρο της βόρειας Πίνδου για συντριβή των κύριων δυνάμεων του ΔΣΕ, είτε και άπώθηση των υπολειμάτων του προς βορρά. Τρίτο μέρος, εξόντωση του ΔΣΕ στην Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία και Δυτική Θράκη, είτε άπώθηση των υπολειμάτων προς βορρά και τέλος του έμφυλου πολέμου. Αυτό ήταν σε χοντρές γραμμές το σχέδιο του έχθρου.

Ποιό ήταν το δικό μας σχέδιο; Μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματος μας, έχουμε τα παρακάτω βασικά ντοκουμέντα του ΓΑ του ΔΣΕ, που καθορίζουν από στρατιωτικοπολεμική πλευρά την πραγματοποίηση της γραμμής του Κόμματος. Το σχέδιο "Σ", με ήμερομηνία 8/10/47, που καθόριζε τις άμεσες και τις άμεσα μελλοντικές στρατηγικές επιδιώξεις μας. Την ΕΠΕ 7 με ήμερομηνία 22/1/48, που καθόριζε την προπαρασκευαστική δράση, για την πραγματοποίηση των άμεσων στρατηγικών μας επιδιώξεων. Την ΕΠΕ 21 με ήμερομηνία 5/2/48 για την αντιμετώπιση γενικής έκστρατείας του έχθρου. Την ΕΠΕ 115 με ήμερομηνία 26/3/48, που τόνιζε ότι παραμένει σε ισχύ το σχέδιο "Σ", ότι αναστέλλεται η ΕΠΕ 7 και διατάσσονταν το Αρχηγείο Δυτικής Μακεδονίας να καταλάβει και να έδραιωθεί "στις στρατηγικές θέσεις Μετσόβου" και το Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια Ελλάδα να καταλάβει και να στερεωθεί στα Άγραφα-Κόζιακα-Τζουμέρκα. Την ΕΠΕ 157 της 20/12/47 που καθόριζε τη συγκρότηση στρατηγικών έφεδρειών. Τη βασική διαταγή 3, που καθιέρωσε το θεσμό των Πολιτικών Έπιτρόπων. Τη διαταγή αντιμετώπισης της έχθρικής έκστρατείας στα 1948 στη Βόρεια Πίνδο.

Τώρα έχουμε μπροστά μας όλη την εξέλιξη των γεγονότων και μπορούμε να καταλήξουμε σε όριστικά συμπεράσματα, για το αν το ΓΑ σωστά έβλεπε λανθασμένα επεξεργάστηκε στρατηγικά επιχειρησιακά τη γραμμή της 3ης Όλομέλειας της ΚΕ του Κόμματος μας. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι, βασικά, δεν έκανε σωστή επεξεργασία και ότι έβαλε λαθεμένες άμεσες στρατηγικές επιδιώξεις και λαθεμένο, είτε άνεπαρκές προπαρασκευαστικό επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Το σχέδιο "Σ" έβαζε σαν άμεση στρατηγική επιδίωξη την άπελευθέρωση του ύψιπέδου της Κοζάνης, δηλαδή το χώρο που κλείνεται από τα βουνά Καϊμακτσαλάν-Βέρμιο-Πιέρρια-Χά-(Σελ. 89)σια-Σμόλικα-Κάμενικι. Αυτό το σχέδιο ήταν επιδίωξη πάνω από τις δυνατότητές μας. Αυτή η άνεδαφική επιδίωξη μπήκε,

CONFIDENTIAL

- 64 -

γιατί δεν υπολογίστηκαν σωστά τ' αποτελέσματα της έχθρικής έκστρατείας στά 1947, υπολογίστηκαν φουσκωμένα τὰ στοιχεία της δράσης και της δύναμης του ΔΣΕ, δεν υπολογίστηκαν σωστά τὰ εμπόδια που θά μάς έβραζαν, οι προπαρασκευές του έχθρου. Η ζωή άποδειχνε ε σημερα ότι σωστή ή άμεση στρατηγική επιδίωξη θά ήταν ή "Ηπειρος". Ας δοϋμε πιο αναλυτικά αυτό τδ ζήτημα. Μόλις έλειωσε ή έχθρική έκστρατεία του 1947, έμεις κατείχαμε τδ χώρο που χωρίζεται από τη γραμμή "Αλεβίτσα-Νεστόρι-Κοπάντζε-Όρλια-Άη Ληάς Πενταλόφου-Τάλιαρος-Σκάλα-Νιτρούτσι-Πυροστιά-Τσούκα Τζίνα-Τσούκα Ρόσα-Πάπιγκο-Πύργο Στρατσάνης-Κάμενικ. Στο τέλος κείνης της έχθρικής έκστρατείας έγκατασταθήκαμε στο Πωγώνι και Μουργκάνα. Η "Ηπειρος άπομονώνεται πιο ευκολα άπ' ότι τδ ύψιπεδο της Κοζάνης. Αν υπήρχε τέτιος άμεσος στρατηγικός προσανατολισμός θά ήταν δυνατή ή κατάληψη της "Ηπειρου. Όλοι ξέρουμε ότι πριν ριχτεί δ έχθρος στη Βόρεια Πίνδο έκανε έκστρατεία κατά της Μουργκάνας κι έσπασε τὰ μούτρα του. Αν ή άμεση στρατηγική επιδίωξη ήταν ή "Ηπειρος, τότε ως 3.000 μαχητές θά μεταφέρονταν στη Μουργκάνα, από τη Ρούμελη και Θεσσαλία. Έτσι θά προκαλούσαμε στον έχθρο, στη διάρκεια της έκστρατείας του, έξαιρετικά σοβαρές άπώλειες, γιατί θά είχαμε στη Μουργκάνα δυνάμεις για έλιγμούς στα πλευρά και στα νώτα των επιτιθεμένων έχθρικών δυνάμεων, για σοβαρή διεξοδωση προς Άλικα Σούλι, για νά περάσουμε σ' έπίθεση όταν δ έχθρος θά διέκοπτε -όπως διακαφε- την έκστρατεία του. Έτσι, ή Μουργκάνα θά έσπαγε σέ σημαντικό βαθμό την επιθετική όρμη του έχθρου στά 1948 και θά ήταν ικανή νά ρημάξει κυριολεκτικά τόν έχθρο στους άξονες κίνησης του, από πλευρά "Ηπειρου, κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων στη Βόρεια Πίνδο και θά έπαιζε σπουδαίο ρόλο στην κατάληψη της "Ηπειρου όταν θά περνάγαμε από τη Βόρεια Πίνδο σέ στρατηγική άντεκλίθεση. Η κατάληψη της "Ηπειρου θά μάς έδινε τις πρώτες άπαραίτητες δυνάμεις για νά άπελευθερώσουμε τδ ύψιπεδο Κοζάνης και ν' άνοίξουμε τδ όρδο για Θεσσαλονίκη, θά έξασφάλιζε τόν άνεφοδιασμό των τμημάτων μας στη Θεσσαλία-Στερεά και θά διευκόλυνε τόν άνεφοδιασμό των τμημάτων μας στην Πελοπόννησο.

Όπου ή άμεση στρατηγική επιδίωξη ήταν λαθεμένη, τότε και ή γενική διάταξη των δυνάμεων του ΔΣΕ δεν ήταν σωστή. (Σελ. 90) Συγκέντρωση των βασικών δυνάμεων στο χώρο της Βόρειας Πίνδου από τη μία και στο ύψιπεδο Ζυρνόβου από την άλλη, θά ήταν σωστή αν θά είχαμε πραγματικά τη δυνατότητα νά καταλάβουμε τδ ύψιπεδο Κοζάνης, γιατί όταν θά διεξάγονταν οι επιχειρήσεις για κατάληψη αυτού του ύψιπέδου, οι δυνάμεις μας από τδ ύψιπεδο Ζυρνόβου, θά δημιουργούσαν σοβαρή άπειλή κατά της Θεσσαλονίκης και συνεπώς θ' άνάγκαζαν τόν έχθρο νά διαθέσει προς τὰ κεί σοβαρές δυνάμεις. Αν δεχτούμε ότι ή άμεση στρατηγική επιδίωξη μας έπρωτα νά είναι ή "Ηπειρος, τότε δ κύριος όγκος των δυνάμεων του ΔΣΕ ήταν άπαραίτητο νά συγκεντρωθεί στη Βόρεια Πίνδο και στη Μουργκάνα. Οι βασικές δυνάμεις της Θεσσαλίας προς τη δυτική της πλευρά. Οι βασικές δυνάμεις Ρούμελης προς Δυτική Στερεά. Άποστολή των δυνάμεων Βόρειας Πίνδου και Μουργκάνας νά καταλάβουν την "Ηπειρο. Κύρια άποστολή των δυνάμεων Άρχηγείου Θεσσαλίας νά κόψουν τδ όρδο Μεταβου-Γιάννενα. Κύρια άποστολή των δυνάμεων Ρούμελης νά κόψουν τδ όρδο Άγρίνι-Άρτα-Πρέβεζα. Άποστολή όλων των άλλων δυνάμεων, άγκίστρωση όσο τδ δυνατό περισσότερων έχθρικών δυνάμεων και φθορά τους, άγριο σαμποτάζ, έκμετάλλευση των εύνοϊκών συνθηκών που θά δημιουργούσε ή συγκέντρωση των βασικών έχθρικών δυνάμεων στο κύριο θέατρο επιχειρήσεων, για καλύτερη στρατηγική

CONFIDENTIAL

- 65 -

και πλατεια των λεφτερων περιοχων στους χωρους δρασης τους.

Το πρώτο που πρέπει να πούμε για το προπαρασκευαστικό επιχειρησιακό πλάνο, που θα δημιουργούσε ή πραγματοποίησή του τη δυνατότητα επιτυχίας των άμεσων στρατηγικών μας επιδιώξεων, είναι ότι άργησαμε εξαιρετικά να τα φτιάσουμε και έτσι χάθηκε πολύτιμος χρόνος για μας, που τον κέρδισε ο έχθρος. Στις 13 Αυγούστου 1947 τέλειωσε η έχθρική έκστρατεία κελνης της χρονιάς. Στις 12 Σεπτεμβρη 1947 συνήλθε η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του κόμματος μας. Στις 28 Οχτώβρη 1947 τέλειωσε η επεξεργασία του πρώτου μέρους του Σχεδίου "Σ" και στις 10 Νοέμβρη το υπόλοιπο μέρος. Η ΕΠΕ 7, που καθόριζε το προπαρασκευαστικό πλάνο επιχειρήσεων, κοινοποιήθηκε στα Αρχηγεία Περιοχών στις 22 Γενάρη 1948. Έτσι χάθηκαν 5 μήνες πολύτιμος χρόνος. Ο έχθρος πήρε σ' αυτό το χρονικό διάστημα την πρωτοβουλία, προπαρασκευάστηκε για νέα άναμέτρηση και όταν έμεις αρχίζαμε να προπαρασκευάζομαστε για την εφαρμογή της ΕΠΕ 7, ο έχθρος είχε σχεδόν αρχίσει τη νέα έκστρατεία του στη Ρούμελη. Το δεύτερο που πρέπει να πούμε, για το προπαρασκευαστικό επιχειρησιακό πλάνο (Σελ. 91)νο, είναι ότι άλλοι ήταν λαθεμένο και άλλοι ανεπαρκές. Ας δούμε πχ, την άποστολή του Αρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας, όπως την καθόρισε η ΕΠΕ 7. Με την ΕΠΕ 7 δόθηκε κύρια άποστολή στο ΑΔΜ ή διεξόδηση προς Πιέρρια-Βέρμιο, για "να ενεργήσει με ταχύτητα επιθετικούς ελιγμούς προς περιοχές Κατερίνης, Βέρροιας, Νάουσας και Κοζάνης, για χτύπημα των τμημάτων έθνοφρουράς, χωρ/κής, μάδων και διάλυση τους, μαζική επιστράτευση και επιμελητειακή έκμετάλλευση των περιοχών". Με την ίδια διαταγή δόθηκε σαν δευτερευούσα άποστολή "να ενεργήσει αντιπερισπαστικά τολμηρές κινήσεις και διεξόδσεις ως εξής: 1) Από Βδίο-Γράμμο προς περιοχή Καστανοχωρίων, Μεάπολης ή Γρεβενών. 2) Από Βίτσι προς Πάικο... 3) Από Πάικο προς περιοχή Γιαννιτιών ή Αξιούπολης. Σκοπός των κινήσεων αυτών: Παραπλάνηση του έχθρου για τις προθέσεις μας και ενέργεια επιστράτευσης". Η κύρια άποστολή ήταν λαθεμένη. Η κύρια άποστολή έπρεπε να είναι η στρατολογία και επιμελητειακή ή έκμετάλλευση της λεκάνης Καστοριάς-Μεάπολης-Σιάτιστας, της λεκάνης Πτολεμαΐδας-Αμυνταίου, του κάμπου Φλώρινας με το χτύπημα και φθορά των στατικών έχθρικών μικροφρουρών στους κατοικημένους χώρους, το χτύπημα και η φθορά των ταχτικών έχθρικών μονάδων που θα κινούνταν ενάντια στις δυνάμεις μας και το σάμποταζ σ' αυτούτους τους χώρους, με πέρασμα σοβαρών δυνάμεών μας στο Σινιάτικο-Μπούρινο, με προσανατολισμό των βασιικών δυνάμεων Πάικο-Καϊμάκτσαλαν στο δυτικό Καϊμάκτσαλαν με συνδιασμό της δράσης όλων αυτών των δυνάμεων με τις δυνάμεις που θα έμεναν στο Βδίο και στο Βίτσι. Δευτερευούσα άποστολή έπρεπε να είναι προς το χώρο Γρεβενών, καθώς και η δράση των τμημάτων μας στο Πάικο-Βέρμιο-Πιέρρια, για παρόμοιους σκοπούς, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους. Στρατολογικές δυνατότητες υπήρχαν στους χώρους της κύριας άποστολής που καθορίσαμε.

CONFIDENTIAL

- 66 -

Όπως είναι γνωστό, μετά ένα χρόνο έδρασε σ'αυτούς τούς χώρους η 18η Ταξιαρχία με πολύ καλά αποτελέσματα φθοράς του έχθρου και στρατολογίας μαχητών, παρ'όλο που έν τω μεταξύ είχαν ξεσιπρωθεί κι άλλοι πολλοί αγρότες, είχε δχυρωθεί ο έχθρος και διέθετε περισσότερες δυνάμεις και μέσα σ'αυ- (Σελ.92) τούς τούς χώρους. Η ΕΠΕ 7 διέσπειρε τίς κύριες δυνάμεις του ΑΔΜ και μάλιστα πολύ μακριά από τίς βάσεις ανεφοδιασμού τους και καθήλωσε τίς υπόλοιπες σε ειλάταξη, για να φρουρούν τό Βίτσι-Βόϊο-Γράμμο-Σμβλικά. Τ'αποτελέσματα είναι γνωστά. Επιστράτευση μαχητών δέν έγινε. Εκημενική στιγμή σχεδόν τό έκστρατευτικό σώμα μας πρὸς Πιέρρια. Σημείωσε πλήρη άποτυχία τό άλλο έκστρατευτικό άποσπασμα πρὸς Νάουσσα. Καί τά δυό άποσπάσματα έχασαν τά πυροβόλα τους, που τά πήρε και τά έπιδείχνε στίς πόλεις ο έχθρος. Αύτά όλα είχαν επίδραση στους μαχητές του ΑΔΜ. Καί τό χειρότερο ήταν ότι δέν πετύχαμε άκριβώς κείνο που επιδιώκαμε, τήν επιστράτευση, αλλά αντίθετα χάσαμε πολλές επίλεχτες δυνάμεις.

Η ΕΠΕ 21 κοινοποιήθηκε στά Αρχηγεία Περιούχων στίς 5/2/48. Αύτή η διαταγή αποτελεί σχέδιο αντιμετώπισης γενικής έκστρατείας του έχθρου. Από τό περιεχόμενο τής ΕΠΕ 21 φαίνεται καθαρά ότι τό ΓΑ σωστά, α σ ι κ α, πρόβλεψε ποιό θά ήταν τό σχέδιο έκστρατείας του έχθρου και σωστά, β α σ ι κ α, καθόρισε τήν ταχτική μας για αντιμετώπιση τής.

Μέ τήν ΕΠΕ 115, τής 26/3/48, έγινε μία άπόπειρα άλλαγής τής άμεσης στρατηγικής επίδωξης μας, παρ'όλο που στην άρχή της λέει πώς τό "Σχέδιο „Σ" παραμένει σε ίσχύ στο σύνολό του". Πάντως αύτή η διαταγή έμεινε στο χαρτί. Τήν άναφέρουμε μόνο σάν ένδειξη ότι άρχισαμε από τότε να καταλαβαίνουμε πώς βάλαμε λαθεμένη άμεση στρατηγική επίδωξη και ότι έπρεπε να τήν αλλάξουμε. Καί για να κλεισομε τό ζήτημα τής άμεσης στρατηγικής επίδωξης πρέπει να πούμε ότι όταν άρχισε στη Βόρεια Πίνδο η μεγάλη έχθρική έκστρατεία του 1948, έμεϊς ουσιαστικά δέν είχαμε σχέδιο έκμετάλλευσης τής ένδεχόμενης ήττας του έχθρου. Γραφτό σχέδιο έλιγμού στρατηγικής επίδωξης μας δέν υπήρχε, έχτός από τό σχέδιο Σίγμα. Αύτό είναι ένα λάθος σοβαρό για μία στρατιωτική ήγεσία.

Άλλη αξιοσημείωτη διαταγή είναι η ΕΠΕ 157, τής 20/12/47. Μ'αύτή τή διαταγή μπήκε τό ζήτημα τής συγκρότησης στρατηγικών έφεδρειών. Με βάση αύτή τή διαταγή συγκροτήθηκε η 670 Μονάδα, που άπέτελεσε τήν πρώτη έφεδρεία στα χέρια του ΓΑ. Η συγκρότηση τής 670 Μονάδας, σάν σκέψη και πράξη είχε μεγάλη αξία. Ός τότε τό ΓΑ, δέν είχε δικιά του έφεδρεία. Έτσι, ο ρόλος του άναγκαστικά περιορίζονταν στο να δίνει τή γενική κατεύθυνση, να άσκει μία γενική έποπτεία, αλλά δέ μπορούσε να επέμβει άποφασιστικά, όπου κάθε φορά τό άπαιτούσε η εξέλιξη των επιχειρήσεων. Η 670 μονάδα δέ χρησιμοποιήθηκε βέβαια σά στρατηγική έφεδρεία, γιατί δέν πραγ-(Σελ. 93)ματοποιήσαμε τό γενικό πλάνο επιστράτευσης και γενικά τήν άπαραίτητη συγκέντρωση δυνάμεων στη Βόρεια Πίνδο. Έτσι τό ΑΔΜ δέν ήταν μόνο του σε θέση ν'αντιμετωπίσει κι άποφασιστικά να έξαντλήσει τήν έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο στα 1948. Γι αύτό η 670 μπλέχτηκε από τήν πρώτη στιγμή στίς μάχες. Έτσι έπαψε να είναι κείνο που φτιάχτηκε. Τό ΓΑ στίς μάχες του 1948 στη Βόρεια Πίνδο δέν είχε ουσιαστικά στρατηγική έφεδρεία. Αυτό ήταν τό αποτέλεσμα τής μη λύσης του προβλήματος των έφεδρειών. Όμως πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι χωρίς τήν ύπαρξη τής 670 μονάδας θά ήταν άδύνατο να κρατηθούμε στη Βόρεια Πίνδο 70 μέρες στα

CONFIDENTIAL

- 67 -

1948, να ματώσουμε τον έχθρο ως το σημείο κάμψης του, να δώσουμε τέλος στην έχθρική έκστρατεία στο Κάλι-Μάδι στις 12 του Σ/βρη του 1948.

Για διαταγή που πρέπει να τονίσουμε τον τεράστιο ρόλο που έπαιξε στη διαμόρφωση, στην ανάπτυξη, και στη δράση του ΔΣΕ είναι η υπ' αριθ. 3 βασική διαταγή. Μ' αυτή καθιερώθηκε ο θεσμός των Πολιτικών Επιτρόπων στις μονάδες του ΔΣΕ, από διμοιρία ως το ΓΑ του στρατού μας. Οι ΠΕ βασικά στάθηκαν η φυγή και ο ετοργικός πατέρας του στρατού μας. Εξ μιας έδιάκοπη ιδεολογικο-πολιτική δουλιά, με τη στοργή στους μαχητές, βοηθούσαν αποφασιστικά το στρατό μας να αντέχει και να νικάει τις δυσκολίες, να εκπληρώνει την αποστολή του. Οι ΠΕ κατά κανόνα ήταν λιοντάρια και μαστόροι στον πόλεμο. Αυτό, μαζί με την ιδεολογικο-πολιτική δουλιά που έκαναν και τη στοργή που έδειχναν, τους επέβαλε στη συνείδηση των μαχητών και διοικητών του στρατού μας. Χωρίς τους ΠΕ, ο ΔΣΕ δεν ήταν δυνατό να διαμορφωθεί σ' έναν πραγματικά λαϊκό επαναστατικό στρατό.

Τέλος πρέπει να σημειώσουμε τη διαταγή που καθόριζε συγκεκριμένα τη διάταξη, τις αποστολές, την ταχτική των μονάδων μας στη Βόρεια Πίνδο, για την αντιμετώπιση της έχθρικής έκστρατείας. Σ' αυτή τη διαταγή υπάρχουν δυό λάθη: Π ρ ω τ ο. Καθόριζε διάταξη στα 4αγδρία, που αυτό σήμαινε διασκορπισμό των δυνάμεών μας και ελάττωση της εφεδρικής δύναμης που έπρεπε να έχουμε στα χέρια μας. Δ ε υ τ ε ρ ο: Υποτιμούσε την κατεύθυνση της έχθρικής επίθεσης από Σκόλα-Δοτσικό-Τάλιαρος κι έτσι αυτό είχε σά συνέπεια να μείνει άνοχρωτος ο Τάλιαρος και μ' ελάχιστες δυνάμεις. Έδω ως σημειώσουμε ότι και στην ΕΠΕ 21 υπάρχει η ίδια υποτίμηση αυτής της κατεύθυνσης, αφού την καθορίζει σαν δευτερεύουσα. Η έχθρική έκστρατεία στα 1948 απόδειξε ότι ήταν αυτή μια άπτις κύριες (Σελ. 94) κατευθύνσεις έχθρικής επίθεσης και όπως είναι γνωστό από κατ διασπαστική το μέτωπό μας. Έδω πραγματικά μπαίνει το έρώτημα: Πώς έμαθε ο έχθρος ότι ο Τάλιαρος ήταν άνοχρωτος και προπάντων ότι τον υπερασπιζονταν λίγες δυνάμεις. Όταν κρατάς γερά τον Αη Λεϊά και τη Σκούρτσα, όπως την κρατούσαμε, ο Τάλιαρος δεν είναι και τόσο κατάλληλη κατεύθυνση για αποφασιστική επίθεση διάσπασης του μετώπου. Ας σημειωθεί ακόμα ότι ταυτόχρονα με την επίθεση στον Τάλιαρο έγκυατλήθηκε το άχυρο του Αη-Λεϊά Πενταλόφου, ύστερα από πρόταση του τότε διοικητή της 14ης Ταξιαρχίας και κατοπινά εσκαπασμένου προϊστάτορα Γιώργου Γεωργιάδη, που αυτή την πρόταση τη δέχτηκε ο τότε διοικητής του ΑΔΜ σ. Βασίλης Γιανιάτσας (Χελμαρος). Αυτόμα μπαίνει το έρώτημα. Πώς ήξερε ο έχθρος ότι δεν υπήρχαν δικές μας εφεδρικές δυνάμεις κοντά στον Τάλιαρο, ότι ήταν χωρίς δυνάμεις ή Ράχη Γιώτσα κλπ; Αυτά όλα ήταν τυχαία;

Ποιά ήταν σέ πολύ χοντρές γραμμές ή εξέλεξη των πολεμικών επιχειρήσεων, άπτις 15 Σεπτέμβρη του 1947, ως τις 12 Σ/βρη 1948, που ήττήθηκε ο έχθρος στο Κάλι-Μάδι; Όπως είναι γνωστό, σ' αυτό τδχρονικό διάστημα έγιναν

CONFIDENTIAL

- 68 -

πολλές μικρές και μεγάλες μάχες, εξαιρετικά σκληρές, με πολλαπλάσιες
 έχθρικές δυνάμεις και μέσα. Η πείρα που βγαίνει απ' αυτές τές μάχες είναι
 εξαιρετικά πλούσια. Φυσικά, μιά λεπτομερειακή ανάλυση όλων των μαχών και
 άντληση όλης τής πείρας, ξεπερνάει τά όρια αυτού του άρθρου. Εδώ θα δόσουμε
 τές κυριότερες έχθρικές και δικές μας επιθετικές ενέργειες που έγιναν στο
 χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Οι κυριότερες έχθρικές επιθετικές ενέρ-
 γειες ήσαν οι παρακάτω. Τ ό Γ ε ν ά ρ η. Έκστρατεία στη Ρούμελη, από
 13 ως 18. Μικροεκστρατεία στον ίδιο χώρο στις 25. Τ ό Φ λ ε β ά ρ η. Στις
 5 μικροεκστρατεία στο Παγγαίο. Στις 8 έκστρατεία με δυο ταξιαρχίες στην
 περιοχή Νεστορίου. Στις 25 έκστρατεία στην Ήπειρο, με δυο ταξιαρχίες, μιά
 μοίρα ΛΟΚ, τή συμμορία Γαλάνη, με πυροβολικό και αεροπορία, που συνεχίστηκε
 ως τές 4 του Μάρτη και ανατράπηκε στις 4 προς 5. Στις 26 μικροεκστρατεία
 στο Βόρειο Όλυμπο. Στις 27 σοβαρή επίθεση στον τομέα Νιτρούζι. Από τές
 18 Φλεβάρη ως τές 25 Μάρτη ο έχθρος κινούνταν επιθετικά σ' όλη τήν πορεία
 τής ηρωϊκής φάλαγγας των άοπλων Ρούμελης, που ξεκίνησε από τή Βράχα Εύρυτα-
 νίας και έφτασε στο Γράμμο. Τ ό Μ ά ρ τ η. Στις 4, έκστρατεία με τρία
 τάγμα-(Σελ. 95)τα στο Βέρμιο. Στις 28, έκστρατεία στην Ήπειρο, με τρεις
 ταξιαρχίες, με μιά μοίρα ΛΟΚ, με 20 πυροβόλα και αεροπορία, που συνεχίστηκε
 ως τές 4 Απρίλη και ανατράπηκε στις 4 προς 5. Στις 30, έκστρατεία στο
 χώρο Κρούσσας-Κερδυλλίων, με δυο ταξιαρχίες, με πυροβολικό, τάνκς και αερο-
 πορία, που ανατράπηκε στις 5 Απρίλη. Τ ό ν Α π ρ ί λ η. Στις 14, μικρο-
 εκστρατεία στη Καλιδική. Στις 13 ως 15, μικροεκστρατεία στην περιοχή
 Δράμας. Στις 15, μεγάλη έκστρατεία στη Ρούμελη με 35.000 περίοι, με πυρο-
 βολικό και αεροπορία, που τέλειωσε στις 16 Μάη, μ' έλιγμό των κύριων δυνά-
 μων του Αρχηγείου Ρούμελης προς Αγραφα-Βάλτο. Στις 26, έκστρατεία τριών
 ταγμάτων στην περιοχή Εάνθης που τέλειωσε στις 4 Ιούη. Τ ό Μ ά η. Στις 5,
 έκστρατεία στο χώρο Νευρούπολης Μπελοκομίτη-Νεραΐδας. Στις 25, έκστρατεία
 στην περιοχή Κρούσσας δυο ταξιαρχιών, μερικών ανεξάρτητων ταγμάτων, μονάδων
 μάϊδων, με έξι πυροβόλα και αεροπορία. Τ ό ν Ι ο ύ ν η. Στις 11, έκστρα-
 τεία στην περιοχή Ντουσκάρας 18, χιλιόμετρα δυτικά των Γιαννίνων, με δυο
 ταξιαρχίες, ενάντια σε τμήματά μας που διελθυσαν σ' αυτή τήν περιοχή. Στις
 14, άρχισε στη Βόρεια Πίνδο η μεγαλύτερη ως τότε μοναρχοφασιστική έκστρα-
 τεία, με έξι μεραρχίες πεζικού, από τές έφτά που είχαν οι μοναρχοφασίστες,
 με 100 πυροβόλα, με τάνκς και όλη σχεδόν τήν αεροπορία τους και που ύποστη-
 ριχθηκε στα άμεσα μετόπισθεν του μετώπου, με τάγματα έθνοφρουράς και μάϊδων
 και με ΛΟΚ, και σ' όλη τήν υπόλοιπη Ελλάδα με δράση όλων των άλλων μοναρχο-
 φασιστικών δυνάμειων και ένταση τής τρομοκρατίας κυρίως στις πόλεις. Στις
 17, έκστρατεία στην Κορώνη, με δυο διλοχίες. Τ ό ν Ι ο ύ λ η. Συνεχίστηκε
 αδιάκοπα η μεγάλη έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο. Τ ό ν Α ύ γ ο υ σ τ ο.
 Συνεχίστηκε ως τές 20 η μεγάλη έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο και τέ-
 λειωσε η πρώτη φάση της με έλιγμό μας προς Βίτσι, στις 20 προς 21. Στις 9,
 η έκστρατεία στο Ανατολικό Ιπέλες, με δυο τάγματα, με πυροβολικό, που τέ-
 λειωσε στις 18. Στις 15, έκστρατεία στην περιοχή Βύσιανης, με δυο τάγματα.
 Στις 26, έκστρατεία στο Καϊμάκτσαλαν, με 9 τάγματα πεζικού, 10 πυροβόλα, 12
 τάνκς και αεροπορία, που τέλειωσε στα μέσα του Νοέμβρη. Στις 29, άρχισε στο
 χώρο του Βίτσι, η δεύτερη φάση τής μεγάλης έχθρικής έκστρατείας, με έξι τα-
 ξιαρχίες, πυροβολικό, τάνκς και αεροπορία, που τέλειωσε στις 12 του Σεπτέμ-
 βρη με τή γνωστή ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι. Τ ό Σ ε π τ έ μ β ρ η.
 Στην 1, άρχισε μεγάλη έκστρα-(Σελ. 96)τεία στη Κουργάνα, που τέλειωσε στις

CONFIDENTIAL

- 69 -

16 με έλιγμό των τμημάτων μας προς Ζαγόρια, τη νύχτα 16 προς 17.

Στό ίδιο χρονικό διάστημα, ο ΔΣΕ έκανε σειρά επιθετικές ενέργειες ενάντια στις μοναρχοφασιστικές ένοπλες δυνάμεις. Σημειώνουμε τις κυριότερες. Τ δ Γ ε ν ά ρ η. Όλο αυτό το μήνα, οι δυνάμεις του Άρχηγείου Ήπειρου άλάντισαν επιθετικά το μεγαλύτερο μέρος της και έδραιώθηκαν στη Μουργιάνα. Στις 6, τμήματα του άρχηγείου Ρομέλης κατέλαβαν την κωμόπολη Άράχωβα, πήραν πολλά λάφυρα, και προέξησαν στον έχθρο άπώλειες 60 νεκρούς, 70 τραυματίες και 150 αϊχμαλώτους. Στις 21, τμήματα του Άρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας κατέλαβαν την κωμόπολη Χαλκιδικής Ίερεσό. Τ δ Φ λ ε β ά ρ η. Στις 5, τμήματα του άρχηγείου Ρομέλης έκαναν ήρωϊκή διείσδυση στην Πάρνηθα, που κατατρόμαξε τη μοναρχοφασιστική κυβέρνηση της Άθήνας. Στις 9, τμήματα του Άρχηγείου της Κεντρικής Μακεδονίας διείσδυσαν ως έξω από τη Θεσσαλονίκη και έβρισαν 150 βλήματα στο κέντρο της. Στα μέσα Φλεβάρη, δυό άποσπάσματα του άρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας κινήθηκαν επιθετικά, από την περιοχή Όρλιακα και Καϊμάντισσαν προς Πιέρρια και Βέρμιο. Στις 22, τμήματα του Άρχηγείου Πελοποννήσου μπήκαν στην πόλη Καλαμάτα. Στις 23, τμήματα του ίδιου άρχηγείου μπήκαν στην πόλη Γύθειο και άπελευθέρωσαν τους φυλακισμένους αγωνιστές. Στις 24, τμήματα του ίδιου άρχηγείου, μπήκαν στην πόλη Αϊγιο. Στις 25, τμήματα του Άρχηγείου Θεσσαλίας μπήκαν στην πόλη Άλμυρός. Τ δ Μ ά ρ τ η. Στις 9, τμήματα του Άρχηγείου Πελοποννήσου κατέλαβαν την κωμόπολη Τρόπαια, πήραν άφθονα λάφυρα και προκάλεσαν άπώλειες στον έχθρο 35 νεκρούς, πολλούς τραυματίες και 157 αϊχμαλώτους. Τ δ ν Ά π ρ ι λ η. Στις 2, τμήματα του Άρχηγείου Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης μπήκαν στην κωμόπολη Μεταξάδες. Τ δ Μ ά η. Στις 21, τμήματα του Άρχηγείου Ήπειρου κατέλαβαν την κωμόπολη Παραμυθιά, πήραν άφθονα λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 15 νεκρούς, 19 τραυματίες και 26 αϊχμαλώτους. Στις 16, τμήματα του Άρχηγείου Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης μπήκαν στην κωμόπολη Παπάδες, πήσαν λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 70 νεκρούς και πολλούς τραυματίες. Στις 22, τμήματα του άρχηγείου Ρομέλης άρχισαν την άνωκατάληψη του χώρου τους, με σειρά επιθετικές ενέργειες. Στις 25, τμήματα του άρχηγείου Πελοποννήσου κατέλαβαν την κωμόπολη Κρέσταινα Όλυμπίας. Τ δ ν Ι ο ύ ν η. Στις 20, τμήματα του άρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας κατέλαβαν την κωμόπολη Στρα-(Σελ.97) τονίκη. Στις 24, τμήματα του Άρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας μπήκαν στην πόλη Έδεσσα. Στις 30, τμήματα του Άρχηγείου Ρομέλης κατέλαβαν την κωμόπολη Άμφιλοχία, πήσαν πολλά λάφυρα και προκάλεσαν σοβαρές άπώλειες στον έχθρο. Τ δ ν Ι ο ύ λ η. Στις 1, κάψαμε φάλαγγα 100 αυτοκινήτων στο δρόμο Καλπάνι-Μπούραζάνι. Στις 5, τμήματα του Άρχηγείου Πελοποννήσου μπήκαν στην κωμόπολη Χαλανδρίτσα, πήσαν πολλά λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 92 νεκρούς και πολλούς τραυματίες. Στις 11, τμήματα του άρχηγείου Θεσσαλίας κατέλαβαν την πόλη Φιλιπιάδα. Στις 20, τμήματα του ίδιου άρχηγείου μπήκαν στην πόλη Καρόλιτσα. Στις 30, τμήματα του Άρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας ξαναχτύπησαν τη Θεσσαλονίκη. Τ δ ν Α ύ γ ο υ σ τ ο. Στις 12, τα τμήματα του Άρχηγείου Θεσσαλίας μπήκαν στην πόλη Καλαμπάνα, πήσαν λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 48 νεκρούς και 115 τραυματίες. Στις 24, τμήματα του ίδιου Άρχηγείου μπήκαν στην πόλη Τρίγκαλα. Τ δ Σ ε-

CONFIDENTIAL

- 70 -

π τ έ μ β ρ η . Στίς 6, τμήματα του ίδιου άρχηγείου κυριάρχησαν σχεδόν ο' δόκιμη τήν πύλη Τύρναβος.

Έχτός από τίς έπιθετικές ένέργειες που αναφέραμε, ο ΔΣΕ αντιμετώπισε νικηφόρα, στο ίδιο χρονικό διάστημα, όλες τίς έχθρικές έκστρατείες και προπάντων τή μεγάλη έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο. Ο συσχετισμός των έμφυχων δυνάμεων και των υλικών μέσων ήταν έξαιρετικά άνισος, όταν αντιμετώπιζαμε έχθρικές έκστρατείες. Στίς μεγάλες μάχες των 70 ήμερών στη Βόρεια Πίνδο, ο συσχετισμός δυνάμεων ήταν 1 προς 10 στο έμφυχο υλικό και 1 προς 50 στα υλικά μέσα. Ο έχθρος διέθεσε: τήν I, II, VIII, IX, X, XY μεραρχίες πεζικού, δηλαδή τίς 6 άπτίς 7 που είχε, που αυτό σημαίνει 23 ταξιαρχίες με 54 τάγματα πεζικού, ή 70.000 πεζικό. Πυροβόλα 100, λίγα δ-ρειβατικά και τά άλλα πεδινά με άφθονα βλήματα. Άρκετά τάνκς και σχεδόν τή σύνολο τής άεροπορίας. Σειρά από άλλους βοηθητικούς σχηματισμούς. Δηλαδή ένα σύνολο έχθρικών δυνάμεων πάνω από 100.000. Έμείς αντιμετώπισαμε περίπου 10.000 άντάρτες οργανωμένους. Σε πέντε έλαφριές ταξιαρχίες πεζικού, σε δυο μονάδες δρειβατικού πυροβολικού με 15 παμπάλαια δρειβατικά πυροβόλα που διέθεταν έλάχιστα παμπάλαια βλήματα, που πολλά έσκαζαν πάνω άπτά κεφάλια των πυροβολητών μας. Σε τρεις μονάδες μεταφοράς. Σε δυο ύγειονομικές μονάδες. Σε μιá σχολή άνθυπολοχαγών. Σε μερικούς άλλους μικροσχηματισμούς. Ο όπλισμός ήταν κυρίως λιανοντούφεκα, μερικοί δμασικοί όλμοι, με λίγα πυρομαχικά. Αύτή τήν άνισότητα τήν μεγάλωσε άκόμα πιο πολύ, ή άνοιχτή προδοσία τής τροτσκιστικής τιτικής συμμορίας, (Σελ. 98) άκριβώς στο κατάδρομο των μαχών στη Βόρεια Πίνδο. Αύτή ή προδοσία άποτελέσε μιá από τίς βασικότερες αίτίες που δέν μ' άπέτρεψε νά κρατήσουμε τελικά τή Γράμμο και που μ' άνάγκασε νά κάνουμε έλιγμό προς Βέτσι. Παρ' όλη αύτή τήν καταπληχτική άνισότητα έμφυχων δυνάμεων και υλικών μέσων, που τή μεγάλωσε ή τιτική προδοσία, τά τμήματα του ΔΣΕ στη Βόρεια Πίνδο μάτωσαν τόν έχθρο σχεδόν ως τή σημείο κάμψης του και προετοίμασαν τήν ήττα του στο Μάλι-Μάδι. Οι ύπερασπιστές τής Βόρειας Πίνδου πολέμησαν με άθαστο ήρωισμό και έστρωσαν σχεδόν κάθε άντέρεισμα και ύψωμα με πολλούς μισθοφόρους του Τρούμαν. Σε 70 μέρες ο έχθρος έχασε στη Βόρεια Πίνδο 5.125 νεκρούς, 16.000 τραυματίες, 439 αξιμαλώτους, 98 αυτόμολους, 1200 λιποτάχτες, 35 άεροπλάνα με σκοτωμένους είτε τραυματισμένους άεροπόρους 50, καταστράφηκαν 18 τάνκς και 5 πυροβόλα και κυριέψαμε άφθονο πολεμικό υλικό. Σε 70 μέρες γράψαμε μιá από τίς ένδοξότερες σελίδες τής νεοελληνικής ιστορίας. Σε 70 μέρες, τά παλικάρια του ΔΣΕ όδξασαν και μετέβαλαν σε θρύλλο κάθε άντέρεισμα, κάθε κορφή, κάθε διάσελο και ρεματιά τής Βόρειας Πίνδου. Τό Ιμπούφι, τή τριγωνομετρικό Χιονάτου, τά Βόλια, τά Τρία Αύγά, ή Άμιούδα, τή Νικολέρι, ή Άλεβίτσα, τή Κοπάντσε, τά Όρλια, τά Μεγάλα Όντρια, οι Άίμνες, τή Βουνάσι, τά ύψωματα Άγίου Κωνσταντίνου Λάγκας, ο Άη Λιάς Γκορούσιας, οι Πόρτες, τά Λιμέρια, ή Τουχουλη, ή Άσπρη Πέτρα, ή Κολοκυθιά, ή Γκορούσια, τά Γουπάτα, τά Καφάλια, τή Γκάσι, τή Ταμπούρι, ή Γκίνοβα, τά Φωριάρινα, τή Τσάρνο, ο Πόργος Κοτύλης, ο Χάρος, ή Παλιόστρουγκα, τά Γκρέκια, τή Καραούλι, τά Τρία Σύνορα, στο άριστερό τής διάταξης μας. Η Σκάλα, ή Βερβέρα, τή Νιτρούτσι, τή Σαλταγκίλι, ή Τσοούκα, Καραλή, ή Ράχη Μοναχίτη, ή Πυροστιά, τά Καγγέλια, ή Μαντηλίτσα, ο Άη Λιάς Φιλιππαίων, τά ύψωματα Δοτσικού, τά Χοντρά Δέντρα, τή Λυκοκρέμασμα, ή Σκουόρτζα,

CONFIDENTIAL

- 71 -

ὁ Γάβρος, ἡ Ράχη Γιώτσα, τὰ Λευκάδια, ὁ Ἄη Λιάς Ὑφαχωριοῦ, τὸ Κύρκουρι, τὸ Κούτσουρο, ὁ Ἄη Λιάς Φούρκας, ὁ Γκρέκος, τὰ ὑψώματα Κάντσικου, στὸ κέντρο τῆς διατάξεώς μας. Ἡ Μόλιστα, ἡ Σουσιτσα, τὰ ὑψώματα Τσομπάνη, ὁ Κλέφτης, τὸ Ταμπούρι, ἡ Γύφτισσα, ἡ Πολιάνα, τὸ Κάμενικ, ὁ Γκιδλιας, στὸ δεξιὸ τῆς διατάξεώς μας, καὶ σὲ συνέχεια τὰ ἀντερίσματα τῆς Ζέρμας καὶ τῆς Λυκόραχης, ὁ Ἄη Λιάς Ὁξυῆς, ὁ Λιόκος, ὁ Σταυρός, ἡ Μπάτρα, τ' ἀντερίσματα Πλικιάτης, οἱ Πάνω καὶ Κάτω Ἀρένες, ἡ Μαύρη Πέτρα, ἡ Κιάφα, τὸ 2522. Μὰ πάνω ἀπὸλα στέκονται σὰν φωτεινὰ μετέωρα, σὰν τίς πικὲς ψηλές κορφές ἀνδρείας (Σελ. 99) καὶ ὀδῆας, ὁ θρυλλικός Κλέφτης ποῦ ἐπὶ 44 μέρες μαχέλεψε τὸν ἐχθρὸ, τὰ ἄπαντα ὑψώματα Χάρος-Πύργος Κότυλης-Τσάρνο-Ψωριάρικα-Γκίνοβα ποῦ κράτησαν παλικαρσία ἀνοιχτὴ τὸ ὄριμο τοῦ ἐλιγμοῦ μας πρὸς τὸ Βίτσι.

Στὶς 29 τοῦ Αὐγούστου 1948 ἄρχισε ὁ ἐχθρὸς τὴ δεύτερη φάση τῆς ἐκστρατείας του' στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι. Ἡ ἐπίθεση ἄρχισε ἐναντία στὶς θέσεις μας στὶς Πόρτες-κύρια κορυφὴ Βίτσι-Γκιάβατα-Κούλα. Στὶς 2 τοῦ Σεπτεμβρίου ἐκδηλώθηκε στὸν τομέα Μάλι-Μάδι, ἡ κύρια ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ, μὲ 4 ταξιαρχίες πεζικοῦ, μὲ πολλὰ πυροβόλα, ἀεροπλάνα, τάνκς. Εἴπαμε καὶ παραπάνω ὅτι ἡ δεύτερη φάση τῆς ἐχθρικοῦ ἐκστρατείας τοῦ 1948 τέλειωσε μὲ βαριά ἥττα γιὰ τὸ μοναρχοφασισμό. Τὸ σχέδιο ἀντιμετώπισης τῆς ἐχθρικοῦ ἐκστρατείας στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι, παρά τίς ἀδυναμίες ποῦ παρουσίασαν οἱ ἐχτελεστές του, ἀποτελεῖ βασικὰ καλὸ συνδυασμὸ τῆς ταχτικῆς τῆς ἐνεργητικῆς ἀμυνας μὲ τὴν ἀντεπίθεση ἀνατροπῆς τοῦ ἐχθροῦ. Αὕτη ἡ ἀντεπίθεση, κούλωσης καὶ ἐξόντωσης σοβαρῶν ἐχθρικοῦ δυνάμεων, ἦταν ἡ μεγαλύτερη ὡς τότε ἐπιθετικὴ μας ἐνέργεια. Καὶ στὴ δεύτερη φάση τῆς ἐχθρικοῦ ἐκστρατείας τοῦ 1948, οἱ μαχητές μας ὀδῆσαν μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὸ αἷμα τους καὶ ἔκαναν γνωστὰ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ σὲ μεγάλο μέρος τῆς παγκόσμιας δημοκρατικῆς κοινῆς γνώμης, τὰ κυριώτερα ὑψώματα τοῦ χῶρου Βίτσι, ποῦ ἔγιναν οἱ σκληρές νικηφόρες μάχες. Ὅπως τὰ Γκιάβατα, ἡ Κούλα, τὰ ὑψώματα Ἱεροπηγῆς, καὶ Ἄη Δημήτρη, τὸ Κουλέ, ἡ Μεσίλινα, τὸ κυρίως Μάλι-Μάδι, τὸ Βούτσι, τὸ 1228, ἡ Ραμπαντίνα καὶ προπάντων τὸ φοβερὸ τσουγγάρι Μπούτσι ποῦ ἄντεξε στὴν τερᾶστια μάζα ἐχθρικοῦ πυρός καὶ σίδερου καὶ ἔτσι ὀδῆθηκε ὁ χρῆνος γιὰ νὰ προετοιμαστῆ ἡ ἀντεπίθεση ἀνατροπῆς τοῦ ἐχθροῦ. Αἰῶνια τιμὴ καὶ ὀδῆα στοὺς ἥρωές μας ποῦ ἔδωσαν τὸ ἀκριβὸ αἷμα, κομμάτια ἀπτὰ τεμμημένα κορμιά τους καὶ πολλοὶ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τους, γιὰ νὰ συντριβεῖ ἡ μεγάλη ἐχθρική ἐκστρατεία τοῦ 1948.

Στὶς 28 καὶ 29 τοῦ Ἰοῦνη τοῦ 1948, ἔγινε ἡ 4η Ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας, κυριολεκτικὰ μέσα στὴ φωτιὰ τῶν μαχῶν στὴ Βόρεια Πίνδο, στὴ θέση Πέτρα Μούκα.

Ἡ 4η Ὀλομέλεια διαπίστωσε ὅτι

ἢ ἀποτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὴ Βόρεια Πίνδο καὶ ἡ δύναμη

CONFIDENTIAL

- 72 -

και η αντοχή που δείχνει ο ΔΣΕ δημιουργούν στην "Ελλάδα μια καινούργια κατάσταση", ότι "σήμερα το τέλος του μοναρχοφασισμού είναι πιο κοντά από κάθε άλλη φορά, φτάνει ο κάθε Έλληνας να κάνει άκραιο το (Σελ. 100) καθήκον του απέναντι στην πατρίδα". "Η 4η 'Ολομέλεια διακήρυξε ότι "στο Γράμμα του ΔΣΕ ανοίγει τον τάφο του μοναρχοφασισμού και της ξένης κατοχής". Και κατέλειξε με το μαχητικό σύνθημα: "Ο λ ο ι σ τ ί ς ε π ά λ ε ι ς γ ι ά ν ά τ ο ύ ς σ υ ν τ ρ ί ψ ο υ μ ε".

Οι μαχητές της Βόρειας Πίνδου απάντησαν με πιο δυνατά χτυπήματα ενάντια στο μισθοφορικό στρατό του Τρούμαν και κράτησαν το Γράμμα ως τις 20 Αυγούστου, που πήραν διαταγή να έλιχθούν προς το Βίτσι.

Τέσσερες μέρες μετά τον έλιγμο των τμημάτων του ΔΣΕ, από το Γράμμα προς το Βίτσι, στις 25 Αυγούστου 1948, το ΠΓ της ΚΕ του Κόμματός μας, συζήτησε κριτικά την πορεία και τα αποτελέσματα των 70 μερών μαχών στη Βόρεια Πίνδο και κατέληξε σε απόφαση. Αυτή η απόφαση σωστά έκρινε την πορεία των γεγονότων, σωστά είδε τα λάθη και τις ελλείψεις μας, σωστή γραμμή χάραξε για την παραπέρα πορεία της επανάστασής μας. Ο κύριος σκοπός της έχθρικής εκστρατείας στη Βόρεια Πίνδο ήταν

"Νά εκμηδενίσει... τις κύριες δυνάμεις του ΔΣΕ, για να μπορέσει έτσι να συντρίψει το λαϊκοδημοκρατικό κίνημα του λαού μας για να ολοκληρώσει τον εξανδραποδισμό του", ότι "ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός απόβλεπε να κατοχυρώσει οριστικά την κυριαρχία του στην Ελλάδα, για να την μετατρέψει σε σύγυρο στρατιωτικοπολεμικό προγεφύριμα ενάντια στη Λαϊκή Δημοκρατία και το Σοσιαλισμό...".

Η απόφαση του ΠΓ ξανατονίζει ότι η στρατηγική μας επίθεση στη Βόρεια Πίνδο ήταν: α) Νά δεσιμεύουμε και να φθείρουμε στον ανώτατο βαθμό τις κύριες δυνάμεις του μοναρχοφασισμού. β) Νά δόσουμε έτσι τη δυνατότητα στις δυνάμεις του ΔΣΕ που δρούσαν στις άλλες περιοχές και ιδιαίτερα στη Θεσσαλία, Ρούμελη, Πελοπόννησο, "Ηπειρο, ν' αναπτύξουν στο ανώτατο όριο τις δυνάμεις και τον ελεύθερο χώρο τους, δημιουργώντας και σ' αυτές τις περιοχές απειλητική κατάσταση για τον εχθρό. γ) Νά διατηρήσουμε βασικά αξιόμαχες τις κύριες δυνάμεις του ΔΣΕ που δρούσαν στο χώρο της Βόρειας Πίνδου "για να μπορέσουν στην κατάλληλη στιγμή να δράσουν και να έλιχθούν προς την κατεύθυνση που θα έκρινε κατάλληλη το Γενικό Αρχηγείο". Η απόφαση σημειώνει τα βασικά λάθη, όπως η έγκατάλειψη του Πύργου Στρατσανής, του "Αη Ληϊ Πενταλόφου και του Παλιοκριμίνι άδικαιολόγητα. Τον αλφηνότατο στο Κάμενικ, στο Γκόλιο και στη Λιάτρα. Την υποτίμηση που δείξαμε στον Τάλιαρο, σαν κατεύθυνση της έχθρικής επίθεσης και έτσι έκανε απ' εκεί ρήγμα ο εχθρός στο μέτωπό μας, γιατί αφήσαμε αυτή τη σπουδαία θέση ανοχύρωτη και μ' ελάχιστες δυνάμεις. Την Υποτίμηση (Σελ. 101) που δείξαμε οι διοικητές των μονάδων μας στην επιχειρησιακή επεδρεία. Στα ζητήματα ταχτικής, ιδιαίτερα σημείωσε την έλλειψη της κίνησης στα πλευρά και στα άμεσα νώτα, για χτύπημα και φθορά του επιτιθέμενου εχθρού και για αδυναμία είτε και σπάσιμο της επίθεσης που έκανε κάθε φορά ο εχθρός σ' ένα είτε σε πολλά σημεία του μετώπου. Την ανυπαρξία γενικού σχεδίου όχθ

- 73 -

ρωσης. Την έλλειψη της απαιτούμενης επαγρύπνησης κι έτσι παθαίνουμε αίνιδιασμούς, που ή σοβαρότερη περίπτωση ήταν της Πάτρας. Τίς αδυναμίες μας στις διαβιβάσεις και πληροφορίες. Τίς περιπτώσεις παράβασης διαταγών που δε χτυπήθηκαν αποτελεσματικά. Την εξαιρετικά αδύνατη διαφωτιστική μας δουλειά στο μοναρχοφασιστικό στρατό. Σημείωσε την ύπαρξη ακόμα μιας "απόσπασης της καθοδήγησης απτήν άμεση αντίληψη και έποπτεία της κατάστασης και απτήν ένεργό συμμετοχή στη ζωή και δράση του ΔΣΕ..." και τόνισε την ανάγκη να εξαλείψουμε αυτή τη σοβαρή αδυναμία. Τόνισε την ανάγκη μιας άδιάκοπης πάλης ενάντια στους δισταγμούς, στις ταλαντεύσεις, σ' όλες τις όπορτουριστικές εκδηλώσεις, για τó ξερίζωμα τους σαν άπαραίτητη προϋπόθεση για τη νίκη. "Η απόφαση του ΠΓ διαπίστωσε ότι "ο έχθρος, χάρη στην αναπάντεχη γι' αυτόν ήρωική αντίσταση των ανθρώπων μας, υποχρεώθηκε να ρίξει στη μάχη όλες τις έφεδρείες του, που βασικά συγκέντρωσε απόλες τίς γωνίες της Ελλάδας. Χάρη στην τεράστια ύπεροχή που και στά λάθη μας, ο έχθρος προχωρούσε, χωρίς όμως ούτε μια μοναδική φορά να μπορέσει να αποκόψει και να εκμηδενίσει ή αλχηματώσει τμήμα μας ή να μάς αναγκάσει σε οργανωτική υποχώρηση και σύμπτυξη". "Η απόφαση του ΠΓ διαπίστωσε ότι βαθαίνει ή οικονομική κρίση στη μοναρχοφασιστική Ελλάδα και ότι ξεσπούν λαϊκοί αγώνες που θα φουντώσουν περισσότερο, ότι ή άποτυχία του έχθρου στη Βόρεια Πίνδο "δενώνει και τη στρατιωτική κρίση" του, και ότι "πάνω στη βάση αυτή, τó μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο παρουσιάζει σήμερα, περισσότερο από πριν, έκδηλα σημάδια από φυσική και ψυχική κόπωση και ήθική κατάρπωση". Και τελειώνει έτσι αυτό τó ιστορικό ντοκουμέντο του κόμματός μας: "Μέ άτράνταχτη πίστη και άποφασιστικότητα στη νίκη, για μια ακόμα φορά διακηρύσσουμε. Θέλου-με άνεξαρτησία και δημοκρατία. Θέλου-με ελευ-θήνη και ήσυχία. Δεχόμαστε κάθε έντιμη δημοκρατική συνεννόηση. Έξυπηρετούμε μόνο τó καλό του λαού και της πατρίδας μας. Δίνουμε τó χέρι σε όλους που πιστεύουν στο λαό, στη Δημοκρατία, στην Άνε-(Σελ. 102)ξαρτη-σία και στην Ελευθήνη. Δύναμη μας ή εμπιστοσύνη του λαού και σθένος μας, μέχρις ότου έπιβληθεί τó δικίο του παραμένει: ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ! ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!" "Όπως είναι γνωστό, άκριβώς σε 18 μέρες μετά την απόφαση του ΠΓ, οι ήρωικοί πολεμιστές του Γράμμου κατάφεραν στο μοναρχοφασισμό και στην άμερικανοκρατία, μετά σοβαρή ήττα στο Μάλι-Μάδι, έβαλαν τέλος στη μοναρχοφασιστική έστρατεία του 1948, έφεραν τó μοναρχοφασιστικό καθεστώς στο χείλος της καταστροφής. Είναι γνωστό ότι μόνο γιατί μάς έλειπαν οι άπαραίτητες έφεδρείες δεν έξελεχθη ή ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι σε στρατηγική άνατροπή. Όμως μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι, ή μοναρχοφασιστική κρίση έφτασε στο καταδύρο, άκριβώς όπως πρόβλεψε ή απόφαση του ΠΓ.

Οί Μάρκος Βαφειάδης, Κώστας Γυφτοδήμος (Καραγιώργης), Μήτσος Παρτα-

- 74 -

λίδης, Δευτέρης 'Αποστόλου λένε ότι η ταχτική του ΔΣΕ ήταν έσφαλμένη γιατί ήταν λείπει ταχτική ενός ταχτικού στρατού, ενώ ο ΔΣΕ δεν ήταν ταχτικός στρατός. 'Η ταχτική, λέει, του ΔΣΕ καθήλωνε σε διάταξη και αδράνεια το μεγαλύτερο και καλύτερο μέρος των δυνάμεων του στρατού μας. Οι Βαφειάδης και Καραγιώργης κάνουν τέτλια εκτίμηση της ταχτικής του ΔΣΕ, γιατί είναι έχθροί του κινήματός μας, αλλά και γιατί βασικά είναι στρατιωτικά ντενεκέδες. 'Από τα ίδια ελαττήρια, κατά πάσα πιθανότητα, και από στρατιωτική ανικανότητα κάνει και ο 'Αποστόλου την ίδια κριτική. 'Ο Παρτσαλίδης λέει τα ίδια με τους παραπάνω, γιατί στη φραξιονιστική του επίθεση χρειάζεται όπλα και γιατί δεν έχει ιδέα από πόλεμο.

Ποιά ήταν λοιπόν η ταχτική του ΔΣΕ στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Αυτή χωρίζεται σε τρία μέρη. Π ρ ω τ ο. Ταχτική κλεφτοπόλεμου, είτε όπως τότε ονόμασαν οι μαχητές μας, μικροπόλεμου. Αυτός ο μικροπόλεμος διεξάγονταν άδικονκα σ' όλη την Ελλάδα και άπολα ανεξάρτητα τα τμήματα του ΔΣΕ. Τα στοιχεία ταχτικής του κλεφτοπόλεμου τ' αναπτύξαμε στο κεφάλαιο που εξετάσαμε τη δράση του ΔΣΕ, από το Λιτόχωρο ως το τέλος της έχθρικής έκστρατείας του 1947. 'Η ταχτική του κλεφτοπόλεμου αναπτύχθηκε, στην περίοδο που εξετάζουμε και γι' αυτό θα δόσουμε περιληπτικά την περίοδο που μας δίνει η δράση του ΔΣΕ με τη μορφή του μικροπόλεμου. Δ ε υ τ ε ρ ο. 'Η ταχτική της ενεργητικής άμυνας. Αυτή ήταν η ταχτική των τμημάτων μας (Σελ. 103) στη Μουργάνα, στη Βόρεια Πίνδο, στο Βίτσι, στο Καϊμάκτσαλαν, στην Κορώνα, στο Μπέλλες, στο Σακάραια και Δημοκρατία Θράκης, αλλά μόνο όταν αντιμετώπιζαν έχθρικές έκστρατείες. Τ ρ ι τ ο. 'Η παρτιζάνικη ταχτική επίθεσης. Αυτή ήταν ταχτική όλων των τμημάτων του ΔΣΕ., σ' όλη την Ελλάδα και στην πρώτη γραμμή των τμημάτων που βρισκόνταν στη Μουργάνα, στη Βόρεια Πίνδο, στο Βίτσι, στο Καϊμάκτσαλαν, στην Κορώνα, στο Μπέλλες, κλπ. και που χρησιμοποιούσαν αυτούς τους θρεινούς όγκους σαν όρημητρία. 'Ας εξετάσουμε τώρα συνοπτικά την ταχτική του ΔΣΕ στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε.

'Η ταχτική του κλεφτοπόλεμου-μικροπόλεμου πλουτίστηκε με νέα στοιχεία. Τα κυριώτερα είναι: Π ρ ω τ ο: Παρενοχλητικές νυχτερινές κρούσεις κατά έχθρικών θέσεων, για φόρα, εκνευρισμό, κούραση, σπατάλη έχθρικών πυρομαχικών, για άποκάλυψη του έχθρικού σχεδίου πυρός, για διευκόλυνση μεγαλύτερων δικών μας καταδρομικών είτε άλλων επιθετικών ενεργειών. Αυτές οι κρούσεις γίνονταν με μικρές ομάδες των δυό είτε τριών μαχητών. Δ ε υ τ ε ρ ο: Δράση άνιχνευτών και άλλων μαχητών έλευθεροσκοπευτικά, για άρπαγμα "γλώσσας", για σιδημα αξιωματικών, για σαμποτάζ κλπ. Κι αυτή η δράση γίνονταν με μικρές ομάδες και από μεμονωμένους έλευθερους σκοπευτές. Τ ρ ι τ ο: Ηαρκοθέτηση έχθρικών δρομολογίων, χώρων συγκέντρωσης είτε στάθμευσης έχθρικών τμημάτων, προωθημένων έχθρικών παρατηρητηρίων της ημέρας κλπ. Τ έ τ α ρ τ ο: Καταστροφή και λαφυραγώγηση τηλεφωνικών γραμμών και παγίδευση, με χειροβομβίδες και νάρκες αντιπροσωπικού στο μήκος των καταστραμμένων γραμμών, για έξδντωση των επιδιορθωτών και για έπιβράδυνση της προσπάθειας επανασύνδεσης. Π έ μ π τ ο: Αίφνηδιαστικές καταδρομικές ένεργειες σε σταθμούς διοικήσεων έχθρικών μονάδων, σε κέντρα έχθρικού ανεφοδιασμού, σε καταυλισμούς στα μετόπισθεν του. Έ χ τ ο: Ένεδρευτική δράση,

CONFIDENTIAL

- 75 -

ομάδας μάχης, διμοιρίας, λόχου για έξδντωση είτε αΐχμαλώτωση μικρών έχθρικών τμημάτων που βρίσκονταν σε κίνηση, είτε σε διάταξη, είτε στάθμευση, για έξδντωση και λαφυραγώγηση έχθρικών μικροφάλαγγων άνεφοδιασμού. Αΐτη ή άνεδρευτική δράση, τΐς περισσότερες φορές συνδυάζονταν με ναρκοπόλεμο, που κι αυτός πολλές φορές γίνονταν με άνεργητική πυροδότηση. **Ε β ο ο :** **Ε**λαφρές κρούσεις, για να προκληθεΐ έχθρικός συναγερωδΐς, με σκοπό να κάνουμε διαφωτιστική δουλιΆ στους φαντάρους του έχθρου. Αΐτά είναι τΆ κυριότερα στοιχεία του μικροπολέμου που κάνουμε. Κάνουμε τΐ παραπάνω χΐρισμα για καλύτερη κα-(Σελ. 104)τανόηση. **Ο**μως στην πράξη, σε μιΆ άνέργεια μπορεί να γίνονταν άρπαγμα τΐς "γλώσσας", ναρκοθέτηση, κΐψιμο καλωδίων κλπ. **Ο** μικροπόλεμος που κάνουμε άκωΐτούσε κι αυτός κίνηση, ξαφνική εμφάνιση εκεί που δέν περιμενε ο έχθρος, κεραυνοβόλο χΐτύπημα, έξαφάνιση πριν ξημερώσει, παραπλάνηση του έχθρου, ύπομηση, έπιμονή, άντοχή, σχέδιο καλά δουλεμένο και για τΐν πιΐ μικρή άνέργεια. **Ο** μικροπόλεμος άποτελάΐσε θαυμάσιο μέσο έξοικειώσης των νεοσύλληχτων μαχητών μας με τΐν πόλεμο, πολεμικού άκωΐνατος του μυαλου τους, πραχτικής άσκησης στον πόλεμο. **Ο** μικροπόλεμος φέρνει άποτελέσματα άνάλογα, με τΐν πολεμική άσκηση, με τΐν πολεμική έμπειρία, με τΐ φυσική έξυπνάδα, με τΐ σωματική άντοχή, με τΐν παλικαριά κελων που τΐν κάνουν. **Ο** μικροπόλεμος φέρνει τΐρρο, έννευρισμό, κούραση, φθορά, και διασκορπισμό, των δυνάμεων του έχθρου. **Ο** μικροπόλεμος είναι ο θάνατος που παρακολουθεΐ τΐν έχθρο στον ύπνο και στον ζΐπνο του.

Στΐ χρονικό διάστημα που έξεταΐζουμε, ο ΔΣΕ έφαρμοσε βασικά για πρώτη φορά τΐν ταχτική τΐς άνεργητικής άμυνας, καθώς και τΐν ταχτική άντεπίθεσης άνατροπΐς. **Η** χρησιμοποίηση τΐς ταχτικής τΐς άνεργητικής άμυνας, στις μεγάλες μάχες του 1948 στη Μουργάνα, στη Βόρεια Πίνδο και μετά στΐ Καΐμάντσαλαν κι άλλου, έπιβλήθηκε άπό τΐν τοτινΐ συσχετισμό των δυνάμεων με σκοπό να τΐν άνατρέψουμε, φθελροντας τΐν έχθρο, με τΐς λιγότερες δυνατές δικΐς μας άπώλειες κι έτσι να προετοιμάσουμε τΐς προΐποθέσεις δικΐας μας άντεπίθεσης, άνατροπΐς του έχθρου. Στην άνεργητική άμυνα που έκανε ο ΔΣΕ, μπορούμε να ξεχωρίσουμε τΆ παρακάτω βασικά στοιχεία. **Π ρ ω τ ο :** Τΐν όσο τΐ δυνατόν καλύτερη οργάνωση του έδάφους, γιατί έτσι καταφέρνουμε στον έπιτιθέμενο έχθρο μεγάλες άπώλειες, με λίγες δικΐς μας άπώλειες. **Δ ε υ τ ε ρ ο :** Τΐ σωστή διάταξη των έμφυχων δυνάμεων και των μέσων πυρός, ύστερα άπό σωστή μελέτη του έδάφους, σωστή έχτίμηση των έχθρικών προθέσεων, δυνάμεων και μέσων, γιατί έτσι καταφέρνουμε να κρατάμε τΐς θέσεις μας φθελροντας τΐν έχθρο. **Τ ρ ε τ ο :** Τΐ κράτημα των θέσεων μας, όσο αυτό έξυπηρετούσε τΐ βασικό σκοπό που επιδιΐκαμε, δηλαδή τΐ φθορά του έχθρου. **Υ**πάρχουν βέβαια περιπτώσεις που κρατάς μιΆ θέση με κάθε θυσία, όταν αυτό έξυπηρετεί τΐ γενικό σχέδιο φθοράς του έχθρου και τΐς άλλες προΐποθέσεις στρατηγικής άντεπίθεσης. **Τ έ τ α ρ τ ο :** Τΐν ισχυρή, σταθερή, ψύχραιμη μετωπική άντιμετάπιση του έπιτιθέμενου έχθρου, με ανΐνασμο πλευρικών και άπό τΆ νΐτα χτυπημάτων με έλαφριές δυνάμεις, που στην κατάλ-(Σελ. 105)ληλη στιγμή συνδυάζονταν με τοπικές άντεπίθέσεις. Με τΐν έπιχειρησιακή έφεδρελα που διέθετε κάθε τΐμμα άπό διμοιρία ως τάγμα. Με τΐν έπιχειρησιακή έφεδρελα που διέθετε ή ταξιαρχία είτε ή παραπάνω μονάδα, όπως ήταν τΐ Αρχηγείο Δυτικής Μακεδονίας και ή 670 Μονάδα, που ήταν ενα είδος Μεραρχίας. **Η** καταλληλότερη στιγμή

CONFIDENTIAL

- 76 -

τέτιων άντεπιθέσεων ήταν όταν ο έχθρος τσακισμένος από τις άπώλειες και την κούραση βρίσκονταν στο τελευταίο άλμα έφόδου κατά της θέσης που κρατούσαμε, γιατί τότε δεν ήταν δυνατό να υποστηριχτεί από πυρά όλμων, πυροβόλων, αεροπορίας, γιατί θα πέφτανε και στο κεφάλι του. Π έ μ π τ ο: Την υποχωρητική κίνηση περάσματος, από τη μία στην άλλη θέση. Η υποχωρητική κίνηση είναι το δυσκολότερο στοιχείο της ταχτικής ένεργητικής άμυνας. Η υποχωρητική κίνηση άπαιτεί: Να μη γίνεται πριν την άνατροπή είτε την καθήλωση της έχθρικής επίθεσης, γιατί άλλιώς θα πάθει μεγάλη φθορά και μπορεί να σέ πάρει σβάρνα ο έπιτεθέμενος έχθρος. Να γίνεται κλιμακωτά, άπ' όλα τα τμήματα που παίρνουν μέρος στην υποχωρητική κίνηση, ακόμα και από την ομάδα μάχης, γιατί άλλιώς αυτή δεν θα γίνει με τάξη, δε θα πιαστούν εγκαιρα και με τάξη οι νέες θέσεις και θα πάθει μεγάλη φθορά. Να προετοιμάζεται γερή βάση πυρός στις θέσεις που πρόκειται να καταλάβουν τα τμήματα που έχτελουν την υποχωρητική κίνηση, πριν αρχίσουν αυτή την κίνηση, για να καλύψει την υποχώρηση με τα πυρά της. Να υποστηρίζεται, αν είναι δυνατό, η υποχωρητική κίνηση, με βάση πυρός βαριών όπλων, του τάγματος όταν ο λόχος κάνει τέτια κίνηση, της ταξιαρχίας όταν το τάγμα κάνει τέτια κίνηση κλπ. Να έχεις έφεδρεία για ν' αντιμετώπιζεις περιπτώσεις έχθρικών πλευρικών χτυπημάτων ενάντια στο τμήμα μας που έχτελεί την υποχωρητική κίνηση, είτε προσπάθεια κύκλωσης του. Να κάνεις σωστή έπιλογή και χρησιμοποίηση δρομολογιών, που άπ' αυτά θα κάνεις την υποχωρητική κίνηση γιατί άλλιώς θα πάθει φθορά και έως και άποδιοργάνωση του τμήματος. Υποχωρώντας να βάζεις νάρκες άντιπροσωπικού και παγιόδενυμένες χειροβομβίδες, στον άξονα του υποχωρητικού άλματος, γιατί έτσι προκαλείς ζημιά στον έχθρο, σπάσεις το ήθικό του και έπιβραδύνεις την κίνηση του. Να άφίνεις μεμονωμένους διαλεχτούς μαχητές είτε μικρά έμπειρα τμήματα στα πλευρά του άξονα της υποχωρητικής κίνησης μας. Έ χ τ ο: Ισχυρή άντιαρματική άμυνα, με όλα τα μέσα που έχεις στη διάθεση σου. Έ β δ ο μ ο: Ισχυρή οργάνωση της άντιαεροπορικής άμυνας, με όλα τα μέσα που έχεις στη διάθεση σου. Ο γ δ ο ο: Την (Σελ. 106) υποστήριξη των τμημάτων του κύριου μέτωπου με δράση όλων των άλλων δυνάμεών μας σε όλη την ύπλοιοπη Έλλάδα, για φθορά του έχθρου, εξάρθρωση των συγκοινωνιών του, άγκίστρωση έχθρικών δυνάμεων μακριά από το κύριο μέτωπο, άπόσπαση έχθρικών δυνάμεων από το κύριο μέτωπο. Η ταχτική αυτών των τμημάτων μας ήταν καρτεζάνικη. Έ ν α τ ο: Και στην ένεργητική άμυνα είναι άπαραίτητη η καλή οργάνωση της πολιτικής δουλειάς, των διαβιβάσεων, των πληροφοριών, των μεταφορών, της ύγειονομικής ύπηρεσίας, των μέτρων ασφάλειας, της έπαγρύπνησης κλπ, κλπ.

Με τον έλιγμό των τμημάτων μας, από το Γράμμο στο Βίτσι, ο έχθρος άρχισε ένεϊ τη δεύτερη φάση της μεγάλης έστρατείας του στα 1948. Κι έδώ, στην άρχή, έφαρμόσαμε την ταχτική της ένεργητικής άμυνας. Το καινούργιο έδώ είναι η άντεπίθεσή μας άνατροπής, κύκλωσης και εξόντωσης του έχθρου. Δυό είναι κατά τη γνώμη μας τα βασικά στοιχεία αυτής της ταχτικής. Π ρ ώ τ ο: Ισχυρή επίθεση σε μία κατεύθυνση, για άνατροπή του έχθρου. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Σχετικά πλατύς έλιγμός, από άλλες δυνάμεις μας, για κύκλωση, αίχμαλώτιση, είτε εξόντωση των έχθρικών τμημάτων που θ' άνατρέπονταν.

Άς ρίξουμε μία ματιά και στην ταχτική του ΔΣΕ στις ύπλοιοπες έπιθετικές ένεργειες που έκανε στο χρονικό διάστημα που έξετάζουμε. Τα βασικά στοιχεία αυτής της ταχτικής ήσαν. Π ρ ώ τ ο: Κίνηση σε μεγάλο βάθος

CONFIDENTIAL

- 77 -

και αιφνιδιαστικω χτυπημα, με συγκεντρωμενες δυναμεις. Δε υ τ ε ρ ο: Συγκεντρωτικω χτυπημα σε μια κατευθυνση, στο πιο αποφασιστικω σημειο του σδχου, παρακιμπτοντας και ως ενα βαθμω αδιαφορωντας και για τις μικροαντιστασεις που ειχε τοποθετησει ο εχθρος, για προκλυψη του κυριου σδχου, γιατι τω ξεκαθαρισμα των μικροαντιστασεων καταπονουσε κι εφθειρε τα τμηματα μας και εδινε τη δυνατοτητα στον εχθρο να προετοιμασει την αμυνα, στο κυριο αποφασιστικω σημειο του σδχου. Η πειρα εδειξε οτι με την καταληψη του κυριου, του αποφασιστικου σημειου του σδχου, οι δευτερευουσες αντιστασεις και οι μικροαντιστασεις προκλυψης κατερεαν. Τ ρ ι τ ο: Ταχυτητα και αποφασιστικωτητα στην επιθεση. Τ ε τ α ρ τ ο: Παραπλανητικω χτυπηματα με μικρες δυναμεις, για να κρυψουμε απο τον εχθρο την κατευθυνση του κυριου χτυπηματος. Π ε μ π τ ο: Ελιγμωδω μολις τελειωνε η αποστολη, με σχεδιο παραπλανησης του εχθρου και με ενεδρευτικω αγωνα, εναντια στις εχθρικες δυναμεις που νινουνταν, για χτυπημα των τμηματων μας που ελλισονταν. Ε χ τ ο: Οι επιθετικες ενεργειες μας γινονταν κυριωσ τη νυχτα, γιατι ετσι (Σελ. 107) καλυπταμε την κινηση των τμηματων μας, εξουδετερωναμε την εχθρικη αεροπορια και σε μεγαλω βαθμω και τω εχθρικω πυροβολικω. Γενικω πρεπει να τουλσουμε οτι για να εχουν επιτυχια τετιες επιθετικες ενεργειες ειναι ακωμα εντελωσ απαραιτητα: Σχολαστικη αναγνωριση του σδχου. Ξεασφαλιση των απαραιτητων πληροφοριων. Σωστο σχεδιο ενεργειας. Ξεασφαλιση αδιασπαστης συνδεσης με τα επιτεθεμενα τμηματα μας και συντονισμω των ενεργειων τους. Υπαρξη εφεδρειας στα χερια της διοικησης που διευθωνει τη μαχη. Ασκηση των τμηματων, για τετιες επιθετικες ενεργειες, σε εδαφος ειτε σε κατοικημενο σημειο, οσο τω δυνατω παρθμοιο, με σδχο που θα παμε να παρουμε απο τον εχθρο. Γερη επαγρυπνηση. Γερη πολιτικη δουλια. Διαφωτιση στον εχθρο και κατα την ωρα της μαχης.

Στην εφαρμογη της ταχτικης που αναπτυξαμε, καναμε λαθη και παρουσιασαμε σοβαρες αδυναμεις. Θα σταθουμε στα πιο βασικω λαθη και στις πιο σοβαρες αδυναμεις μας που ησαν κατα τη γνωμη μας, τα παρακατω: Εχουμε περιπτωσεις οχι σωστης διαταξης των δυναμεων μας, που αυτω ειχε σοβαρες συνεπειες, οπως η περιπτωση του Ταλιαρου, στις μεγαλες μαχες του 1948. Καναμε πολλες φορες αντεπιθεσεις, χωρις να τω επιτρεπει η ταχτικη κατασταση, με αποτελεσμα σοβαρη φθορα των δυναμεων μας. Εγκαταλειψη σπουδαιων θεσεων, χωρις διαταγη, οπως η περιπτωση του Πουργου Στρατσιανης και του Αη-Λια Πενταλφου στις μεγαλες μαχες του 1948. Υπαρχουν περιπτωσεις που μωσ αιφνιδιασε ο εχθρος, με αποτελεσμα να χανουμε σπουδαιες θεσεις και να εχουμε απωλειες, οπως στο Καμενικ-Γκολιο, στη Ιπατρα, στον Αη-Λια Γκοροσιας, στις μεγαλες μαχες, στη Βορεια Πενδο τω 1948. Απο την ενεργητικη μας αμυνα ελειπε πολλες φορες τω στοιχειο της κινησης και ετσι δεν προκαλουσαμε στον εχθρο τις απωλειες που μπορούσαμε να τω προκαλοουμε, δεν καταφεραμε να κρατησουμε καθε θεση μας οσο επρεπε, και τελος ειχαμε απωλειες. Παρνοντας μια θεση απο τον εχθρο, δεν παρναμε αμεσως μετρα εδραιωσης μας, οπως αμεση προχειρη οργανωση εδαφους, διαταξη δυναμεων και οπλων μας. Παρνοντας θεσεις απο τον εχθρο, αφηναμε σε καθε νεοκαταλειμενη θεση πολλες δυναμεις κι ετσι αδυνατιζαμε τη δυναμη επιθεσης μας. Κατα κανωνα, υπηρχε υποτιμηση για την αναγκη υπαρξης εφεδρειας σχεδων σ' ολους τους κρικους του στρατου

CONFIDENTIAL

- 78 -

μας, που αυτό είχε πολλές φορές σοβαρές συνέπειες. Είχαμε περιπτώσεις, όταν αντιμετώπιζαμε έχθρικές εκστρατείες, που κάναμε πολλές φορές επιθετικές ενέργειες με συγκεντρωμένες δυνάμεις, πάνω στον κύριο άξονα της έχθρικής επίθεσης, πριν να κουρά- (Σελ. 108) σουμε και να φθείρουμε αρκετά τον έχθρο κι έτσι παθαίναμε σοβαρές ζημιές, όπως στο Κυριακοχώρι Ρούμελης, τον 1^ο Απρίλη 1948. Κατακομμάτισμα και σκόρπισμα των τμημάτων μας, σε περίοδο έχθρικής εκστρατείας, όπως έγινε στον Παρνασσό το 1948, με αποτέλεσμα σοβαρές ζημιές επίλεκτων τμημάτων μας. Είχαμε σε πολλές περιπτώσεις τέτλια διάταξη των όπλων μας, που έβραζαν μόνο μετωπικά, με αποτέλεσμα να αφήνουμε πολλές νεκρές γωνιές που τις εκμεταλλεύονταν ο έχθρος και διείσδυε στις γραμμές μας και μας αντέτρεπε από τις θέσεις μας. Πολλές φορές διοικητές μας μεταβάλλονταν σε ακροβολιστές κι έτσι έχαναν τα τμήματα που διοικούσαν και την ίδια τη ζωή τους. Υπάρχουν περιπτώσεις που διοικητές λόχων, ταγμάτων, ταξιαρχιών είχαν σταθμούς διοίκησης, μακριά από το πεδίο της μάχης και δεν είχαν μια άμεση παρατήρηση της εξέλιξης της μάχης και συνεπώς δεν ήξεραν κάθε στιγμή ποιά ήταν η ταχτική κατάσταση, και δεν είχαν στις κατάλληλες θέσεις την έφεδρεία τους κι έτσι δεν μπορούσαν να επέμβουν όταν το απαιτούσε η εξέλιξη της μάχης. Συχνά δεν γίνονταν καλά οι επιθετικές μας ενέργειες και οι υποχωρητικές μας κινήσεις, με αποτέλεσμα να αποτυχαίνουν οι επιθέσεις, να μη γίνεται κανονικά η απαγκίστρωση των τμημάτων μας και να έχουμε σοβαρές απώλειες. Ένα παράδειγμα κακής οργάνωσης επιθετικής ενέργειας και σε συνέχεια πιδ κακής υποχωρητικής κίνησης έγινε με τη διείσδυση τμημάτων του 1^{ου} Αρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας προς Θεσσαλονίκη στις 9 Φλεβάρη 1948 που απέτυχε, με σοβαρές απώλειές μας. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις, που στις επιθετικές μας ενέργειες διαθέταμε τις πιδ πολλές δυνάμεις σε πλαγιοφυλάξεις (στη μάχη των Γρεβενών διατέθηκαν 7 τάγματα σε πλαγιοφυλάξεις, τρία τάγματα για ενέργεια μέσα στην πύλη από τρεις κατευθύνσεις, ένα τάγμα έφεδρεία κι αυτό σε διάταξη ουσιαστικά), με αποτέλεσμα την αποτυχία των επιθετικών μας ενεργειών. Υπάρχουν περιπτώσεις, που σε επιθετικές ενέργειες δεν τραβούσαμε αποφασιστικά με το μεγαλύτερο μέρος της δύναμης και των μέσων μας στο αποφασιστικό σημείο του στόχου, αλλά κατατριβόμασταν με μικροαντιστάσεις είτε δευτερεύουσας σημασίας αντιστάσεις, έτσι αποτυχαίναμε. Είχαμε περιπτώσεις μη εκτέλεσης των διαταγών, μάλιστα συναντούσαν οι διοικητές μας δυσκολίες, όπως η περίπτωση του διοικητή της 107 Ταξιαρχίας, στις μεγάλες μάχες του Βάλι - Μάδι τον Οκτώβρη 1948, που δεν πραγματοποίησε τον έλιγμο κύκλωσης των έχθρικών δυνάμεων που θα ανατρέπαμε με μετωπική ενέργεια κι έτσι μας ξεφυγαν, γιατί σκόδρασε σε εμπόδια, στα πρώτα σχεδόν βήματα του έλιγμου. Κάναμε πολλές υπαγωγές τμη- (Σελ. 109) μάτων μιας μονάδας σε άλλη μονάδα, που αυτό έβλαπτε, γιατί σπάζαμε τους δεσμούς των μονάδων και δε γίνονταν καλή χρησιμοποίηση αυτών των τμημάτων, γιατί οι διοικητές που τα έπαιρναν δεν ήξεραν ούτε τα στελέχη, ούτε τους μαχητές τους. Συχνά έλειπε η συστηματική μελέτη της ταχτικής και των προθέσεων του έχθρου. Είχαμε περιπτώσεις ατομικής λαφυραγωγής του έχθρου που ανατρέπαμε, με αποτέλεσμα είτε να ξεφύγει ο έχθρος την αιχμαλωσία του, είτε να ανασυντάσσεται, να μας αντεπιτίθεται και να μας ανατρέπει. Η οργάνωση του έλέγχου καθυστερούσε πολλές φορές επικίνδυνα. Συχνά διοικήσεις μας δεν είχαν άμεση έγκαιρη αντίληψη για την κατάσταση στους κατώτερους κρίκους. Υπάρχουν περιπτώσεις που σε επιθετικές ενέργειες τμημάτων μας δεν υπήρχε συγχρονισμός

- 79 -

στό χτύπημα, κι έτσι πήγαινε περίπατο ο αλφειδισμός, όπως στη μάχη της Κομοτινής το Ν/βρη 1947, που ένα τμήμα άρχισε την επίθεση 25 λεπτά νωρίτερα από τα άλλα. Πολλές φορές τα σχέδια επιθετικών ενεργειών είχαν τη σφραγίδα της προχειρότητας και αυτό αποτελούσε τη βασική αιτία της άποτυχίας. Στις πληροφορίες και διαβιβάσεις είχαμε σοβαρές αδυναμίες που επηρέαζαν άσχημα στη διεξαγωγή των μαχών. Αδυναμίες παρουσίαζε και η πολιτική προετοιμασία, τόσο των επιθετικών, όσο και των άμυντικών μας ενεργειών.

Οι κυριώτερες αιτίες των παραπάνω λαθών και αδυναμιών είναι δυό. Η έλλειψη της απαιτούμενης τεχνικής κατάρτισης των στελεχών μας. Η κακή κληρονομιά από τον ΕΛΑΣ.

Στην ταχτική που έεαρμοζε ο έχθρος, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, μπορούμε να δοῦμε βασικά τρία ζητήματα. Την άμυνα στις πόλεις, στα κεφαλοχώρια και σ' όρισμένα στρατηγικά στηρίγματα που εξασφάλιζαν την κατοχή των πόλεων και κεφαλοχωριών, τη λειτουργία των συγκοινωνιών του. Την επίθεση ενάντια σε τμήματα του ΔΣΕ που διέθεταν έλαφρο όπλισμό και έλάχιστα πυρομαχικά. Την επίθεση ενάντια σε τμήματα του ΔΣΕ που διέθεταν πολυβόλα, όλμους των 81 χιλιοστών, λίγα όρειβατικά πυροβόλα των 75 χιλιοστών και μια μικρή δυνατότητα άνεφοδιασμού σε πυρομαχικά.

Στην πρώτη περίπτωση, η ταχτική του έχθρου ήταν η άκλόουθη. Περιχαράκωση των δυνάμεών του, με πολυβολεία από μπετόν κλπ, με χαρακάματα και όρυγματα συγκοινωνίας, με συρματοπλέγματα και ναρκοπέδια. Έξοδος μέρους της δύναμης από τα όχυρά, για μικροεπιδρομές κι ενέδρες, για μικροεκστρα-
(Σελ. 110) τείες, ενάντια στα τμήματά μας που δρούσαν κοντά σε πόλεις και κεφαλοχώρια. Σύστημα γρήγορης κινητοποίησης δυνάμεων, για ύπρηξη των περιχαρακωμένων δυνάμεών τους, όταν σ' ένα σημείο περισσότερα σημεία αντιμετώπιζαν δικιά μας επίθεση. Έκοπός αυτής της ταχτικής ήταν η εξασφάλιση της κατοχής πόλεων, κεφαλοχωριών και στρατηγικών σημείων με λίγες και βασικά κακής ποιότητας δυνάμεις για να γυμνάζουν τις ταχτικές μονάδες του μοναρχοφασιστικού στρατού και να κάνουν μ' αυτές εκστρατείες ενάντια στο ΔΣΕ.

Στη δεύτερη περίπτωση, η ταχτική του έχθρου ήταν βασικά η ίδια με κείνη που αναλύσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Αυτή ήταν η ταχτική του "έγκλοβισμού" των δυνάμεών μας και ο εξαναγκασμός τους σε μάχη θέσεων, που δε μπορούσαν να δώσουν τα τμήματά μας γιατί δεν είχαν τον άπαραίτητο όπλισμό και προπάντων πυρομαχικά. Η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετώπισαν τα τμήματά μας, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, κατά τη διάρκεια έχθρικών εκστρατειών ήταν η πείνα, σαν άποτέλεσμα του ξεσιτώματος της άγροτιάς και της περιμάντρωσης της στις πόλεις.

Στην τρίτη περίπτωση έχουμε μάχες παράταξης, μάχες θέσεων κι έλιγμων. Σε τέτοιες μάχες, η ταχτική του έχθρου ήταν βασικά η παρακάτω.

-80 -

Π ρ ω τ ο. Ἀδρυσὴ προώθησι τμημάτων του τῆ νύχτα κοντὰ στὶς θέσεις μας, ἔτοιμα γιὰ ἐπίθεσι. Τῆ μέρα ἡ προώθησι γίνονταν μὲ βραδύ ρυθμὸ, καίου- φλαρισμένους τοὺς φαντάρους μὲ κλαριὰ δέντρων. Δ ε ύ τ ε ρ ο. Ἰσχυρὴ προπαρασκευὴ πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας καὶ μετὰ αὐτὸ τὸν καταιγισμὸ πυρῶν ἐπίθεσι κατὰ κύματα, συνήθως μὲ τάγμα πρῶτο κλιμάκιο καὶ πίσω ἀπ' αὐτὸ δεύ- τερο καὶ πίσω ἀπ' αὐτὸ τρίτο. Ἔτσι μὲν ἀνατρέπαμε τὸ πρῶτο τάγμα, ἔμπαι- νε ἐπὶ τῆ μάχη τὸ δεῦτερο καὶ ἀνασυγκροτοῦνταν τὸ πρῶτο, μὲν ἀνατρέπονταν τὸ δεῦτερο ἔμπαινε ἐπὶ τῆ μάχη τὸ τρίτο καὶ ἀνασυγκροτοῦνταν τὸ δεῦτερο, μὲν ἀνατρέπονταν τὸ τρίτο εἴτε ἔμπαινε τὸ πρῶτο τάγμα ἐπὶ τῆ μάχη, εἴτε ἔμπαινε ἐπὶ τῆ μάχη ἄλλη ταξιαρχία. Αὐτὴ ἡ ταχτικὴ εἶχε τὸ πλεονέκτημα ὅτι μᾶς προ- καλοῦσε μερικὲς ἀπώλειες, ἔκανε ζημιὰς σὲ δυνάμεις μας, ἀχρηστεύε μὲ τὶς πέτρες καὶ χόματα μέρος τοῦ ὀπλισμοῦ μας. Τ ρ ῖ τ ο. Κατὰ τῆ διάρκεια τῆς ἐπίθεσης προσπαθοῦσε νὰ βρεῖ τὰ κενὰ σημεῖα τῆς διάταξίς μας καὶ φρόντιζε ἀμέσως νὰ τὰ ἐκμεταλλευτεῖ, κατευθύνοντας πρὸς τὰ ἐκτὸς ταχύτητα ὅλες τὶς δυνάμεις του. Τ ἔ τ α ρ τ ο. Ἀμεση δυνάμωσι τοῦ ἐδάφους ποὺ καταλάμβανε, ἔστω καὶ κάτω ἀπὸ δραστηκὰ πυρὰ μας ποὺ τοῦ προκαλοῦσαν βαριὰς ἀπώλειες, ὑποστηρίζοντας τὴν ἐδραλίωσι τῶν (Σελ. 111) τμημάτων του μὲ καταιγισμὸ πυ- ρῶν πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας στὶς θέσεις μας γιὰ νὰ ἐμποδίσει ἀντεπιθέ- σεις μας καὶ δράσι τῶν ὄπλων μας. Π ἔ μ π τ ο. Ἐπίθεσι χωρὶς προπαρασκευὴ πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει τὸ στοιχεῖο τοῦ ἀφινιδιασμοῦ. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν περιπτώσι προωθοῦσε ἀδρυσὰ τὰ τμήματά του κοντὰ στὶς γραμμὲς μας. Ἐ χ τ ο. Ταυτόχρονα μὲ τὴν κύρια προσπάθεια ἔκανε παραπλανητικὰς ἐνέργειες πρὸς ἄλλα σημεῖα τοῦ μετώπου, μὲ σκοπὸ νὰ κρύψει τὴν κύρια κατεῦ- θυνσι τῆς ἐπίθεσίς του, νὰ μᾶς ζαλίσει καὶ νὰ σκορπίσει τὶς δυνάμεις μας. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε πολλὰς δυνάμεις, πολλὰς φορές σὲ μιὰ δευτερευούσα κατεῦ- θυνσι κατάφερνε ρῆγμα καὶ τότε εριχνε ἀμέσως ἐκεῖ δυνάμεις καὶ τὴν μετέβαλε σὲ κύρια κατεῦθυνσι ἐπίθεσης. Ἐ β δ ο μ ο. Γενικὰ, ἡ ταχτικὴ τοῦ ἐχθροῦ, προπάντων στὶς μεγάλες μάχες τοῦ 1948 ἐπὶ τὴν Βόρεια Πίνδο, ἦταν ἐπίθεσι σ' ὅλη τὴ γραμμὴ τοῦ μετώπου, μὲ σκοπὸ νὰ μᾶς ζαλίσει. Τὸ πραγματικὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ταχτικῆς ἦταν ἀγριο μάτωμα τῶν ἐνδύσεων τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ἀπόφυγε τὴν καταστροφὴ γιὰτὶ δὲν εἶχαμε ἐφεδρεία. Αὐτὴ ἦταν βασικὰ ἡ ταχτικὴ τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε.

Πρὶν διατυπώσουμε τὰ συμπεράσματά μας, γιὰ τὴν δράσι τοῦ ΔΣΕ ἐπὶ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε, θεωροῦμε ἀπαραίτητο νὰ ὀρίσουμε τὰ στοιχεῖα τῶν ἀπωλειῶν ποὺ προξενήσαμε ἐπὶ τὸν ἐχθρὸ. Ἀπὸ τὶς 15 Σεπτέμβρη 1947, ὡς τὶς 30 Σεπτέμβρη 1948, ὁ ΔΣΕ ἔδωσε 946 μικρὰς καὶ μεγάλες μάχες καὶ 1.617 κρούσεις, σαμποτάζ κλπ. Ἐ χ θ ρ ι κ ῆ ς ἀ π ὶ λ ε ι ε ς σ ἔ ἔ μ φ υ - χ ο ὕ λ ι κ ῆ ς. Νεκροὶ 29.239. Τραυματίες 50.383. Αἰχμάλωτοι 4.762. Λιποτάχτες 2.100. Αὐτόμολοι 452. Σύνολο 86.936.

Κ α τ α σ τ ρ ο φ ῆ ς σ ἔ β ἄ ρ ο ς τ ο ὗ ἐ χ θ ρ ο ὗ. Σιδηροδρομικὰς ἀτμομηχανὲς 71. Σιδηροδρομικὰ βαγόνια 9. Σιδηροδρομικὰς ράγες 41.235 μέτρα. Γέφυρες 362. Τοῖχοι ὑποστήριξις-σκάρες 3.288 μέτρα.

CONFIDENTIAL

- 81 -

Εργοστάσια 10. Τούνελ 6. Τάνκς διαφόρων τύπων 125, αεροπλάνα 109 και 14 επαθάν βλάβες. Ναρκοσυλλέχτες 13. Αυτόκλινητα 1273. Τραχτέρ 3. Μοτοσυκλέτες 7. Τηλεγραφικοί στόλοι 2049. Τηλεφωνικά καλώδια 472.107 μέτρα. Ιεροβόλα 7.

Λάφυρα που πήραμε από τον έχθρο. Όλμους των 81 χιλιοστών 159 και δολμίσκους των 50 χιλιοστών 171, με 16763 βλήματα. Πολυβόλα 139, όπλοπολυβόλα 1085, τουφέκια 8656, ήμισυαυτάματα 1684 με 10.445.800 σφαίρες. Διάφορες νάρκες 313. Διάφορες χειροβομβίδες 19.523. Διάφοροι άσβρατοι 189. Ιπα- (Σελ. 112) ταρλες 54. Μηχανάνια φέρτης μπαταριών 8. Χλαΐνες 4.189. Κουβέρτες 2.385. Χιτώνια 1.449. Ζεύγη άρβυλα 16.401. Παντελόνια 1.449. Γυλιολί 1.218. Σακίδια 1.089. Άντλιοχνηα 1.123. Άδιάρροχα 147. Μεταγωγικά ζώα 2.820. Διάφορα ύλικά 1.818 φορτώματα.

"Ας βγάλουμε τώρα τα βασικά συμπεράσματα, από τη δράση του ΔΣΕ στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Αυτά είναι: Π ρ ω τ ο: Σ' αυτό το χρονικό διάστημα δόθηκαν οι πιο μεγάλες μάχες οι πιο σκληρές μάχες που είχε δώσει ως τότε ο ΔΣΕ. Ο ΔΣΕ εξευτέλισε τους επαγγελματίες στρατηγούς του μοναρχοφασισμού και, τον υπερασπιστή τους Βάν Φλίτ. Δ ε υ τ ε ρ ο: Ματώσαμε άγρια τον έχθρο και τον φέραμε στο χείλος της στρατηγικής άνατροπής. Τ ρ ι τ ο: Δέν πετύχαμε τη στρατηγική άνατροπή του μοναρχοφασιστικού στρατού, γιατί δέν είχαμε ακόμα 15.000 μαχητές και στο κατακόρυφο της μεγάλης μάχης στη Βόρεια Πίνδο μās έλειψαν και τα πυρομαχικά σαν αποτέλεσμα της τιτικής προδοσίας. Τ ε τ α ρ τ ο: Ο ΔΣΕ βγήκε πιο έμπειροπόλεμος, απ' όλες τις μάχες που έδωσε, αλλά έλαττώθηκε σημαντικά ή δύναμή του. Π έ μ π τ ο: Χάσαμε τη Βόρεια Πίνδο και τη Κουργιάνα, που ή πρώτη αποτελεί σοβαρή φυσικά άχυρη στρατηγική θέση και οι δυο μαζί άδυνάτισαν τις θέσεις μας στην "Ηπειρο. Έ χ τ ο: Μεγάλωσαν οι δυσκολίες μας και με την εκδήλωση της προδοσίας του Τίτο και με τα μέτρα του μοναρχοφασισμού να μās έμποδίσει τη λύση του βασικού μας προβλήματος των έφεδρειών. Συνέπεια αυτών των δυσκολιών ήταν ή άπ ρ ο υ ν ι σ τ ι κ ή πανικόβλητη, ύποκτη εκδήλωση του Κάρκου Βαφειάδη. Έ β δ ο μ ο: Το πρόβλημα των έφεδρειών έγινε ακόμα πιο άσβ, γιατί είχαμε άπώλειες, και ή μη λύση του δημιουργούσε σοβαρούς κινδύνους για την παραπέρα πορεία της ένοπλης πάλης μας. Ο γ δ ο ο: Το πιο σημαντικό απ' όλα τα άποτελέσματα των μαχών στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, είναι ότι άδεδύναμε στο κατακόρυφο την άλλοπλευρη κρίση του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος της άμερικανοκρατίας, ότι δημιουργήσαμε προϋποθέσεις να κερδίσουμε στο άμεσο μέλλον την καμπή, με την προϋπόθεση ότι με άσταμάτητη πάλη θά φθείραμε τον έχθρο και θά συγκεντρώνουμε τις άπαραίτητες σε μās έφεδρείες. Η π ά λ η, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, κ λ ε ί ν ε ι μ έ δ ι κ ι ά μ α ς ν ί κ η, που όμως δέν πραγματοποιείται την άμεση στρατηγική μας έπιόλωση, από έλλειψη των άπαραίτητων έφεδρειών.

CONFIDENTIAL

- 82 -

(Σελ. 113)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΉΤΤΑ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΣΤΟ ΜΑΛΙ-ΜΑΛΙ
ΩΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΣΤΙΣ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1949

Από την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι, ως την προσωρινή υποχώρησή μας, που πραγματοποιήθηκε στις 29 προς 30 του Αυγούστου, αναπτύχθηκε η πιο μεγάλη και πολύμορφη δράση του ΔΣΕ. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα, ο ΔΣΕ έδωσε τις πιο πολλές και πιο μεγάλες επιθετικές μάχες του και αντιμετώπισε την πιο μεγάλη μοναρχοφασιστική έκστρατεία. Αυτή η δράση του ΔΣΕ μάς δίνει πλούσια διδάγματα, για τον αγώνα που κάνουμε και θα κάνουμε, για την απελευθέρωση της Ελλάδας από το μοναρχοφασιστικό καθεστώς και την αμερικανοαγγλική κατοχή, για την εγκαθίδρυση της λαϊκής Δημοκρατίας.

Ποιά είναι η έχτιμηση που έκανε η καθοδήγηση του Κόμματός μας στην πολιτικοστρατιωτική κατάσταση, άμεσα μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι και τι καθήκοντα έβαλε; Τι πώς έχτιμήσαμε την πολιτικοστρατιωτική κατάσταση και ποιά καθήκοντα βάλαμε φαίνεται. Από το άρθρο του σ. Ζαχαριάδη, στις 2 Οκτώβρη 1948 που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός", με τον τίτλο "Πού βρισκόμαστε και τι πρέπει να κάνουμε". Από τις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας της ΚΕ του Κόμματός μας, που συνήλθε στον ελεύθερο πάλι Γράμμο στις 30-31 του Γενάρη 1949. Από τα συμπεράσματα της Β' Κομματικής σύσκεψης των καθοδηγητικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ, στο χώρο Βίτσι, στις 5-6 του Μάρτη 1949. Σ' αυτά τα ντοκουμέντα γίνεται σωστή έχτιμηση της κατάστασης, επεξεργάζεται παραπέρα η ταχτική του ΔΣΕ και μπαίνουν τα καθήκοντά μας.

Στο άρθρο του σ. Ζαχαριάδη συνοψίζονται τ' αποτελέσματα όλων των μάχων στα 1948 και χαράζονται η προοπτική και τα καθήκοντά μας. Σ' αυτό το άρθρο σωστά διαπίστωσε ο σ. Ζαχαριάδης ότι σαν συνέπεια της ήττας του έχθρου στο Γράμμο και στο Βίτσι, "ο μοναρχοφασισμός αντιμετωπίζει την πιο σοβαρή κρίση του". Στο άρθρο αναλύονται με σαφήνεια τ' οικονομικά, στρατιωτικά, πολιτικά, ήθικα στοιχεία αυτής της τόσο σοβαρής κρίσης του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος της αμερικανοκρατίας. Τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν, άμεσα μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι επιβεβαίωσαν την ορθότητα των διαπιστώσεων που έκανε ο σ. Ζαχαριάδης. Οι περισσότεροι στρατηγοί, μια σειρά ταξάρχαι και άλλοι αξιωματικοί του μοναρχοφασισμού διώχτηκαν από το μοναρχοφασιστικό στρατό, σαν υπεύθυνοι της ήττας. Οι φαντάροι και κατώτεροι αξιωματικοί άρχισαν (Σελ. 114) στάσεις και άλλες εκδηλώσεις, που καταστέλλονταν με πραγματικές σφαγές, που γίνονταν με δίκες και χωρίς δίκες. Όλα αυτά ήταν άλλανθαστα δείγματα της σοβαρής στρατιωτικής κρίσης του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος. Οι κυβερνήσεις άνεβονατέβεναν και η φαγωμάρα δυνάμωνα άνάμεσα στα μοναρχοφασιστικά κόμματα. Η πείνα έσφιγγε πιο δυνατά, σά βρογχος θανάτου τó λαιμό του λαού, γι' αυτό ξεσηκώνονταν στην πάλη για φαμί, λεφτεριά, ελρήνη. Η στρατιωτική ήττα του μοναρχοφασισμού ένθάρρυνε τις λαϊκές μάζες. Οι όγχοι του λαθρεμπορίου συναλλάγματος κλπ, και των καταχρήσεων έσπαζαν, ο ένας μετά τον άλλο, και ο λαός έπιανε τή μύτη του από την άποπνιχτική βρωμιά. Το αμερικάνικο άφεντικό βαρούσε πιο φανερά με το μαστίγιο τ' άνδρείκελά του, τον πολιτικό κήσο της μοναρχοφασιστικής Ελλάδας, προσπαθώντας να κατασιγάσει έτσι τή σύγχυση και φαγωμάρα τους και να

CONFIDENTIAL

- 83 -

τούς βάλει σε τάξη. Όλα αυτά είναι πράγματα πασιγνώστα, που μόνο η συνομοταξία των όπορτουνιστών δεν τα ξέρει και δεν θέλει να τα δει. Με βάση την παραπέρα σωστή έχτιση της κατάστασης, ο σ. Ζαχαριάδης χάραξε με το άρθρο του και τα καθήκοντά μας.

" Πιο επίμονα και πιο άκουραστα να δουλεύουμε μέσα στο λαό και κυρίως στις κατεχόμενες περιοχές, για να τον ξεσηκώσουμε στη μαζική πάλη, για το φαμί και το μεροκάματο, για την ειρήνευση και την ήσυχλα". " Με όλες τις δυνάμεις και όλα τα μέσα να ριχτούμε στη δουλιά μέσα στους φαντάρους, τους ένοφρουρίτες και τους τζιμιούς αξιωματικούς...".

" Πρέπει, καταχτώντας πιο καλά την πολεμική τέχνη και βελτιώνοντας άδιδάκτα την πολεμική επίδοσή μας, να συνεχίσουμε άδιδάκτα τις μικρές και μεγάλες επιθετικές μας επιχειρήσεις. Να μην αφήσουμε στον αντίπαλο ούτε λεπτό ήσυχλα".

Με βάση την πείρα που είχε αποκτηθεί απτίς μεγάλες μάχες του Γράμμου και του Βίτσι, ο σ. Ζαχαριάδης επεξεργάστηκε επιγραμματικά τα νέα ζητήματα ταχτικής του ΔΣΕ.

" Η 5η Όλομέλεια, συνοψίζοντας τ'αποτελέσματα όλων των μαχών στά 1948, εξετάζοντας βαθιά όλη την πολιτικοστρατιωτική και οικονομική κατάσταση, σωστά διαπίστωσε ότι:

" Η τύχη του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας στην Ελλάδα στά 1949 εξαρτιέται αποκλειστικά και μόνο απτή μαχητική επίδοσή του ΔΣΕ, απ'τό ξεσηκώμα του λαού στις πόλεις, απ'την αποφασιστική και με συνέπεια εφαρμογή της πολιτικής μας, για συναδέλφωση, συνεννόηση και ειρήνη. Τα θέσσανα του λαού μπορούν να τελειώσουν μέσα στά 1949 και η Ελλάδα να δει φώς και λεφτεριά, όταν όλοι οι πατριώτες και πατριώτισσες κίνουν ως τό τέλος τό καθήκον τους!"

" Η 5η Όλομέλεια, σωστά είδε τον κίνδυνο του όπορτουνισμού, έφαξε και βρήκε τις ρίζες του και τόνισε ότι:"

(Σελ. 115) " Πρέπει να τσακίσουμε κάθε λιποψύχλα, κάθε πνεύμα για συνθηκολόγηση και όποταγή, κάθε πανικόβλητο και όπορτουνιστή, μέσα στις ίδιες τις γραμμές μας".

" Η 5η Όλομέλεια πολύ σωστά έβαλε την πάλη κατά του όπορτουνισμού σαν ένα βασικό καθήκον, γιατί ο Μάρκος Βαφειάδης έσπασε στο κατακάρυφο των μεγάλων μαχών στη Βόρεια Ελλάδα τό καλοκαίρι του 1948 και για να καλύψει τον πανικό του έφτιασε όπορτουνιστική πλατφόρμα, που σ'αυτή δήλωνε πως ο μοναρχοφασισμός είχα πετύχει πολιτικοστρατιωτική σταθεροποίηση, ότι πρέπει να διαλύσουμε τό στρατό μας σε μικροομάδες, ότι ο άγώνας μας για την άπελευθέρωση της Ελλάδας είναι μάταιος, πως η λεφτεριά της χώρας μας μπορεί να έπιτευχθεί μόνο με ένοπλη έξωτερική βοήθεια. Η Χρυσά Χατζηβασιλείου, φο-

CONFIDENTIAL

- 84 -

ρέας πανικού και όπορτουνισμού, μέσα στην 5η Όλομέλεια εκδήλωσε συμριλιωτικές τάσεις προσπαθώντας να άμβλύνει την πάλη κατά του όπορτουνισμού, γιατί ήταν πάλη και ενάντια της. Η κομματική μας καθοδήγηση στην Αθήνα ήταν πνιγμένη στον όπορτουνισμό. Μία σειρά άλλα κομματικά στελέχη, όπως ο Κήτσος Βατουσιανός κλπ, ενώ στα λόγια συμφωνούσαν με την κομματική γραμμή, στην πράξη τη στραπάτσερναν και ουσιαστικά σαμπότερναν την εφαρμογή της. Ήταν λοιπόν φανερό πως χωρίς άνελέητο άγώνα ενάντια σ' όλες τις εκδηλώσεις του όπορτουνισμού δε μπορούσαμε να κερδίσουμε την άποφασιστική καινή στα 1949. Η 5η Όλομέλεια ξεκινώντας άπτη σωστή διαπίστωση ότι δε μπορούσαμε ν' ανατρέψουμε στρατηγικά τον έχθρο στα 1948, γιατί μας έλειψαν οι άπαραίτητες έφεδρείες, έβαλε στο κέντρο των καθηκόντων μας τη λύση αυτού του τόσο σοβαρού προβλήματος.

" Νά εξασφαλίσουμε κατά περιοχή, μεραρχία και ΓΑ τις έφεδρείες προβλέπει τό σχέδιό μας. Όποιαδήποτε καθυστέρηση στο σημείο αυτό θά τ' συνέπειες που είχε και τό 1948. Η άξία του κ'θ πολιτικού και στρατιωτικού ήγέτη και του κάθε στελέχους μας θά κριθεί με βάση την άνταπόκρισή του στο κύριο αυτό καθήκον".

Η Β' Κομματική σύσκεψη των καθοδηγητικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ συνήλθε με σκοπό να μελετήσει όλη μας τη δράση στο στρατιωτικοπολεμικό τομέα, υπό την Α' Σύσκεψη του Γενάρη 1948 και με βάση την πείρα που συγκεντρώσαμε, σ' αυτό τό χρονικό διάστημα, να χαράξει την παραπέρα πορεία μας, πάνω στη γραμμή που καθόρισε η 5η Όλομέλεια. Τά βασικά συμπεράσματα αυτής της σύσκεψης ήσαν:

(Σελ. 116) Π ρ ώ τ ο: Ο ΔΣΕ έκανε σοβαρά βήματα προς τα μπρος. Με στρατιωτικές και μεγάλες μάχες "δημιουργείται σταθερά σ' ένα λαϊκοδημοκρατικό στρατό που θά άπελευθερώσει τη χώρα άπτην ξενική άμερικανοαγγλική κατοχή και τον πλουτοκρατικό μοναρχοφασιστικό ζυγό". Δ ε ύ τ ε ρ ο. " Η σύσκεψη διαπιστώνει ότι οι κύριες άδυναμίες μας υπάρχουν στον τομέα της ταχτικής". " Οι άποτυχίες μας, κυρίως στη μάχη της Φλώρινας, έδειξαν όλες τις άδυναμίες που έχουμε στον τομέα της ταχτικής". Τ ρ ί τ ο. " Για να πετύχουμε άποφασιστική βελτίωση στον τομέα της ταχτικής πρέπει να βοηθήσουμε συστηματικά τά στελέχη μας, για ν' ανέβουν ποιοτικά, να καλυτερέψουν τις έπιτελικές και οργανωτικές τους ικανότητες...

Τ έ τ α ρ τ ο: Υπογράμμισε τά ζητήματα της οργανωτικής συγκρότησης του ΔΣΕ και τόνισε πως μας χρειάζεται τέτια συγκρότηση που να "έξασφαλίζει μεγάλη ευκινησία και εύχέρεια στον έλιγμό και τη μεγαλύτερη δυνατή συγκέντρωση πυρός, τη χρειαζόμενη κάθε φορά αναλογία σε ποσότητα και είδος". Π έ μ π τ ο. Ξαναυπογράμμισε κείνο που είπε η 5η Όλομέλεια, για τις έφεδρείες μας και υπέδειξε πως η λύση αυτού του προβλήματος εξαρτιέται άπό τό λιγότερο των άπολειών μας, άπό την καλή στρατολογική έκμετάλλευση κάθε έπιχειρήσής μας, άπό τη δράση των ομάδων ΠΕ πδλων και υπαίθρου για τη στρατολογία νέων μαχητών. Έ χ τ ο. Διαπίστωσε μία υποχώρηση στην πολιτική μας δουλειά μέσα στο ΔΣΕ και τόνισε ότι "χρειάζεται μία άποφασιστική βελτίωση στον τομέα της πολιτικής δουλειάς που πρέπει ν' άνταποκρίνεται στις

- 85 -

πολεμικές ανάγκες του 1949".

Πάνω στη βάση των παραπάνω ντοκουμέντων καταστρώσαμε και βελτιώσαμε, συγχρονίζουμε το στρατηγικό μας σχέδιο. Η στρατηγική επίδραση που βάλαμε ήταν να κερδίσουμε την αποφασιστική καμπή μέσα στα 1949. Για σωστή εκτίμηση της κατάστασης, άμεσα μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι και όπως αυτή εξελίχθηκε ως τότε που συνήλθε η 5η Όλομέλεια, επέβαλε μια τέτλια στρατηγική επίδραση. Το σχέδιό μας, για την πραγματοποίηση αυτής της στρατηγικής μας επίδρασης, μπορούμε να το χωρίσουμε βασικά σε δυο μέρη. Π ρ ω τ ο: Άσταμάτητο πόλεμο, για φθορά του έχθρου και επιτάχυνση της αποσυνθετικής πορείας που είχε αρχίσει μέσα στο μοναρχοφασιστικό στρατό. Μεταφορά του πολέμου μέσα στις πόλεις, με μεγάλες επιθετικές επιχειρήσεις, με το μικροπόλεμο των ομάδων ΠΕ πόλεων και ύ-αίθρου που οργανώσαμε, με τις ανασυγκροτούμενες κομματικές μας οργανώσεις στις πόλεις. Λύση του προβλήματος των εφεδρειών μας, μέσα στον παραπάνω πόλεμο, με τη μαζική στρατολογία και το λιγότερο των απωλειών μας, που θα ήταν και τα δυο αποτελέσματα καλύτερου μονταρίσματος των επιχειρήσεων, καλύτερης διεξαγωγής των μαχών, οργανωμένης στρατολογικής εκμετάλλευσης κάθε επιχείρησης. Ποιοτικό ανέβασμα των στελεχών και μαχητών μας, μέσα στη μάχη, με έντατική εκπαίδευση, με ανάπτυξη της πο-(Σελ. 117)λιτικής δουλειάς. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Σοβαρή εξέλιξη, οπασμιο της έχθρικής επιθετικής όρμης στην Πελοπόννησο-Ρούμελη-Θεσσαλία. Άγριο μάτωμα και τσάνισμα της μεγάλης έχθρικής έστρατείας στα 1949 στο Βίτσι και στο Γράμμο και στρατηγική άντεπίθεση για άνατροπή του έχθρου, με πλατύ έλιγμο προς Ήπειρο και άπελευθέρωσή της. Ήταν σωστό αυτό το σχέδιο; Α δ ι σ τ α χ τ α π ρ ε π ε ι ν ά π ο υ μ ε π ω ς ή τ α ν σ ω σ τ ο. Η στρατιωτική μας ήττα δεν έπαιλάποτελεσμα λαθεμένου στρατηγικού σχεδίου. Στην παρακάτω άνάλυση των γεγονότων που διαδραματίστηκαν, αυτό θα φανεύ έντελώς καθαρά, όχι βέβαια και για τους άνθρώπους κακής θέλησης.

Ποιό ήταν το σχέδιο του έχθρου, μετά την ήττα του στο Μάλι-Μάδι; Όπως είπαμε, μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι βέβαια άκόμα πιο πολύ ή δλόπλευρη κρήση του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος της άμεριανοκρατίας. Είδικά, ο μοναρχοφασιστικός στρατός παρουσίαζε εκδηλα σημάδια άποσύνθεσης. Έτσι το πρώτο πρόβλημα που άντιμετώπιζε το μοναρχοφασιστικό καθεστώς και τα άμερικάνικα άφεντικά του ήταν το πώς θα σταματήσουν την άποσυνθετική πορεία του μοναρχοφασιστικού στρατού, πώς θ' άντιμετωπίσουν το λαό που ξεσηκωνονταν για ψωμί, λευτεριά, είρήνη. Το σχέδιο λοιπόν του έχθρου μπορούμε να το χωρίσουμε σε πέντε μέρη. Π ρ ω τ ο: Κατάπνιξη με τη φωτιά και το αίθερο, κάθε και της πιο παραμικρής εκδήλωσης ήττοπάθειας και άντιστασης μέσα στο μοναρχοφασιστικό στρατό, κατάπνιξη με τα ίδια μέσα κάθε λαϊκής πάλης. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Άντιμετώπιση των επιθετικών ενεργειών του ΔΣΕ και πάρσιμο μιας σειράς άλλων μέτρων, για να μās έμποδίσει να λύσουμε το πρόβλημα των εφεδρειών. Προς αυτό το σκοπό δυνάμωσε έξαιρετικά και γρήγορα

CONFIDENTIAL

- 86 -

τις δχυρώσεις τών πδλων και στρατηγικών σημείων που κρατούσε και περιμάντρωσε στις πδλεις όλο τόν πληθισμό από 16 ως 50 χρονών, άνδρες και γυναίκες άνδρα και από τά καμποχώρια. Τ ρ ι τ ο: Προετοιμασία μεγάλων έκστρατευτικών δυνάμεων και έξαιρετικά άφθονων μέσων που έδιναν οι άμερικανοάγγλοι ιμπεριαλιστές, για τήν άποφασιστική άναμέτρηση με τó Δημοκρατικό Στρατό. Τ έ τ α ρ τ ο: Άνοιχτή πιά χρησιμοποίηση τής τιτικής συμμορίας του Βελιγρεβίου ενάντια στο ΔΣΕ. Π έ μ π τ ο: Σειρά προπαρασκευαστικές έκστρατείες, πάλι από νότο προς βορρά και άποφασιστική άναμέτρηση στο Βίτσι και στο Γρόμμο. Αυτό τó σχέδιο του έχθρου τó είδαμε καθαρά και σε (Σελ. 118) άπλομε- ρειες, από τήν πρώτη στιγμή. Καθένας μπορεί να τó δεϊ άν ρίξει έστω μια γρήγορη ματιά, στα ντοκουμέντα του Κόμματος, στις διαταγές του ΓΑ, στην άρθρογραφία μας. Και όσοι έζησαν στο ΔΣΕ, και έπαιρναν μέρος σε άχτιφ και σε δημοκρατικές συνελεύσεις άκουσαν πολλές φορές και πιδ άναλυτικά, ποιό ήταν τó έχθρικό σχέδιο στα 1949.

"Ας ρίξουμε τώρα μια ματιά στην πορεία τών πολεμικών γεγονότων που διαδραματίστηκαν στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε.

Παραθέτουμε τις πιδ σημαντικές επιθετικές ένεργειες του ΔΣΕ, από τó χώρο δράσης κάθε μεγάλης μονάδας μας. Τ ό ν ' Ο χ τ ώ β ρ η 1 9 4 8: Στις 14, τμήματα τής ΙΙ Μεραρχίας μας χτύπησαν τήν πδλη Δομοκό, έπιασαν 12 αϊχμαλώτους και έδωσαν τή δυνατότητα να προχωρήσουν στο ΔΣΕ, 27 φαντάροι του μοναρχοφασιστικού στρατού με τόν όπλισμό τους. Στις 16 τμήματα τών μεραρχιών μας τής Δυτικής Μακεδονίας κατέλαβαν τήν πδλη Καϊλάρια, προκάλεσαν στον έχθρο σοβαρές άπώλειες και έδωσαν τή δυνατότητα σε 45 νέους και νέες να καταταχτούν στο ΔΣΕ. Από τις 16 ως τις 18, με σειρά επιθετικές μας ένεργειες στο χώρο του Βίτσι, άνακαταλάβαμε τά σπουδαία ύψόμενα Γκλάβατα-Κούλα-Πλατό και προκάλεσαμε στον έχθρο άπώλειες 203 νεκρούς, 375 τραυματίες και 34 αϊχμαλώτους. Τ ό ν ' Ο έ μ β ρ η: Από τις 10 ως τις 14, τμήματα τών μεραρχιών μας τής Δυτικής Μακεδονίας έκαναν επίθεση κατά τών έχθρικών θέσεων στο Ρ'ύκοβιτς τής περιοχής Βίτσι, που προκάλεσαμε στον έχθρο άπώλειες, σε νεκρούς και τραυματίες 1.600. Στις 12, τμήματα τών μεραρχιών μας Δυτικής Μακεδονίας μπήκαν στην πδλη Σιάτιστα, κατάφεραν σοβαρές άπώλειες στον έχθρο σε νεκρούς και τραυματίες, πιάσανε 32 αϊχμαλώτους, κατατάχτηκαν στο ΔΣΕ 45 νέοι και νέες. Τ ό Δ ε κ έ μ β ρ η: Στις 11, τμήματα τής Ι και ΙΙ μεραρχιών μας, κατέλαβαν σχεδόν όλοκληρη τήν πδλη Καρδίτσα, προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 242 νεκρούς, 369 τραυματίες, 91 αϊχμαλώτους, κατατάχτηκαν στο ΔΣΕ 1100 νέοι και νέες. Στις 22, τμήματα τών μεραρχιών μας τής Δυτικής Μακεδονίας μπήκαν στις πδλεις Έδεσσα και Πάουσα, προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 253 νεκρούς 632 τραυματίες, 28 αϊχμαλώτους. Στις 25, τμήματα τής ΥΙ Μεραρχίας μας χτύπησαν με πυροβολικό τó κέντρο τής Θεσσαλονίκης

CONFIDENTIAL

- 87 -

καί μέ πεζικό τους συνοικισμούς Καπουτζίδα, Καλαμαριά, Τούμπα καί προκάλεσαν απώλειες στον έχθρο. Τ δ Γ ε-(Σελ.119)ν & ρ η 1 9 4 9: Στις 11, τμήματα των μεραρχιών μας της Δυτικής Μακεδονίας, χτύπησαν την πόλη Πάουσσα, στις 12 την κατέλαβαν ολοκληρωτικά, τη νύχτα 14 προς 15 αποχώρησαν κανονικά, αφού προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 500 νεκρούς, 700 τραυματίες, 300 αιχμαλώτους, κατατάχτηκαν στο ΔΣΕ 600 νέοι καί νέες. Στις 19, τμήματα της I καί II Μεραρχιών μας, κατέλαβαν ολοκληρωτικά την πόλη Καρπενήσι, προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 245 νεκρούς καί τραυματίες, 500 αιχμαλώτους, κατατάχτηκαν στο ΔΣΕ 400 νέοι καί νέες. Τ δ Φ λ ε β α ρ η: Στις 8, τμήματα της VI Μεραρχίας μας μπήκαν στην πόλη Σέρρες, προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 24 νεκρούς καί τραυματίες, κατέστρεψαν 4 τάνκς, κατατάχτηκαν στο ΔΣΕ 97 νέοι καί νέες. Στις 12, τμήματα των μεραρχιών μας της Δυτικής Μακεδονίας χτύπησαν την πόλη Φλώρινα καί προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 404 νεκρούς, 976 τραυματίες, 82 αιχμαλώτους. Στις 20, τμήματα της VIII Μεραρχίας μας κατέλαβαν την κωμόπολη Πάργα, προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες, κατατάχτηκαν στο ΔΣΕ 35 νέοι καί νέες. Από τον Οχτώβρη του 1948, ως τά τέλη του Μάρτη 1949 τμήματα της VIII Μεραρχίας μας, μέ άδιάκοπες μικρές καί μεγάλες μάχες άπελευθέρωσαν μεγάλο μέρος του Γράμμου καί έδραιώθηκαν σ' αυτόν, προκαλώντας μεγάλες απώλειες στον έχθρο.

Τ δ ν Α π ρ ι λ η: Στις 2, μεγάλη επίθεση στη Βόρεια Πίνδο, από τμήματα των μεραρχιών μας στη Δυτική Μακεδονία που έλίχθηκαν εκεί από το Βίτσι καί από τμήματα της VIII Μεραρχίας καί που κράτησαν ως την 1 Ιούνη, άπελευθερώσαμε έντελώς το Γράμμο καί προκάλεσαμε στον έχθρο απώλειες 3.829 νεκρούς, 8.700 τραυματίες, 1.431 αιχμαλώτους, καί αυτόμολους. Τ δ Μ & η: Στις 5, τμήματα της VIIης Μεραρχίας μας μπήκαν στην κωμόπολη Νέο Πετρίτσι καί προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 205 νεκρούς, 192 τραυματίες καί 124 αιχμαλώτους. Στις 13 τμήματα των μεραρχιών μας Δυτικής Μακεδονίας χτύπησαν τις έχθρικές θέσεις στα Κουκουθούρια του Βίτσι, προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 196 νεκρούς, 532 τραυματίες, 38 αιχμαλώτους. Στις 15, τμήματα της VII Μεραρχίας μας κατέλαβαν την κωμόπολη Μεταξάδες καί προκάλεσαν στον έχθρο απώλειες 69 νεκρούς, 185 τραυματίες καί 15 αιχμαλώτους. Αυτές είναι οι πιο σημαντικές επιθετικές μας ενέργειες, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Έχτος όμως απ' αυτές, ο ΔΣΕ έκανε πάρα πολλές μικρές επιθετικές ενέργειες καί ένα άσταμάτητο μικροπόλεμο.

Στο ίδιο χρονικό διάστημα, ο ΔΣΕ αντιμετώπισε αρκετές (Σελ. 120) έχθρικές έκστρατείες που οι πιο σημαντικές είναι: Π ρ ω τ ο: Η έκστρατεία κατά της III Μεραρχίας μας στην Πελοπόννησο που άρχισε στις 19 Δεκέμβρη 1948 καί τέλειωσε βασικά στα τέλη του Μάρτη 1949 με έκμηδένιση των δυνάμεών μας, από παντελή έλλειψη πυρομαχικών. Ο έχθρος είχε αντικαταστήσει, λίγο πριν την έκστρατεία, τον άγγλικό όπλισμό των μοναρχοφασιστικών έκστρατευτικών μονάδων -τέτιον είχαν καί τά τμήματα της III Μεραρχίας μας- με άμερικάνικο κι έτσι καί τά πυρομαχικά που έπαιρναν τά τμήματα της III Μεραρχίας μας από τον έχθρο δε μπορούσαν να τά χρησιμοποιήσουν. Δ ε υ τ ε ρ ο: Η έκστρατεία έναντι στη II καί I Μεραρχίες μας, στο χώρο της Ρούμελης καί Θεσσαλίας, που βασικά άρχισε άμέσως μετά την άνακατάληψη της πόλης Καρπενήσι

CONFIDENTIAL

- 88 -

ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ καὶ τέλειωσε βασικά στὰ τέλη Ἰούνη, μὲ τὴν ἐκμηδένιση τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν δυνάμεων τῶν δύο μεραρχιῶν μας. **Τ ρ ι τ ο:** Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς 24ης Ταξιαρχίας μας στὸ Καϊμάκτσαλαν-Βέρμιο, ποὺ ἄρχισε στὸς 3 Ἰουλίη καὶ τέλειωσε στὸς 7 τοῦ ἴδιου μηνῆ, μ' ἐλιγμὸ τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν δυνάμεών μας. **Τ ἔ τ α ρ τ ο:** Ἡ πρώτη φάση τῆς μεγάλης ἐκστρατείας στὸ Γράμμο-Βίτσι ἄρχισε στὸν ἀνατολικὸ Γράμμο στὸς 4 Αὐγούστου καὶ ἀποκροῦστηκε στὸς 9 μὲ μεγάλες ἀπώλειες γιὰ τὸν ἐχθρὸ. Ἡ 2η φάση τῆς ἴδιας ἐκστρατείας ἄρχισε τῆ νύχτα 9 πρὸς 10 Αὐγούστου στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι, μὲ τίς II, III, IV, X, XI μοναρχοφασιστικὲς μεραρχίες, τῆ 2η ταξιαρχία ΛΟΚ 4 συντάγματα πεδινοῦ πυρ/κοῦ, 2 μοῖρες μέσων πυροβόλων, 4 μοῖρες δρειβατικῶν πυροβόλων, δηλαδῆ, περίπου 100 πυροβόλα, 2 συντάγματα θωρακισμένων μὲ 300 τάνκς καὶ ἄλλα θωρακισμένα, μὲ 20 ὡς 25 ἀεροπλάνα πάντα πάνω ἀπὸ πεδίο τῆς μάχης. Αὐτὴ ἡ φάση τέλειωσε μὲ ἐλιγμὸ τῶν τμημάτων μας στὸς 17 Αὐγούστου. Ἡ τρίτη φάση τῆς ἴδιας ἐκστρατείας ἄρχισε στὸς 23 Αὐγούστου, μὲ τίς μοναρχοφασιστικὲς δυνάμεις ποὺ ἦσαν γύρω ἀπὸ τὸ Γράμμο, δηλαδῆ, τὴν I, VIII, IX καὶ XY μοναρχοφασιστικὲς μεραρχίες καὶ 50 πυροβόλα καὶ μὲ τὴν III, IV, X καὶ XI μεραρχίας ποὺ μετέφεραν ἰσὺ τὸ Βίτσι, ὅλο τὸ πυροβολικὸ καὶ μηχανοκίνητα ποὺ χρησιμοποίησαν στὸ Βίτσι καὶ ὅλη τὴν ἀεροπορία. Αὐτὴ ἡ φάση τέλειωσε μὲ ἐλιγμὸ τῶν τμημάτων μας στὸς 29 πρὸς τίς 30 Αὐγούστου. **Π ἔ μ π τ ο:** Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς VI μεραρχίας μας στὸ Μπέλλες, ποὺ ἄρχισε βασικά στὸς 20 Αὐγούστου καὶ τέλειωσε στὴν 1 Σεπτέμβρη μὲ ἐλιγμὸ. Ἡ VII μεραρχία μας ἔδωσε μιὰ σειρά μάχης, καὶ μέσα στὸ Σεπτέμβρη-Ὀκτώβρη καὶ μετὰ ἐλίχθηκαν οἱ κύριες δυνάμεις τῆς μὲ διαταγὴ τοῦ ΓΑ. (Σελ. 121)

Τόσο κατὰ τὴ διάρκεια τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἐπιθετικῶν μας ἐνεργειῶν, ὅσο καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἐχθρικῶν ἐκστρατειῶν πάντα καταφέραμε βαριεὲς ἀπώλειες στὸν ἐχθρὸ. Ἰδιαίτερα βαριεὲς ἦσαν οἱ ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ στὸς μάχης ποὺ ἔγιναν μὲ τὸν ἐλιγμὸ μας στὸ Γράμμο στὸς 2 τοῦ Ἀπρίλη 1949 καὶ μετὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῆς πρώτης φάσης τῆς μεγάλης ἐχθρικής ἐκστρατείας στὸν ἀνατολικὸ Γράμμο, στὴ δεύτερη φάση στὸ Βίτσι, στὴν τρίτη φάση στὸ Γράμμο. Ὁ ἐχθρὸς ἔπαθε ἀπώλειες κατὰ τὴ διάρκεια τῶν τριῶν φάσεων τῆς μεγάλης του ἐκστρατείας τοῦ 1949 στὸ Γράμμο-Βίτσι-Γράμμο, πολὺ περισσότερες ἀπὸ κείνες ποὺ ἔπαθε στὰ 1948 στὴ μεγάλη ἐκστρατεία του στὴ Βόρεια Πίνδο καὶ στὸ Βίτσι. Καὶ στὰ 1949 δαξάστηκαν, ἔγιναν θρόλλος ἀπὸ τὰ κατ'ερωδῶματα τῶν ἡρωϊκῶν μαχητῶν μας τὰ βασικά υἱάματα τοῦ Βίτσι καὶ τοῦ Γράμμου. Γιὰ τὸν πόλεμο ποὺ ἔκανε ὁ ΔΣΕ, στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε, δειχνεὶ ὁ παρακάτω πίνακας τῆς δράσης μας. Σὲ 335 μέρες ὄσασαμε 1300 μάχης, 1868 μικροεπιθέσεις κρούσης καὶ σαμποτάζ καὶ προκαλέσαμε στὸν ἐχθρὸ: Ἐ μ ψ υ χ ε ς ἀ π ὶ λ ε ι ε ς: Νεκροὺς 27.161, τραυματίες 46.192, αἰχμαλώτους 4.592, αὐτόμολους 224. Σύνολο 78.169. Καταστροφές ὀ λ ι κ ῶ ν μ ἔ σ ω ν: Καταρτίσαμε 66 ἀεροπλάνα καὶ προκαλέσαμε βλάβες σὲ 28. Ἀμαξοστοιχίες 24. Βαγόνια 64. Τερεζίνες 1. Σιδηροδρομικὲς γραμμὲς μέτρα 12.520. Πλοῖα 3. Ὀδοστρωτῆρες 2. Τραχτέρ 1. Γέφυρες 138. Τοῖχοι ἀντιστήριξης μέτρα 285. Ἡλεκτρικὰ ἐργοστάσια 2. Τηλεγραφικὸι στύλοι 2.717. Τηλεγραφικὸ σῦρμα μέτρα 423.600. Πυροβόλα 8. Τάνκς 86. Αὐτοκίνητα 732. Λοτοσυκλέτες 3. Ναρκοσυλλέχτες 2. Λ ἄ φ υ ρ α π ο ὐ π ἦ ρ α μ ε: Πυροβόλα 3 μὲ 1000 βλήματα. Ὀλμούς τῶν 81 χιλιοστῶν 134 καὶ Ὀλμούς τῶν 50 καὶ τῶν 61 χιλιοστῶν 74, μὲ 21.698 βλήματα. Τάνκς 3. Πυροβόλα 87,

CONFIDENTIAL

- 89 -

όπλοπολυβόλα 581, τουφέκια 5.559, ήμισυαυτιάματα 430, πιστόλια 181 με σύνολο 7.821.300 σφαίρες. Χειροβομβίδες διάφορες 74.306. Πιστόλια φωτοβολίδων 17 με 1.200 φωτοβόλιδες. Νάρκες διάφορες 3.807. Βενζινόπλοια 1. Κυάλια 7. Ναρκοσυλλέχτες 4. Αυτοκίνητα 218. Μοτοσυκλέτες 10. Ασύρματοι διάφοροι 110. Καταρτές 36. Μηχανάκια φόρτισης μπαταριών 8. Τηλέφωνα 35. Τηλεφωνικό καλώδιο μέτρα 1.563.300. Ραδιόφωνα 4. Καραβάνες 445. Παγούρια 445. Μεταγωγικά 1.919 Άλογα καβάλλας 101. Αντίσκηνα 1.925. Πάρα πολλά τρδ-φίμα, ρουχισμός, ύπδουση, ύγειονομικό ύλικό, κλπ.κλπ.

(Σελ. 122)

Παρά τή μεγάλη δράση που άναπτύξαμε, στο χρονικό διάστημα που έξε-τάζουμε, μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά, ήττηθήκαμε στρατιωτικά και έτσι αποφασίσαμε να σταματήσουν τόν ένοπλο άγώνα οι κύριες δυνάμεις του στρατού μας. Για τις βασικές αίτιες τής στρατιωτικής μας ήττας μίλησαν οι 6η και 7η Όλομέλειες τής ΚΕ του Κόμματός μας. Η μη λύση του προβλήματος τών έφεδρειών, ή μη λύση του προβλήματος του άνεφοδιασμού τών τμημάτων μας στην Πελοπόννησο-Ρούμελη-Θεσσαλία, ή άνοιχτή δλοκλήρωση τής προδοσίας τής τροτσκιστικής τιτικής συμμορίας του Βελιγραδίου, ή τερβάστια άγγλοαμερικάνικη λιμ-περιαλιστική ένδσχυση στο μοναρχοφασισμό, όλα αυτά δδήγησαν στη στρατιωτική μας ήττα. Στην Πελοπόννησο ειδικά, ή μη λύση του προβλήματος του άνεφοδια-σμού τών έκει δυνάμεών μας είχε μοιραία αποτελέσματα. Είναι άκδιμα άγνωστη στις λεπτομέρειές της ή ήρωική άνιση πάλη τής μωραϊτικής μεραρχίας μας, κα-τά τή διάρκεια τής έχθρικής έκστρατείας του 1948-49. Κά είναι βέβαιο ότι τά παλικάρια μας στην Πελοπόννησο πάλαιψαν έναν πάνοπλο στρατό μισθοφόρων, με γυμνά τά στήθια.

Μαζί μ'αυτές τις βασικές αίτιες τής στρατιωτικής ήττας μας έπαιξαν τό ρόλο τους και μία σειρά άλλα λάθη και αδυναμίες. Τά πιο σοβαρά λάθη και αδυναμίες μας στην δργάνωση και διεύθυνση τών μαχών, στο χρονικό διάστημα που έξετάζουμε, είναι κατά τή γνώμη μας τά παρακάτω. Π ρ ω τ ο: Κάναμε σοβαρό λάθος που δέν πήραμε από τή Ρούμελη-Θεσσαλία (από τήν Πελοπόννησο δέν είχαμε μεταφορικά μέσα) περίπου 5.000 μαχητές, άφήνοντας έκει 2.000 έπιλεχτους μαχητές. Αν κάναμε έτσι δέν θά κάναμε τζάμπα περίπου 5.000 μα-χητές, θά κάναμε στη Ρούμελη-Θεσσαλία πιο μεγάλο πόλεμο με τους 2.000 έπι-λεχτους μαχητές, θά είχαμε στο Γράμμο και στο Βίτσι τους 5.000 μαχητές που θά είχαμε πάρει από τή Θεσσαλία-Ρούμελη και έτσι θά κάναμε και κεϊ πιο καλά τόν πόλεμο, θά είχαμε τώρα μαζί μας αυτές τις χιλιάδες τών μαχητών και αυτό θά ήταν σπουδαίο κειδαιό για τους μελλοντικούς άγώνες. Πώς κάναμε αυτό τό σοβαρό λάθος; Τό Νοέμβρη του 1948 είχαμε φέρει στη συνεδρίαση του ΙΙ τδ διοικητή του κλιμακίου του ΓΑ στη ιδία Ελλάδα Κώστα Γυφτοδύμο (Καραγιώργη), για να μās κάνει έκθεση. Αυτός ο προβουάτορας παρουσίασε τήν κατάσταση πολύ ρόδινη. Μās είπε ότι είχε λύσει τό έπισιτιστικό πρόβλημα του στρατού μας στη ιδία Ελλάδα και ότι τό μόνο που δέν είχε λύσει, παρά έλαχι-(Σ.123) στα, ήταν τό πρόβλημα τών όπλων και πυρομαχικών. Άπέμενε πώς ήταν συμφέρο

CONFIDENTIAL

- 90 -

του ένοπλου αγώνα να μη πάρουμε από τη Θεσσαλία-Ρούμελη δυνάμεις, ότι αν
 έμεναν εκεί οι δυνάμεις και του εξασφαλίζαμε όπλα για τους άοπλους και κάμ-
 ποσα πυρομαχικά, τότε οι δυνάμεις της Ρούμελης-Θεσσαλίας θα ήταν σε θέση να
 εξαντλήσουν αποφασιστικά την έχθρική εκστρατεία στα 1949, μ' έναν αγώνα
 έλιγμων. Όπως είναι γνωστό έμεεις στείλαμε στο Κλιμάκιο του ΓΑ 3.500 όπλα,
 όπλοπολυβόλα και κάμποσα πολυβόλα και όλμους των 81, των 50 και των 61 χι-
 λιοστών με κάμποσα βλήματα, περίπου ένα εκατομμύριο σφαίρες, πάντζερ, άν-
 τιαρματικά τουφέκια και πυροβόλα των 37 χιλιοστών, χιλιάδες χειροβομβίδες,
 ύγειονομικό υλικό κλπ. Με βάση την έκθεση του Καραγιώργη πάρθηκε μια από-
 φαση του ΠΓ για τη δουλιά του Κλιμακίου του ΓΑ στη Ίβητια Ελλάδα και τα καθή-
 κοντά του, που είναι λαθεμένη βασικά, γιατί στηρίχθηκε σε λαθεμένα, ψεύτικα
 δεδομένα. Ο προβοκάτορας Καραγιώργης εξαπάτησε το ΠΓ και μετά καυχότανε
 στη Θεσσαλία ότι "κατάφερα το ΠΓ να μη πάρει δυνάμεις από τη Θεσσαλία-Ρούμε-
 λη". Αυτός δεν έχει για αυτό πολιτική ευθύνη, γιατί σαν προβοκάτορας, η
 δουλιά του ήταν να κάνει κακό στο κίνημά μας. Γιατί το ΠΓ έκανε αυτό το
 σοβαρό λάθος; Γιατί δεν πήγε στη Ρούμελη-Θεσσαλία ένα μέλος του ΠΓ να δει
 επί τόπου την κατάσταση. Και δεύτερο γιατί γιατί τα κομματικά μας στελέχη στα
 τμήματα της Ρούμελης-Θεσσαλίας δεν γνωστοποίησαν την τραγική επισιτιστική
 κατάσταση και τις άλλες μεγάλες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν. Η έλλειψη
 ενός επί τόπου έλέγχου από το ΠΓ και η έλλειψη συναίσθησης ευθύνης από τα
 κομματικά μας στελέχη στη Ρούμελη-Θεσσαλία, επέτρεψαν στον προβοκάτορα Καρα-
 γιώργη να πραγματοποιήσει την καταστροφή σοβαρών δυνάμεών μας στη Ρούμελη-
 Θεσσαλία και έτσι να βοηθήσει σοβαρά το μοναρχοφασισμό στην εκστρατεία
 του στα 1949. Δ ε ύ τ ε ρ ο. Από στελέχη του ΓΑ έγιναν μερικά σοβαρά
 ταχτικά λάθη στην όργάνωση και διεύθυνση επιχειρήσεων. Εγώ προσωπικά φέρνω
 ευθύνη για την άποτυχία της εκτέλεσης στη Φλώρινα και για τον αλφονδιασμό
 στο Λέσκις του Βίτσι, κατά τη διάρκεια της έχθρικής εκστρατείας τον Αύγου-
 στο του 1949, γιατί έγκαιρα δεν άντελήφθηκα την ταχτική κατάσταση. Έπισης,
 ο μέλος του ΓΑ φέρνω ευθύνη για τον αλφονδιασμό στην Πόρτα Όσμαν του
 Γράμμου που από και διέσπαινε ο έχθρος το μέτωπό μας, γιατί και δω δεν είδα
 έγκαιρα ποιά ήταν η ταχτική κατάσταση και να προτείνω να μεταφερθούν εκεί
 έγκαιρα έφεδρείες. Ο σ. Γούσιας φέρνει ευθύνες (Σελ. 124) για τις άποτυ-
 χίες στις επιχειρήσεις Ίδεσσας και Αρδέας και έχει μερτικό από την άποτυ-
 χία της Φλώρινας και του αλφονδιασμού στην Πόρτα Όσμαν. Πρέπει όμως να
 πούμε ότι στη βάση των άποτυχιών μας στην Έδεσσα, Αρδέα, Φλώρινα και των
 αλφονδιασμών στον Λέσκις και Πόρτα Όσμαν, υπάρχει η έλλειψη δύναμης κι
 έτσι ουσιαστικά δεν είχαμε έφεδρεία. Αυτό δεν το λέμε για να μετριάσουμε
 τις ευθύνες μας, αλλά γιατί είναι αλήθεια και πρέπει να την πούμε. Τ ρ ο.
 Στη Ρούμελη-Θεσσαλία έγιναν σοβαρά λάθη στην αντιμετώπιση της έχθρι-
 κής εκστρατείας. Λάθος ήταν ο έλιγμός προς Ευπάλιο, τόσο σοβαρών δυνάμεων.
 Η διεύθυνση που έγινε προς Άρτα, από άποψη όργάνωσης ήταν πρόχειρη και
 από άποψη διοίκησης ήταν, όσοι πάνε και όσοι γυρίσουνε. Σε συνέχεια διοί-
 κηση Κλιμακίου και διοικήσεις μεραρχιών, τις πήραν σβάρνα τα γεγονότα και
 δεν άνταποκρίθηκαν στις κρίσιμες στιγμές. Ο τότε διοικητής του Κλιμακίου
 σ. Κώστας Κολιγιάννης, έχασε τελείως την κατάσταση από τα χέρια του. Τ έ -
 τ α ρ τ α. Στην Κεντρική Μακεδονία, η διοίκηση της 6ης μεραρχίας έκανε μια
 σειρά ταχτικά λάθη. Τα πιο σοβαρότερα έγιναν κατά την αντιμετώπιση της
 έχθρικής εκστρατείας στα Κερδύλλια, που ο διοικητής της ΥΙ μεραρχίας σ.

CONFIDENTIAL

- 91 -

Γιῶργος Ἐρυθριάδης (Πετρῆς) ἔχασε τελείως τὴν κατάσταση ἀπὸ τὰ γέρια του, καὶ εἶχαμε σοβαρὲς ζημιές. Καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς τελευταίας ἐκστρατείας στὸ Μπέλλες ἔγιναν ταχτικά λάθη. Π ἔ μ π τ ο. Στὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονία θράκη, ἡ VII μεραρχία μας, παρὰ κάποια καλυτέρευση ποῦ σημειώθηκε μὲ τὴ νέα διοίκισή της, βασικά δὲ μπόρεσε νὰ ξεβαλτώσει ἀπὸ τὸ μακρόχρονο βάλτωμά της.

Ἀπὸ τὲς παρακάτω διοικήσεις τοῦ στρατοῦ μας ἔγιναν λάθη. Ἡ κριτικὴ ἐξέτασή τους δὲ μπορεῖ νὰ γίνεῖ σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο. Ὅλα τὰ λάθη στὴν ὀργάνωση καὶ διεξαγωγὴ τῶν ἐπιχειρήσεων ἀναμφισβήτητα ἔπαιξαν σοβαρὸ ρόλο στὴν τέτια ἔκβαση τῶν μαχῶν στὰ 1949. Ὡμως, αὐτὸς ὁ ρόλος εἶναι ἦταν καθοριστικός. Ὁ προβοκάτορας Καραγιώργης καὶ οἱ ὀρτοουνιστὲς ἔχουν διαφορετικὴ γνώμη. Οἱ μεγάλοι στρατηλάτες τοῦ ὀρτοουνισμοῦ, οὔτε ἔδωσαν οὔτε ἔχασαν καμιὰ μάχη! Συνεπῶς καὶ στρατιωτικά εἶναι ἀλάθητοι! Ὡμως, ὁ κῶσιος λέγει ὅτι τέτιοι στρατηλάτες εἶναι λάθος καὶ ἀτόχημα ποῦ ὑπάρχουν. Κεῖνοι ποῦ πολέμησαν ἔκαναν λάθη, ἄλλος περισσότερα εἴτε μεγαλύτερα καὶ ἄλλος λιγότερα εἴτε μικρότερα. Ἀναγνωρίζουν τὰ λάθη τους, ψάχνουν καὶ βρίσκουν, μὲ τὸ ὄπλο τῆς μπολσεβλικῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς τὲς αἰτίες ποῦ τὰ γέννησαν, φροντίζουν νὰ διδαχτοῦν ἀπὸ τὰ λάθη τους. Προσπαθοῦν ν' ἀφομοιώσουν τὴ μεγάλη (Σελ. 125) πείρα τοῦ ἔνοπλου ἀγῶνα μας καὶ κάνουν φιλότιμες προσπάθειες νὰ σπουδάσουν τὴ σταλινικὴ πόλεμικὴ ἐπιστῆμη καὶ ἔτσι νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ κερδίζουν περισσότερες καὶ νὰ χάνουν λιγότερες μάχες.

Ἡ πολεμικὴ δράση τοῦ ΔΣΕ, στὸ χρονικὸ διάστημα ποῦ ἐξετάζουμε, πλοῦτισε τὴν ταχτικὴν του, μὲ νέα στοιχεῖα. Τρία εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μας, αὐτὰ τὰ νέα στοιχεῖα: Ἡ ταχτικὴ γιὰ τὴν ἄλωση γερὰ ὀχυρωμένης πόλης. Ἡ ταχτικὴ γιὰ τὴν κατάληψη γερὰ ὀχυρωμένου ὑψώματος. Ἡ ταχτικὴ πλατιοῦ κυκλωτικοῦ ἔλιγμοῦ. Σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο μόνο σὲ συντομία μπορούμε νὰ ἀναλύσουμε αὐτὰ τὰ τρία στοιχεῖα ταχτικῆς, μὲ βάση τὴν πείρα τῶν ἐπιχειρήσεων στὲς πόλεις Καρόλιτσα, Ἐδεσσα, Πάουσσα, Καρπενήσι, Φλώρινα, τῶν ἐπιχειρήσεων στὰ γερὰ ὀχυρωμένα ἀπτόν ἔχθρο ὑψώματα στὸ Βίτσι καὶ στὸ Γράμμο, τέλος μὲ τὴν πείρα τοῦ περιόχου κυκλωτικοῦ ἔλιγμοῦ μας στὴ Βόρεια Πίνδο στὲς 2 τ' Ἀπρίλη 1949.

Γιὰ τὴν ἄλωση γερὰ ὀχυρωμένης πόλης, ἀπὸ παρτιζάνικο στρατὸ, ἡ πείρα ποῦ ἀποχτήσαμε δείχνει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητα. Π ρ ὠ τ ο. Σωστὸ σχέδιο καὶ ἓνα ὅσο γίνεται πικρὸ λεπτομερειακὸ σχεδιάγραμμα τῆς ὀχυρωμένης πόλης, καθὼς καὶ πιστοῦς, ἔμπειρους ὀδηγοὺς, ποῦ νὰ ξέρουν καλὰ τὴν πόλη. Αὐτὸ τὸ σχέδιο πρέπει νὰ τὸ χωνέψουν καλὰ οἱ διοικητὲς ποῦ θὰ τὸ ἐφαρμόσουν. Δ ε ὀ τ ε ρ ο. Ὅσο ἔμπειρα καὶ ἂν εἶναι τὰ στελέχη ποῦ θὰ ἐφαρμόσουν τὸ σχέδιο, ὅσο ἔμπειροι καὶ ἂν εἶναι οἱ μαχητὲς ποῦ θὰ πολεμήσουν γιὰ νὰ τὸ κάνουν πράξη, μιὰ ἀσκηση σὲ μάχη κατοικημένου τόπου εἶναι ἀπαραίτητη. Ἡ ἀσκηση αὐτὴ πρέπει νὰ γίνεῖ κάμποσες φορές. Γιὰ μιὰ τέτια ἀσκηση εἶναι ἀπαραίτητο

- 92 -

νά ξέρεις πώς είναι διαταγμένες οι έχθρικές δυνάμεις στην πόλη που πās νά καταλάβεις. **Τ ρ ε τ ο.** Όσο γίνεται, πιδ άκριβείς πληροφορίες, για την ποσότητα και την ποιότητα των έχθρικών δυνάμεων που υπερασπίζονται την πόλη που πās νά καταλάβεις, για την διάταξη αυτών των δυνάμεων, για την ποσότητα και τó είδος των όπλων και τη διάταξη τους, για την ποσότητα και είδος δχύρωσης. **Τ έ τ α ρ τ ο.** Νά κάνεις τόν έλιγμό προς τη δοσμένη πόλη με ταχύτητα, μαστοριά και προπάντων με μυστικότητα. Για τη μυστικότητα αυτου του έλιγμου, έχτος από τά άλλα μέτρα πρέπει νά παραπλανās έξυπνα τόν έχθρο. Η παραπλάνηση είναι απαραίτητη, γιατί ένα μεγάλο έκστρατευτικό σώμα, που θά κινηθεί από μεγάλο βάθος, για νά φθάσει σε μια πόλη, όσα μέτρα και αν παρθούν θά αντιληφθεί ο έχθρος ότι (Σελ. 126) γίνεται κίνηση μεγάλου παρτιζάνικου τμήματος. **Π έ μ π τ ο.** Τά τμήματα που ενεργούν μέσα στην πόλη πρέπει νά μένουν άπερίσπαστα στη δουλιά τους από την έξω από την πόλη κατάσταση. Την αντιμετώπιση του έχθρου που έρχεται νά ενισχύσει την κυκλωμένη φρουρά του στη δοσμένη πόλη, πρέπει νά την αναθέτουμε σ' άλλα τμήματα κι αν παραστεί ανάγκη ενίσχυσης τους αυτή πρέπει νά γίνεται άπτην έφεδρεία που έχει ή διοίκηση όλης τής έπιχειρήσης. **Έ χ τ ο.** Άρκετη έφεδρεία σ' όλα τά κλιμάκια και προπάντων στη διοίκηση τής έπιχειρήσης. Πάντα χρειάζεται ή έφεδρεία. Έδώ όμως ή έφεδρεία αποτελεί ζήτημα ζωής. Εφ' όσον κάνεις έλιγμό στο έχθρικό έδαφος, σε μεγάλο βάθος τó σύνολο τής μάχης μπορεί νά παρουσιάσει πολλά άπρόοπτα. Τó κλειδί βρίσκεται νά έχεις γερή έφεδρεία στα χέρια σου και νά ξέρεις κάθε στιγμή τί γίνεται, όχι μόνο στο πεδίο τής μάχης, αλλά και γύρω σου. Για τó τελευταίο είναι απαραίτητο νά έχεις μακριά από την πόλη ομάδες άνιχνευτών με φορητούς άσυρμάτους που νά σου μεταδίδουν τις έχθρικές κινήσεις, για νά ξέρεις κάθε στιγμή ποιά είναι ή συνολική ταχτική κατάσταση. **Έ β δ ο μ ο.** Κατάληψη των έξωτερικών από την πόλη στηριγμάτων του έχθρου, γιατί χωρίς αυτό ή κατάληψη τής πόλης, όχι μόνο είναι άδύνατη, αλλά αν ο έχθρος κρατάει αυτά τά στηρίγματα μπορεί νά φέρει άπ' άλλου ενισχύσεις και νά σε κυκλώσει και νά σε συντρίψει μέσα στην πόλη. Η κατάληψη των έξωτερικών στηριγμάτων του έχθρου, του άφαιρεί μια τέτλια δυνατότητα και τά μεταβάλλει σε δικά σου στηρίγματα αντιμετώπισης πιθανών έχθρικών επίθεσεων, από τις έχθρικές μονάδες που θάρχονται νά ενισχύσουν τις κυκλωμένες δυνάμεις του έχθρου. **Ό γ δ ο ο.** Έξασφάλιση ζωντανής καθοδήγησης, σ' όλη τη διάρκεια τής μάχης και κάτω άπ' όλες τις συνθήκες. **Έ ν α τ ο:** Η έπίθεση για την κατάληψη των πρώτων άντικειμενικών σκοπών πρέπει νά πετύχει, γιατί έτσι κλονίζεις όλη την έχθρική άμυντική διάταξη και τó ήθικό του έχθρου, δημιουργείς άίσθημα σιγουριάς στη νίκη στους δικούς σου τους μαχητές. Προς αυτό τó σκοπό πρέπει νά κολλήσεις όσο τó δυνατό πιδ κοντά στις έχθρικές γραμμές, χωρίς νά γίνεις άντιληπτός και μετά νά πέσεις πάνω τους κεραυνοβόλα με θυελλώδη όρμη και με όλα τά μέσα που διαθέτεις. Στη Νάουσα πχ, στην έπίθεση κατά του δχυρου και γερά δχυρωμένου ύψωματος Άγιος θεολόγος, τά τμήματά μας άθδρυβα κόλλησαν κοντά στις έχθρικές γραμμές και μετά έπασαν μ' όρμη επάνω τους. Σάν άστραπή έπασαν πάνω στα πυκνά συρματοπλέγματα οι σταυροί με τά τυποποιημένα και τά έκαναν θρύφαλα κι άμέσως σάν φωτιά σ' όλη την περιμετρο (Σελ. 127) του ύψωματος έσκασαν τά πάντζερ πάνω στα μπετονένια πολυβολεία και ταυτόχρονα οι όλμοι και όλμισκοι έβαζαν στο κέντρο του ύψωματος που ήταν ή έχθρική έφεδρεία. Τó αποτέλεσμα ήταν πανικός στον έχθρο και πτώση του ύψωματος μέσα σε λίγα λεπτά. **Δ έ κ α τ ο.** Ο πόλεμος σε

CONFIDENTIAL

- 93 -

δυσωρημένους κατοικημένους στόχους, έχτος από την τόλμη και ταχύτητα, απαιτεί επαναστατική πονηριά, δεξιοτεχνία, περισκεψη, σωστό συνδυασμό όλων των μέσων και των ζωντανών δυνάμεων που έχει κάθε διοικητής. Πουθενά άλλου δεν υπάρχει τόσος κίνδυνος κύκλωσης της σφήνας που δημιουργείς, όσο σε μία πόλη. **Ε ν δ έ κ α τ ο.** Στη μάχη σε πόλη, βασικό στοιχείο της ταχτικής μας πρέπει να είναι η απομόνωση ορισμένων στόχων, με βομβράγματα που έχουν ναρκοπέδια κλπ., για το ξεκαθάρισμα των στόχων κατά σειρά σημασίας, με συγκεντρωμένες δυνάμεις μας. **Η** σε βάθος και κοντά στον έχθρο δημιουργία στηριγμάτων μας έναντι στις έφεδρείες του έχθρου σε πεζικό και μηχανοκίνητα αποτελεί ένα από τους πιο αποφασιστικούς συντελεστές της νίκης. **Δ ω δ έ κ α τ ο.** **Α**ποφυγή άτομικής λαφυραγωγής γιατί αποδιοργανώνει τα τμήματα, διαφθείρει τους μαχητές και τους φέρνει σε σύγκρουση με το λαό. **Δ έ κ α τ ο τ ρ ί τ ο.** Καλή οργάνωση της υγειονομικής υπηρεσίας, της επιμελητείας της στρατολογικής υπηρεσίας. **Δ έ κ α τ ο τ έ τ α ρ τ ο.** Γερή πολιτική δουλειά στην προπαρασκευή της επίχειρησης, στον έλιγμό, στη μάχη. Χωρίς αυτή την πολιτική δουλειά είναι αδύνατο να αντιμετωπιστούν οι πολλές και μεγάλες δυσκολίες που αντιμετωπίζει κανείς σε τέτοιες επιχειρήσεις, που απαιτούν πλήρη επιστράτευση όλων των σωματικών και ψυχικών δυνάμεων, από τον κάθε μαχητή.

Για την κατάληψη γερά δυσωρημένων υψωμάτων, από ένα παρτιζάνικο στρατό, η πείρα που αποκτήσαμε, δείχνει ότι είναι απαραίτητα. **Π ρ ω τ ο.** Λεπτομερειακή, ψηλαφητή θα μπορούσε να πει κανείς, αναγνώριση του στόχου, με από κοντά παρατήρηση του στόχου από τα στελέχη που θα διευθύνουν τα τμήματα επίθεσης, με σειρά κρούσης για μελέτη της δύρωσης, της δύναμης, των μέσων και το σχέδιο πυρός. **Δ ε υ τ ε ρ ο.** Πάνω στη βάση της λεπτομερειακής μελέτης του στόχου, έπεξεργασία σωστού σχεδίου επίχειρησης και δουλειά μετά για να τα απομοιάσουν οι έχτελεστές. **Τ ρ ί τ ο.** Σειρά άσκησης των τμημάτων που θα πάρουν μέρος στην επίχειρηση και σε ύψωματα που παρουσιάζουν μία όσο το δυνατό μοιότητα, μ' εκείνα που πάμε να καταλάβουμε. **Τ έ τ α ρ τ ο.** **Ε**ξασφάλιση των στοιχειώδινων μέσων που θα μας επιτρέψουν να σπάσουμε την έχθρική δύρωση. **Π έ μ π τ ο.** **Ε**ξασφάλιση του στοιχείου του (Σελ. 128) αϊφνιδιασμού. **Ε χ τ ο.** **Ε**ξεύρεση σωστής κατεύθυνσης επίθεσης, που να διευκολύνει την κίνηση των τμημάτων επίθεσης, για να αποφεύγουν όσο είναι δυνατό τα έχθρικά πυρά και για να προστατεύονται από τα δικά μας πυρά. **Ε β δ ο μ ο.** Το κύριο ρήγμα πρέπει να γίνεται στην κατεύθυνση του πιο στρατηγικού σημείου, για την ανατροπή της έχθρικής διάταξης, αποφεύγοντας όσο είναι δυνατό το βάθος της έχθρικής δύρωσης. **Ο γ δ ο ο.** **Ε**ξασφάλιση υπεροχής δυνάμεων και μέσων στο στόχο που πάς να καταλάβεις. Στη μάχη, για την κατάληψη της γερά δυσωρημένης τοποθεσίας Πατάματα Γράμμου, διαθέσαμε τριπλάσιες δυνάμεις απ' εκείνες που είχε ο έχθρος και στην κύρια κατεύθυνση της επίθεσης, δέκα φορές περισσότερη δύναμη και όπως είναι γνωστό καταλάβαμε τα Πατάματα. **Ε ν α τ ο.** Στην επίθεση σε δυσωρημένη τοποθεσία, οι δυνάμεις πρέπει να διατίθενται σε μία κατεύθυνση με διαδοχικό σχηματισμό (δειμοριών, λόχων), για να τροφοδοτείται η προσπάθεια στο ρήγμα και η συνέχιση της επίθεσης στο έσωτερικό της τοποθεσίας χωρίς να σκορπούν οι δυνάμεις, με κίνδυνο να πέσουν σε καινούργια ναρκοπέδια και συρματοπλέγματα. Στα Πατάματα, η διάταξη επίθεσης ήταν δύο λόχοι μπροστά και λόχος έφεδρείας για ενίσχυση κένου του λόχου που θα έκανε πρώτος ρήγμα στην έχθρική διάτα-

CONFIDENTIAL

- 94 -

ξη. Δέκατο. Όρμη και ταχύτητα στην επίθεση. Τα παραπατήματα και η καθήλωση του επιτιθέμενου τμήματος, προς τις έχθρικές γραμμές, αποτελεί θάνατο. Ένδεκατο. Ταυτόχρονα με τη μία είτε δυο κύριες κατευθύνσεις της επίθεσής μας να κάνουμε και κάμποσα άλλα παραπλανητικά χτυπήματα, από άλλες μεριές του στόχου, για να προκαλέσουμε σύγχυση στον έχθρο, διασκορπισμό των δυνάμεων και των πυρών του, για να κρύψουμε την κατεύθυνση του κύριου χτυπήματος και έτσι να διευκολύνουμε τα τμήματα να καταφέρουν το αποφασιστικό χτύπημα. Δωδέκατο. Την ώρα της εφόδου των τμημάτων που θα κάνουν ρήγμα στις δχυρωμένες έχθρικές γραμμές, συγκέντρωση των πυρών όλμων και πυροβόλων, αν έχουμε, στο κέντρο του έχθρικού στόχου και πάνω στα χαρακτηριστικά για φθορά και για να μην αφήσουμε τον έχθρο να σηκώσει κεφάλι ώσπου να κάνουμε ρήγμα είτε ρήγματα. Συνεπώς τέτοιου είδους επιθέσεις απαιτούν χρονομετρικά, μπορεί να πεϊ κανείς, συντονισμό, συγχρονισμό κίνησης και πυρός, γιατί αλλιώς κινδυνεύουμε να πάθουμε σοβαρές ζημιές, από δικά μας πυρά. Δέκατο τρίτο. Πάρσιμο όλων των μέτρων, ώστε να καθήλωσεις και να φθείρεις τις ενισχύσεις που στέλνει ο έχθρος, όσο μπορείς (Σελ. 129) πιδ μακριά από το στόχο που πās να καταλάβεις και να μπορείς να αποκρούσεις όσες μπορέσουν και φτάσουν κοντά στο στόχο. Δέκατο τέταρτο. Μόλις καταλάβεις το στόχο, έδραϊώσου σ' αυτόν με ταχύτητα, με άμεση διάταξη δυνάμεων και όπλων σου, με άμεση έστω πρόχειρη όργάνωση του έδάφους, γιατί αν δεν το κάνεις αυτό μπορεί να ανατραπεί από έχθρικές άντεπιθέσεις και θα πάθεις φθορά από τα έχθρικά πυρά όλμων, πυροβόλων και άεροπορίας. Δέκατο πέμπτο. Έφεδρεία σ' όλα τα κλιμάκια και ειδικά στα χέρια της διοίκησης που διευθύνει την επίχειρηση τοποθετημένη σε κατάλληλη θέση, για να μπορείς να την χρησιμοποιήσεις οποιαδήποτε στιγμή σου χρειαστεί και για να μην παθαίνει ζημιές από έχθρικά πυρά. Δέκατο έκτο. Καλή όργάνωση του άνεφοδιασμού, της ύγειονόμικτης ύπηρεσίας, των μέσων σύνδεσης. Δέκατο έβδομο. Μέτρα παρεμπόδισης της άποδιοργάνωσης των επιτιθεμένων τμημάτων μας και ειδικά όταν άντιμετωπίζουν δυσκολίες στην υπόχώρηση, είτε όταν ανατρέπονται από τις έχθρικές άντεπιθέσεις. Τα μέτρα που πρέπει να παίρνουμε είναι να έχουν όριστεί μερικοί άξιαματικοί (πριν ν' αρχίσει η μάχη) από κάθε λόχο που θα μαζεύουν και θ' άνασυγκροτούν γρήγορα τα άποδιοργανωμένα τμήματα. Δέκατο όγδοο. Γερή πολιτική δουλιά, κατά την προετοιμασία της επίχειρησης και σ' όλη την πορεία της μάχης.

Για την έπιτυχία ενός πλατιού κυκλωτικού έλιγμού από ένα παρτιζάνικο στρατό, σαν τον κυκλωτικό έλιγμό που κάναμε στη Βόρεια Πίνδο, στις 2 του Άπριλη 1949, είναι άπαραίτητα. Πρώτο. Σωστό σχέδιο ένεργειας. Για να είναι σωστό το σχέδιο πρέπει. Να έχεις μια όσο γίνεται πιδ πλήρη γνώση των δυνάμεων και των μέσων του έχθρου, της διάταξης των δυνάμεων και μέσων του και της δχυρωσής του. Να ξέρεις όσο μπορείς περισσότερα, για τη δυνατότητα που έχει ο έχθρος να κινήσει γρήγορα δυνάμεις και μέσα, προς το μέρος που θα κάνεις τον κυκλωτικό έλιγμό. Να έχεις υπολογίσει σωστά τον άπαιτούμενο χρόνο για τον έλιγμό σου και για το πιάσιμο όλων των θέσεων που θα καθορίζει το σχέδιο. Να υπολογίσεις σωστά τις άπαραίτητες δυνάμεις και μέσα που άπαιτεί ένας τέτοιος έλιγμός. Δεύτερο. Σοβαρή και όλοπλευρη προετοιμασία των τμημάτων που θα κάνουν ένα τέτοιο έλιγμό, πολιτικά, όργανωτικά, τεχνικά. Τέτοιοι έλιγμοι άπαιτούν έπιστροφή όλων των άματικών, φυσιικών, πνευματικών, δυνάμεων καθενός. Αυτή η έπιστροφή ερχεται σαν άποτέλεσμα

CONFIDENTIAL

- 95 -

σοβαρής άσκησης, σοβαρής πολιτικής δουλειάς. Τ ρ ι τ ο. Γνώση τών κανόνων που (Σελ. 130) διέπουν τέτοιους έλιγμούς. Αυτοί οί κανόνες μπορούν νά συνοψιστούν στ' άκλόουθα. Έξασφάλιση μυστικότητας τής κίνησης, που αυτή είναι συνδεδεμένη μέ τήν άσκηση για τήν κίνηση, μέ τή σωστή έκλογή τών όργμολογιών πορείας που όέν τά υποφιάζεται ο έχθρός, μέ τήν έξασφάλιση συνοχής τών φαλάγγων, μέ τήν επαγρύπνηση πριν και κατά τόν έλιγμό. Παραπλάνηση του έχθρου, μία που στη ζωή τέτιοι έλιγμοί όέν είναι δυνατό νά γίνουν έντελώς άπαρατήρητοι από τόν έχθρό. Ταχύτητα, για νά μή μπορέσει ο έχθρός νά έμποδίσει τόν έλιγμό και νά άντιληφθεί τόν όγκο τών δυνάμεων που έλλισονται. Τ έ τ α ρ τ ο. Άποφυγή έμπλοκής σέ μάχη, μέ έχθρικές δυνάμεις κατά τή διάρκεια του έλιγμού, γιατί θά ξετροχιαστείς από τό σχέδιό σου. Π έ μ π τ ο. Άποφασιστικότητα κι έπιμονή. Καί ή παραμικρή ταλάντευση μπορεί νά έχει άνεπανδρωτές συνέπειες. Έ χ τ ο. Σοβαρή έφεδρεία στά χέρια τής διοίκησης πού διευθύνει τή μάχη. Έ β ο ο μ ο. Γερό άλύγιστο κρήτημα τών σπηριγμάτων που έξασφαλίζουν τήν κύκλωση τών έχθρικών δυνάμεων, μέ τήν ταχτική τής ένεργητικής άμυνας, τόσο ένάντια στις έχθρικές έπιθέσεις από τις έχθρικές ένισχύσεις, όσο και από κείνες που θά κάνουν οί κυκλωμένες δυνάμεις για νά σπάσουν τόν κλοιό. Ο γ ο ο ο. Έπίθεση άλλων τμημάτων μας για έξόντωση τών κυκλωμένων έχθρικών δυνάμεων. Η ούσα τής ταχτικής στόν κυκλωτικό έλιγμό είναι ότι κινείσαι από μεγάλο βάθος και μετά άντί νά έπιτίθεται μόνο μετωπικά, για νά έξοντώσεις διαδοχικά τις έχθρικές άντιστάσεις, που έτσι ο έχθρός θά μπορεί νά στέλνει δυνάμεις και ύλικά μέσα στην πρώτη γραμμή, κάνεις πλατό κυκλωτικό έλιγμό πίσω άπτήν έχθρική διάταξη, πιάνεις γερά σπηρίγματα και μέσα στόν κλοιό σου κλείνεις σοβαρές έχθρικές δυνάμεις που τις έξοντώνουν διαδοχικά άλλα τμήματά μας.

Οί μάχες που όόσαμε, στό χρονικό διάστημα που έξετάζουμε, πλούτισαν τήν πείρα μας και μέ άλλα στοιχεία, τόσο στην ταχτική τής ένεργητικής άμυνας, όσο και στις έπιθετικές ένέργειες, μικρές και μεγάλες. Μία λεπτομερειακή άνάλυση αυτής τής πείρας ξεπερνάει τά όρια αυτού του άρθρου και γι' αυτό όέν θά τ' άναλύσουμε.

Άς έξετάσουμε τώρα σέ συντομία τήν ταχτική του μοναρχοφασιστικού στρατού. Στο χρονικό διάστημα που έξετάζουμε, ο έχθρός χρησιμοποίησε βασικά στην ίδια ταχτική που άναπτύξαμε σέ προηγούμενα κεφάλαια. Τά "νέα" στοιχεία στην τα-(Σελ. 131)χτική του έχθρου ήσαν βασικά δυό. Ποιά ήσαν αυτά τά δυό "νέα" στοιχεία;

Στη Ρούμελη και Θεσσαλία, κατά τή διάρκεια τής έκστρατείας, ο έχθρός έπιανε τις προσβάσεις και ειδικά τις ύπχρεωτικές διαβάσεις τών μεγάλων όρεινών περιοχών, μέ μεγάλες δυνάμεις, πυροβολικό και τάνκς. Στο έσωτερικό αυτού του μεγάλου χώρου κινούσε σχετικά μικρές δυνάμεις, για νά παρενοχλούν, νά κουράζουν τά τμήματά μας και νά τά ύποχρεώνουν νά έξαντλούν τά πυρομαχικά τους. Αυτά τά κινούμενα έχθρικά έκστρατευτικά τμήματα, κατά κανόνα όέν είχαν μεταγωγικά και συνεπώς κινούμενο άνεφοδιασμό σέ τρόφιμα

CONFIDENTIAL

- 96 -

και πυρομαχικά. Ο ανεφοδιασμός αυτών των έχθρικών έστρατευτικών τμημάτων γινόνταν με αεροπλάνα και μόνο για μιās μέρας τροφή και πυρομαχικά. Δηλαδή, τ' αεροπλάνα έριχναν κάθε μέρα, στο κάθε τμήμα τους όσα τρόφιμα και πυρομαχικά τους χρειάζονταν για ένα είκοσιτετράωρο. Ακόμα ο έχθρος άλλαξε τον έγγλέζικο όπλισμό μ' αμερικάνικο. Έτσι ο ανεφοδιασμός των τμημάτων μας, με μάχη άπτόν έχθρο έγινε σχεδόν αδύνατος, γιατί δεν υπήρχαν ελαγγες ανεφοδιαστικές του έχθρου και γιατί και αν έπαιρναν τα τμήματά μας λίγα πυρομαχικά άπτόν έχθρο δε μπορούσαν νά τα χρησιμοποιήσουν, γιατί δεν διέθεταν αμερικάνικο όπλισμό. Τα τμήματά μας ύπόφεραν έξαιρετικά απ' την πείνα, τó κρύο, τή γύμνια, τήν ζυπολυσιά, τήν κούραση, τήν έλλειψη πυρομαχικών. Η ζημιά στα τμήματά μας στη Ρουμελη-Θεσσαλία δεν έγινε σε μάχες με τον έχθρο, αλλά με τήν πείνα, τή γύμνια, τήν ζυπολυσιά. Υπήρχε τρόπος ν' αντιμετωπιστεϊ αυτή η ταχτική του έχθρου; Υπήρχε. Αν σ' όλο τó χώρο, από Τυμωρηστό ως Πετρίλλια, από Σμοκοβο ως Σίδερα, στ' Τρίγωνο-Γκιώνα-Οίτη-Βαρδούσια είχαν αποθηκευτεϊ τρόφιμα και έστω λίγα πυρομαχικά. Αν έγκαιρα παίρναμε από καϊ τους 4-5000 μαχητές που είπαμε και αφήναμε σ' όλοκληρη τή Ρουμελη-Θεσσαλία περίπου 2.000 επίλεχτους μαχητές. Ιά και χωρίς αυτά μπορούσε ν' αντιμετωπιστεϊ η κατάσταση, με λιγδτερες ζημιές, αν η διοίκηση του Κλιμακίου δεν έχανε τήν κατάσταση άπτά χέρια της και ενεργούσε με άποφασιστικότητα.

Στήν έστρατεία στο Βίτσι-Γράμμο, τó "νέο" στήν ταχτική του έχθρου ήταν η συγκέντρωση μεγάλων δυνάμεων και μέσων σε μιá κατεύθυνση για διάσπαση του μετώπου μας, βαθιά διεξόδηση κύκλωσης ή τουλάχιστον άνατροπής μας. Τέτιο χτύπημα σε μιá κατεύθυνση, είχαμε στο Λέσιτς του χώρου Βίτσι και στήν Πόρτα Όσμαν στο χώρο του Γράμμου. Η τέτια (Σελ. 132) ταχτική του έχθρου είναι πολύ παλιά και γνωστή, σ' όσους έχουν στοιχειώδεις πολεμικές γνώσεις. Έφερε άποτελέσματα αυτή η ταχτική στο Λέσιτς και στήν Πόρτα Όσμαν, κυρίως γιατί δεν είχαμε έπιχειρησιακή έφεδρεία, γιατί δεν αντιληφθήκαμε έγκαιρα τήν ταχτική κατάσταση, ο λεφτερος χώρος που είχαμε στη διάθεσή μας ήταν έλάχιστος κι έτσι δεν έδινε δυνατότητα επανάληψης ύποχωρητικής κίνησης, όταν κάπου έσπαζε τó μέτωπό μας, γιατί με μερικές ύποχωρητικές κινήσεις τέλειωνε και ο χώρος μας.

Ένα παλιό στοιχείο τής ταχτικής του έχθρου που τó χρησιμοποίησε βελτιωμένο και στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε είναι η άμυνα σε όχυρωμένα σημεία. Αυτή η άμυνα συνόψίζεται. Π ρ ω τ ο. Κυκλική όχυρωση βασικών στηριγμάτων, με πολυβολεία, όλδγυρα συρματοπλέγματα που είχαν πλάτος ως ένατó και παραπάνω μέτρα και που δεν υπήρχε σε κάθε τέτιο σημείο ένας κύκλος συρματοπλεγμάτων, τέτιο πλάτους, αλλά δυό και τρεις κύκλοι με ίδιο πλάτος καθέννας. Κύκλος συρματοπλεγμάτων, αλλά πιδ στενός υπήρχε και γύρω από κάθε πολυβολείο, με μιá μόνο στενή είσοδο που έμπαιναν οι σαντάροι που κρατούσαν αυτό τó πολυβολείο. Δ ε υ τ ε ρ ο. Πλάτó ναρκοπέδιο γύρω από κάθε κύκλο συρματοπλεγμάτων. Τ ρ ι τ ο. Πυκνή κυκλική διάταξη δυνάμεων, με έφεδρεία στο κέντρο του όχυρωμένου σημείου. Τ έ τ α ρ τ ο. Σχέδιο για φραγμό πυρός, για μέρα και νύχτα, τόσο με τον όπλισμό του όχυρωμένου σημείου, όσο και με τó πυροβολικό. Π έ μ π τ ο. Ένέδρες έξω από τα συρματοπλέγματα, κυρίως για νά βαρύν συναγεμó. Έ χ τ ο. Κοντά στα όχυρωμένα σημεία, ύπαρ-

- 97 -

ξη έφεδρείας, για γρήγορη επέμβαση καί που θα εκδηλώνονταν ενέργειά μας. Έ β ο ο μ ο. Σχέδιο αλληλουποστήριξης με πυρά των γειτονικών δχυρωμένων σημείων. Ό γ ο ο ο. Για τις πόλεις και τα κεφαλοχώρια, ο έχθρος πήρε τα παρακάτω μέτρα. Περιμάντρωσε τις πόλεις και κεφαλοχώρια με πλατύ συρματόπλεγμα-ποδιές με ναρκοπέδια. Μερικές πόλεις τις περιμάντρωσε με τείχη, και έξω απ'αυτά πλατύ συρματόπλεγμα και ναρκοπέδια. Στο έσωτερικό κάθε πόλης και κεφαλοχωριού δχύρωσε τα γεία σπείτια και τα συρματόπλεξε και στους δρόμους έφτιαξε πλήθος μπετονένια πολυβολεία που έβαζαν άξονικά τους δρόμους. Σε κάθε πόλη και κεφαλοχώρι είχαν καθοριστεί τα βασικά κέντρα αντίστασης. Όχύρωσε τα γύρω από κάθε πόλη και κεφαλοχώρι βασικά ύψώματα, όπως αναπτύξαμε πιο πάνω. Και είχε σχέδιο κίνησης έφεδρειών.

Αυθ λόγια πρέπει να πούμε για τη χρησιμοποίηση του πυροβο- (Σελ. 133) λικού άπτον έχθρο. Ο έχθρος χρησιμοποιούσε έτσι βασικά το πυροβολικό του. Βομβαρδισμό για παραπλάνηση. Σφοδρό μαζικό παρατεταμένο βομβαρδισμό, είτε όπως το λένε προπαρασκευη πυροβολικού προς την κύρια κατεύθυνση της επίθεσης του πεζικού. Βολή καταστροφής των δχυρών μας, με τάνκς και αντιαρματικά πυροβόλα θέσεων. Βολή ανάσχεσης όταν καταλάμβανε θέσεις μας για να έμποδισει άντεπιθέσεις μας, είτε όταν ανατρέπαμε το πεζικό του. Βολή διαφύλαξης των πλευρών του επιτιθέμενου πεζικού του από δικιά μας πλευροκόπηση. Βολή καταδίωξης όταν υποχωρούσαμε. Βολή καπνογόνων, πάνω στις θέσεις του, για να κρύψει συγκέντρωση και κίνηση τμημάτων του και πάνω στη θέση μας για άχρηστευση της παρατήρησής μας. Βολή στα μετόπισθεν των γραμμών μας, για παρεμπόδιση κίνησης έφεδρειών και έφοδιοπομπών προς το μέτωπο.

Αυθ λόγια για την άεροπορία. Στη μεγάλη έκστρατεία στο Βίτσι και στο Γράμμο τον Αύγουστο του 1949, ο έχθρος χρησιμοποίησε πιο πολλά και πιο τέλεια άεροπλάνα. Η χρησιμοποίηση της άεροπορίας έγινε έτσι. Στην άναγνώριση. Σάν οδηγός πυροβολικού. Μαζικό παρατεταμένο βομβαρδισμό πάνω στις θέσεις μας. Μετά το βομβαρδισμό παρατεταμένο μυδραλλιοβολισμό. Το "νεο" στη χρησιμοποίηση της άεροπορίας ήταν ότι ο μαζικός παρατεταμένος βομβαρδισμός γίνονταν στην κατεύθυνση του κύριου χτυπήματος του πεζικού και στην άδιέκοπη ύπαρξη άεροπορίας πάνω σ'αυτή την κατεύθυνση.

Κείνο που πρέπει να τονίσουμε εδώ είναι ότι όχι μόνο δεν παρουσίασε ο έχθρος πρωτοτυπία στα ζητήματα ταχτικής, αλλά αντίθετα στέκονταν κάτω από το μέτρο. Από άποψη στρατηγικής σβλήψης έκλήρωσε πολλά στοιχεία τυχοδιωχτισμού. Μόνο η καταπληχτική άριθμητική ύπεροχή του έχθρου (20 προς 1 στις έμφυχες δυνάμεις και 100 προς 1 στα ύλικά μέσα) μας ύποχρέωσε σε προσωρινή ύποχώρηση. Παρ'όλες αυτές τις έμφυχες δυνάμεις και ύλικά μέσα, πουθενά δεν κατόρθωσε ο έχθρος να κυκλώσει, να έξοντώσει είτε να αίχμαλωτίσει έστω μια διμοιρία μας. Αυτό δείχνει και το μέτρο της μοναρχοφασιστικής στρατιωτικής ήγερσίας και του ύπερστράτηγου Βάν Φλιτ. Έμεις όμως πολλές φορές κυκλώσαμε κι έξοντώσαμε είτε αίχμαλωτίσαμε, άκμα και δόκιμους ταξιαρχίες του έχθρου.

- 98 -

Ποιά είναι τα πιο βασικά συμπεράσματα, που βγαίνουν από τη δράση του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε; Αυτό μπορούμε να τα συνοψίσουμε. Το στρατηγικό μας σχέδιο ήταν (Σελ. 134) σωστό και σωστό ήταν το αντίστοιχο σχέδιο δράσης μας. Ξέραμε και μάλιστα σε λεπτομέρειες το έχθρικό σκέδιο. Η ταχτική του ΔΣΕ ήταν σωστή και στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Αναπτύξαμε την πιο μεγάλη και πολύπλευρη δράση και καταφέραμε στον έχθρο εξαιρετικά βαριές απώλειες. Και στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, δε μπορούσαμε να λύσουμε τα δυο βασικά μας προβλήματα, την εξασφάλιση των απαραίτητων εφορειών και τον ανεφοδιασμό των τμημάτων μας στην κεντρική και νότια Ελλάδα. Κάναμε λάθη στη διεύθυνση των επιχειρήσεων, που είχαν συνέπειες, αλλά όχι αποφασιστικές. Το σοβαρότερο λάθος μας είναι ότι δεν πήραμε 4-5.000 μαχητές από τη Ρουμελιο-Θεσσαλία και έτσι πάθαμε ένα σοβαρό ζήτημα και δεν τους είχαμε στο Βίτσι και στο Γράμμο.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΟΥΛΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πολιτική δουλιά, όπως την έννοούμε σήμερα, δε γίνονταν στον Ε Λ Α Σ. Το γιατί δε γίνονταν σωστή πολιτική δουλιά στον Ε Λ Α Σ, το πώς γίνονταν ή πολιτική δουλιά και ποιά ήταν το περιεχόμενό της δε μπορούμε να το αναπτύξουμε σ' αυτό το άρθρο, γιατί αυτό γράφεται μόνο για τη δράση του ΔΣΕ. Θίγουμε απλώς αυτό το ζήτημα, για να πούμε ότι όταν άρχιζαμε τον ένοπλο αγώνα δεν διαθέταμε μια πείρα πολιτικής δουλιᾶς σ' ένα λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Αντίθετα, η κακή κληρονομιά από τον Ε Λ Α Σ και στον τομέα της πολιτικής δουλιᾶς βάραινε εξαιρετικά, ιδιαίτερα στα πρώτα βήματα του ΔΣΕ. Στον τομέα της πολιτικής δουλιᾶς, όχι μόνο έπρεπε να αρχίσουμε από την αρχή, αλλά ήταν απαραίτητο να καθαρίσουμε την πολιτική μας δουλιά από τις κακές επιβιώσεις του Ε Λ Α Σ. Και είχαμε αρκετές τέτοιες επιβιώσεις. Το τριβλιζμα, από τις σακαράκινες μέθοδες διοίκησης και της κατάπνιξης κάθε γνώμης των μαχητών, ως τις περιπτώσεις μετατροπῆς του στρατού μας σε σωματείο που άποφάσιζε κατά πλειοψηφία, για το αν θα γίνονταν μια επιχείρηση. Οι αντιλαϊκές πράξεις, που τις καλλιεργούσε και τις κατοχύρωνε ο Κάρκος. Οι προσπάθειες του Κάρκου για ουσιαστικό αποκλεισμό του κόμματός μας από τη ζωή του ΔΣΕ και οι άλλες αντικομματικές εκδηλώσεις. Η έλλειψη είτε η άνεδαφική πολιτική δουλιά και πολλές φορές εκδηλώσεις περιφρόνησής της. Η έλλειψη πειθαρχίας. Η περιφρόνηση προς τον παράγοντα άνθρωπο. Η γραφειοκρατία κλπ, κλπ. Όλα αυτά έπρεπε να καθαριστούν, αλλά δεν ήταν εύκολη δουλιά. (Σελ. 135)

Η πολιτική δουλιά στο ΔΣΕ, όπως την έννοούμε σήμερα, θεμελιώθηκε από το σ. Ζαχαριάδη, στις 15 Γενάρη 1948, με το λόγο του στη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών και μετά αναπτύσσονταν και συγκεκριμενοποιούνταν με μια σειρά άλλα ντοκουμέντα, όπως το γράμμα του Πολιτικού Επιτρόπου του Γ Λ σ. Βασίλη Μπαρτζιώτα προς τους Πολιτικούς Επιτρόπους, το γράμμα του Πολιτικού Γραφέου του Κόμματός μας προς τους Πολιτικούς Επιτρόπους, οι αποφάσεις των Όλομελειών της ΚΕ.

" Αποστολή της πολιτικής δουλιᾶς μέσα στο ΔΣΕ, είπε ο σ. Ζαχαριάδης

- 99 -

στη σβσκεψη του Γενάρη, είναι να διαφωτίζει, να προσανατολίζει, και να καθοδηγεῖ σωστά, κάθε φορά, πολιτικά τὸ μαχητὴ μας ἔτσι πὺ νὰ προωθεῖ τὴ λαϊκο-δημοκρατικὴ ιδεολογικὴ κατάρτιση καὶ τὸν ἐξοπλισμὸ του, νὰ διατηρεῖ ἀκμαῖο τὸ ἠθικὸ του γιὰ νὰ νᾶναι σὲ ὅλα ἀξιωμαχος καὶ ἔτοιμος πάντα νὰ ἐκπληρῶνει μέχρι τέλος τὴν ἀποστολὴ του. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν καλὴ, τὴ σωστὴ πολιτικὴ δουλιὰ στὸ στρατὸ, δημιουργήσαμε τὸ θεσμὸ τῶν πολιτικῶν ἐπιτρόπων.

"Α ν ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς εἶναι τὸ μὴ α λ δ τ ῆ ς μ ο ν ἄ δ α ς, ὁ πολιτικὸς ἐπίτροπος εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ καρδιὰ τῆ ς. Γιὰ βασικὴ ἀποστολὴ του ὁ πολιτικὸς ἐπίτροπος ἔχει νὰ ἐξασφαλίζει στὸ στρατιωτικὸ διοικητὴ ὅλες τὶς πολιτικο-ἠθικὲς προϋποθέσεις πὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ὀργανῶνει τὴ νίκη, νὰ νικᾷ. Ἔτσι ὁ πολιτικὸς ἐπίτροπος, χωρὶς νὰ ὑπεισέρχεται στὴ διοικητικὴ ἐξουσία τοῦ στρατιωτικοῦ ἡγέτη, χωρὶς νὰ μοιράζεται μαζί του τὴν ἐξουσία αὐτὴ, ἀποτελεῖ ὅμως ἀποφασιστικὴ συντελεστὴ γιὰ τὴν ἐπιτυχία, γιὰτὶ αὐτὸς ἀμεσα ἀπασχολεῖται μὲ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς, τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς διαφώτισης τοῦ μαχητῆ, μὲ τὴν τροφὴ του, τὸ ρουχισμὸ, τὴ συμπεριφορὰ καὶ τὴ φροντίδα πρὸς τὸ μαχητὴ, μὲ τὴν πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ του κατάρτιση, μὲ ὅλα τὰ ζητήματα πὺ τὸν κάνουν νὰ νᾶναι ἕνας καλὸς, πειθαρχικὸς, ἀποφασιστικὸς ἀγωνιστὴς πὺ ξέρει γιὰτὶ πολεμᾷ καὶ γιὰτὶ πρέπει νὰ νικῆσει. Ὁ Πολιτικὸς Ἐπίτροπος εἶναι τὸ δεξιὸ χέρι, ὁ πιὸ στενὸς συνεργάτης καὶ φίλος τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητῆ, πὺ τὸν βοηθᾷ σὲ ὅλα, γιὰ νὰ μπορεῖ αὐτὸς νὰ ὀργανῶνει καὶ νὰ πετυχαίνει τὴ στρατιωτικὴ νίκη".

" Τὸ μέσο, τὸ ὄργανο πὺ διαθέτει ὁ Πολιτικὸς Ἐπίτροπος, γιὰ νὰ πετύχει στὴ δουλιὰ του εἶναι ἡ λαϊκοδημοκρατικὴ πολιτικὴ ὀργάνωση μέσα στὸ ΔΣΕ".

" Τὴ πολιτικὴ ὀργάνωση ἔχουμε μέσα στὸ ΔΣΕ; Ἐχουμε τὴ λαϊκοδημοκρατικὴ ὀργάνωση, πὺ ἀγκαλιάζει, μὲ βάση τὴ δημοκρατικὴ συνέλευση τῆς διμοιρίας, ὅλους τοὺς ἀγωνιστὲς...".

Στὴ δημοκρατικὴ συνέλευση μὲ βάση τὴν κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ, συζητιοῦνται ὅλα τὰ ζητήματα γιὰ τὴ ζωὴ, τὴ συμβίωση, τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν πολεμικὴ δράση τοῦ τμήματος, μὲ σκοπὸ νὰ παραμερῶνται ὅλα τὰ ἐμπόδια, νὰ στερεῶνεται ἡ πειθαρχία, νὰ κρατιέται ἀκμαῖο τὸ ἠθικὸ, νὰ ὑψώνεται τὸ πολιτικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ ἐπίπεδο, νὰ βελτιώνεται ἡ στρατιωτικοπολεμικὴ ἐκπαίδευση καὶ κατάρτιση τοῦ κάθε μαχητῆ, ἔτσι πὺ τὸ τμήμα νὰ στέκεται πάντα στὸ ὕψος τοῦ προορισμοῦ, πὺ εἶναι νὰ ἐχτελεῖ πάντα τὶς διαταγὲς καὶ τὶς ἀποστολὲς πὺ παίρνει καὶ νὰ νικᾷ παντοῦ καὶ πάντοτε τὸν ἐχθρὸ. Μέσα στὴ δημοκρατικὴ συνέλευση οἱ μαχητὲς εἶναι ἴσοι, λένε λέφτερα τὴ γνώμη τους, χτυπᾷν τὰ στραβά (Σελ. 136) καὶ ἔτσι ὄχι μόνον βοηθοῦν ὅσο μποροῦν καὶ οἱ ἴδιοι στὸ νὰ γίνεταί τὸ τμήμα τους καλύτερο, μὰ καὶ νὰ διαπλάθονται καὶ οἱ ἴδιοι διαρκῶς σὲ πειθαρχικοὺς καὶ συνειδητοὺς ἀγωνιστὲς. Εἶναι καλὸς μαχητὴς ἐκεῖνος πὺ στὴ δημοκρατικὴ συνέλευση δὲ λέει λέφτερα, μὲ θάρρος καὶ ἀνεπηρέαστα τὶς γνώμες του, δὲ χτυπᾷ καὶ δὲ διορθώνει τὶς παρεκτροπὲς, τὶς ἐλλείψεις, τὰ στραβά ὅπου καὶ ἂν τὰ βλέπει, ἀπὸ οποιαδήποτε πλευρὰ καὶ ἂν προέρχονται. Ὁποῖος δὲν ἔχει τὸ θάρρος τῆ ς γνώμης του ὅταν πρόκειται νὰ διορθωθῶν οἱ ἐλλείψεις τοῦ ΔΣΕ, δὲ μπορεῖ νὰ χεῖ καὶ τὸ πολεμικὸ θάρρος πὺ δίνει τὴ νίκη στὸ στρατὸ μας". (Ν. Ζαχαριάδης. " Ὅλοι στ' ἄρματα. " Ὅλα γιὰ τὴ νίκη". σελ. 43 καὶ 44). (Οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μου Δ. Β.).

- 100 -

°Ο σ. Ζαχαριάδης ξεκαθάρισε ταυτόχρονα την αποστολή του κομμουνιστή στο ΔΣΕ.

" °Ο κομμουνιστής σαν ο πιο πρωτοπόρος και συνειδητός φορέας των λαϊκοδημοκρατικών ιδανικών στέκει πάντα το καλό παράδειγμα στην ομαδική ζωή, στη συμπεριφορά, στην εκπαίδευση και στην πολιτική και πολεμική επίδοση, συσπειρώνει γύρω του όλους τους άλλους συναγωνιστές και δουλεύει ακούραστα για να νάναι το τμήμα υποδειγματικό σε όλα και πρώτ' απ' όλα στη μάχη." " Χωρίς να πέφτει ποτέ σε αυτοϊκανοποίηση, ο κομμουνιστής προσφέρει ολόκληρο τον εαυτό του για να ύψώσει τους συναγωνιστές του και να τους κάνει και αυτούς αξίους σε όλα στρατιώτες του ΔΣΕ". (Στο ίδιο σελ. 44 και 45). " Το Κόμμα μας... σαν πρωτοπόρα δύναμη στην αποφασιστική αντιπαράθεση ενάντια στη ξενική κατοχή και το μοναρχοφασισμό φέρει το κύριο βάρος και την κύρια ευθύνη στον αγώνα αυτόν και κατά συνέπεια και την κύρια ευθύνη για το ΔΣΕ και για την επιτυχία της αποστολής του". (Στο ίδιο σελ. 47).

Παρακάτω ο σ. Ζαχαριάδης μίλησε για την κακή κληρονομιά από τον ΕΛΑΣ, για τις παρεκκλίσεις που είχαν γίνει, ως τότε, στο ΔΣΕ στον τομέα της κομματικής δουλειάς και τόνισε ότι

" ο βασικός κίνδυνος που απειλεί εδώ το ΚΚΕ είναι να χάσουμε την επαναστατική αυτοτέλεια και την κομμουνιστική κομματικότητα μας και να υποταχτούμε στις γραφειοκρατικές και αντιλαϊκές επιδράσεις για τους τρέπους και μέθοδες οργάνωσης, καθοδήγησης, ιεράρχησης, στελέχωσης και στρατιωτικοπολεμικής επίδοσης του ΔΣΕ. . . να χάσουμε το κομματικό μας πρόσωπο, να χάσουμε τις δοκιμασμένες κομμουνιστικές και λαϊκο-δημοκρατικές μέθοδες επαναστατικής δουλειάς, καθοδήγησης και οργάνωσης. . . να υποταχτούμε στο στείο γραφειοκρατισμό, στο αντιδραστικό πνεύμα στρατιωτιστικής αντίληψης, για τη δουλιά αυτή". (στο ίδιο σελ. 48).

Πέρασαν δυο χρόνια και δέκα μήνες από τότε που έγραψε ο σ. Ζαχαριάδης το βιβλίο του "Όλοι στ' όπλα! Όλα για τη Νίκη!". Τα λόγια του σ. Ζαχαριάδη για την πολιτική δουλιά, για το ρόλο των πολιτικών επιτροπών και για τις σχέσεις τους με τους στρατιωτικούς διοικητές, για τη δημοκρατική συνέλευση, για την αποστολή των κομμουνιστών, για το βασικό (σελ. 137) κίνδυνο που απειλούσε το Κόμμα, όλα αυτά αποτέλεσαν τις καθοδηγητικές αρχές στη δουλιά μας στο ΔΣΕ. Αυτές οι καθοδηγητικές αρχές άντεξαν στη μεγάλη δοκιμασία, και διατηρούν όλη την αξία τους, για τη δουλιά μας σε ένα μελλοντικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, που θ' απελευθερώσει την Ελλάδα.

°Ο σ. Ζαχαριάδης, όταν τόνισε το βασικό κίνδυνο που απειλούσε το Κόμμα μας, είχε υπόψη του την κατάσταση μέσα στο ΔΣΕ. Είχε μπροστά του τον τότε αρχηγό του ΔΣΕ, που ήταν ο εμπνευστής του αντικομματικού, του καταπιλάδικου, του σακαράνικου πνεύματος μέσα στο ΔΣΕ, ήταν ο εμπνευστής των αντιλαϊκών πράξεων, η προσωποποίηση της πολιτικής ανανδρείας στην αναγνώριση των προσωπικών ευθυνών, η προσωποποίηση της γραφειοκρατίας.

°Ος την 3η °Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας, ουσιαστικά, και πολ-

CONFIDENTIAL

- 101 -

λές φορές και τυπικά, δε γινόνταν κομματική δουλειά στο ΔΣΕ. Ο Μάρκος Βαφειάδης είχε, ούσιαστικά, υπό διαγνώ τὰ κομματικά στελέχη. Απ'αυτή την άποψη είναι χαρακτηριστική ή πολερμική κατά το σ. Γουσία, ή συμπεριφορά άπέναντι στον έξέχαστο σ. Διαμαντή, που άρνήθηκε να τον δει έστω και σε μία συνεντευξη. Η κομματική γραμμή άγνοούνταν, διαστρεβλώνονταν, είτε τσαλαπατιούνταν, όπου έφτανε ή έπιροή του Μάρκου, όπως πχ, στα ζητήματα των σχέσεων μας με το Λαό, για την επιστροφή, για το που τραβάμε κλπ. Είναι χαρακτηριστικό αυτό που τώρα καταγγέλλουν πολλά κομματικά στελέχη, ότι ο Μάρκος έβαζε γραμμή στα τέλη 1946 και στο μισό του 1947 πως τραβάμε για συμφωνία με το μοναρχοφασισμό. "Έτσι μόνο του έβγαίνε το συμπέρασμα ότι δε μας χρειάζονταν ένας μέγας στρατός και ανάπτυξη της πολερμικής δράσης, μία που σήμερα-αύριο θα συμφωνούσαμε με τον έχθρο. Για την κομματική και διαφωτιστική δουλειά μέσα στο ΔΣΕ έλεγε, "τώρα τα όπλα θα λίσουν το ζήτημα και όχι οι συνεδριάσεις". Όπου έφτανε ή έπιροή του Βαφειάδη, στις έτοιμήσεις και στα έπιτελεία του στρατού μας έμπαιναν χαφιέδες (Γιαννούλης, Άρης, Γεωργιάδης κλπ.), είτε άνιανοι και γραφειοκράτες. Η αυθαίρεσία, ο σικαρισμός κυριαρχούσαν όπου πρόφτανε να τα μεταφυτέψει ο Μάρκος. Ο ίδιος φέρνονταν σε δικτατορικούς, που έβλεπε άνόμα και τους άριστους συνεργάτες του σαν έπικουρούς του. Η γραφειοκρατία βασίλευε στις περισσότερες διοικήσεις και έπιτελεία του στρατού μας. Ο ίδιος ο Μάρκος, ήταν ή προσωποποίηση της γραφειοκρατίας. Όταν πχ, του έλεγε για δουλειά που δεν έγινε, σου άπαντούσε. "Γι'αυτό το ζήτημα έχω ενδόσει βεταγής". Ποιά ήταν ή τήχη αυτής της διαταγής; (Σελ. 138) Αυτό δεν τον ενδιέφερε. Η διαταγή είχε εκδοθεί και κοιμδιανε άναπαυτικά μέσα στο στράτι του. Καλλιεργούνταν ή πολιτική άναπόρεια στα ζητήματα των εθνών. Ο ίδιος ο Μάρκος δεν είχε ούτε την έλάχιστη πολιτική έντιμότητα, ούτε τον έλάχιστο πολιτικό άνδρισμό, να άναγνωρίζει καστρινά τις εθνές του. Ένα παράδειγμα. Ο κύριος υπεύθυνος για την άποτυχία των έπιχειρήσεων στο Μέτσοβο και στην Κόνιτσα είναι ο Μάρκος. Στο περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός" είναι δημοσιευμένα, μία κριτική του γραφείου έπιχειρήσεων του Γ.Α. για τη μάχη του Μετσόβου και ένα άρθρο του ίδιου του Μάρκου (ας σημειωθεί πως είναι το μοναδικό του άρθρο στο περιοδικό μας), που σ'αυτά τα δυο άρθρα βγαίνει ούτε λέξη για τις προσωπικές του εθνές και για τις εθνές του έπιτελείου του, σ'αυτές τις δυο σοβαρές άποτυχίες. Ο Μάρκος δεν έχτιζε το ΔΣΕ σε λαϊκοεπαναστατικό στρατό, έλλα μία δευτερη έκδοση Ε Λ Α Σ. Φέρνουμε εθνές για τα έργα του Μάρκου; Φέρνουμε εθνές και μάλιστα σοβαρές. Δε θα σταθώ σ'αυτό το ζήτημα, γιατί αυτό άναλύεται πλατιά στο άρθρο του σ. Ζαχαριάδη, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Νέος Κόσμος", Νο 8 και 9.

Το Κόμμα μας, με μία έπιμονη ύπομονητική, συστηματική δουλειά κατάφερε να ύπερνήσει αυτή την έπικίνδυνη κατάσταση μέσα στο ΔΣΕ ως το ύψος της άποστολής του. Από την 3η Ολομέλεια και έπειτα συγκεντρώσαμε μεγάλη βέρα υπό την πολιτική δουλειά που κάναμε μέσα στο ΔΣΕ, τόσο άπτη θετική, όσο και άπτη άρνητική πλευρά.

Ας φέρουμε μερικά παραδείγματα άπτη θετική πλευρά. Η ρ ω τ ο: Στο κέντρο της πολιτικής δουλειάς μπήκε ή στοργή άπέναντι στους μαχητές και στις μαχητριές μας. Τι τρώει, κι αν είναι καλά φτιαγμένο το φαγητό,

CONFIDENTIAL

- 102 -

και τὸ ψωμί. Ἄν εἶναι ντυμένος και παπουτσώμενος, ἂν μπαλωμένα και καθαρά τὰ ρούχα του, ἂν εἶναι μπαλωμένα τὰ ἄρβυλά του, ἂν εἶναι ξυρισμένοι οἱ μαχητές, ἂν παίζουνται ταχτικά, μαχητές και μαχήτριες. Ἄν τοὺς ἐξασφαλίζουμε κάθε φορά στὴ διαταγή και στὸν ἐλιγμὸ, ἀκόμα και στὶς ὥρες τῆς πολυήμερης μάχης, τὶς καλύτερες δυνατές συνθήκες ὕπνου και ἀνάπαυσης και μιὰ στοιχειώδη ψυχαγωγία. Ἡ ἐξασφάλιση τῆς καλύτερης δυνατῆς μεταφορᾶς και νοσηρομειακῆς περίθαλψης τῶν τραυματιῶν και ἀρρώστων μας. Γιά τὶς ἔγνοιες ποὺ βασανίζουν κάθε μαχητὴ και μαχήτρια και τὴν προσπάθεια νὰ τοὺς βοηθήσουμε σωστὰ νὰ τὶς ἀντιμετωπίσουν. Δ ε Ὑ τ ε ρ ο: Ἡ καθημερινὴ πολιτικὴ ἐνημέρωση, μὲ τὰ καθημερινὰ ἔντυπα δελτία εἰδήσεων και μὲ τὴν (Σελ. 139) καθημερινὴ ἔντυπη ἐφημερίδουλα "Πρὸς τὴ Νίκη" ποὺ ἀγαλδύονταν κίθε μέρα στὰ τμήματα, γιά τὴν πορεία τῆς ἔνοπλης πάλης και γιά ὅλη τὴν πορεία τῆς λαϊκῆς πάλης, γιά τὸν ἀγῶνα ὅλης τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητος πρὸς ἐνίσχυση μας, γιά τὴν πρόοδο τοῦ παγκόσμιου δημοκρατικοῦ στρατοπέδου και εἰδικὰ τῆς Μεγάλης Σοβιετικῆς Ἐνώσης και τῶν λαϊκῶν Δημοκρατιῶν. Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ιδεολογικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαχητῶν μας, μὲ τὴν ὀργάνωση στοιχειώδους αὐτομόρφωσης και μὲ μαθήματα και διαλέξεις, μὲ θέματα παρμένα ἀπὸ περιοδικὰ μας "Δημοκρατικὸς Στρατὸς", ἀπὸ τὰ βιβλία ποὺ γράφουμε εἴτε μεταφράζουμε, ἀπὸ τὰ κομματικὰ ντοκουμέντα, μὲ σκοπὸ τὴν ἀφομοίωση τῆς πέτρας ποὺ ἀποχτούσαμε μὲ τὸν πόλεμο και τὴ συνειδητοποίηση τῶν ἰδανικῶν ποὺ γιά τὴν πραγμάτωσή τους κρατοῦσαν στὰ χέρια τὰ ὄπλα και πολεμοῦσαν ἀσταμάτητα. Τ ρ ὀ τ ο: Ἡ δημοκρατικὴ συνέλευση, οἱ συνελεύσεις τῶν στελεχῶν ἀποτελοῦσαν σπουδαῖο βῆμα σωστῆς κριτικῆς τῶν λαθῶν και ἀδυναμιῶν, ἀπὸ τους μαχητὲς σὰν ἴσοι πρὸς ἴσους, σωστῆς ἀνταλλαγῆς κι ἐπεξεργασίας, σπουδαῖο σχολεῖο πολιτικῆς και πολεμικοτεχνικῆς μόρφωσης στελεχῶν και μαχητῶν. Τ ἔ τ α ρ τ ο: Ἡ σωστὴ συγκρότηση, ὁ σωστὸς προσανατολισμὸς, ἡ σωστὴ λειτουργία, τὸ ξεκαθάρισμα τῆς κομματικῆς μας ὀργάνωσης, μέσα στὸ ΔΣΕ, στάθηκε τὸ βῆμα τῆς ἠθικοπολιτικῆς ἐνδότητάς του, ἡ ψυχὴ του, ἡ δύναμη ποὺ τὸν κινούσε πρὸς τὰ μπῆδες, κατὰ κανόνα, οἱ κομμουνέδες ἦσαν τὸ παράδειγμα ἀντοχῆς στὶς δυσκολίες, ἀλύγιστης ἐπιμονῆς στὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς, ὕψλης συναίσθησης τῆς εὐθύνης, ἠρωϊσμοῦ, αὐτοθυσίας. Κι ἔτσι ἀποτελοῦσαν τὴ δύναμη ποὺ μετέπλασε τοὺς ἐξωκομματικοὺς μαχητὲς σὲ ἀνδρικούς πρωτοπόρους ἀγωνιστὲς τῆς λαϊκῆς Δημοκρατίας. Ἐδῶ πρέπει ν' ἀναφέρουμε σὰν ἓνα πολὺ καλὸ παράδειγμα πολιτικῆς δουλειᾶς τὴν προκήρυξη τῆς ΚΕ τοῦ κόμματός μας στὶς 12 τοῦ Ἰουλίου 1948. Αὐτὴ ἡ προκήρυξη γράφει γιά τὰ μέλη τοῦ κόμματός "Σταθῆτε παντοῦ τὸ παράδειγμα..... Οὔτε βῆμα πίσω. Σταθῆτε ἡ ψυχὴ τοῦ ΔΣΕ. Συσπειρῶστε ὅλους τοὺς ἀνδρες, ὅλο τὸ στρατὸ γύρω σας. Ἐκεῖ ὅπου στέκονται οἱ κομμουνιστὲς, ὁ ΔΣΕ εἶναι ἀνίκητος και ἡ πανοῦλα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ δὲν περνᾷ. Ἐκεῖ ὅπου πολεμοῦν οἱ κομμουνιστὲς ὁ ΔΣΕ πάντα νικᾷ." Ἡ ΚΕ δὲν ἐκρυψε τὶς δυσκολίες. "Παραβγαίνουμε μιὰ χροῖα ἐμεῖς ἐναντία σὲ μιὰ τρομαχτικὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἐχθροῦ σὲ ὄλιγὸ και σὲ ἀνδρες. Μὰ ἐμεῖς κρατᾶμε. Κρατᾶμε γιατί πολεμᾶμε γιά τὸ δίκαιο. Γιά τὴ λευτεριά και τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας. Γιά τὴν τιμὴ τοῦ σπιτιοῦ μας. Γιά τὸ χωράφι, γιά τὴ δουλιὰ και γιά τὴ ζωὴ τοῦ πατέ- (Σελ. 140)ρα και τῆς μάνας μας. Γιά τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν μας. Γιά τὴ λαϊκὴ Δημοκρατία". Ὅπως εἶναι γνωστὸ, αὐτὴ ἡ προκήρυξη εἶχε μεγάλη ἀπήχηση. Οἱ μαχητὲς κράτησαν ἀκλόνητοι ἀκόμα 39 μέρες και ἐγκατέλειψαν τὶς θέσεις τους μόνο ὕστερα ἀπὸ διαταγὴ, γιά νὰ τσακίσουν τὸν ἐχθρὸ στὸ κᾶλι-

CONFIDENTIAL

- 103 -

Μόδι. Ένα άλλο καλό παράδειγμα πολιτικής δουλειάς είναι η δουλιά που έγινε για την άπονομή των κομματικών βιβλιαρίων πριν άπτη μάχη Βίτσι-Γράμμο στά 1949. Π έ μ π τ ο: Η άδίκιοτη πάλη ενάντια σε κείνους που έκαναν αντιλαϊκές πράξεις, με διαφώτιση, αλλά και με πειθαρχικά και ποινικά μέτρα περιόρισαν ίκανοποιητικά αυτό τó κινδ, που τόσο ύπονόμενε την ένδτητα λαού και ΔΣΕ, αλλά και την ίδια την ένδτητα του ΔΣΕ, γιατί η συντριφτική πλειοψηφία των μαχητών μας έβλεπε πώς αυτές οι πράξεις στρέφονταν κατά του λαού, δηλαδή κατ'ανά των οικογένειών τους. Ξ χ τ ο: Κρατούσαμε πάντα άνοιχτό μέτωπο ενάντια στα ύπολείματα σακαράκινης συμπεριφοράς των άνωτέρων πρds τά κατώτεραστελέχη, των στελεχών πρds τούς μαχητές, με ιδεολογικά, αλλά και με πειθαρχικά και ποινικά μέσα και πρέπει να πούμε ότι σημαντικά περιορίσαμε αυτό τó κινδ. Ξ β δ ο μ ο: Είχαμε πάντα άνοιχτό μέτωπο κατά της γραφειοκρατίας και του έπακλουσού της, της άποσπασης των διοικήσεων άπτη μάζα των μαχητών και πετύχαμε μία σημαντική καλύτερηση. Ο γ δ ο ο: Η χρησιμοποίηση του όπλου της έπαναστατικής άμιλλας, για πρώτη φορά στην ιστορία του κινήματός μας χρησιμοποιήθηκε γόνιμα και έδωσε θαυμάσια άποτελέσματα. Άποτέλεσε ένα όπλο του ΔΣΕ, όπως τó έλεγαν οι μαχητές μας. Η μέθοδος της έπαναστατικής άμιλλας μds έδωσε και μία σοβαρή πείρα για τó πώς πρέπει να χρησιμοποιούμε αυτό τó όπλο. Έ ν α τ ο: Η διαφωτιστική μας δουλιά στο μοναρχοφασιστικό στρατό παρουσίαζε άδυναμίες άκμα και στο Βίτσι-Γράμμο. Παρ'όλες τες άδυναμίες, άναπτύχθηκε μία άξεδλογη και πρωτότυπη δουλιά. Οι όμιλίες με τούς τηλεβδες στα έχθρινά τμήματα που είχαν διάταξη, άκμα και στην ώρα της μάχης. Η έκσφενδύνιση προκηρύξεων στις έχθρινές γραμμές, μ'όλιους και πυροβόλα, ύστερα από είδική συσκευή. Τά έπαναστατικά τραγούδια μπρds στις έχθρινές γραμμές. Η κουβέντα άνταρτών σε φαντάρους που κατάγονταν από τά ίδια μέρη και πολλές φορές ήσαν συγγενείς. Η έκδοση είδικής έφημερίδας με τόν τίτλο "Συναδέλφωση" κλπ.κλπ. Δ έ κ α τ ο: Κάναμε μία σοβαρή έκδοτική δουλιά. Έκδδσαμε άρκετά σοβιετικά πολεμικά ρωμάντσα, που είχαν μεγάλη έπίδραση στους μαχητές μας. Άπό τó Γενάρη του 1948, ως τó Σεπτέμβρη του 1949 έκδδσαμε (Σελ. 141) χωρίς διακοπή τó περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός". Έκδδσαμε μία σειρά μπροσούρες, με θέματα παρμένα από τόν άγώνα, λόγους του σ. Ζαχαριάδη και άλλων στελεχών. Έφημερίδες έντυπες, όπως "Πρds τή Νίκη", ή "Μαχήτρια" κλπ.κλπ. Έκατομμύρια προκηρύξεις. Άναπτύξαμε μία σημαντική πολιτιστική δουλιά, με θέατρο, κλπ.

Σημαντική έπιτύχια της όλης κομματικής μας δουλιάς, μέσα στο ΔΣΕ, ήταν η δουλιά στις γυναίκες. Πρέπει να πούμε πώς αυτό που έγινε με τες γυναίκες, στα τριάμισα χρόνια της ένοπλης πάλης μας δέν έγινε σε καμία άλλη χώρα. Χιλιάδες γυναίκες άρπάζαν τά όπλα και πολέμησαν στην πρώτη γραμμή και πολλές άλλες χιλιάδες ύπηρετησαν σε βοηθητικές ύπηρεσίες, που κι αυτές κρατούσαν όπλο και πολλές φορές πολέμησαν στην πρώτη γραμμή. Και πρέπει άκμα να τονίσουμε πώς οι γυναίκες πολέμησαν καλά, ισάξια με τόν άνδρα. Και μέσα στη μάχη άνέδειξαν μαστόρους του πολέμου και πολλές ήρωίδες. Έχτds από την πολεμική δράση, οι μαχητρίες μας άποτελοσαν στο ΔΣΕ παράγοντα άνάπτυξης της μαχητικότητας και της ήθικοπολιτικής ένδτητάς του, παράγοντα πειθαρχίας και νοικοκυρωσύνης. Η δράση της γυναίκας στον ένοπλο

- 104 -

ἀγώνα μας θά μείνει στήν ἱστορία τοῦ γυναικείου κινήματός μας, μιᾶ δοξασιμένη σελίδα, ἢ πιῶ ἔνδοξη ὡς τῶρα σελίδα, γραμμένη μέ τῶ αἷμα τῶν καλῶτερων γυναικῶν τῆς Ἑλλάδας. Οἱ μαχητρίες τοῦ ΔΣΕ ἀποτελοῦν μεγάλο κεφάλαιο, γιά τήν ἀναδιοργάνωση, τῶν λαϊκοδημοκρατικῶν μας ὀργανώσεων σήμερα γιά τήν αὐριανή ἔνοπλη ἀντιπαράθεση, γιά τήν κατοπινή ἀνοικοδόμηση μιᾶς λαϊκοδημοκρατικῆς Ἑλλάδας.

Καί ἡ ΕΠΟΝ ἔπαιξε σοβαρό ρόλο στήν ἀνάπτυξη τῆς ἐνδότητος καί τῆς μαχητικῆς ἐπίδοσης τοῦ ΔΣΕ. Ἡ ΕΠΟΝ κρέτησε καί στό νέο ἔνοπλο ἀγώνα φηλιά τή σημαία της, ποῦ εἶναι σημαία γιά μιᾶ Ἑλλάδα ἀξέτερη ἔθνικά καί λαϊκοδημοκρατική, ποῦ θά ἐξασφαλίσει ψαμί, μῦρωση, χαρά, καί φωτεινῶ μέλλον στή νέα γενιά. Μέσα στίς πῦλεις, κάτω ἀπῶ βαριά παρανομία, ἡ ΕΠΟΝ κρέτησε τή σημαία τοῦ ΔΣΕ, πιστή στίς δοξασιμένες παραδόσεις τῆς παράνομης ἐθνικοαπελευθερωτικῆς δουλιᾶς ποῦ ἔκανε στήν περίοδο τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς. Οἱ χιλιάδες ἐπονίτες καί ἐπονίτισσες μαχητές τοῦ ΔΣΕ, ἐπίσης ἀποτελοῦν μεγάλο κεφάλαιο, γιά τήν ἀναδιοργάνωση τῶν λαϊκοδημοκρατικῶν μας ὀργανώσεων, γιά τήν αὐριανή ἔνοπλη ἀντιπαράθεση, γιά τήν κατοπινή ἀνοικοδόμηση μιᾶς λαϊκοδημοκρατικῆς Ἑλλάδας.

Αὐτή τή σωστή γραμμή ποῦ θεμελίωσε ὁ σ. Ζαχαριάδης μέ τῶ βιβλίο του "Ὅλοι στ' ἄρματα". "Ὅλα γιά τή νίκη!" καί (Σελ. 142) ποῦ τήν ἀναπτύσσαμε μέ τήν ἴδια τήν πείρα τῆς πολιτικῆς μας δουλιᾶς ὑπῆρχαν ἄνθρωποι ποῦ συνειδητά τήν διαστρέβλωναν καί ἄνθρωποι γραφειοκράτες ποῦ ἔκαναν ἀσυνείδητα τήν ἴδια δουλιά. Κλασικό παράδειγμα προβοκάτορα ποῦ διαστρέβλωνε τή γραμμή μας ἦταν ὁ Κώστας Γυφτοδόμος (Καραγιώργης), ποῦ ἦταν διοικητής τοῦ Κλιμακίου τοῦ ΓΑ στή Νότια Ἑλλάδα. Αὐτός ἔφτασε ὡς τῶ σημεῖο νά ἀναλάβει τίς δυνάμεις τοῦ ἀπόψεως ποῦ εἶχαν καταδικαστεῖ ἀπῶ τῶ ΠΓ καί ὄχι τή σχετική ἀπόφαση τοῦ ΠΓ γιά τή δουλιά τοῦ Κλιμακίου. Κλασικό παράδειγμα γραφειοκράτη (μπορεῖ νά μὴν εἶναι μόνο γραφειοκράτες) εἶναι οἱ Λάμπρος Κανακάρδης καί Δημήτρης Βατουσιανός, ποῦ ἔριξαν στό βάλτο τᾶ τμήματά μας στήν Ἀνατολική Μακεδονία-Θράκη. Τέτιοι ὑπῆρχαν καί ἄλλοι.

Παρά τίς σοβαρές ἐπιτυχίες ποῦ εἶχαμε στήν τομέα τῆς πολιτικῆς δουλιᾶς, μέσα στά τμήματα τοῦ ΔΣΕ, ὅμως εἶχαμε σοβαρές ἀδυναμίες, ἀδύνα καί στίς μονάδες μας στό Βίτσι καί στό Γράμμο. Ἐκεῖ ὅμως ποῦ ἡ πολιτικῆ δουλιά δέν βρισκόνταν οὔτε κατά προσέγγιση στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς τοῦ ΔΣΕ, ἦταν στήν Ἀνατολική Μακεδονία-Θράκη, στή Θεσσαλία καί στή Ροῦμελη. Ἐκεῖ στήν οὐσία δέν ὑπῆρχε κομματική ὀργάνωση. Ἔτσι ἡ στοργή στους μαχητές ἦταν ἀδύνατη καθῶς μερικῆς περιπτώσεις ἀντιμαχητή. Ἡ διαφωτιστικῆ δουλιά ἦταν ἀδύνατη καί πολλές φορές ἀνεδαφική. Γίνονταν πολλές ἀντιλαϊκῆς πράξεις. Ἡ συμπεριφορά στους μαχητές, τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν πρῶς τᾶ κατώτερα, ἦταν πολλές φορές ἀπάσια. Ἡ ἐπαγρύπνηση ἦταν ἐξαιρετικά ἀδύνατη καί μερικῆς φορές ἦταν ἐπαγρύπνηση ἀπῶ τήν ἀνάποδη. Γιά τήν ἐπαγρύπνηση ἀπῶ τήν ἀνάποδη πρέπει νά φέρουμε τρία ἀπῶ τᾶ πιῶ ἀπάσια παραδείγματα. Τῶ πρώτο στή Θεσσαλία-Ροῦμελη. Ἐκεῖ μέ διαταγή τοῦ Καραγιώργη πιάστηκαν καί βασανίστηκαν ἐπάνθρωπα στελέχη καί ἀπλά μέλη τοῦ Κόμματος καί μετά ἐχτέλεσαν μεριμῶς, ὄχι γιάτῆ ἦταν ἔνοχοι, ἀλλά γιάτῆ εἶχαν παραμερφοθεῖ ἀπῶ βασανιστήρια. Τῶ δευτέρο στή Χαϊντού. Ἐκεῖ κάτι σαβιστές ποῦ ἔχουν τήν ἰδέα πῶς εἶναι

CONFIDENTIAL

- 105 -

δοτυνομικά δαιμόνια έπιασαν και βασάνισαν στελέχη και άπλά μέλη του Κόμματος, με τον πιο άπάνθρωπο τρόπο, που έτσι μερικοί άπτούς βασανισμένους πέθαναν και άλλοι αυτοκτόνησαν και μόνο με την επέμβαση του ΓΑ γλύτωσαν οι ύπδλοιποι. Το τρίτο στην περιοχή Δράμας. Έκει δ διοικητής των τμημάτων μας Αίμουχίδης έφηνε νηστικούς τους μαχητές, τους ταλαιπωρούσε και έτσι εξαντλούνταν και όταν έμεναν βραδυπορούντες τους έχτελούσε. Ο Αίμουχίδης είχε (Σελ. 143) διαγραφεί σαν χαφίης και ξανατρούπωσε στο Κόμμα στην περίοδο της πρώτης κατοχής.

Παρά τις άδυναμίες που παρουσίασε η πολιτική μας δουλιά στα τριάντη χρόνια του ένοπλου άγώνα μας, αυτή σά σύνολο βασικά ανταποκρίθηκε στις άπαιτήσεις της ένοπλης πάλης.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μιά σοβαρή πλευρά της δουλιάς μας στο ΔΣΕ, που μās δίνει πλούσια πείρα, είναι η στρατιωτικοπολιτική έκπαίδευση. Μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας έπεκράτησε, βασικά, η άρχή: Πολέμα και μάθαινε. Μάθαινε και πολέμα. Σ' αυτό τό άρδρο δέν είναι δυνατό να γίνει άνάλυση του συστήματος έπιλογής των μαθητών στις στρατιωτικές σχολές μας, της συγκρότησής τους, του έκπαιδευτικού προγράμματος, των μεθόδων έκπαίδευσης, του κανονισμού λειτουργίας τους. Έπίσης αυτή η άνάλυση δέ μπορεί να γίνει για τή συγκρότηση, πρόγραμμα, κανονισμό των έμπέδων και για τις άσκήσεις μάχης στις μονάδες. Έδώ θά δόσουμε άπλως ένα σκίτσο της έκπαιδευτικής δουλιάς που έγινε στο ΔΣΕ. Την έκπαίδευση στο ΔΣΕ μπορούμε να τή χωρίσουμε σε τρία μέρη. Έκπαίδευση σε σχολές, για δημιουργία στελεχών. Έκπαίδευση στα έμπεδα, για τους νεοκαταταγμένους μαχητές. Έκπαίδευση στις μονάδες, με άσκήσεις μάχης.

Η έκπαίδευση στο ΔΣΕ είχε κι αυτή την εξέλιξη της. Στην άρχή στις σχολές και στα έμπεδα μεταφυτεύθηκαν άτόφιες οι μέθοδοι έκπαίδευσης των άστικών στρατιωτικών σχολών και έμπέδων. Και τούτο για δύο λόγους. Πρώτα γιατί κείνοι που δίδασκαν ήσαν παλιοί αξιωματικοί του άστικού στρατού. Και δεύτερο γιατί δ τότε άρχηγός του ΔΣΕ Μάρκος Βαφειάδης, άφου ήταν βασικά άντικανος στρατιωτικά, θαύμαζε τή στρατιωτική "σοφία" των παλιών αξιωματικών του άστικού στρατού και έχτελούσε τις "συμβουλές" τους. Πρέπει να πούμε και δω, πως και στα ζητήματα της έκπαίδευσης έγινε σοβαρή πάλη μέσα στο ΔΣΕ, τόσο ενάντια σε κείνους που ήθελαν να μεταφυτέψουν στο ΔΣΕ άπόφιο τό σύστημα της άστικής στρατιωτικής έκπαίδευσης, όσο και ενάντια σε εκείνους που ύποτιμούσαν τή στρατιωτική έκπαίδευση.

Η πρώτη και η καλύτερη σχολή του ΔΣΕ ήταν η Σχολή Άνθυπολοχαγών του Γενικού Άρχηγείου. Αυτή η σχολή λειτουργήσε σε έξη έκπαιδευτικές περιόδους και έβγαλε έξη σειρές άνα/γούς, δηλαδή κάμποσες χιλιάδες. Στην άρχή η έπιλογή των (Σελ. 144) μαθητών, η συγκρότηση, τό έκπαιδευτικό πρόγραμμα, οι

CONFIDENTIAL

- 106 -

μέθοδες εκπαίδευσης, ο κανονισμός λειτουργίας, όλα έφεραν τη σφραγίδα της άστικης στρατιωτικής νοοτροπίας. Στην επιλογή επικρατούσαν πολλές φορές οι προσωπικές προτιμήσεις και συμπάθειες. Η συγκρότηση τυπικά είχε στρατιωτικό χαρακτήρα. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη βάση ήταν ο άστικός στρατιωτικός κανονισμός. Οι μέθοδες διδασκαλίας ήταν βασικά μέθοδες δωματίου και σχολαστικισμού. Ο κανονισμός λειτουργίας έμπασε στους μαθητές σακαράνικο πνεύμα. Γι' αυτό τους όλους τους λόγους, οι απόφοιτοι αυτής της σχολής ως την τρίτη σειρά, πήγαιναν σε διμοιρίες στις μονάδες και χωρίς υπερβολή έκαναν γυμνάσια στην πλάτη των διμοιριών για να μάθουν να τις διοικούν στη μάχη. Στροφή σ' αυτή τη σχολή άρχισε να γίνεται μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ και προπάντων στην 5η και 6η σειρά. Σε τι συνίστατο αυτή η στροφή; Η επιλογή των μαθητών βασικά γίνονταν με κριτήρια, την πίστη και άφοβη στή έδανικά του άγώνα, την πολεμική έπίδοση και προσωπική παλιναριά, το ήθος και τη φυσική έξυπνάδα. Η σχολή συγκροτήθηκε σε τάγμα και άργότερα σε ταξιαρχία, με όλο τον θηλιισμό που είχε μια ταξιαρχία μας πεζικού, με τη σύνθεσή της από άποψη δργάνωσης. Στη βάση του εκπαιδευτικού προγράμματος πήνε η διδασκαλία της πελρας του ΔΣΕ, που αυτή την έπεξεργαζόμασταν κριτικά και τη γενικεύαμε, με τις αποφάσεις της ΚΕ και του ΠΓ του κόμματός μας, με τα συμπεράσματα ειδικών στρατιωτικοπολιτικών συσκέψεων, με τα συμπεράσματα των συνελεύσεων των στελεχών για κριτική της δράσης που μετά αυτά έπεξεργαζότανε στα άρθερα που δημοσιεύονταν. Αυτές οι συνελεύσεις των στελεχών έπαιξαν σπουδαίο ρόλο στη συγκέντρωση, έπεξεργασία και άφομοίωση της πελρας, για την διδρδωση των λαδών και την έξαλειψη των άδυναμιών, για το σωστό προσανατολισμό των στελεχών που έπαιρναν μέρος σ' αυτές τις συνελεύσεις.

Από άποψη μεθόδων διδασκαλίας χτυπήθηκε ο σχολαστικισμός και η διδασκαλία μόνο στο δωμάτιο και μόνο από χαρτιά και πήνε ο σωστός συνδιασμός της θεωρητικής διδασκαλίας με την πρακτική άσκηση μάχης και με τη συμμετοχή σε μάχες. Πχ, η σχολή έκανε άσκησης μάχης στο έδαφος (και όχι μόνο στην άμμοδόχο) λόχου, τάγματος, ταξιαρχίας, με πραγματικά πυρά σε άνοχρωτο έδαφος, σε όχυρωμένο έδαφος, σε κατοικημένα σημεία, τη νύχτα, τη μέρα, κλπ, κλπ, και έπαιρνε μέρος σε έπιχειρήσεις. Τα στελέχη της σχολής στη βασική τους σύνθεση είχαν προέλθει από άντάρτες. Έτσι με μια άδιάκοπη πάλη (Σελ. 145) η σχολή έξελίχθηκε σε μια πρώτης τάξης καρτιζάνικη σχολή, που οι απόφοιτοί της νικούσαν και με το μυαλό τους απόφοιτους της μοναρχοφασιστικής σχολής Εύελπίδων και κείνους που σπούδασαν στις δυτικοευρωπαϊκές άνδρατες στρατιωτικές σχολές. Πολλοί απόφοιτοι της σχολής μας άναδείχτηκαν σπουδαίοι λοχαγοί και ταγματάρχες και έχουν μπροστά τους ένα λαμπρό στρατιωτικό μέλλον. Η σχολή Άνθυπολοχαγών του Γενικού Άρχηγείου έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην ύπερνίκηση του κατοσαπλιαδισμού και βοήθησε άποφασιστικά να μπει ο ΔΣΕ στο δρόμο της μετατροπής του σε λαίκοεπαναστατικό στρατό.

Μια δεύτερη κατά σειρά σημασίας σχολή ήταν η Σχολή Σαμποτέρ του ΓΑ. Αυτή έβγαλε εκατοντάδες άνθυπολοχαγούς σαμποτέρ και έδωσε τους εκπαιδευτές που εκπαίδευσαν σχεδόν όλους τους μαχητές μας να βάζουν και να άφοπλίζουν νάρκες, έδωσε τα στελέχη που στελέχισαν την ομάδα σαμποτέρ σε κάθε τάγμα, τη διμοιρία σαμποτέρ σε κάθε ταξιαρχία, το λόχο σαμποτέρ σε κάθε Μεραρχία,

CONFIDENTIAL

- 107 -

τά στελέχη που χρειάστηκαν για τη συγκρότηση Ταξιαρχίας σαμποτέρ που διοικούνταν απ'εύθείας από το ΓΑ. Η Σχολή αυτή βοήθησε αποφασιστικά, για να γίνει το σαμποτάζ μαζικό, ο φόβος και τρόμος των μοναρχοφασιστών. Πολλοί άπτοοι απόφοιτους της σχολής σαμποτέρ έχουν λαμπρό στρατιωτικό μέλλον.

Μιά άλλη σχολή, ήταν η Σχολή Πυροβολικού, του ΓΑ. Έδώ πρέπει να πούμε πως είχαμε καλούς πυροβολητές. Και οι αξιωματικοί που μας ήρθαν από τον άστικό στρατό, κατά κανόνα ήταν άριστοι πυροβολητές. Τα λίγα παμπάλαια πυροβόλα μας με τα λίγα και σκουριασμένα βλήματα προκαλούσαν μεγάλη φθορά στον έχθρο, χάρη στη μαστοριά και παλιμαριά των πυροβολητών μας. Η Σχολή Πυροβολικού έβγαλε κάμποσες εκατοντάδες άνθυπολοχαγούς Πυρ/κού. Αυτή η Σχολή έπαιξε σπουδαίο ρόλο, για να εκπληρώσει ικανοποιητικά το πυροβολικό μας, την αποστολή του και την εκπλήρωσε ικανοποιητικά. Πολλοί από τους απόφοιτους αυτής της Σχολής έχουν λαμπρό μέλλον στο Πυροβολικό.

Μιά άλλη σχολή, ήταν η Σχολή Διαβιβάσεων του ΓΑ, που έβγαλε πολλούς και καλούς άσυρματιστές, άσυρματοτηλεφωνητές, τηλεφωνητές, κρυπτογράφους, άσυρματοτεχνίτες, συντηρητές γραμμών κλπ. Είναι γνωστό πως στον τομέα των διαβιβάσεων, έκδηλώνονταν, ακόμα και ως τελευταία, το άνταρτίστικο πνεύμα. Αυτή η σχολή έπαιξε σοβαρό ρόλο στο ν'άρχισουμε να σπάμε την ύποτιμηση του όπλου των διαβιβάσεων και να μάθουμε να το χρησιμοποιούμε κάπως ύποφροτά.

(Σελ. 146)

Μιά άλλη σχολή που έπαιξε σπουδαίο ρόλο, παρ'όλο που δημιουργήθηκε τελευταία και δεν πρόφτασε ν'αποδώσει όσα μπορούσε ν'αποδώσει, ήταν η Σχολή Πολιτικών Έπιτροπών Πόλεων και Υπαίθρου. Αυτή λειτουργήσε μόνο σε δυό εκπαιδευτικές περιόδους. Ήταν μιά πολιτικοστρατιωτική σχολή που μάθαινε σε στελέχη την τέχνη της παράνομης δουλειάς στις πόλεις και στην κατεχόμενη από τον έχθο ύπαιθρο, τους μάθαινε τη χρήση όλων των έκρηχτικών ύλων, για σαμποτάζ. Η κείρα που μας έδωσε αυτή η σχολή έχει μεγάλη σημασία.

Μιά άλλη σπουδαία σχολή, ήταν η Σχολή Μεσαίων Ύγειονομικών Στελεχών του ΓΑ. Αυτή λειτουργήσε μόνον σε μιά εκπαιδευτική περίοδο. Οι μαθητές της προέρχονταν από τους πιο άριστους νοσοκόμους μας. Αυτή η Σχολή τους έβγαζε μισογιατρούς. Έδώ πρέπει να πούμε πως είχαμε καλή Ύγειονομική Ύπηρεσία, που βασικά άνταποκρίθηκε στην αποστολή της.

Τέλος, μιά άλλη σχολή, που δημιουργήθηκε τελευταία, ήταν η Σχολή Μηχανικού του ΓΑ. Αυτή έβγαζε αξιωματικούς του Μηχανικού που ήξεραν όδοποιία, γεφυροποιία, όχυρωτική. Αυτή η Σχολή βοήθησε στην όχυρωση, στις συγκοινωνίες μας, στο ν'άρχισουν να καταλαβαίνουν οι διοικήσεις των μονάδων πεζικού την άνάγκη της ύπαρξης των μονάδων μηχανικού, σε ένα σύγχρονο πόλεμο.

Στο Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια Ελλάδα έδρθηκε η Σχολή άνθυπολοχαγών, που λειτουργήσε σε δυό εκπαιδευτικές περιόδους και έβγαλε κάπου 200 άνθυπολοχαγούς. Αυτή η Σχολή βασικά δε μπόρεσε να κάνει παραπάνω από την πρώτη σειρά της Σχολής άνθυπολοχαγών του ΓΑ. Πάντως κι αυτή βοήθησε, παρά τις σοβαρές άδυναμίες της, στη δημιουργία αξιωματικών του στρατού μας.

CONFIDENTIAL

- 108 -

Στις Μεραρχίες και στις Ταξιαρχίες, είτε στα πρώην αρχηγεία περιοχών και περιφερειών λειτούργησαν πολλές σχολές που έβγαζαν ομαδάρχες, νοσοκόμους, διαβιβαστές, σαμποτέρ κλπ. Αυτές οι Σχολές έπαιζαν εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο, στη δημιουργία κατωτέρων στελεχών του στρατού μας, που απ' αυτά τὰ πιο καλύτερα πήγαιναν στις σχολές του ΓΑ. Κι αυτές οι σχολές, προπάντων των ομαδαρχών, στην αρχή ήταν διαποτισμένες με το σχολαστικισμό από έποψη εκπαίδευσης, που προοδευτικά υπερνικούνταν.

Και τὰ έμπεδα έπαιζαν σπουδαίο ρόλο. Ύπόδειγμα έμπέδων ήταν το έμπεδο του ΓΑ στο Βίτσι το 1949. Εκεί γίνονταν μιὰ σοβαρή στρατιωτική εκπαίδευση, μιὰ σοβαρή πολιτική δουλιὰ, μιὰ καλή πολιτιστική δουλιὰ.

Σελ. 147)

Από την πλευρά της εκπαίδευσης, σπουδαία θέση κατέχει η εκπαίδευση μέσα στα πλαίσια των μονάδων, όταν δεν πολεμούσαν. Στροφή σ' αυτό τον τομέα εκπαίδευσης κάναμε μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι. Αυτή η στροφή επιβλήθηκε από τὰ νέα καθήκοντα, που έμπαιναν μπροστά στο ΔΣΕ, να φθείρει αποφασιστικά τον έχθρο, σε μιὰ σειρά επιθετικές μάχες, τόσο σε πόλεις, όσο και σε γερά οργανωμένες τοποθεσίες. Αυτή η επιθετική ταχτική απαιτούσε μιὰ έντατική μακροχρόνη εκπαίδευση. Αυτή η εκπαίδευση είχε το πλεονέκτημα ότι τὰ θέματα των ασκήσεων ήταν θέματα επιχειρήσεων που θα γίνονταν άμεσα μετά από τις ασκήσεις, και γι' αυτό γίνονταν σε ύψωμα που παρουσίαζαν περίπου ίδια έδαφική διαμόρφωση με κείνα που θα πηγαίναμε να καταλάβουμε με μάχη από τον έχθρο, είτε σε κατοικημένα σημεία όταν πηγαίναμε να δόσουμε μάχη σε πόλη και κωμόπολη. Έτσι ο μαχητής πρόσεχε την άσκηση, γιατί ήξερε ότι έδώ δεν πρόκειται για παιγνίδι, αλλά για γενική δοκιμή μιὰς πραγματικής μάχης, που θα επακολουθήσει. Η συζήτηση μετά την πραγματική μάχη αποκάλυπτε προς στους μαχητές τὰ κενά των ασκήσεων, είχε τὰ σημεία που παραβίασαν τους κανόνες επίθεσης, που είχαν διδαχθεί στην άσκηση. Αυτός ο τρόπος, άδιάκοπης, θα μπορούσε να πεϊ κανείς, άσκησης, έχει τεράστια σημασία. Έδώ είναι που εφαρμόζονταν πέρα για πέρα η αρχή: Πολέμα και μάθαινε. Μάθαινε και πολέμα.

Η στρατιωτική εκπαίδευση στο ΔΣΕ, σε σχολές, στα έμπεδα, και στις μονάδες, παρά τις αδυναμίες που παρουσίαζε, αποτελεί σπουδαίο κεφάλαιο, για τους παραπέρα αγώνες μας.

Γ Ε Ν Ι Κ Α . Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Ύστερα από την σύντομη επισκόπηση της δράσης του ΔΣΕ από την μάχη στο Λιτόχωρο, ως την προσωρινή μας υποχώρηση, πρέπει να διατυπώσουμε τὰ γενικά συμπεράσματα. Αυτά μπορούμε να τὰ συνοψίσουμε στα παρακάτω:

1. Σωστή ήταν η άποψή μας για ένοπλη εξέγερση. Άλλος τρόπος ανθρώπινης ζωής για το λαό μας και έξασφάλιση της έθνικής ανεξαρτησίας δεν υπήρχε. Για ένα τέτοιο αγώνα είμαστε, βασικά, προετοιμασμένοι. Το λάθος της άποψης από τις βουλευτικές εκλογές της 31 του Μάρτη 1946, ήταν σοβαρό ταχτικό λάθος, αλλά δεν είχε και δε μπορούσε να έχει καθοριστικές συνέπειες, για την έκβαση του ένοπλου αγώνα.

CONFIDENTIAL

- 109 -

2. Τά τριάντα χρόνια ένοπλης πάλης ήταν ένας μεγάλος (Σελ. 148) άσταμάτητος σκληρός και εξαιρετικά άνισος πόλεμος, γεμάτος μεγάλα παραδείγματα άτομικού και μαζικού ήρωισμού και αυτοθυσίας, άλύγιστης πεπολθσης στην τελική νίκη. Περίπου 25.000 άντάρτες, με λίγα κυρίως λιανοντούφεκα και μ'ελάχιστα πυρομαχικά και άλλα έφθδια, πάλαιψαν με πάνω από 300.000 μοναρχοφασιστικές ένοπλες δυνάμεις έξοπλισμένες με τά πιό μοντέρνα πολεμικά μέσα και μ'άφθονα πυρομαχικά και άλλα έφθδια και που είχαν την άμεση βοήθεια των άγγλικών στρατευμάτων κατοχής που στάθμευαν στά πιό επίκαιρα σημεία της χώρας. Παρ'όλα αυτά, ο ΔΣΕ κατάφερε βαριά χτυπήματα στον έχθρο, και έφερε στά χείλος της καταστροφής τό μοναρχοφασιστικό καθεστώς της άμερικανοκρατίας.

3. Ο ΔΣΕ είναι λαϊκοεπαναστατικός στρατός. Αυτό φαίνεται από τους σκοπούς που πάλαιβε νά πραγματοποιήσει, δηλαδή από τη στρατηγική του, από την ταχτική του, από τη σύνθεση των στελεχών του, από τον πόλεμο που έκανε. Σ'άντίθεση με τον ΕΛΑΣ που δεν είχε σωστή στρατηγική και ταχτική, στά στελέχη του έπικρατούσαν οι αξιωματικοί του παλιού στρατού και οι δηλωσιες της βασιλομεταξικής φασιστικής δικτατορίας της 4ης Αυγούστου, ή δράση του σε σύγκριση με τη δράση του ΔΣΕ ήταν πολύ μικρή, παρ'όλο που είχε σχεδόν τετραπλάσιες δυνάμεις και αντιμετώπιζε άδύγκριτα λιγότερες και μικρότερες δυσκολίες. Ο Δ Σ Ε ε ί ν α ι κ α ι ν ο β ρ γ ι ο ς λ α ΐ κ ό ς Έ π α ν α σ τ α - τ ι κ ό ς Σ τ ρ α τ ό ς.

4. Η έναρξη της επανάστασης δεν μπόρεσε νά γίνει με γενική ταυτόχρονη ένοπλη εξέγερση, γιατί στάθμευαν στά πιό επίκαιρα σημεία της χώρας σοβαρές άγγλικές στρατιωτικές δυνάμεις κατοχής, που στην άρχή της ένοπλης εξέγερσης, έπρεπε ν'αποφύγουμε τη σύγκρουση μ'αυτές. Και έπρεπε νά αποφύγουμε στην άρχή τη σύγκρουση μ'αυτές τίς δυνάμεις, κυρίως γιατί έληξη ή ύφηση του Ε Λ Α Σ, ή στελέχωση του, τό πολιτικό δουλεμά του, δεν τον έκανε ένα λαϊκοεπαναστατικό στρατό (αν θά ήταν τέτιος δεν θά έχανε την πρώτη επανάσταση) και ή παράδοση του όπλισμού του μ'ας στέρησε τον άπαραίτητο όπλισμό για σύγκρουση άπτην άρχή και με τά άγγλικά στρατεύματα κατοχής. 100.000 Έ λ α σ ί τ ε ς, σ τ ε λ έ χ η και μαχητές, ήσαν κατάτι άνάλογο με τά τωρινά στελέχη και μαχητές του Δ Σ Ε, θά μπορούσε ν'άρχισει ή δεύτερη επανάστασή μας, σάν μιá γενική ταυτόχρονη ένοπλη εξέγερση, γιατί θά είχαμε από την πρώτη στιγμή στά χέρια μας ένα μετιπαραταχθεϊ και νά νικήσει και τ'άγγλικά στρατεύματα κατοχής. Αυτό τό αν δ Ε Λ Α Σ ήταν κοινοτικά κάτι άνάλογο με τό ΔΣΕ μπορούσε νά είναι πραγματικότητα, αν έγναμε σωστή πολιτική γραμμή στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Έτσι και στό πώς άρχισε ή δεύτερη επανάσταση είχε έπιδραση ή στραβή πολιτική μας γραμμή στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Η άδυναμια μας λοιπόν ν'άντιπαραταχθεύμε από την πρώτη στιγμή με τ'άγγλικά στρατεύματα κατοχής, μ'ας υποχρέωσε ν'άρχισουμε όπως άρχισαμε την ένοπλη εξέγερση. Αυτός δ όρθμος μ'ας

- 110 -

Έδινε το πλεονέκτημα ότι δεν δίνονταν η πολιτική δυνατότητα στους Άγγλους ιμπεριαλιστές να επέμβουν άμεσα ένοπλα με τα στρατεύματα κατοχής που διατηρούσαν σ' επίκαιρα σημεία της χώρας μας. Όμως, αυτός ο δρόμος έδινε χρόνο στο μοναρχοφασισμό ν' αναδιοργανώσει τις ένοπλες δυνάμεις του, να πάρει σειρά τρομοκρατικά μέτρα, που θ' αποδιοργάνωναν πολλές κομματικές μας οργανώσεις και συνεπώς θα τις έκαναν ακίνδυνες και θα εξοντώνονταν είτε θα ρίχνονταν στα κάτεργα πολλές χιλιάδες μέλη και άπαθεί του κόμματός μας, που ήσαν πολιτικοί και απαραίτητοι στον ένοπλο αγώνα. Από στρατιωτική άποψη όλο το πρόβλημα συγκεντρώνονταν σε τούτο. Το πέρασμα από τις ένοπλες ομάδες των καταδιωκομένων αγωνιστών και τον κλεφτοπόλεμο που έκαναν, στα μεγάλα στρατιωτικά τμήματα με ενιαία διοίκηση για όλη την Ελλάδα και στις μεγάλες μάχες, δεν έπρεπε ν' άργοποιηθεί. Αυτή ήταν η γραμμή του Κόμματος. Αυτή η έντολή δόθηκε στον τότε άρχηγό του ΔΣΕ Μάρκο Βαφειάδη. Όπως αποδείξαμε με γεγονότα, αυτή τη γραμμή τη σαμπόταρε ο Μάρκος. Έτσι χάσαμε τη δυνατότητα, που είχαμε στο δεύτερο μισό του 1946 και το 1947, να λύσουμε το πρόβλημα των εφεδρειών, στο βαθμό που ήταν απαραίτητο, για μια πρώτη στρατηγική ανατροπή του έχθρου στο 1948. Με τα μέτρα που πήρε ο έχθρος και ειδικά με το ξεπέρασμα της άγροτικής και της περιχαράκισης στις πόλεις, έκαναν, μετά το 1947, εξαιρετικά δυσκόλο το πρόβλημα των εφεδρειών.

5. Μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ η ένοπλη πάλη άποχτάει ενιαία πολιτικοστρατιωτική διεύθυνση. Αυτό ήταν άπύλυτα απαραίτητο για τη σωστή διεύθυνση όλου του αγώνα. Όμως ο Μάρκος έβαζε άποφασιστικά τη σφραγίδα του στη δουλειά του ΔΣΕ, σχεδόν ως την πρώτη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ, που έγινε στις 15 (Σελ. 150) του Γενάρη 1948. Τα μέλη του ΠΓ σ. Γιάννης Ιωαννίδης και Λεωνίδας Στρίγγος, που ήταν στο ΓΑ δεν μπόρεσαν να βάλουν σε τάξη και πειθαρχία το Μάρκο, δηλαδή δεν μπόρεσαν ν' άρχίσουν στροφή στη δουλειά του ΔΣΕ. Η πραγματική στροφή στο ΔΣΕ, στην ουσία, άρχίζει με την πρώτη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών στις 15 του Γενάρη. Έτσι, αυτή η τόση άναγκαία στροφή άργησε να άρχισεί.

6. Ός την 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας, ο ΔΣΕ δεν είχε σωστή στρατηγική και μια ενιαία ταχτική. Η 3η Όλομέλεια έκανε μια πρώτη έπεξεργασία της στρατηγικής και ταχτικής του ΔΣΕ. Στην πρώτη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ, ο σ. Ζαχαριάδης διατύπωσε με σαφήνεια τη στρατηγική και ταχτική του ΔΣΕ. Έτσι ο ΔΣΕ άποχτήσε σωτή στρατηγική και ταχτική. Η ταχτική του ΔΣΕ πλουτίστηκε με τις μεγάλες μάχες στα 1948 και 1949. Σ' αυτά τα χρόνια κάναμε λάθη ταχτικής που είχαν συνέπειες. Το σπουδαιότερο λάθος ήταν ότι δεν πήραμε από τη Θεσσαλία-Ρούμελη όλους τους μαχητές μας, πλην 2.000 επιλέχτων και έτσι πάθαμε σοβαρή ζημιά, χωρίς να φθείρουμε σοβαρά τον έχθρο. Τα λάθη μας ήσαν αποτέλεσμα της αδύνατης στρατιωτικής τεχνικής μας κατάρτισης και υπολειμάτων γραφειοκρατικής καθοδήγησης, όπως πχ, στην καθοδήγηση των τμημάτων μας στη Θεσσαλία-Ρούμελη από μέρος του ΠΓ του Κόμματός μας.

7. Η γραμμή για τη μετατροπή του ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό ήταν σωστή. Η πραγματοποίηση του στρατηγικού μας σκοπού, της

CONFIDENTIAL

- 111 -

έθνικης απελευθέρωσης της Ελλάδας και της εγκαθίδρυσης λαϊκής Δημοκρατίας, απαιτούσε να δημιουργήσουμε το κατάλληλο στρατιωτικό όργανο της απελευθέρωσης. Και αυτό το όργανο έπρεπε να είναι ένας ταχτικός λαϊκοεπαναστατικός στρατός. Με μικρά αντίρτικα τμήματα που αναγκαστικά θα έκαναν κλεφτοπόλεμο, μπορούσαμε να διακωνίζουμε τον ανταρτοπόλεμο, αλλά την Ελλάδα δεν θα την απελευθερώναμε. Αυτό είναι εύκολο να το καταλάβει καθένας που έχει την κοινή λογική. Την περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής, η κύρια δύναμη συντριβής του έχθρου και απελευθέρωσης των υπόδουλων λαών, ήταν οι συμμαχικές στρατιωτικές δυνάμεις που τον κύριο ρόλο τον έπαιζαν οι σοβιετικές ένοπλες δυνάμεις. Τα κινήματα έθνικης αντίστασης έπαιζαν σπουδαίο ρόλο αλλά βοηθητικό. Το ίδιο συνέβαινε και στην Ελλάδα. Η κύρια δύναμη για την απελευθέρωση της Ελλάδας (Σελ. 151) ήταν ο Σοβιετικός Στρατός που συνέτριψε τις κύριες δυνάμεις των φασιστών εισβολέων και με την προέλαση της σοβιετικής στρατιάς του Τολμπούχιν στα Βαλκάνια, τ' απελευθέρωσε. Η ύπαρξη και δράση του Ε Λ Α Σ έπαιξε βοηθητικό ρόλο. Το ίδιο όμως δεν συνέβαινε στη δεύτερη επανάστασή μας. Στη δεύτερη επανάστασή μας, τον κύριο, τον αποφασιστικό ρόλο, για την απελευθέρωση της Ελλάδας τον έπαιζαν οι έσωτερικές δυνάμεις της επανάστασης. Η δημοκρατική διεθνής αλληλεγγύη προς την επανάστασή μας ήταν εξαιρετικά σπουδαία, πολύτιμη, ζωτική, αλλά από την άποψη τη στρατιωτική δεν ήταν δυνατό να παίζει τον ίδιο ρόλο που έπαιξε κατά την περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής.

"Αν η επανάσταση ήθελε να νικήσει στην Ελλάδα, έπρεπε να φτιάσει το κατάλληλο στρατιωτικό όργανο της νίκης. Και αυτό το όργανο έπρεπε να είναι ένας μεγάλος ταχτικός λαϊκοεπαναστατικός στρατός. Αυτό το στρατό αποφασίσαμε να χτίσουμε και αυτό το στρατό χτίσαμε. Και η απόφασή μας ήταν σωστή. Πρέπει να τονίσουμε πως τη δημιουργία ενός μεγάλου ταχτικού λαϊκοεπαναστατικού στρατού δεν την καταλαβαίναμε και δεν την πραγματοποιούσαμε μηχανικά. Την πραγματοποίηση αυτού του σπουδαίου καθήκοντος τη βλέπαμε σαν ένα προτσές που συντελούνταν στην πορεία της πάλης για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Ο ΔΣΕ στα τριάντα χρόνια της ένδοξης δράσης του μπήκε στο δρόμο της μετατροπής του σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, αλλά δεν είχε κι όλες ολοκληρωθεί σ' ένα τέτιο στρατό. Η παραπέρα αριθμητική και ποιοτική του ανάπτυξη, η απελευθέρωση έστω μιας περιοχής της χώρας θα έδινε τη δυνατότητα να επιταχυνθεί το προτσές της μετατροπής του ΔΣΕ σ' ένα μεγάλο λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Έτσι έχει το ζήτημα της γραμμής και της δράσης μας, για τη μετατροπή του ΔΣΕ σ' ένα μεγάλο ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Δεν ήττηθήκαμε στρατιωτικά γιατί μετατρέφαμε το ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, **ά λ λ ά γ ι α τ ι δ έ μ π ο ρ έ σ α μ ε ν ά φ τ ι ά σ ο υ μ ε τ ό Δ Σ Ε σ' ε ν α μ ε γ ά λ ο τ α χ τ ι κ ό λ α ι κ ο ε π α ν α σ τ α τ ι κ ό σ τ ρ α τ ό.** Οι όπορτουνιστές έχουν διαφορετική γνώμη. "Ας την έχουν για να δείχνει τη στραβομάρα και την άμειλιά τους. Μόνο τα χαλασμένα μυαλά του Μάρκου Βαφειάδη και της παρέας του, μπορούν να σκέπτονται ότι θ' απελευθερώναμε την Ελλάδα.

"Με μία έντατική παρτιζάνικη δράση που θα προκαλέσει στους Αμερικάνους και το μοναρχοφασισμό, μία συνεχή αίμοραγια στρατιωτική-(Σελ. 152)οικονομική, θα δημιουργήσει έλο και περισσότερη πολιτική αστάθεια και.... θα μάς είναι

CONFIDENTIAL

- 112 -

δυνατή ή δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για δυνάμωμα του κινήματος. . . .
για πιο δυνατά και συνδριασμένα χτυπήματα". ('Από την δημοτουριστική
πλατφόρμα του Μάρκου, "Μέρος Κόσμος" Νο 8, σελ. 480).

Με τόν κλεφτοπόλεμο θά γονατίζαμε οικονομικά, πολιτικά, στρατιωτικά
τους άμερικάνους και τό μοναρχοφασισμό και θά τους άναγκάζαμε νά πούν:
" Έλεος καπετάν Μάρκο! Πάρε τήν έξουσία και άσε τουλάχιστο ήσυχη τήν
'Αμέρικα" !

8. Τριάμιση χρόνια διεξάγοιμε ένα μεγάλο, στούς σκοπούς και στό έργα
πόλεμο, μέ ξεκάθαρη στρατηγική και ταχτική και ένιαλα πολιτισμοστρατιωτική
ήγεςία (μετά τήν 3η 'Ολομέλεια τής ΚΕ). Όμως δέ νικήσαμε. Ποιές οι βασι-
κές αίτιες τής ήττας; Πού βρισκόνταν οι ρίζες έκείνων που προήλασαν από μάς;
'Η 6η και ή 7η 'Ολομέλειες τής ΚΕ του Κόμματός μας, μέλησαν για τις βασικές
αίτιες τής στρατιωτικής μας ήττας. Αύτές είναι:

'Η μή λύση του προβλήματος των άπαραίτητων έφεδρειών. 'Η μή λύση του
προβλήματος του άνεφοδισμού των τμημάτων μας στην Κεντρική και Νότια 'Ελ-
λάδα. 'Η προδοσία τής τροτσκιστικής τιτικής συμμορίας του Βελιγραδίου, σε
σύνδεση μέ τήν τεράστια άμερικανοαγγλική επέμβαση και ένδραση του μοναρχο-
φασιστικού καθεστώτος. Τά άλλα λάθη μας στην όργάνωση και διεύθυνση των
επιχειρήσεων, και ειδικά τό λάθος μας μέ τό Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια 'Ελ-
λάδα έπαιξαν κι αυτά σοβαρό ρόλο στη στρατιωτική μας ήττα αλλά όχι άποφα-
σιστικό. Τό πρόβλημα των έφεδρειών που χρειάζονταν για μία πρώτη στρατηγι-
κή άνατροπή του έχθρού, δηλαδή για νά κερδίσουμε τήν άποφασιστική καμπή,
μπορούσε νά λυθεί και έπρεπε νά λυθεί στο δεύτερο μισό του 1946 και στο
1947. Δέν λύθηκε γιατί ο τότε άρχηγός του ΔΣΕ Μάρκος Βαφειάδης σαμπόταρε
τήν έφαρμογή τής γραμμής του Κόμματος. Χ ω ρ ί ς κ α μ ι ά υ π ε ρ β ο -
λ ή, ή ο λ η π α ρ α π έ ρ α π ο ρ ε ι α τ ή ς έ π α ν ά σ τ α σ η ς
κ ρ ί θ η κ ε τ ο τ ε. Ποιός μπορεί νά άμφιβάλει τώρα, ότι αν είχαμε
15.000 στρατό στη Βόρεια Πίνδο στις μεγάλες μάχες του 1948 θά κερδίζαμε
τότε τήν άποφασιστική καμπή; Κόνον οι άδερφάκευτοι δημοτουριστές για νά κρύ-
φουν τις βαριές εϋθύνες και τόν πανικό τους και άλλοι, για νά κρύφουν τό
πολιτικό τους πελάγωμα, τή φραξιονιστική άντικομματική τους έπίθεση.

Κάναμε ένα σκληρό και έξαιρετικά άνισο ένοπλο άγώνα. Ένα άγώνα
γιομάτο ήρωισμούς και άύτοθυσία. Ένα άγώνα που μές έδωσε πολύτιμη πείρα
για τους μελλοντικούς άγώνες. Ένα (Σελ. 153) άγώνα που σφυρηλάτησε και
δημιούργησε μέσα στη φωτιά των μαχών χιλιάδες στελέχη, που μέ μία συμπληρω-
ματική πολιτική και τεχνική κατάρτιση μπορούν ν'άποτελέσουν τό βασικό σκε-
λετό του άβριανού μεγάλου λαϊκοεπαναστατικού στρατού που θ'άπελευθερώσει
τήν 'Ελλάδα. 'Η ήγεςία του άπελευθερωτικού άγώνα μας βγήκε από τόν ένοπλο
άγώνα, πιδ έμπειρη και ξεκαθαρισμένη. 'Η Συνδιάσκεψη θά κρίνει τά πρόσωπα
και τά έργα τους, θά καταλογίσει εϋθύνες και θά χαράζει γραμμή.

'Η σημερινή τραγωδία του λαού μας δικαιώνει τόν ένοπλο άγώνα μας,
άκόμα και στο πιδ καθυστερημένα στρώματα του λαού. Για όλο τό λαό είναι
τώρα φανερό πως ή μοναρχοφασιστική νίκη έφερε πιδ μεγάλη πείρα και πιδ βα-

CONFIDENTIAL

- 113 -

ριές άλυσίδες. Όμως δέ σκύβει τό κεφάλι. Μέ πίστη στίς δυνάμεις του καί στην ήγεσία του, ό λαός μας άρθώνει τό ανάστημά του καί παλαίβει γιά φωτιά, λευτεριά, είρήνη. Ο Δημοκρατικός Στρατός ύπάρχει καί ή ύπαρξή του θερμαίνει τίς λαϊκές φυ- χές. Οί κουκουέδες ύπάρχουν καί δουλεύουν θαρραλέα μέσα στό λαό κι αύτό δίνει φώς καί οδηγητές στην λαϊκή πάλη, πεποιθήση στη νίκη. Το παγκόσμιο μέτωπο τής Δημοκρατίας, τής Είρήνης καί τοϋ Σοσιαλισμοϋ, ποϋ έχει ήγετική δύναμη τή Μεγάλη Σοβιετική Ένωση, μαθημερινά δυναμώνει άλματώδικα, δίνει μεγαλύτερη βοήθεια στό λαό μας, στό σκληρό άπε- λευθερωτικό άγώνα του καί πεποιθήση στην νίκη. Έχουμε σημαιοφόρο καί άρχηγό τής με- γάλης στρατιάς τής Δημοκρατίας, τής Είρη- νης καί τοϋ Σοσιαλισμοϋ, τό Μεγάλο Στάλιν καί κεϊ ποϋ οδηγάει ό Στάλιν ή Νίκη είναι σίγουρη. Είμαστε στρατιώτες τής μεγάλης στρατιάς τοϋ Στάλιν. Έχουμε καί κρατάμε μέ τιμή τό δικό μας τομέα, στό παγκόσμιο μέτωπο τής Δημοκρατίας, τής Είρήνης, καί τοϋ Σοσιαλισμοϋ. Μελετάμε τή δουλιά μας καί βγάξουμε δι- δάγματα. Καθαρίζουμε τό δρόμο μας άπό τοϋς πανιόβλητους όπορτουμιστές καί τοϋς πράχτορες τοϋ ταξικού έχθροϋ καί βαδίζουμε μπροστά μ' άτράνταχτη πίστη στην νίκη. Θ' άντιμετωπίσουμε άνόμα μεγάλες δυσκολίες, αλλά βρίσκουμε καί θά βρίσκουμε τά όπλα νά τίς νικούμε. Η συμβολή τής Συνδιάσκεψης τοϋ Κόμματος καί στον άγώνα γιά τήν απαντίκτηση τών δυσκολιών θά είναι πραγματικά μεγάλη. Πάμε γιά συνάντηση άποφασιστικών γεγονότων (Σελ. 154) ποϋ ώριμάζουν στην χώρα μας. Η Συνδιάσκεψη τοϋ Κόμματος θά παίξει σκουδαίο ρόλο στην προετοιμασία του, γιά νά μπει επικεφαλής καί νά οδηγήσει στην νίκη τοϋς άποφασιστικούς άγώνες ποϋ ώριμάζουν μέ ταχύτητα.

27-9-50

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ 3^η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Γ. ΓΟΥΣΙΑ (ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ)

ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΤΩΠΟ

CONFIDENTIAL

- 115 -

(Σελ. 157)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ είναι Κόμμα επαναστατικό, νέου τύπου, που έχει ιστορική αποστολή του την απελευθέρωση των εργαζομένων της χώρας μας απτήν τυραννία των Αγγλοαμερικάνων κατακτητών και των ντόπιων λακέδων τους, τη δημιουργία λαϊκοδημοκρατικού καθεστώτος, και σε συνέχεια τη δημιουργία της σοσιαλιστικής άταξιμής κοινωνίας. Ένας από τους βασικούς τομείς της δουλειάς του στην ταξική πάλη, είναι ο αγώνας στον ιδεολογικό τομέα, που στέκει δίπλα στον οικονομικό και πολιτικό.

Όταν στο Κόμμα μας, που έχει τέτοια κοινωνική αποστολή, κουτσαίνει ή θεωρία, δε μπορεί παρά να κουτσαίνει όλο το Κόμμα στην εκπλήρωση της αποστολής του. Σχετικά μ' αυτό, ο σ. Στάλιν λέει:

" Αν αρχίζει να κουτσαίνει το έργο της Μαρξιστικής-Λενινιστικής διαπαιδαγώγησης των στελεχών μας, αν άδυνατίζει ή δουλειά για το σήμα του πολιτικού και θεωρητικού επιπέδου των στελεχών αυτών και τα ίδια τα στελέχη παύουν, σε συνδυασμό μ' αυτό, να ενδιαφέρονται για την προοπτική της κίνησης μας προς τα μπρος, παύουν να καταλαβαίνουν την όρθότητα της υπόθεσης μας και μεταβάλλονται σε έμπειριστές και δίχως προοπτική που στα τυφλά και μηχανικά εκτελούν τις από τα πάνω υποδείξεις, τότε άναγκαστικά θα κουτσαίνει όλη ή κρατική και κομματική δουλειά μας. . ."

Η αποστολή της θεωρίας είναι να βρiscεται άδιάσπαστα δεμένη με τη ζωή, να ξεχωρίζει και να διακρίνει κάθε φορά το καινούργιο και να το εκτιμή σωστά. Νά τοποθετεί σωστά τη σχέση με το παρελθόν και με τ' παρόν. Νά συλλαμβάνει σωστά το νόημα και τους νόμους της κίνησης προς τα μπρος, και όπλισμένη έτσι με τη δύναμη της γνώσης, να φωτίζει και να (Σελ. 158) επιδρά άποφασιστικά στην προς τα μπρος κίνηση. Αν ή θεωρία δεν παρακολουθεί τη ζωή και άποσπαστεί από την πραγματικότητα, τότε χάνει τη σημασία της ύπαρξής της, και είναι να μάς καθοδηγεί και να φωτίζει το δρόμο μας.

Η θεωρία ή δική μας, ή θεωρία των μεγάλων μας δασκάλων, του Μάρξ-Ένγκελς-Λένιν-Στάλιν, "δέν είναι δόγμα μ' καθοδήγηση για δράση". Κατάκτηση της θεωρίας δέν πάει να πεί να άποστηθίσεις ποιτάτα από τους μεγάλους μας δασκάλους. Κατάκτηση της θεωρίας πάει να πεί να κατέχεις τη θεωρία των δασκάλων μας, την πείρα τους, τη μέθοδό τους, που μάς δείχνει πώς αυτοί αντιμετώπιζαν κάθε φορά την κατάσταση και να την προσαρμύζεις όπμιουργικά σε τόπο και χρόνο. Νά ψάχνουμε να βρούμε κάθε τί το καινούργιο, γιατί τη ζωή πρέπει να τη βλέπουμε σαν κάτι ζωντανό, που κάθε μέρα αλλάζει και δίνει κάτι νέο. Η κατανόηση του νέου είναι ή βάση για την κίνηση προς τα μπρος.

Για το Κόμμα μας, στις σημερινές δύσκολες συνθήκες που περνάει το κίνημά μας, ο αγώνας στον ιδεολογικό τομέα κατέχει βασιμβτατη θέση. Πολύ

- 116 -

περισσότερο γιατί τὸ κίνημά μας τὸ παράδερναν πολλές θεωρητικές ἀρρώστειες καὶ ἡ πηγή τους βρίσκεται στὸ ὅτι ἡ μαρξιστικὴ θεωρία στὴν Ἑλλάδα ἐμφανίζε-
ται καθυστερημένα. Ἡ ἐμφάνισή της χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ Κόμματος.
Ἡ βασικὸς λόγος τῆς καθυστέρησης αὐτῆς εἶναι ἡ ἰδεολογία τοῦ ἀστοτσιφλικιάδι-
κου καθεστώτος τῆς Μεγάλης Ἰδέας, ποὺ κατάρθωσε νὰ κυριαρχήσει στὴν πνευμα-
τικὴ ζωὴ τοῦ τόπου. Κατάρθωσε νὰ ἀφιονίσει πλατιά στρώματα τοῦ λαοῦ μὲ τὸ
ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἑλλάδας θὰ ξεπεραστεῖ ὅταν γίνεῖ μεγάλη, ὅπως ἦταν ἡ Βυ-
ζαντινὴ Αὐτοκρατορία. Τόσο κυριαρχοῦσε ἡ Μεγάλη Ἰδέα, ποὺ καὶ ὁποῖος ἔρχον-
ταν ἀπὸ τὸ ἔξωτερικὸ καὶ ἦταν ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸ σοσιαλισμὸ τῆς δύσης, ὄχι
μόνο δὲ διέδιδε τὴ μαρξιστικὴ ἰδεολογία, μὰ τουναντίον ὑποτάσσονταν στὴν Μ.
Ἰδέα.

Ἡ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ θεωρία, ποὺ στὴν Ἑλλάδα ἐμφανίζεται μὲ τὴν
ἵδρυση τοῦ Κόμματος, μέχρι τὸ 1931 μεταφέρεται, ἀτόφια, χοντροκομμένη, παρα-
μένει στείρα χωρὶς προσαρμογὴ στὴν ἑλληνικὴ πραγματικότητα. Ἀκόμα ὅσα
μαρξιστικὰ ἔργα μεταφράστηκαν στὰ ἑλληνικὰ σ' αὐτὴν τὴν περίοδο εἶχαν πολλὰ
λάθη καὶ ἡ γλῶσσα ἦταν ἀκαταλαβίστικη. Ἡ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα μὲ τὴ με-
κρασιατικὴ καταστροφὴ καὶ μὲ τὴν πολιτικὴ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ κρίση ποὺ
τὴν ἔδερνε, ἦταν ὄριμη γιὰ ριζικὲς μεταβολές. Τὸ Κόμμα ὅμως δὲ μπόρεσε νὰ
ἐκπληρώσει τὴν ἀποστολὴ του τοῦ κινήματός της (Σελ. 159) κοινωνικο-πολιτικο-
οἰκονομικῆς μεταβολῆς, ποὺ οἱ λαϊκὲς μάζες ζητοῦσαν. Τὸ Κόμμα δὲν παρουσι-
ασε πρωτοπόρα δραστηριότητα στοὺς ἀγῶνες ποὺ ξέσπασαν. Ἡ ἀντίθεση ἀπὸ μιά
μεριὰ, τῆς ὄριμης ἀντικειμενικῆς κατάστασης ποὺ ἐπιζητοῦσε τὴν ἀλλαγὴ καὶ,
ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ ἀδυναμία τοῦ ὑποκειμενικοῦ παράγοντα, δηλ. τοῦ Κόμματος, νὰ
φωτίσει αὐτὴ τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ καθοδηγήσει τὶς μάζες γιὰ τὴν ἀλλαγὴ,
ἔφερε τὸ Κόμμα στὴ μακροχρόνη ἐσωτερικὴ κρίση. Ἡ κρίση αὐτὴ ἦταν κρίση τῶν
καθοδηγήσεων ποὺ στάθηκαν ἀνίκανες νὰ χαρᾶξουν μπολσεβίκικο δρόμο στὴ νεο-
ελληνικὴ ἐξέλιξη. Ἀνίκανες νὰ ἀντιληφθοῦν τὰ γεγονότα, νὰ τὰ συνενώσουν
καὶ νὰ κατευθύνουν τὸ λαὸ σὲ μιά λαϊκοδημοκρατικὴ μεταβολή, ἀποσπᾶσθηκαν ἀπὸ τὴν
ζωή. Δὲν εἶχαν ἐμπιστοσύνη στὶς δυνάμεις τῶν μαζῶν γιὰ τὴ μεταβολή, καὶ θεω-
ρητικὰ καὶ πρακτικὰ, ἐφάρμοζαν, γραμμὴ ἀντιμαρξιστικὴ-ἀντιλενινιστικὴ ποὺ
βοηθοῦσε τοὺς ἀστοτσιφλικιάδες νὰ ξεπεράσουν τὶς δυσκολίες τους. Ἡ κρίση
ἐκδηλώθηκε:

1) Μὲ τοὺς ὀρτοουνιστὲς, τὸ 1918-1924, ποὺ διατύπωναν τὴ θεωρία ὅτι
"τὸ Κόμμα ἔχει ἀνάγκη μακρᾶς νομίμου ὑπάρξεως" καὶ ὅτι τὴν προοδευτικὴ μετα-
βολὴ θὰ τὴν πραγματοποιήσουν τὰ ἀστικὰ "προοδευτικὰ" κόμματα. Οἱ θεωρίες
αὐτὲς ἐκδηλώθηκαν σὲ μιά περίοδο ἐπαναστατικῆ. Σὲ μιά περίοδο ποὺ ἡ Ἑλλάδα
βρισκόταν σὲ βαθύτατη πολιτικο-κοινωνικο-οἰκονομικὴ κρίση. Τὸ προλεταριάτο
μποροῦσε σὰν ἀνεξάρτητὴ πολιτικὴ δύναμη νὰ δώσει ριζικὴ λύση στὸ ἐσωτερικὸ
πρόβλημα. Οἱ μικροαστοὶ ὀρτοουνιστὲς δὲν πίστευαν στὴ δύναμη τοῦ προλετα-
ριάτου καὶ βοήθησαν τὴν πλουτοκρατία νὰ ξεπεράσει, μὲ μικροπαραχωρήσεις, τὴν
ἐπαναστατικὴ κρίση, σὲ βᾶρος τοῦ λαοῦ.

2) Μὲ τοὺς λιβινταριστὲς, τὸ 1926-1928, ποὺ κήρυτταν τὴν πολιτικὴ
ἀποχή, τὴ διάλυση τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ τὴ δημιουργία "καινούργιου Κόμματος ἀπὸ καλύτε-
ρα ἐπαναστατικὰ στοιχεῖα γιὰ ἓνα νέο κίνημα". Ἡ θεωρία αὐτὴ ἐκδηλώνεται
τὴ στιγμή ποὺ ἡ ἀστικὴ δημοκρατία ἔνα χρόνο μετὰ τὴν ἀνακήρυσή της, περνᾶει

- 117 -

κρίση γιατί δεν έλυσε κανένα από τα φλέγοντα ζητήματα του τόπου και η πλουτοκρατία εγναδιόρθει τη δικτατορία του Παγκαλάου. Σ'αυτή τη στιγμή αντί να μπει το Κόμμα επικεφαλής των μαζών, και ξεσκεπάζοντας την άστική δημοκρατία, να παλαίψει για να λύσει το έσωτερικό πρόβλημα, η καθοδήγηση κηρύσσει την άποχή του Κόμματος από τους πολιτικούς αγώνες για τη διάλυσή του. Οι μικροαστοί λιμβινταριστές βοήθησαν την πλουτοκρατία να πετύχει τη μερίκη σταθεροποίηση.

3) Με το φραξιονισμό, 1929-1931, που ρίχνει το Κόμμα σε μια πύλη χωρίς αρχές και πού ενεργά παίρνει μέρος σ'αυτήν (Σελ. 160) ο ταξικός έχθρος. Ο φραξιονισμός εκδηλώνεται σε συνθήκες που η αστοτσιφλικιάδικη Ελλάδα μπαίνει σε νέα βαθιά οικονομική κρίση και το επαναστατικό κίνημα ανεβαίνει σ'όλη τη χώρα. Η καθοδήγηση όμως, αντίκλινη να αντιληφθεί την κατάσταση και να βάλει το Κόμμα επικεφαλής των μαζών, συνθηκολογεί ουσιαστικά με τον άντεπαναστατικό τροτσισμό, που κάνει πρόοδο σε βάρος του κινήματος, και βοηθάει αντικειμενικά την πλουτοκρατία να ξεπεράσει την κρίση της.

Η ύγιης προλεταριακή βάση του Κόμματος, αποκτώντας μια σοβαρή πέτρα απ'τίς κρίσεις του Κόμματος, και με τη βοήθεια της ΚΔ, ξεπερνάει την άσχημη αυτή κατάσταση.

Αναλαμβάνει καινούργια καθοδήγηση στα τέλη του 1931, βγαλμένη μέσα απ'τήν ύγιη επαναστατική προλεταριακή βάση, μπαίνει το Κόμμα στο σωστό επαναστατικό δρόμο και το κάνει ίκανό στην εκπλήρωση της κοινωνικής του αποστολής.

Η μακρόχρονη κρίση του Κόμματος είχε βλαβερά αποτελέσματα και παρά τη δουλειά του Κόμματος για το ξεπέρασμά τους, μάς άφησε άσχημη κληρονομιά. Στη δεκάχρονη σκληρή πάλη του Κόμματός μας εμφανίστηκαν μικροαστικές πανιδβρητες θεωρίες. Σε μια τέτοια δύσκολη και σκληρή πάλη δε μπορεί παρά να εμφανισθούν τέτοιες εκδηλώσεις. Στην παλιά καιιά παράδοση πρέπει να βρούμε επίσης μια άλλη αίτια τους.

Από το 1931 το Κόμμα μας βρήκε το δρόμο του. Μέσα απ'τήν καθημερινή οργάνωση και καθοδήγηση των αγώνων του λαού και του ιδεολογικού ξεσκεπάζματος των έχθρικών ρευμάτων στο εργατικό κίνημα (ρεφορμιστών, όπορτουμιστών, τροτσιστών) το Κόμμα μελετάει επιστημονικά την ελληνική πραγματικότητα και τη φωτίζει με το φως του Μαρξισμού-Λενινισμού. Έξ την απόφαση της 6ης Όλομέλειας της ΚΕ του το 1934, το ΚΚΕ καθόρισε επιστημονικά το δρόμο που πρέπει να βαδίσει η Ελλάδα για να φτάσει στην όλοπλευρη ανάγνωση. Κάνοντας επιστημονική άντομια της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής διάρθρωσης της χώρας, καθόρισε το χαρακτήρα της επανάστασης σαν άστικοδημοκρατική με λίγο είτε πολύ γρήγορο πέραςμα στη σοσιαλιστική. Καθόρισε τις κινήτριες δυνάμεις της επανάστασης, την εργατική τάξη επικεφαλής με σύμμαχο την φτωχομεσαία άγροτιά και τις έθνικές μειονότητες. Σε συνδυασμό με την καθορισμό της στρατηγικής, καθορίζει σωστή ταχτική, που είναι η καθημερινή και συγκεκριμένη πάλη των μαζών από τα πιο μικρά ζητήματα ανεβάζοντας την μέχρι το ανώτατο σημείο, που θα επιτρέψει την πραγματοποίηση του στρατηγικού σκοπού. Η από-

CONFIDENTIAL

- 118 -

φαση της 6ης Ολομέλειας έχει ιστορική σημασία (Σελ. 161) γιατί ολοκλήρωσε τον ιδεολογικό εξοπλισμό του ΚΚΕ και του έδωσε υπεροχή απέναντι στην ιδεολογία της άστικης τάξης, την ιδεολογία της Μεγάλης Ίδεας.

Τό Κόμμα βοηθάει στην ίδρυση του Έθνικού Αγροτικού Κόμματος, που αυτό θα βοηθήσει στο κέρδιμα της αγροτιάς σε σύμμαχο του προλεταριάτου.

Σ' όλη αυτή την πορεία, τό Κόμμα ξεκαθαρίζει έσωτερικά τις κακές παραδόσεις και σφυρηλατείται σε Κόμμα νέου τύπου, ικανού να εκπληρώσει την ιστορική του αποστολή.

Τό Κόμμα μας απ'τά 1934 βάζει στο κέντρο της δουλειάς του τό ξεσπάσμα της φασιστικής ιδεολογίας, της προετοιμασίας που κάνει ή αντίδραση για να επιβάλει τό φασισμό και κάλεσε ολο τό λαό στη δημιουργία πλατιού Έθνικού Μετώπου για την απομάκρυνση του φασιστικού κινδύνου.

Τά γεγονότα που ακολούθησαν, έδειξαν ότι τό Κόμμα μας σπριζόνταν γερά στην Έλληνική πραγματικότητα. Γίνεται βασική πολιτική δύναμη του τόπου και σπέρνει τον τρόμο στους ντόπιους και ξένους τυράννους που καταφεύγουν στην 4η Αυγούστου.

Στην περίοδο της 4ης Αυγούστου τό Κόμμα μας, παρά τη μεγάλη δοκιμασία που πέρασε, τά χτυπήματα που δέχτηκε και οργανωτικά βασικά παρέλυσε, πολιτικά κράτησε και ανέπτυξε την έπιροή του μέσα στις μάζες. Οι λαϊκές μάζες αγαπούσαν τό ΚΚΕ σαν τό πιο πρωτοπόρο συνειδητό Κόμμα που αγωνίζεται για την απελευθέρωση τους από τά δεσμά της φασιστικής δικτατορίας.

Ο λαός μας, καθοδηγούμενος από τό άνοιχτό γράμμα του σ. Ζαχαριάδη τό 1940, πραγματοποίησε τό έπος της Άλβανίας.

Τό άνοιχτό γράμμα του σ. Ζαχαριάδη είναι ένα ιστορικό ντοκουμέντο, ίσάξιο με τις αποφάσεις της 6ης ολομέλειας του 1934, γιατί, με τό φώς της θεωρίας του Λένιν-Στάλιν, στην περίοδο του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, καθόρισε τά καθήκοντα των κομμουνιστών και όλου του λαού στον άγώνα κατά των εισβολέων κατακτητών. Μέσα σ' αυτό τον πόλεμο, έλεγε τό γράμμα, ο λαός μας μπορεί και πρέπει να άπαλλαγεί από κάθε ξενική έξάρτηση, έγκαθιδρύοντας λαϊκοδημοκρατικό καθεστώς.

Παλαίβοντας τό Κόμμα μας, έγινε ή πρώτη πολιτική δύναμη του τόπου, τό ακολούθησε και τό ακολούθησε ή πλειοψηφία του εργαζόμενου λαού. Οργανώσε και καθοδήγησε στα τελευταία δέκα χρόνια δύο επαναστάσεις. Η Συνδιάσκεψη έχει σκοπό να μελετήσει έξονυχιστικά τη δράση του Κόμματος στη δεκάχρονη αυτή περίοδο, να βγάλει τά διδάγματα του από τά (Σελ. 162) θετικά και αρνητικά ώστε, έτσι, πάνοπλο τό Κόμμα να έξορμησει στον άγώνα για να φέρει σε τέλος την ίερή υπόθεση του. Η Συνδιάσκεψη πρέπει να δώσει άπάντηση στο έρώτημα γιατί χάσαμε δύο ένοπλους άγώνες και ποιά ή διαφορά ανάμεσά τους. Μαζί με όλα τά ζητήματα, ή Συνδιάσκεψη θα έξετάσει και τά ιδεολογικά προβλήματα της

CONFIDENTIAL

- 119 -

δεκαετίας, πώς αντιμετωπίστηκαν στην πρώτη κατοχή και πώς στη δεύτερη.

2. ΤΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΑΠΟ ΤΟ 1941 ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΒΑΡΚΙΖΑ

Στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής, δημιουργήθηκαν για το Κόμμα μας, όλες οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για να εκπληρώσει την ιστορική του κοινωνική του αποστολή, την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους ξένους κατακτητές και ντόπιους πλουτοκράτες και την έναρξη λαϊκοδημοκρατικού καθεστώτος. Το Κόμμα είχε όλο τον εργαζόμενο λαό μαζί του. Την ένοπλη δύναμη. Τα άστικα κόμματα είχαν τελείως ξεσηκαστεί στις μάζες με την ποδοτική στάση που πήραν και είχε ξεχαρβαλωθεί ο κρατικός τους μηχανισμός. Η διεθνής κατάσταση ήταν εύνοϊκή με τη θριαμβευτική νίκη της Σοβιετικής Ένωσης και τη νίκη της Λαϊκής Δημοκρατίας στις βορεινές γειτονικές χώρες. Το Κόμμα μας όμως δεν εκπλήρωσε την αποστολή του, έχασε την επανάσταση από τα γέρια του και κατέληξε στην πανικόβλητη, χωρίς όρους παράδοση της Βάρκιζας. Έτσι, ενώ ο λαός μας κέρδισε τη μάχη με τους χιτλεροφασίστες, έχασε τη μάχη με τους Άγγλους. Η αίτια αυτής της ήττας βρίσκεται στο ότι το Κόμμα είχε στραφή πολιτική γραμμή. Νόθευσε τη γραμμή της βης ολομέλειας του 1934 και του γράμματος του σ. Ζαχαριάδη του 1940, που όμφωνα το Κόμμα το ένεκρινε και που εκεί τονίζονταν ο ρόλος των Άγγλων και το ζήτημα της εξουσίας στις συνθήκες του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου. Η καθοδήγηση τότε του Κόμματος δεν πέρασε στο αποτέλεσμα του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου και στην ήρωική πάλη του λαού μας που μπορούσε να καταλήξει στη λαϊκοδημοκρατική απελευθέρωση χωρίς βοήθεια πολεμική απ'έξω. Επικράτησαν όπορτουνιστικές αντιλήψεις στην τότε καθοδήγηση του Κόμματος.

Οι ρίζες του όπορτουνισμού βρίσκονται στην ιδεολογία της άστικής τάξης της Μεγάλης Ίδεας, που είναι και παρακλάδι αυτής της ιδεολογίας. Η Μ. Ίδεα είναι ιδεολογία των κοτσαμπάσηδων και πλουτοκρατών, φτιάχθηκε απ'αυτούς και δεν έχει καμιά σχέση με τις λαϊκές παραδόσεις.

(Σελ. 163)

Η Μ. Ίδεα διακήρυξε ότι είναι απόγονος της Αρχαίας Ελλάδας των δουλοκτητών και της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και ότι έχει ιστορική αποστολή για να ξαναφτιάξει την "Ελληνική" Αυτοκρατορία. Πάνω σ'αυτή τη βάση διατύπωσε καταχτητικές βλέψεις πάνω σ'όλες τις βαλκανικές χώρες και τη Μικρά Ασία με το ατιολογικό ότι η σημερινή Ελλάδα σ'αυτά τα στενά όρια δε μπορεί να ζήσει, θα είναι πάντα φτωχή και ότι η λύση του προβλήματος της βρίσκεται στην πραγματοποίηση του σκοπού της Μ. Ίδεας. Οι άστοχοφιλιάδες με την ιδεολογία της Μ. Ίδεας μπόρεσαν να καλύψουν την καταλήστεψη του λαού, την πείνα, την ξενική εξάρτηση, τους πολέμους που κήναν για τα συμφέροντα των ξένων και ντόπιων πλουτοκρατών. Η Μ. Ίδεα κατόρθωσε ν'αφιονώσει πλατιά λαϊκά στρώματα και να κυριαρχήσει στην πνευματική ζωή του τόπου. Κάθε

CONFIDENTIAL

- 120 -

φορά που η ντόπια πλουτοκρατία-και οι ξένοι πάτρωνές της-ήθελε να στρέψει τα βλέματα των μαζών σε άλλη κατεύθυνση από τα ζωτικά ζητήματα που τον άπασχολούσαν ή να δικαιολογήσει τυχοδιωχτικούς πολέμους φρεσκάριζε τη Μ. Ίδέα. Τέτιο φρεσκάρισμα και συμπλήρωμα της Μ. Ίδέας έχουμε την 4η Αύγουστου, που διακήρυξε τον "τρίτο ελληνικό πολιτισμό", την "έθνική αναγέννηση", σ'αυτή τη θεωρία πήγαινε να κρύψει την αιματηρή φασιστική διχτατορία. Στην περίοδο της πρώτης κατοχής και συνέχεια μέχρι σήμερα παρουσιάζεται με τη θεωρία του σλαβικού κινδύνου με διεκδικήσεις εις βάρος των γειτονικών βόρειων χωρών και σαν αποκορύφωμα του έθνικιστικού άφηνιάσματος, τα συνθήματα Τβρανα-Σβρια-Βόσχα και συνέχεια οι δηλώσεις του Παύλου Γλύξμπουργκ ότι "προορίζεσθε να ήγησώμεν και πάλιν του κόσμου". Σ'αυτές τις θεωρίες πάνε να καλύψουν την άγγλοαμερικάνικη κατοχή και την προετοιμασία για έναν τυχοδιωχτικό πόλεμο κατά της Σ. Ένωσης και των ΛΔ.

Οι δορτοουνιστικές και μετά τροτσικιστικές αντιλήψεις που παρουσιάστηκαν από την ίδρυση του ΚΚΕ είναι παραλλαγή της Μ. Ίδέας μέσα στο έργατικό κίνημα, μεταφέροντας σε συνδυασμό και τις θεωρίες του διεθνούς δορτοουνισμού και τροτσικισμού. Διακήρυσσαν οι μόν πρώτοι για άνοση και οργανωτική ανάπτυξη του καπιταλισμού στην Ελλάδα τέτια που πέρασε ο δυτικός ευρωπαϊκός καπιταλισμός του 19ου αιώνα, και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο ελληνικός καπιταλισμός μπορεί να κάνει πολιτικές και οικονομικές παραχωρήσεις, συνεπώς ανοίγεται μπρός μας νόμιμη περίοδο κλπ. Οι δέ δεύτεροι μεταφέραν τη θεωρία του Τρότσικ για τó άδύνατο της διατήρησης της εξουσίας και (Σελ. 164) την άνοιξη του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση, λόγω της καπιταλιστικής περιθώκωσης και του μικροαστικού στοιχείου της άγροτιάς που κυριαρχεί. Μιλούσαν ότι χρειάζεται πρώτα να μορφωθώμε και μετά ν'αρχίσουμε δράση. Οι άντεπαναστατικές θεωρίες πήγαιναν να κρύψουν την κρίση του άστοτσιφλικάδικου καθεστώτος και άφηναν άνενδχλητη την πλουτοκρατία να ληστεύει τó λαό. Τρομοκρατούσαν τις μάζες για την άκατάβλητη δύναμη του καπιταλισμού και την άδυναμια του προοδευτικού έργατικού στρατοπέδου με έπικεφαλής τη νεαρή Σ. Ένωση. Ούσιαστικά κήρυτταν την ύποταγή. Αύτές οι δορτοουνιστικές, τροτσικιστικές θεωρίες έπικράτησαν πραχτικά στην πολιτική του Κόμματος στην περίοδο της πρώτης κατοχής.

"Ας δούμε, πώς άντιμετώπιζε τó Κόμμα τά ιδεολογικά ζητήματα αύτης της περιόδου;

1. Πώς άντιμετώπιζε τó ζήτημα του πολέμου, και πώς καθόρισε τη θέση του άπέναντι στους άγγλους; Ο χαρακτήρας του πολέμου και ο ρόλος του Κόμματος ήταν ξεκάθαρος από τó άνοιχτό γράμμα του σ. Ζαχαριάδη και ξεκαθαρίστηκε άιόδη πιο πολύ με την έπίθεση των χιτλερικών κατά της Σ. Ένωσης. Τó Κόμμα μας όμως, τον κοινό συμμαχικό άγώνα κατά του χιτλεροφασισμού τον κατάλαβε σαν ύποταγή στην έμπεριαλιστική άγγλική πολιτική στη Βεσόγειο και όχι άνεπιφύλακτη ύποστήριξη της κοινής συμμαχικής ύπόθεσης. Η πολεμική δράση, ενώ μπορούσε περισσότερο ν'ανάπτυχθει, δέν άναπτύχθηκε γιατί περιορίστηκε στις ύποδείξεις των άγγλων, που δέν ήθελαν έντονη πολεμική δράση αλλά μικροσάμποτάζ. Άντι, με την ανάπτυξη της πολεμικής δράσης με άλλων μαζικών έκδηλώσεων, να κάνει πιο ισχυρό μέτωπο κατά των χιτλερικών και στην πορεία αύτης της πάλης να ξεσκεπάσει τις ραδιουργίες των άγγλων και των πραχτόρων τους και ταυτόχρονα να προετοιμάσει ιδεολογικά και οργανωτικά τó λαό να παλαίσει κατά "

CONFIDENTIAL

- 121 -

του αγγλικού ιμπεριαλισμού και των πραχτόρων του, που του έτοιμαζαν τις καινούργιες άλυσσίδες, το Κόμμα υποτάχτηκε στους Άγγλους και πραχτικά καλλιεργούσε τη θέση ότι η Αγγλία είναι προστατίδια δύναμη. Έβαλε τη θέση ότι έμεις δεν πρέπει να παλιόσουμε ενάντια στους Άγγλους. Έτσι η καθοδήγηση του Κόμματος άμβλύνει την πάλη του λαού κατά της εξάρτησης του αγγλικού ιμπεριαλισμού. Βέβαια ήταν λεπτή η θέση μας, όμως είχαμε τέτλια στοιχεία από τη δράση των Άγγλων που μας έδιναν τη δυνατότητα να καταλάβουμε τις προθέσεις των Άγγλων. Όλος ο λαός έβλεπε το σαμποτάζ που έκαναν οι Άγγλοι για να μην αναπτυχθεί ο ΕΛΑΣ, ενώ αντίθετα χρηματο-(Σελ. 165)δοτούσαν τα τμήματα του Ζέρβα, Φαρού κλπ, φασιστικές οργανώσεις που τις προετοίμαζαν για να υποδουλώσουν το λαό. Το Κόμμα ήξερε τις συνεννοήσεις που κάναν οι Άγγλοι με τους γερμανούς στην Αθήνα στα χρόνια της χιτλερικής κατοχής για να χτυπηθεί το ΚΚΕ, ο ΕΛΑΣ, και το έαμικό λαϊκό κίνημα. Το Κόμμα παρ' όλα αυτά, όχι μόνο δεν πήρε αποφασιστική θέση ενάντια σ' αυτά, αλλά άνευδχλητα άφηνε τους Άγγλους να προετοιμάζουν το πνίξιμο της επανάστασης. Αυτό έγινε γιατί η καθοδήγηση του Κόμματος πίστευε στο άήττητο της αγγλικής αυτοκρατορίας, και δεν πίστευε στις λαϊκές δυνάμεις και στο αποτέλεσμα του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου.

Ποιά θέση πήρε η καθοδήγηση του Κόμματος στο ζήτημα της έξουσίας; Σ' αυτό το κεφαλαίωδες ζήτημα, το Κόμμα δεν πήρε θέση. Αν θα προσέξουμε όλες τις αποφάσεις απλώς λένε ότι έμεις μετά την άπελευθέρωση θα υποστηρίξουμε τη λαϊκή Δημοκρατία. Το Κόμμα έβαζε σα μοναδική διεκδίκηση του την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας που θα εξασφάλιζε έλευθερίες και έλευθερες έκλογές. Τόν κρατικό μηχανισμό που θα έδινε την δυνατότητα για να εκφραστεί έλευθερα ο λαός, τόν άφηνε στη διάθεση της πλουτοκρατίας. Το ότι τόν άφηνε στην διάθεση της πλουτοκρατίας είναι καθαρό, γιατί το Κόμμα δεν έφτιανε τα όργανα που θα εξασφάλιζαν την έξουσία προς όφελος του λαού. Το ένοπλο λαϊκό τμήμα του, ο ΕΛΑΣ, που θα πολεμούσε για το δίκαιο των χιτλεροφασιστών και μετά θα εξασφάλιζε τη λαϊκή κυριαρχία, δεν δημιουργήθηκε τέτιος, παρά στρατός που θα εκπλήρωνε τις θελήσεις των Άγγλων και τελικά με την προδοτική συμφωνία της Γκαζέρτας, περνάει κάτω από τις διαταγές των Άγγλων. Από άποψη στελέχωσης του ΕΛΑΣ κυριαρχούσαν οι πράχτορες του έχθρου, οργανωτικά, πολιτικά, ήθικά ήταν άπροετοίμαστος για να εκπληρώσει τη λαϊκή του επαναστατική του άποστολή.

Το άλλο σκέλος που καθόριζε το ζήτημα της έξουσίας, τη λαϊκή αυτοδιοίκηση, στη νομοθεσία της δεν ήταν τίποτα άλλο παρά μια νομοθεσία μιας προοδευτικής άστικής τάξης. Στην Κυβέρνηση του Βουνού παραχωρήσαμε άσύδοτα βασιικές θέσεις στους πράχτορες του έχθρου Σβάλο και Στα, που δεν είχαν καμία λαϊκή βάση και τέλος μας έσυραν σοβιμιστούς στο Λίβανο, στη Γκαζέρτα, στην υποταγή. Η στραβή άντιμαρξιστική άντιλενινιστική θέση του Κόμματος στο ζήτημα του πολέμου, της θέσης μας άπέναντι των Άγγλων και της θέσης στο ζήτημα της έξουσίας ήταν λάθη καθοριστικά, που δόηγαν στο να φέρουμε τους Άγγλους και να υποδουλωθεί η χώρα σ' αυτούς.

(Σελ. 166) 3. Πώς η καθοδήγηση τότε του Κόμματος έβλεπε το ζήτημα της Εθνικής Ενότητας; Και σ' αυτό το ζήτημα το Κόμμα έφυγε από την άρχή του Λένιν-Στάλιν και από το πνεύμα των αποφάσεων του 7ου Συνεδρίου της ΚΔ. Το Εθνικό Ιέτωπο

CONFIDENTIAL

- 122 -

ἔπρεπε νά πραγματοποιηθεῖ στή βάση τῆς πάλης γιά τήν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ, τῆς πάλης γιά τὸ διώξιμο τῶν καταχτητῶν καί τῆς ἐπιβολῆς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί πάνω σ'αὐτή τῆ βάση νά διεξαγάγει ἀμελιχτη πάλη κατά τῆς πούλημῆνης πλουτοκρατίας στὸν καταχτητῆ, μέχρι τὸ ἀλοκληρωτικὸ τῆς ξεγύμνωμα. Ἐγίνε ομως τὸ ἀντίθετο. Τὸ Ἐθνικὸ Μέτωπο, τοποθετήθηκε στή βάση τῆς ὑποταγῆς στήν ντόπια πλουτοκρατία καί τοὺς ἄγγλους πάτρωνές της. Πῶς ἀλλιῶς ἀπὸ ὑποταγῆ μπορούμε νά τὸ ποῦμε αὐτὸ, τῆ στιγμή πρὸ κάθε παράγοντας τοῦ ἀστικοῦ κῶσιου ποῦ περνοῦσε στὸ Ἐθνικὸ Μέτωπο, ἐνῶ δὲν εἶχε καμιά λαϊκὴ βάση, τοῦ παραχωροῦσαμε βασικά πῶστα στὸ Ἐθνικὸ Μέτωπο; Πῶς ἐξηγιέται ἡ ὑποταγῆ στὸ Λίβανο καί στή Γναζέρτα; Πῶς ἐξηγιέται τὸ ὅτι τὸ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ μὲ τὸ γράμμα του τῆς 24 Ἰοῦνη 1943 προσυπαγράφει, δίχως κανένα ὄρο ἕνα σύμφωνο ποῦ εἶχαν υπογράψει με- ταξὺ τους τὰ λεγόμενα δημοκρατικὰ κῶματα; Τὸ γράμμα τοῦ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ ἔλεγε στὰ ἀστικὰ κῶματα ὅτι θέτει στή διάθεσή τους τὶς ὕλικές καί ἠθικὲς δυνάμεις ἐφ' ὅσον θά σχηματίσουν Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἐνότητος ποῦ θά λύσει τὸ πρόβλημα τοῦ βασιλιᾶ, τὴν ἐξασφάλιση τῶν ἐλευθεριῶν καί τῆ δυνατότητα ἐλευθερῶν ἐκλο- γῶν. Ἐνῶ εἶχαμε ὅλες τὶς δυνατότητες καί τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν λαϊκῶν δυνάμεων, παραχωροῦσαμε στὰ ἀστικὰ κῶματα τὸ δικαίωμα νά πραγμ. τοποιήσουν τὴ δημοκρα- τικὴ μεταβολή. Ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς λυσασμένα μᾶς χτυποῦσε, χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ καταχθόνια μέσα καί προετοιμάζονταν νά μᾶς τσαντίσει, τὸ κῶμα κρατοῦσε θέση ὑποταγῆς στὸ ὄνομα τῆς ἐνότητος. Στὸ ὄνομα τῆς ἐνότητος φηφίσαμε μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τοὺς ἀντιλαϊκοὺς καί ἀντεργατικούς νόμους. Ἄντὶ νά μπεῖ ἐπικε- φαλῆς τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν ἀντιλαϊκῶν μέτρων τῆς λεγόμενης Κυβερνήσεως Ἐθνικῆς Ἐνότητος, νά στρέψει τὸ λαὸ ἐναντιὰ τους, τὸ κῶμα ἀντίθετα ἔπαιξε ρόλο ἀνα- σταλτικὸ στή λαϊκὴ ἀγανάκτηση. Πολλοὶ σωστά οἱ ἐργάτες τῆς Ἀθήνας μᾶς λέγαν, πῶς γίνεται αὐτὸ, ἐσεῖς δὲν ἦσασταν ποῦ μᾶς καθοδηγοῦσατε γιά καλύτερο μερο- κάματο, γιὰτὶ μᾶς ἐγκαταλείψατε;

4. Πῶς γίνονταν ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ Κῶματος στήν περίοδο αὐτή; Τὸ Κῶμα μας ἔχανε τὴν ὀργανωτικὴν Λενινιστικὴ-Σταλινικὴ διάρθρωση, πῆγαινε νά χαθεῖ στήν πλατιὰ μάζα, μὲ τὶς περίφημες μαζικὲς στρατολογίες καί τὸ μάζεμα γιά συνεδρία-(Σελ. 167)ση τῶν κομματικῶν μελῶν μὲ τὶς καμπάνες. Στὴν ἀνά- δειξη τῶν στελεχῶν δὲν ἀκολουθήθησαν Μπολσεβίκικες ἀρχές. Ἀμελέτητα προω- θοῦνταν σὲ ἀνώτερα πῶστα, μικροαστοὶ ἀριβίστες, φλύαροι καί μέσα σ'αὐτοὺς ἦταν καί πράχτορες. Στὴν κοινωνικὴ σύνθεση τοῦ Κῶματος κυριαρχοῦσαν τὰ μικροα- στικὰ στελεχῶτα καί ἀποτελοῦσε μειοψηφία τὸ ἐργατικὸ στοιχεῖο. Κριτικὴ καί αὐτοκριτικὴ οὐσιαστικὰ δὲν ὑπῆρχε. Ἡ καθοδήγηση τοῦ Κῶματος δὲ βγήκε παστρι- κά νά μιλήσει γιά τὰ λάθη της καί νά ζητήσει τὴ γνώμη τῶν στελεχῶν καί μελῶν τοῦ Κῶματος. Τὸ μέλος τοῦ Κῶματος δὲν ἔπαιρνε μέρος στήν ἐπεξεργασία τῆς γραμμῆς τοῦ Κῶματος καί οἱ κομματικὲς συνεδριάσεις παίρναν χαρακτήρα πανηγυ- ρικῶ, ἀκοῦσαν ἕνα στομφώδιο λόγο καί χειροκροτήματα, αὐτὸ λέγονταν συνεδρίαση. Ἐλεγχος μπολσεβίκικος στήν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων δὲν γίνονταν. Κυ- ριαρχοῦσε ἡ ἀνευθυνολογία. Ἐῖσα στὴν ἴδια τὴν καθοδήγηση τοῦ Κῶματος δὲν πραγματοποιοῦσαν ἀποφάσεις, μάλιστα κάταν τὸ ἀντίθετο. Ὅχι μόνον δὲν ἐβγαί- νε ἡ καθοδήγηση νά καυτηριάσει αὐτὸ τὸ πράγμα ἀλλὰ ἀντίθετα τὸ υἱοθετοῦσε πχ, πῆγε ἡ ἀντιπροσωπεία στὸ Λίβανο καί υπογράφει συμφωνία ἔξω ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς καθοδήγησε τοῦ Κῶματος, ἡ καθοδήγηση ὄχι μόνον δὲ βγαίνει νά τοὺς καυτηριάσει καί νά καταγγελλεῖ τὴ συμφωνία, ἀλλὰ τὴν υἱοθετεῖ, τὸ ἔβλο γίνεται μὲ τὴν

- 123 -

Γκαζέρτα και τή Βάρκιζα. Μέ τήν τέτια κομματική άνοικοδμηση τό Κόμμα ξεφυγε άπ'τίς λενινιστικές οργανωτικές άρχες.

5. Πώς αντιμετώπιζε τό Κόμμα τό έθνικό ζήτημα; Στο ζήτημα αυτό τό Κόμμα μας δέν άκολούθησε τήν λενινιστική-Σταλινική θέση τής διαπαιδαγώγησης τών μαζών μέ τό διεθνιστικό πνεύμα και τής άγάπης πρός τή Σοβιετική Ένωση. Τοϋ άνελέητου ξεσκεπάσματος τών μεγαλοϊδεητικών συνθημάτων για διεκδικήσεις σέ βάρος τών γειτονικών Βαλκανικών λαών, τής προδοσίας τής άστικής τάξης που εΐχε για έμβλημα τή Μεγάλη Ίδέα. Τοϋ ξεσκεπάσματος μπροστά στις μάζες τών καταστροφικών αποτελεσμάτων αυτής τής πολιτικής και τής συγκέντρωσης τής προσοχής τών μαζών στα βασικά φλέγοντα ζητήματα που τίς άπασχολούσαν. Άντίς αυτού, ή καθοδήγηση του Κόμματος, κάτω από τήν πλεση τής πλουτοκρατικής προπαγάνδας, υίοδετούσε τά έθνικιστικά συνθήματα, μέ τή λεγόμενη στρατηγική διαρρύθμιση τών συνδρών και τή Βόρεια Ήπειρο. Η θέση αυτή του Κόμματος μας έβλαψε και βοήθησε στο κατοπινό άφηνίσιαμα τών μοναρχοασιστών κατά τών Α. Δημοκρατιών.

6. Το Κόμμα μας στην περίοδο αυτή δέν έκανε σοβαρή πάλη κατά τών παρεκκλίσεων. Γίνονταν μια σειρά αντιλαϊκές (Σελ. 168) πράξεις και έγκλήματα, από πράχτορες που έβραζε ο έχθρός στις γραμμές μας για να δυσφημίσει τό Κόμμα μας, και τό Κόμμα δέ βγήκε μια φορά να τίς καταγγείλει και να πάρει τά ανάλογα μέτρα.

Οι έξτρεμιστικές αυτές παρεκκλίσεις πολύ μας ζήμιασαν, μέ αποτέλεσμα να ρίξουμε κόσμο στην άγκαλιά τής αντίδρασης. Δέν γινόνταν πάλη κατά τών έθνικιστικών παρεκκλίσεων, δεξιών παρεκκλίσεων, αντιλαϊκές πράξεις, προδοτικές συμφωνίες, όπορτουμιστική άνοικοδμηση του Κόμματος. Αυτό όλο γινόνταν γιατί τό Κόμμα δέν εΐχε βασικά μέτωπο κατά του όπορτουνισμού. Σάν κατακλειδα τής όλης λαθεμένης πολιτικής θέσης του Κόμματος έρχεται ή πανικθβλητη συμφωνία τής Βάρκιζας. Το λάθος τής Βάρκιζας έρχεται ύστερα από τά χουτροειδέστατα λάθη του Δεκέμβρη που ή Κομματική καθοδήγηση άρχισε τή μάχη χωρίς καμιά ιδεολογική και οργανωτική προετοιμασία του Κόμματος και του λαού. Μέ τή ήμισουργία τής ΚΕ του ΕΛΑΣ παράμεριζε τό ΓΑ και διάσπασε τήν καθοδήγηση του ΕΛΑΣ. Άντί τό Κόμμα μετά τή σύμπτυξη από τήν Άθήνα να εξετάσει ύψχραιμα τήν κατάσταση, να δει τίς δυσκολίες που εΐχαν οι άγγλοι στην περίοδο αυτή που θέλαν τή συμφωνία, τίς δυνατότητες που εΐχε τό κίνημά μας, που κυριαρχούσε ο όλη τήν Ελλάδα, και, βάσει αυτού του συσχετισμού τών δυνάμεων, να πάρει για συμφωνία ζητώντας όρους τέτοιους που αυτό θα του επέτρεπε να συμπτυχθεί κανονικά και γρήγορα να άναμετρηθεί με τόν έχθρό, αντί αυτό, κλεινει τήν πανικθβλητη συμφωνία τής Βάρκιζας χωρίς να εξασφαλίσει τίποτα θετικό για τό κίνημα, παρά παράδοση άνευ όρων. Τόσο πανικθβλητη ήταν ή αντιπροσωπεία Σιάντου-Παρτσαλόνη, που ούτε τό ζήτημα τής γενικής άμνηστείας, που ήταν άπόφαση του ΠΓ, δέν ύποστήριξαν. Η συμφωνία τής Βάρκιζας ήταν μια άτακτη ύποχώρηση και έδωσε τή δυνατότητα στον έχθρό να κάνει όλο τό μεταβαρκιζιανό όργιο χωρίς να μπορεί ο λαός να άντιδράσει. Αυτό ή άτακτη ύποχώρηση πολύ δυσκόλεψε στην κατοπινή άνασυγκρότηση τών δυνάμεων.

Έτσι βλέπουμε ότι ή καθοδήγηση του Κόμματος, σ'αυτήν τήν περίοδο,

- 124 -

είχε λαθεμένη θεωρητική και πολιτική θέση στα θεμελιώδη ζητήματα. Ακολούθησε δρόμο αντιμαρξιστικό-αντιλενινιστικό και συνεπώς το αποτέλεσμα δε μπορούσε να είναι άλλο από το να χαθεί ο ένοπλος αγώνας. Όλα αυτά έγιναν γιατί επικράτησαν και στερεώθηκαν πρακτικά στην πολιτική του Κόμματος οι θεωρίες των όρκουνοιστών, τροτσικιστών, ότι η επανάσταση στην Ελλάδα δε μπορεί να νικήσει μόνη της, χωρίς την άμεση κρατική βοήθεια απ'έξω.

(Σελ. 169) Το Κόμμα μας διέθετε μεγάλο μέρος από άνωτερα και μεσαία στελέχη καλή και δοκιμασμένα μά έπειδή το ιδεολογικό τους έπικεδο ήταν γαμηλό δεν μπόρεσαν να δούν τη λαθεμένη αυτή πολιτική του Κόμματος και να παλαίσουν να την αλλάξουν. Αυτό το τελευταίο πρέπει να προσεχτεί απ' όλους μας γιατί είναι μια άρρώστια που μάς δέρνει. Αυτό που έγινε στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής δείχνει πόσο σοφά είναι τα λόγια του σ. Στάλιν που αναφέραμε πιο πάνω ότι:

" Όταν κουτσαίνει ή θεωρία κουτσαίνει και το Κόμμα στην εμπλήρωση της αποστολής του.

3. ΤΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΡΚΙΖΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΗΤΤΑ ΜΑΣ ΣΤΟ ΒΙΤΣΙ-ΓΡΑΥΙΟ

Σ'αυτήν την περίοδο το Κόμμα μας κάτω από την καθοδήγηση του σ. Ζαχαριάδη κατορθώνει να διορθώσει τα λάθη της πρώτης κατοχής. Πάνω στη βάση της αδιάκοπης καθημερινής πάλης και καθοδήγησης των αγώνων του λαού από τα μερικότερα ζητήματα ξεσκεπάζει την αγγλική πολιτική του έμφυλου πολέμου. Ξεσκεπάζει τη ντόπια αντίδραση και κάθε λογής πράχτορες τους που θέλαν να διασπάσουν την ενότητα του λαού. Πάνω σ'αυτή τη βάση ανασυντάσσει τις λαϊκές δυνάμεις, κερδίζει την εμπιστοσύνη των μαζών που είχε κλονισθεί απέναντι στην ηγεσία του Κ.Κ.Ε., ανεβάζει τη λαϊκή πάλη μέχρι την ένοπλη αντιπαράθεση. Οργανώνει και καθοδηγεί τον ένοπλο αγώνα. Φέρνει τους Αμερικανοαγγλους και μοναρχοφασιστες στο χείλος της αποτυχίας και της καταστροφής και δημιουργεί προϋποθέσεις για την ολοκληρωτική συντριβή των μοναρχοφασιστών. Ύστερα από την κατάσταση που διαμορφώθηκε το 1949, που ο συσχετισμός των δυνάμεων άλλαξε σε βάρος του κινήματός μας, το Κόμμα μας ψύχραιμα εξετάζει αυτή την κατάσταση, κάνει κανονικά την υποχώρησή του και προετοιμάζει τις καινούργιες θέσεις απ' όπου θα δώσει τη μάχη με βάση την καινούργια κατάσταση που διαμορφώθηκε.

Η διαφορά αυτής μας της ήττας με την ήττα της πρώτης κατοχής είναι μεγάλη, γιατί το Κόμμα μας παρά τα λάθη που παρουσίασε είχε βασικά σωστή γραμμή, διόρθωσε τα λάθη της πρώτης κατοχής και η προσωρινή υποχώρησή μας έγινε κανονικά διαφυλάσσοντας τις κύριες δυνάμεις μας.

- 125 -

Πώς αντιμετωπίσει το Κόμμα μας τα θεωρητικά και πολιτικά προβλήματα αυτής της περιόδου;

1. Η θέση μας απέναντι των Άγγλων, που ήταν και από (Σελ. 170) τα θεμελιώδη λάθη μας της πρώτης κατοχής. Το Κόμμα βλέπει αυτό το λάθος, υπενθυμίζει το μέρος της απόφασης της 6ης Ολομέλειας του 1934 που μιλάει για την οικονομική και πολιτική εξάρτηση απ' το ξένο κεφάλαιο (βασικά το αγγλικό) που έχει οά συνέπεια την ολόπλευρη καθυστέρηση της χώρας. Ξεσκεπάζει το ρόλο του αγγλικού ιμπεριαλισμού στην πρώτη κατοχή και το ρόλο του στο μεταβαρμιζιανό όργιο. Δείχνει με σαφήνεια τη δυνατότητα του λαού μας να απαλλαγεί από την εξάρτηση του αγγλικού κεφαλαίου με τις υπάρχουσες διεθνείς συνθήκες και με το αποτέλεσμα του 2ου παγκόσμιου πολέμου. Πάνω στη βάση του καθεμερινού ξεσκεπασματος του ρόλου των Άγγλων στην Ελλάδα, και της ευθύνης τους για το μεταβαρμιζιανό όργιο κάνει συνείδηση των μαζών το σύνθημα: "Έξω οι Άγγλοι από την Ελλάδα".

2. Πάνω στο ζήτημα της κοινοποιητικής ανοικοδόμησης το Κόμμα μας έδωσε μεγάλη προσοχή. Διαπιστώνει τα λάθη σ' αυτό των τομέα και κάνει σοβαρή δουλειά για την εξυγίανση του ΚΚΕ και το μπλοκ του στις μπολσεβίκικες οργανωτικές αρχές. Προσέχει την κοινωνική σύνθεση του Κόμματος με το δυνάμια του εργατικού στοιχείου. Με ειδικές αποφάσεις και οργανωτικές συστάσεις δίνει καθαρή θέση για τον τρόπο της λειτουργίας των οργανώσεων και βασικά της ΚΟΒ, την συμμετοχή των μελών του Κόμματος στην επεξεργασία της γραμμής του Κόμματος και την ενεργό συμμετοχή τους στην πραγματοποίηση των αποφάσεων. Δίνει εξαιρετική προσοχή στην ανάπτυξη της κριτικής και αυτοκριτικής με προσκίθεια να κάνει το μέλος του Κόμματος πολιτική οντότητα και νοικοκυρη στο Κόμμα. Ανεβάζει τη συνείδηση της ευθύνης και του έλεγχου στην πραγματοποίηση των αποφάσεων του Κόμματος. Χτυπάει άμελλιχτά την ανευθυνολογία. Μέσα στο άμυνο της σκληρής δοκιμασίας ξεκαθαρίζει το Κόμμα απ' τα δεκά στοιχεία και από τα στελέχη που δεν ήταν αξία να φέρουν τον τίτλο του στελέχους του Κόμματος. Κάνει σοβαρή δουλειά για την εξύψωση του ιδεολογικού επιπέδου των μελών και στελεχών του Κόμματος, με τη δημιουργία κοινοτικών σχολών, με διαλέξεις και ομιλίες, με τη δημοσίευση άρθρων πάνω σε βασικά θεωρητικά ζητήματα στον τύπο μας, με τη μετάφραση μιας σειράς μαρξιστικών έργων όπως της ιστορίας του Μπολσεβίκικου Κόμματος και άλλα.

3. Με την επεξεργασία του προγράμματος της Λαϊκής Δημοκρατίας στην Ελλάδα αποδειχνει επιστημονικά τις τεράστιες οικονομικές δυνατότητες της χώρας και θεμελιώνει την (Σελ. 171) πεποίθηση ότι η χώρα, απαλλαγμένη από την ξενική εξάρτηση και την αστοτσιφικαδική καταπίεση, μπορεί να γίνει μια χώρα με βαριά βιομηχανία, έχει όλες τις δυνατότητες για αυτό και επιστημονικά το Κόμμα μας το απέδειξε. Απέδειξε ότι η αγροτική μας οικονομία μπορεί να αναπτυχθεί σε σημείο που η Ελλάδα να είναι αυτάρκης από όλα τα αγροτικά είδη και το αγροτικό νοικοκυριό να γίνει άμαυτο. Γενικά απέδειξε ότι η Ελλάδα διαθέτει όλες τις οικονομικές δυνατότητες να γίνει σοσιαλιστική και δ λαός της να απαλλαγεί από τη φτώχεια, την καθυστέρηση, και να ζήσει ευτυχισμένος μέσα στα πλαίσια της οικογενείας των Λαϊκών Δημοκρατιών και της Σοβιετικής Ένωσης. Με το πρόγραμμα της Λαϊκής Δημοκρατίας το Κόμμα μας ξετινάζει

CONFIDENTIAL

* 126 -

ιδεολογικά τη θεωρία των αστοτσιφλικιάδων ότι η Ελλάδα είναι φτωχή, δεν μπορεί να ζήσει μόνη της και έχει ανάγκη από ξένη κηδεμονία. Σετινάζει ιδεολογικά τους κάθε λογής δημοκρατιστές που δεν πίστευαν στη δύναμη του λαού να απελευθερωθεί με τις δυνάμεις και με τις εσωτερικές του δυνατότητες να ανοικοδομήσει το σοσιαλισμό.

4. Γύρω από το εθνικό ζήτημα το Κόμμα μας στην περίοδο αυτή κάνει σοβαρό λάθος με την απόφαση του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ που δήλωνε ότι, αν η δημοκρατική πλειοψηφία αποδοίξε ελσβολή του ελληνικού στρατού στη Βόρεια Ήπειρο το ΚΚΕ θα διατάσσει τις αντιρρήσεις του να περπατήσει. Αυτό το σοβαρό λάθος είναι αποτέλεσμα της εθνικιστικής κληρονομιάς της πρώτης κατοχής, υποχώρηση στην πλειση του ταξικού έχθρου και του αστικού εθνικισμού των συνοδοιπόρων μας. Με τη θέση μας αυτή όχι μόνο δεν εξασφάλιζαμε τη λαϊκή ένδοξη αλλά απεναντίας την αδυνατιζαμε. Δίναμε τη δυνατότητα στο μοναρχοφασισμό να εξαπατήσει το λαό, να στρέψει την προσοχή του σε εξωτερικές τυχοδιωκτικές περιπέτειες. Το Κόμμα μας με τη δημοσλευση του ανώνυμου γραμματιος αξιωματικού που κατάγγελνε τις προετοιμασίες των μοναρχοφασιστών για επίθεση κατά της Β. Ήπειρου και με την όλη πολιτική δράση του διόρθωσε αυτό το λάθος. Όμως από το λάθος αυτό μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι, παρά τη σωστή βασική γραμμή που χάραξε το Κόμμα μας, είχε και στραβοπατήματα σε μερικά ζητήματα όπως στο εθνικό ζήτημα.

5. Το ζήτημα της παλλαϊκής ένδοξης και της ανασύνταξης των λαϊκών δυνάμεων. Το πρόβλημα αυτό φώτισε το Κόμμα μας με το φως της Λενινιστικής-Σταλινικής θεωρίας, την παλλαϊκή ένδοξη, την ανασύνταξη των λαϊκών δυνάμεων τη στήριξε πάνω στη βάση της πάλης για τα άμεσα καθημερινά (Σελ. 172) ζητήματα του λαού. Μέσα στην αδιάκοπη αυτή καθημερινή πάλη το Κόμμα μας ξεσκεπάζει την πολιτική του μοναρχοφασισμού και των πατρώνων του, και αποδειχνει ότι όχι μόνο δεν είναι σε θέση να λύσουν κανένα από τα λαϊκά ζητήματα αλλά καινούργια δυστυχία και πείνα σκορπών. Ξεσκεπάζει την αγγλική πολιτική τους του δολοφονικού όργιου και αντιτάσσει σ' αυτό τη λαϊκή μαζική αυτοάμυνα. Ξεσκεπάζει και απογυμνώνει από τις μάζες τα κόμματα του ψευτοδημοκρατικού Κέντρου του Σοφούλη και του ΣΚΕΑΑ που θέλουν να δημιουργήσουν σύγχυση και να διασπασουν τη λαϊκή ένδοξη. Σεγυμνώνει τους ρεφορμιστές από το εργατικό κίνημα και πετυχαίνει την ένδοξη της εργατικής τάξης. Αποδειχνει στις μάζες ότι οι αγγλο-αμερικάνοι και μοναρχοφασιστές δεν θέλουν τη λαϊκή συμφιλίωση, θέλουν το διχασμό, δε θέλουν και δεν αφήνουν τη χώρα να ειρηνεύσει αλλά κάθε μέρα και την ώδουν στον εμφύλιο σπαραγμό. Πάνω σ' αυτή τη βάση, χρησιμοποιώντας τις νδμιμες δυνατότητες, ανασυντάσσει τις λαϊκές δυνάμεις, τις πείθει ότι άλλος όρδος από την ένοπλη αντιπαράθεση και την αλλαγή αυτής της κατάστασης, δεν υπάρχει. Το πέραςμα από τη μία κατάσταση στην άλλη γίνεται προσεχτικά για να πείσει τις μάζες και να μη προκαλέσει μια στρατιωτική επέμβαση των αγγλων από την αρχή του ένοπλου αγώνα.

Στην εφαρμογή αυτής της σωστής γραμμής το Κόμμα μας έκανε ένα σοβαρό λάθος, την αποχή από τις εκλογές. Αυτό ήταν λάθος τακτικό που δεν είχε αποφασιστική επίδραση στην όλη έκβαση του αγώνα, έχει όμως σημασία γιατί μπορούσαμε να βγάλουμε κάθε απόπατη από τις μάζες και καλύτερα να προετοιμάσουμε τον ένοπλο αγώνα. Το λάθος αυτό είναι πολύ περισσότερο διδακτικό για τους

CONFIDENTIAL

-127 -

σημερινούς μας αγώνες για τὸ ὅτι πρέπει νὰ δίνουμε προσοχή στη λενινιστική-σταλινική ἀρχή τῆς χρησιμοποίησης ὄλων τῶν νόμιμων δυνατοτήτων για τὸ ξεσκεπασμα τῆς πλουτοκρατίας καὶ τῶν πραχτόρων της, για τὸ κέρδιμα τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ὀργανωτική καὶ πολιτική του προετοιμασία, για τὴν τελική ἀναμέτρηση.

6. Τὸ Κόμμα μας ἔκανε σοβαρή ἰδεολογική δουλειά στις μάζες ξεσκεπάζοντας τὴν προπαγάνδα τῶν ἀμερικάνων καὶ μοναρχοφασιστῶν για τὸ σλαβικό κίνδυνο. Τὸ Κόμμα μας ἀπέδειχνε στις μάζες ὅτι ἡ Σοβιετική Ἐνωση καὶ οἱ Σλάβοι εἶναι ἀδελφός λαός καὶ δὲν ἔχουν καταχτητικές βλέψεις κατὰ τῆς Ἑλλάδας καὶ ἄλλων λαῶν, γιατί ἐκεῖ κυβερνάει ὁ λαός. Ἐκλαϊκεύαμε τὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξαν οἱ Ρῶσοι ἀκόμα στήν ἐπανάσταση τοῦ 1821, τὸ ὅτι ἡ νεαρή Σοβιετική ἔξουσία ἀποσύρθη (Σελ. 173) καὶ ἀπὸ τὸ ΔΟΕ. Τὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξε στὸ Β' παγκόσμιο πόλεμο καὶ πῶς εἶναι ἡ μόνη χώρα ποὺ ὑποστηρίζει τοὺς καταπιεζόμενους λαούς. Παράλληλα ξεσκεπάζαμε τὸ ρόλο τῶν ἀγγλων στήν Ἑλλάδα, ἀπὸ τὴν ἴδρυση τοῦ νεοελληνικοῦ ἔθνους, καὶ τοὺς σκοπούς τῆς προπαγάνδας τοὺς ποὺ εἶναι νὰ στρέψουν τὸ λαό κατὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης καὶ τὸν προετοιμάζουν νὰ πολεμήσει ἐναντίά της. Γι' ἐπὶ τὴ δουλειά αὐτὴ τοῦ Κόμματος δυνάμωσε πολὺ περισσότερο ἢ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρὸς τὴ Σοβιετική Ἐνωση καὶ τὴς Λ. Δημοκρατίες. Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πρώτης κατοχῆς ὅταν οἱ ἐχθροὶ μας μᾶς κατηγοροῦσαν ὡς ὄργανα τῶν Σλάβων, τὸ Κόμμα κράτησε ἀμυντική θέση καὶ δήλωνε ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε Ἕλληνες, δὲν εἴμαστε οὔτε ρωσόφιλοι, οὔτε ἀγγλόφιλοι, οὔτε ἀμερικανόφιλοι. Ἔτσι ἐδῶ ἐξισώνονταν ἡ Σοβιετική Ἐνωση μετὴν Ἀγγλία καὶ τὴν Ἀμερική.

7. Στὸ βασικό θεμελιακό πρόβλημα, στὸ ζήτημα τῆς ἐξουσίας, τὸ Κόμμα μας τώρα εἶχε σαφή καὶ ξεκαθαρισμένη θέση. Πρὶν τὴν ἔναρξη τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης ἔκανε σωστὴ ἐπιτήρηση τῶν λαϊκῶν δυνάμεων καὶ τῶν δυνάμεων τῆς ἀντίδρασης καὶ διαπίστωσε ὅτι ἡ κατάσταση ἐσωτερικά ἦταν ὤριμη για τὴν ἔνοπλη ἀναμέτρηση. Ἡ διεθνὴς κατάσταση ἦταν εὐνοϊκότερη γενικά καὶ εἰδικά εὐνοϊκή μετὴν ὑπαρξη τῶν γειτονικῶν λαϊκῶν Δημοκρατιῶν, πράγμα ποὺ μᾶς βοήθησε νὰ ἀποφύγουμε τὴν ἔνοπλη ἐπέμβαση τῶν ἀγγλων καὶ ἔτσι ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων καὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ ἦταν μετὴν τὸ μέρος μας. Γι' ἐπὶ σαφηνεῖα τὸ Κόμμα βάζει τὸ ζήτημα τῆς ἐξουσίας. Δημιουργεῖ τὰ ὄργανα ποὺ θὰ ἐπιβάλλουν τὴ λαϊκὴ ἐπικράτηση. Δημιουργεῖ καὶ καθοδηγεῖ τὸ ἔνοπλο λαϊκὸ ὄργανο, τὸ ΔΣΕ. Ξεκαθαρίζει τὸ ΔΣΕ ἀπὸ τὴς κακὲς παραδόσεις τοῦ ΕΛΑΣ. Γι' ἐπὶ τὴς ἀποφάσεις τῆς 3ης Ὀλομέλειας καὶ μετὴν τὴν ὁσκέψη τῶν πολιτικοστρατιωτικῶν στελεχῶν, μετὴν τὸ φῶς τῆς σταλινικῆς πολεμικοστρατιωτικῆς θεωρίας, φωτίζει τὸ πρόβλημα τῆς ὀργανωτικῆς καὶ πολιτικῆς συγκρότησης τοῦ ΔΣΕ. Στὸ κέντρο ἔβαλε τὸ ζήτημα τῶν ἐφεδρεῶν ὡς ὄργανο ποὺ ἐξαρτιόταν ἡ πραγματοποίηση τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τοῦ ΔΣΕ. Στὴν πορεία τοῦ σκληροῦ πολέμου σφυρηλατεῖ στελεχὴ ἑνὸς λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ. Προετοιμάζει τὸ ΔΣΕ ἠθικά καὶ πολιτικοστρατιωτικά. Ἀποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς δουλειᾶς κατὰ τὴς ἀντιξοότητες καὶ τὴς ἀδυναμίας μας ἦταν ὅλο τὸ μεγαλεῖο ποὺ παρουσίασε ὁ ΔΣΕ. Οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ τοῦ ΔΣΕ θὰ μείνουν βαθειὰ χαρακτηρισμένοι στήν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας παράδειγμα για τὴς ἐπερχόμενες γενεές για διαπαιδαγώγηση. Δημιουργεῖ (Σελ. 174) τὴν ΠΔΚ καὶ τὴν λαϊκὴ ἔξουσία, ἀρχίζει νὰ φτιάχνει τὰ πρῶτα λαϊκὰ διατάγματα, ὅπως τὸ διάταγμα για τὸ μολύρασμα τῆς γῆς, τῶν δασῶν κλπ. Μέσα στή φωτιά τοῦ πολέμου ὁ λαός ἀρχισε νὰ βλέπει τὸ τί θὰ κερδίσει μετὴν τὴν λαϊκὴν Δημοκρατία καὶ αὐτὸ βοήθησε τὴς μάζες νὰ παλαίβουν κα-

CONFIDENTIAL

- 128 -

λύτερα. Τό Κόμμα σήκωσε σημαία ένάντια στις άντιλαϊκές πράξεις και πήρε σκληρά μέτρα, σέ όσους κάναν πράξεις άντιλαϊκές.

8. Ίεσα στην κορεία του τετράχρονου σκληρού πολέμου τό Κόμμα μας χτύπησε άποφασιστικά τους πανικόβλητους μικροαστούς όπορτουμιστές που σπέρναν τό φόβο και τή συνθηκολόγηση. Οι λιπόψυχες όπορτουμιστικές άντιλήψεις έκδηλώθηκαν πραχτικά στην δράση της Αθήνας και πήραν θεωρητική και πραχτική μορφή από τό Διοικητή του ΔΣΣ Βαφειάδη μέσα στην περίοδο των μαχών του Γράμιου τό 1948. Ο Βαφειάδης από την άρχή δέν πίστευε στη δύναμη του λαού και γι' αυτό ήταν ένάντια, και πραχτικά σαμποτάρισε την προσπάθεια του ΔΣΣ τό 1947 νά λύσει τό πρόβλημα των έφεδρειών, που τότε υπήρχαν όλες οι άντικειμενικές δυνατότητες. Τό 1948 διατύπωσε τή θεωρία ότι ο μοναρχοφασισμός κατόρθωσε νά πετύχει μία σχετική πολιτικοστρατιωτική σταθεροποίηση και κατά συνέπεια, ο άγώνας μας δέν έχει προοπτική, πρέπει νά περιοριστούμε σέ παρτιζάνικη δράση ώπου νά μάς σώσει ή ένοπλη βοήθεια από έξω. Ίδνο στο μυαλό του πανικόβλητου όπορτουμιστή Βαφειάδη όπήρχε ή σταθεροποίηση του μοναρχοφασισμού που όπως ξέρουμε οι άμερικάνοι και οι μοναρχοφασιστές μιλούσαν για τό κρίσιμο της κατάστασης, μάλιστα οι ίδιοι και σήμερα παραδέχονται την κρίση που τους παραδέρνει. Η θεωρία αυτή έκφράζει τον πανικό, την μη έμπιστοσύνη στις δυνάμεις του λαού, στην δύναμη του παγκόσμιου δημοκρατικού στρατόπεδου, την έπίδραση της άντιδραστικής πίεσης επάνω τους που τους διήγησε στο λύγισμα και τή συνθηκολόγηση. Τό Κόμμα σηκώσε μέτωπο κατά του συνθηκολόγου όπορτουμισμού και με την 5η Ολομέλεια του δίνει ένα χτύπημα και σέ σημαντικό βαθμό ξεκαθαρίζει τις όπορτουμιστικές άπόψεις και όλη την κληρονομιά του από την πρώτη κατοχή. Αυτό τό ξεκαθάρισμα βοήθησε τό Κόμμα, τό έκανε ιδεολογικά πιο δυνατό και τό συσπειρώσε περισσότερο για νά συνεχίσει την πάλη του.

Τό καλοκαίρι του 1949 διαμορφώνεται καινούργια κατάσταση που χαρακτηρίζεται, με την άλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων σέ βάρος του κινήματός μας, πράγμα που συνέβηκε (Σελ. 175) χάρη στην τεράστια ύλική ύπεροχή του έχθρου που είχε την όλόπλευρη άμερικανοαγγλική ύποστήριξη και με τό άνοιχτό πέρασμα του Τίτο στο πλευρό των μοναρχοφασιστών. Κάτω από αυτή την κατάσταση ο άγώνας δέν είχε προοπτική γρήγορης έπιτυχίας και ή συνέχιση του θά είχε καταστροφικά άποτελέσματα για τό ΔΣΣ και για τό λαό. Η καθοδήγηση του Κόμματος έξετάζει ψυχραιμία την κατάσταση με τό φώς της θεωρίας Λένιν-Στάλιν και καταλήγει στην άπόφαση νά σταματήσει προσωρινά τον πόλεμο των κύριων δυνάμεων του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας. Οργανώνει και καθοδηγεί σωστά την άποχώρηση των δυνάμεών μας. Δέν παρασέρνεται από την μικροαστική άντίληψη άπελπισίας για συνέχιση του άγώνα και ότι βγάλεϊ. Με τις άποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, αφού φώτισε την ανάγκη της ύποχώρησης, καθόρισε την καινούργια πολιτική γραμμή του Κόμματος στις καινούργιες συνθήκες που διαμορφώθηκαν. Τό χρονικό διάστημα που πέρασε, ή ίδια ή ζωή, έπιβεβαίωσαν την όρθότητα τους.

Έτσι βλέπουμε ότι τό Κόμμα μας, παρά τις άδυναμίες και τά λάθη του, σ' αυτή την περίοδο είχε βασικά σωστή πολιτική γραμμή. Πήρε σωστή θέση πάνω στα θεωρητικά και πολιτικά ζητήματα αυτής της περιόδου. Σεπέρασε δημιουργικά τά λάθη της πρώτης κατοχής και τοποθέτησε τό Κόμμα στο σωστό όδο από άποψη ιδεολογική, πολιτική, οργανωτική και στρατιωτικο-πολεμική. Η ήττα μας,

- 129 -

δίπλα στα λάθη μας οφείλεται και σε όξι έσωελληνικούς παράγοντες, αυτού βρισκείται και η έδμομορφα της. Η υποχώρηση της επανάστασης έγινε κανονικά, διατηρώντας τó Κόμμα συνταγμένες τις δυνάμεις του.

Νά πώς πρέπει να δοϋμε τη διαφορά της σημερινής μας ήττας από την ήττα της πρώτης κατοχής. Αυτή τη διαφορά η συνδιάσκεψη πρέπει να τη δει, να τη φωτίσει, γιατί αυτό πολύ θα βοηθήσει στην καινούργια μας έξδριση.

Τό Κόμμα μας, μελετώντας δημιουργικά τη δράση του στη δεκαετία, άντλώντας πείρα από τα θετικά και άρηνητικά στοιχεία της δράσης του, θα βγει πολύ δυνατό στη σκληρή πάλη που πρέπει να διεξαγάγει κατά των ημερικανοάγγλων και μοναρχοφασιστών και των λογής-λογής πραχτόρων τους, που προσπαθούν να σκορπίσουν τη σύγχυση στις μάζες.

(Σελ. 176)

4. ΠΩΣ ΕΚΔΗΛΩΝΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΟΙ ΑΝΤΙΜΑΡΞΙΣΤΙΚΕΣ ΟΠΟΡΤΟΥΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΧΘΡΙΚΕΣ ΑΝΤΙΑΨΕΙΣ

Με την καινούργια κατάσταση που διαμορφώθηκε για τó κίνημά μας, για τó λαό μας μετά την ήττα μας, ό μοναρχοφασισμός και όι πάτρονες του άμερικανοάγγλοι κάνουν τó πάλν για να τσακίσουν την άντίσταση του λαού, να δημιουργήσουν σύγχυση, να τόν διασπάρουν και έχοντάς τον έτσι άλυσοδεμένο, να του ρουφάν άνενόχλητα τó αίμα και να τόν προετοιμάζουν κρέας στον τυχοδιωκτικό πόλεμο που έτοιμάζουν κατά των ΛΑ και της Σ. Ένωσης. Γι' αυτό τó σκοπό συνεχίζουν τó τρομοκρατικό όργιο, δολοφονούν κάθε δημοκρατικό κόλλη που άντιστέκεται στην έγκληματική τους πολιτική, και μαζί μ' αυτό προσπαθούν με τη ψευτιά, τη συκοφαντία, να χτυπούν τó Κόμμα μας και την ήγεσία του.

Γιά να μπορέσουν να στρέψουν την προσοχή του λαού από τα φλέγοντα ζητήματα που τόν άπασχολούν, να δικαιολογήσουν τó καθεστώς του αίματος και της κατατροφής και για να προετοιμάσουν τó λαό κρέας στον τυχοδιωκτικό πόλεμο που έτοιμάζουν, ξαναζεσταίνουν τó μεγαλοϊδεατισμό. Όλος ό τύπος τους, τα ραδιόφωνα, βιβλία κλπ, είναι γιομάτα από συκοφαντίες εις όρος των λαϊκών δημοκρατιών και της Σοβιετικής Ένωσης, προσπαθούν ν' άποδείξουν ότι η Έλλάδα άπειλείται από τους βόρειους γείτονες, όργανώνουν προκλήσεις για να δικαιολογήσουν τόν πόλεμο που έτοιμάζουν. Προπαγανδίζουν διεκδικήσεις από όρος της Άλβανίας και Βουλγαρίας. Κρατάν τó λαό σε κατάσταση έρεθισμού και άβεβαιότητας. Προπαγανδίζουν τó άναπόφευκτο του πολέμου και ότι ό άγγλοαμερικάνικος ίμπεριαλισμός είναι άήτητος και ότι με μερικές όδμβες άτομικές θα κυριαρχήσει.

Γιά να σπάσουν την έμπιστοσύνη των μαζών στις δυνάμεις τους και στο παγκόσμιο προοδευτικό κίνημα δημοσιεύουν ένα σαρδ ψευτιές πώς τó ΚΚΕ έχασε τόν πόλεμο και πάνε να παρουσιάσουν ότι άσκοπα και τζάμπα έδωσε τόσες θυσίες για ύπόθεση χαμένη και που ποτέ δέν μπορεί να πραγματοποιηθεί.

- 130 -

Προπαγανδίζουν τη βοήθεια την αγγλοαμερικάνικη σαν ανθρωπιστική, φιλανθρωπική πώς και χωρίς αυτή τη βοήθεια η Ελλάδα δε μπορεί να ζήσει. Ότι ο Τρούμαν από αγάπη προς τους λαούς και ανιδιοτέλεια τρέχει και βοηθάει όλο τον κόσμο και μας στέλνει τζάμπα όλα τα είδη. Πόσο φιλόανθρωποι είναι και πόσο τζάμπα μας τα στέλνει και τι καλή έκανε στην Ελλάδα, είναι εύκολο ο λαός να συγκρίνει, πώς ζούσε πριν πάρουμε (Σελ. 177) τη βοήθεια και πώς βρίσκεται σήμερα. Είναι εύκολο να δει τη φιλανθρωπία τους και τη βοήθεια με τη ζεταίωκτη επέμβαση στην Κορέα και τους βομβαρδισμούς του πληθυσμού.

Διατυμπανίζουν το δυτικό πολιτισμό σαν το ανώτερο που έδωσε η ανθρωπότητα και τη δυτική δημοκρατία σαν το πιο βελτιστοποιημένο τύπο δημοκρατίας. Υπόδειγμα του δυτικού πολιτισμού και της δημοκρατίας είναι η Ελλάδα και ο κάθε ένας μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματά του. Πόλεμος, πείνα, καταστροφές, κλεψιές, ψευτιές, βολογονίες, έκτελέσεις, φυλακές, να ο δυτικός πολιτισμός και η δυτική δημοκρατία.

Ενώ από τη μία δριγιάζουν με την πατριδοκαπηλεία τους για έθνικές διεκδικήσεις κλπ, για να προετοιμάσουν το λαό για πόλεμο κατά των ΛΑ και της Σ. Ένωξης, από την άλλη κηρύσσουν τον κοσμοπολιτισμό. Ο κοσμοπολιτισμός είναι η θεωρία του αγγλοαμερικάνικου ιμπεριαλισμού που με τα συνθήματα ότι "η έθνική κυριαρχία είναι μια παλιά ιδέα που η μόδα της πέρασε", για μια "παγκόσμια παιδεία και επιστήμη" για μια "παγκόσμια κυβέρνηση, για Ένωμένες πολιτείες της Ευρώπης", για "ευρωπαϊκή ένωση", πάνε να δικαιολογήσουν τους κίνεμακρήτικούς τους σκοπούς και τα τσιράκια τους στην Ελλάδα, μοναρχοφασίστες, το ξεποθλιμμένο της χώρας. Τη θεωρία του κοσμοπολιτισμού τα τσιράκια του ιμπεριαλισμού "δυτικοί σοσιαλιστές", την εμφανίζουν σαν διεθνιστική. Ο κοσμοπολιτισμός δεν έχει καμιά σχέση με τον προλεταριακό διεθνισμό. Ο προλεταριακός διεθνισμός συνδυάζει από τη μία την αγάπη για την πατρίδα του, την άποψη ότις προοδευτικές παραδόσεις της ιστορίας της χώρας, τον με αυτοθυσία αγώνα για τη λευτεριά του από τους καταπιεστές του εσωτερικού και εξωτερικού και από την άλλη τη διεθνή αλληλεγγύη των εργαζομένων για την άποτιναξη της πλουτοκρατίας και το θράμβο του σοσιαλισμού. Ενώ ο κοσμοπολιτισμός εκφράζει την άρπακτική πολιτική των αμερικανοάγγλων κατακτητών.

Σηκώνουν δλοκληρο ντόρο για την εκβιομηχάνιση της χώρας, ότι γίνονται υδροηλεκτρικοί σταθμοί κλπ. Με σαπουνόφουσες θέλουν να δημοκρατήσουν και να καμαρώουν την εργή του λαού. Όμως είναι γνωστό ότι οι αμερικάνοι δήλωσαν καθαρά ότι η Ελλάδα θα μέλνει αγροτική για να καταναλώνει τα βιομηχανικά είδη των αμερικανών. Οι αμερικάνοι έμεινο που κάνουν είναι ότι βάζουν στο χέρι τις πρώτες ύλες της χώρας και δολοιμένες επικερδείς επιχειρήσεις, όπως εκαναν με την ΟΥΑΕΝ, ΠΑΟΥΕΡ κλπ., και αυτό λέγεται εκβιομηχάνιση και ηλεκτροποίηση. Η δε βιομηχανική παραγωγή βρίσκεται σύμφωνα με δι-(Σελ. 178)κά τους στοιχεία στους βασικούς κλάδους, όπως μεταλλουργία 71% του προπολεμικού, μεταλλευτική 13-15%, χημική στα 65%, βιομηχανία ειδών διατροφής 70% του προπολεμικού και συνεχώς ο δείκτης της βιομηχανικής παραγωγής πέφτει.

Δραστηριότητα αναπτύσσει η εκκλησία με προσπάθεια ν' αποκοιμίτουν τις μάζες, να διατηρήσουν το λαό κάτω από το έγκληματικό καθεστώς της αμερικανο-

CONFIDENTIAL

- 131 -

κρατίας και να τόν προετοιμάσουν για τόν καινούργιο πόλεμο.

*Ακόμα για να πετύχουν τó σκοπό τους κινητοποιούν τούς πράχτορες τους που εμφανίζονται σά δήθεν "άριστερές" παρατάξεις, που μέσω αυτών εύκολότερα υπολογίζουν να δημιουργήσουν τή σύγχυση, τή διάσπαση και τó χτύπημα τού ΚΚΕ.

Τέτια παρακλάδια είναι ή ΣΚΕΛΑ, που άφού στην πρώτη κατοχή έπαιξε καλά τó ρόλο τού πράχτορα στις γραμμές τού ΕΑΜ, μετά τή Βάρκιζα άρχισε τó διασπαστικό της ρόλο γιατί έτσι υπολόγιζε πώς με τίς δυσκολίες που δημιουργήθηκαν μετά τή Βάρκιζα θά διέσπαζε τó λαϊκό μέτωπο και με τήν άριστερή φρασεολογία της θά άποσπούσε ένα μεγάλο μέρος άπό τήν εαμική μάζα. Και σήμερα προσπαθεί με τή συκοφαντία ως βάρος τού ΚΚΕ και τής ήγεσίας του να σπείρει τή σύγχυση και να διασπάσει τήν ένότητα τού λαϊκού κινήματος, και να δέσει χειροπόδαρα τó λαό στό άρμα τού Τρούμαν. "Άλλωστε ουσιαστικά εδουγράμμισε τήν πολιτική της με τούς μοναρχοφασίστες. Άνήκει στη Κομμουνιστική και είναι γνωστή λυσασμένη αντικομμουνιστική, αντισοβιετική όργάνωση και όμητρια τού σχεδίου Μάρσαλ, ή "σοσιαλιστική διεθνής τού Ιπέβιν". Η ΣΚΕΛΑ πάει να τείξει τόν προδοτικό ρόλο τών δεξιών σοσιαλιστών και σάν κυματοθραύστης τών άγώνων τού λαού.

*Άλλο παρακλάδι εμφανίζουν τούς αντιηγετικούς, που είναι ή ίδια παρέα τών πραχτόρων Πετσουπούλου που και μετά τή Βάρκιζα άρχισε λυσασμένο άγώνα κατά τού ΚΚΕ και τής ήγεσίας του. Σήμερα οι πράχτορες αυτοί, στρατολογώντας τούς διαγραμμένους πράχτορες και μερικούς που λύγισαν στις φυλακές και πρδσαν, τιτλοφορούνται σάν αντιηγετικοί και κάνουν ένα λυσασμένο άγώνα κατά τού ΚΚΕ, μαζί με τούς τιτικούς και τόν Γκουντχάουε (Κοίς). Με συκοφαντίες προσπαθούν να δημιουργήσουν σύγχυση στους όπαδούς τού Κόμμουνισμός, να σπείρουν τήν άπογοήτευση και να πετύχουν τή διάσπαση τής ένότητας τών όπαδών μας ή να τούς αλλεσύν σε κατάσταση μοιρολατρίας και μη έμπιστοσύνης στό ΚΚΕ.

Ταυτόχρονα οι άμερικάνοι με τó γνωστό πράχτορα Γιωτόπουλο εμφανίζουν τó χαφιέδικο τροτσισμό, σάν παράρτημα (Σελ. 179) τιτικό. Η σπείρα αυτή μαζί με τούς σλαβομακεδόνες πράχτορες τού Τίτο-Ράνκοβιτς προσπαθούν να διασπάσουν τήν ένότητα τού σλαβομακεδόνικου λαού. Είναι οι πιο ειδικοί για να ετοιμάζουν πράχτορες για διαλυτική δουλιά στις γραμμές μας και διεξαγάγουν ένα λυσασμένο συκοφαντικό άγώνα κατά τού ΚΚΕ. Ο μοναρχοφασισμός με τά παρακλάδια του, ένα σκοπό έχει με τίς πολύπλευρες προσπάθειές του: τó χτύπημα και τή διάλυση τού ΚΚΕ και τής ήγεσίας του που στένει καρδί στό μάτι τους και έμπόδιο στό να πραγματοποιήσουν τούς σκοπούς τους.

Οι άμερικανοάγγλοι κατακτητές μαζί με τούς μοναρχοφασίστες και λοιπούς πράχτορες προσπαθούν με όλα τά μέσα να υποτάξουν τó λαό. Από τή μία να έξασκήσουν τρομοκρατική ιδεολογική πλειση στις μάζες, τή σύγχυση, τή δυσπιστία, τήν έλλειψη έμπιστοσύνης στις δυνάμεις τους, τή διάσπαση, τήν υποταγή. Από τήν άλλη με τήν άμη άγριανθρωπιστική τρομοκρατία, τίς συλλήψεις, τά στρατοδικεία, τά ιεροεξεταστικά βασανιστήρια, τίς εκτελέσεις, τά στρατόπεδα. Μόνο που οι υπολογισμοί τους έγιναν έξω άπό τόν ελληνικό λαό που παρά τίς δυσκολίες κρατάει τó κεφάλι ψηλά, δεν σκύβει, παλαίβει.

- 132 -

Στη δύσκολη αυτή περίοδο για το κίνημά μας αρχίζει πάλι να σηκώνει κεφάλι ο δοπορτουνισμός και προσπαθεί να βρει δική του "θεωρητική" δικαίωση της ήττας μας. Ανίκανοι οι δοπορτουνιστές να δουν σωστά τους λόγους της υποχώρησής μας, την ιδιομορφία που παρουσιάζει αυτή η υποχώρηση, τις δυνατότητες του λαϊκού κινήματος, σε συνδυασμό με την τερβασία ανάπτυξη του παγκοσμίου δημοκρατικού στρατοπέδου, για γρήγορη αναμέτρηση εφ' όσον το Κόμμα σωστά και γρήγορα ανασυντάξει τις δυνάμεις του και καθοδηγήσει το μαζικό λαϊκό κίνημα, κανικοβλήθηκαν από τις δυσκολίες που έχει να αντιμετωπίσει το κίνημά μας και από το μάκρος του αγώνα μας. Η μικροαστική δοπορτουνιστική αυτή εκδήλωση έχει φορέα της τον σ. Κητσο Παρτσαλίδη που κάνει αντιγραφή της πλατφόρμας του Βαφειάδη στο Κόμμα. Ο σ. Παρτσαλίδης μη έχοντας την ικανότητα να δει σωστά την κατάσταση, σωστά να την τοποθετήσει, χάνοντας την εμπιστοσύνη του στις δυνάμεις του Κόμματος και του λαού, καταλήγει στο να αρνείται το πάλν, ότι θετικό έχει να παρουσιάσει το κίνημα. Με τη φαντασία του δημιουργεί κινδύνους να καταστραφεί το Κόμμα και καταλήγει σε όρδο αντικομματικό που όχι μόνο δε βοηθάει το Κόμμα για να δει κριτικά τις θετικές και αρνητικές πλευρές της δουλειάς του και με βάση αυτό να χαράξει το όρδο του, μά αντίθετα το εμποδίζει. Σε συνέπεια αυτής της εκδήλωσης του Παρτσαλίδη, ο Άπο-(Σελ. 180)δειγμένος πιά πρόδότης Καραγιώργης, που μέχρι τώρα τη δούλευε στα ύπουλα, πήρε άποστολή να ξεσπαθώσει και να εκμεταλλευτεί αυτή την κατάσταση, όπως νόμιζε καλυπτόμενος πίσω από τις εκδηλώσεις του Παρτσαλίδη. Ο πράχτορας αυτός ξεσπαθωσε με το αντικομματικό του άσπηνάσμα κατά της καθοδήγησης του ΚΚΕ και όλου του Κόμματος. Ο τυχοδιώκτης αυτός, αφού υιοθέτησε την πλατφόρμα Βαφειάδη-Παρτσαλίδη, προχώρησε με τη θέση ότι όλα χάθηκαν, τώρα πρέπει να περιμένουμε 20 χρόνια μέχρι να δυναμώσουν οι ΛΑ και ότι με πόλεμο, με δυνάμεις απ' έξω θα λευτερωθεί η Ελλάδα.

Ο πράχτορας κάνει τη δουλειά των κυριών του, θέλει να σκορπίσει σύγχυση στις μάζες, να τις κάνει να χάσουν την εμπιστοσύνη τους στο ΚΚΕ και στην καθοδήγησή του. Οι δοπορτουνιστικές αυτές αντιλήψεις έχουν απόλυτη ομοιότητα με τις θέσεις των αντιηγετικών και των δμοίων τους. Στόχος είναι το ΚΚΕ και η ήγεσία του. Λένε ότι το ΚΚΕ έχει ανάγκη "έξυγλιανσης" και όλοι αυτοί ανέλαβαν το ρόλο του σωτήρα. Έχουν απόλυτη ομοιότητα με τους παλιούς δοπορτουνιστές, που ισχυρίζονταν ότι δεν μπορεί να νικήσει το κίνημα στη χώρα μας χωρίς την ξένη κρατική βοήθεια. Έχουν συγγένεια με την άστική προπαγάνδα ότι στην Ελλάδα δεν μπορεί να γίνει ο κομμουνισμός γιατί είμαστε μικρός και φτωχός λαός, ως γίνεται άλλου πρώτα. Οι δοπορτουνιστικές αυτές αντιλήψεις στη σημερινή περίοδο που δέχεται η πάλη μεταξύ του στρατοπέδου του Ιμπεριαλισμού, που πάει να ανάψει ένα καινούργιο πόλεμο και του προοδευτικού-δημοκρατικού φιλειρηνικού στρατοπέδου δεν είναι τίποτα άλλο, παρά νερό στο μύλο της αντίδρασης και του Ιμπεριαλισμού. Οι δοπορτουνιστές δεν κάνουν τίποτα άλλο από το να βοηθάν την αντίδραση στη σύγχυση που πάει να σκορπίσει, στη διάσπαση των λαϊκών δυνάμεων, που επιδιώκει στο να κυριαρχήσει το πνεύμα της υποταγής. Πάνω σε αυτό να τί λέει ο σ. Στάλιν:

" Το κύριο που επιδιώκουν η άστική τάξη σε όλες τις χώρες και τα ρεφορμιστικά παρακλάδια της είναι να ξεριζωθεί αυτήν εργατική τάξη ή πλοτη στις δυνάμεις της, ή πλοτη στη δυνατότητα και αναπτρεπτο της δικιάς της νίκης.

CONFIDENTIAL

-133 -

και έτσι να διαίωτισθεί ή καφαλαιοκρατική σκλαβιά".

Την καλύτερη απάντηση στις πανικόβλητες μικροαστικές αντιλήψεις τη δίνει ο λαός μας, παρά τις δύσκολες συνθήκες, παλαίβει μαζικά για να σωθεί απτήν τυραννία των αμερικάνων κατακτητών και ντόπιων λακέδων τους, για την εγκαθίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας.

(Σελ. 181) Πώς πρέπει να εξηγήσουμε όλες αυτές τις διορτουμιστικές εκδηλώσεις που εμφανίστηκαν κατά καιρούς και σήμερα βασικά στον καθοδηγητικό πυρήνα του ΚΚΕ; Αυτό το γεγονός δεν πρέπει καθόλου να μας εκπλήσσει ούτε και είναι μόνο το δικό μας Κόμμα που δοκιμάζει τέτοια κόλπο. Μέσα στην πορεία της σκληρής ταξικής πάλης του Κόμματος κατά της πλουτοκρατίας για την άνατροπή της, μέσα στην πορεία της πάλης για την αντιμετώπιση των κάθε φορά διαφορετικών καταστάσεων, από το Κόμμα καθορίζεται γραμμή ανάλογη με την κάθε φορά κατάσταση και γεγονότα, παρουσιάζονται τέτοιες αντιλήψεις και "θεωρίες". Οι "θεωρίες" αυτές πηγάζουν από ότι αυτοί που τις φτιάχνουν δεν αντιλαμβάνονται σωστά την κατάσταση στη δεδομένη στιγμή, τους λείπει ή εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του λαού και του ΚΚΕ, επίδρα άπάνω τους ή έχθρική πείση, και κατά κανόνα είναι αποσπασμένοι από τη μάσα.

Μέσα στη συνεχή και δευμένη ταξική πάλη που διεξάγει το Κόμμα μας αναπόφευχτα ή ταξική πάλη αυτή εκδηλώνεται και μέσα στις γραμμές του, ενάντια στα στοιχεία που μεταφέρουν ή δέχονται τις επιδράσεις της άστικής ιδεολογίας. Με το ξεκαθάρισμα της άστικής ιδεολογίας μέσα στις γραμμές μας, με την καθάρτητα της μαρξιστικής-λενινιστικής θεωρίας, το Κόμμα μας δυναμώνει συνεχώς και γίνεται ικανό για την εκπλήρωση της αποστολής του. "Η ιστορία του μεγάλου σημερινού καθοδηγητικού Κόμματος όλων των Κομμουνιστικών Κομμάτων, του Μπολσεβίκικου Κόμματος, δεν είναι τίποτα άλλο από μια συνεχή πάλη και ξεκαθάρισμα των γραμμών του από τον διορτουμισμό, από τα στοιχεία που μεταφέρουν την άστική ιδεολογία στις γραμμές του. "Έτσι δυναμωσε και έγινε αυτό που είναι σήμερα.

Σ' αυτό πρέπει βασικά να βρούμε τη βασική εξήγηση. "Ακόμα για το Κόμμα μας πρέπει να δούμε ότι δεν ξεκαθάρισαμε την καλιά παράδοση του διορτουμισμοῦ. "Αν φάξουμε, θα δούμε ότι διορτουμισμός της πρώτης κατοχής και ο σημερινός εκδηλώνεται από ανθρώπους που παίζαν σοβαρό ρόλο στο φραξιονισμό 1929-1931 (Σιάντος, Παρτσαλλής, Βαφειάδης, Αποστόλου, Καραγιώργης).

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι μέσα σ' αυτές τις εκδηλώσεις υπάρχει και ο έχθρος. "Η καθοδήγηση των λικβινταριστών, ήταν μετά ή ήγεσία του άντεπαναστατικού τροτσικισμού. Στο φραξιονισμό υπήρχε ο δάκτυλος του έχθρου. Δέ μπορούμε να τον αποκλείσουμε και στην πρώτη κατοχή. Σήμερα ο απο- (Σελ. 182) δειγμένος πράχτορας Καραγιώργης πήρε απόστολή να εμφανισθεί άνοιχτά και να χτυπήσει.

Σήμερα από κάθε άλλη φορά προβάλλει ή ανάγκη του ξεκαθαρίσματος του ιδεολογικού μας πετώπου. Με το ρώτισμα των γεγονότων και της πορείας που θα

- 134 -

ἀκολουθήσει τὸ κίνημά μας, μὲ τὸ φῶς τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας. Εἰς τὸ ἀμελίχτο ξεσκέπασμα τῆς ἰδεολογίας τοῦ μοναρχοφασισμού, τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τῶν πραχιδῶν τους. Εἰς τὴν ἀνελέητη πᾶλη καὶ τὸ ξεσκέπασμα τῶν λογιῆς-λογιῆς ὀπορτουμιστῶν τροτσικιστῶν καὶ συνθηκολόγων. Εἰς τὸ ἀλόκληρο ἰδεολογικὸ ἀνέβασμά ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος γιὰ νὰ γίνουν ἱκανὰ ν' ἀντιμετωπίζουν πρῶτῶν πάντων καὶ ἰδεολογικὸ λαθρεμπόριο σὲς γραμμῆς καὶ καὶ ἑχθρική προπαγάνδα ποῦ πᾶει νὰ φέρει σύγχυση σὲς μᾶζες.

Ἡ ἰδεολογικὴ δουλιὰ πρέπει νὰ βρισκεται στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴ ζωὴ, μὲ τὰ καθημερινὰ ζητήματα, νὰ δίνει ἐξήγηση καὶ νὰ φωτίζει τὴν πιδ πέρα πορεία τῶν γεγονότων. Ἔτσι τὸ Κόμμα μας κρατᾷ γερὰ στὰ χέρια του τὸ φοβερό ὄπλο τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας, γίνεται ἰσχυρὴ ἀκατάχλητη καὶ προχωρεῖ σταθερὰ στὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του.

Ὁ Μάο Τσέ-Τοῦγκ στὸ τηλεγράφημα ποῦ ἔστειλε στὴν ΒΚΠ (μπ), ΣΕ εὐχαριστοῦσε προσωπικὰ τὸ σ. Στάλιν γιὰ τὴ μεγάλη βοήθεια ποῦ τοῦς ἔδωσε καὶ ἔλεγε: "Ἡ μεγάλη βοήθεια ποῦ μᾶς ἔδωσε δὲν εἶναι σὲ ὄπλα ἀλλὰ μᾶς ἐξέπλισε μὲ τὴ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ θεωρία ποῦ χάρη στὸ φοβερό αὐτὸ ὄπλο ἀφελεται ἡ νίκη μας στὴν Κίνα". Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ σ. Μάο Τσέ - Τοῦγκ μᾶς δείχνουν ὅτι, ὅταν τὸ ὄπλο τῆς μαρξιστικῆς θεωρίας τὸ κρατᾷμε καλά, εἶναι ἰσχυρότατο καὶ μᾶς ὁδηγεῖ στὴ νίκη. Τὸ Κόμμα μας πέτυχε νὰ κατακτήσει τὴν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας γιὰτὶ χρησιμοποίησε σωστὰ τὸ ὄπλο τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας, προσαρμοσμένο στὴν ἑλληνικὴ πραγματικότητα. Ὅταν τὸ Κόμμα δὲ χρησιμοποίησε σωστὰ αὐτὸ τὸ ὄπλο, ὅπως μέχρι τὸ 1931 εἴμασταν σέχταριστικὸ Κόμμα, ἀπομονωμένοι ἀπὸ τὸ λαό. Στὴν πρώτη κατοχὴ ποῦ ἐξώκειλε τὸ Κόμμα ἵπὸ τὸ ὄρδο τὸ μαρξιστικὸ-λενινιστικὸ, ἔχασε τὴν ἐνανδίαση. Γι' αὐτὸ ἡ καθαρότητα τοῦ ἰδεολογικοῦ μετώπου εἶναι βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴ νίκη μας.

ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Ἡ πανελλαδικὴ συνδιάσκεψη ἐξετάζοντας καὶ συνοψίζοντας τὰ συμπεράσματα ὀκτα χρόνων ἀγῶνων τοῦ Κόμματος, θὰ ξεκαθαρίσει τὲς ἀπόψεις τῶν ὀπορτουμιστῶν, θὰ ξεκαθαρίσει τοὺς (Σελ. 183) λογαριασμοὺς μὲ τοὺς φραξιονιστῆς καὶ πράχτορες. Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ διασάλευση καὶ στερέωση τῆς ἐνδότηας τοῦ Κόμματος. Ἡ καθαρότητα τοῦ ἰδεολογικοῦ μας μετώπου εἶναι βασικὸ στὸ Κόμμα μας γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ πετύχει στὸ ἴσχυρο ἔργο του. Μόνον μὲ τὴν ἀποφασιστικὴ πᾶλη ἐναντία σὲ καὶ ἑκάστη ὀπορτουμιστῆς, ἐναντία σὲ καὶ ἑκάστη συμβιβαστικὴ τάση ποῦ ἐκδηλώνεται στὴν πορεία τοῦ ἀγῶνα μας, τὸ Κόμμα μας ἀτσαλώνεται καὶ γίνεται Κόμμα ἐπαναστατικὸ, ἡπολασβεβλικό. Ἡ ἡλικία τοῦ Κόμματος, ἡ ἱστορία του, οἱ ἀμέτρητες θυσίες ποῦ ἔδωσε, τὰ ὀσχυροὶ κᾶθηκοντα ποῦ ἔχει νὰ πραγματοποιήσει, δὲν ἐπιτρέπουν ἀμβλυσὴ τῆς πᾶλης κατὰ τοῦ ὀπορτουμισμοῦ καὶ καὶ ἑκάστη συμβιβαστικῆς τάσης.

Κατ' ἐμὲ ὄλη τὴ δουλιὰ ποῦ ἔχει νὰ κάνει σημεῖα τὸ Κόμμα μας στὸν

- 135 -

Ιδεολογικό τομέα πρέπει ειδικά να προσεχτεί και το χαμηλό ιδεολογικό επίπεδο των στελεχών και μελών του Κόμματος. Το χαμηλό αυτό ιδεολογικό επίπεδο αποτελεί κίνδυνο για τη δουλειά μας, γι' αυτό το Κόμμα μας πρέπει να ανοίξει μέτωπο για το ιδεολογικό ανέβασμα όλου του Κόμματος.

Η προσοχή του Κόμματος στον ιδεολογικό τομέα πρέπει να σταθεί στα παρακάτω σημεία:

α) Βασική θέση πρέπει να κατέχει η ιδεολογική μας δουλειά γύρω από την υπεράσπιση της ειρήνης. Η υπεράσπιση της ειρήνης είναι από τα βασικά καθήκοντα του προοδευτικού κόσμου σ' όλο τον κόσμο. Παντού ο αγώνας για την ειρήνη παίρνει μεγάλη έκταση, για να σταματήσει το χέρι των αμερικανοαγγλων που με την επέμβαση στην Κορέα έδειξαν ξετοίπωτα τα σχέδιά τους, έδειξαν πως πάνε να ματοκυλίσουν την ανθρωπότητα με έναν παγκόσμιο πόλεμο. Για την Ελλάδα ο κίνδυνος είναι σοβαρός. Οι αμερικάνοι με τους πράχτορές τους μοναρχοφασίστες κρατάν στο χαιλί τα παιδιά του Έλληνικού λαού και σκοπεύουν να φτάσουν τη δύναμη του στρατού στις 500 χιλ. άνδρες! Έντατικά στιάχνουν στρατιωτικούς δρόμους, λιμάνια, αεροδρόμια. Σκαρώνουν τον άξονα Άθινα-Βελιγράδι, με προέκταση Τουρκία-Ίράν, σαν συμπλήρωμα του Βορειοατλαντικού συμφώνου. Καλλιεργούν την πολεμική ψύχωση, στέλνουν στρατό στην Κορέα. Ύε την καθημερινή τους προπαγάνδα πάνε να "αποδείξουν" ότι ο πόλεμος είναι αναπότρεπτος και η δύναμη των αγγλοαμερικάνων τεράστια και συνεπώς η Ελλάδα πρέπει να πολεμήσει στο πλευρό τους. Τα όργανα του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού ξελαρυγγίστηκαν το τελευταίο διάστημα να διακηρύσσουν ότι ο ελληνικός στρατός είναι ο καλύτερος στη Νοτιανατολική Ευρώπη. Όλα αυτά (Σελ. 184) δείχνουν ότι την Ελλάδα την έτοιμάζουν, σαν πρώτη στην μπουκα των κανονιών και τα ελληνικά κορμιά σαν το πρώτο και το πιο φτηνό κρέας στο μακελιό του πολέμου.

Χρειάζεται σοβαρή δουλειά από μέρος μας να ξεσκεπάσουμε όλες τις πολεμικές προετοιμασίες. Τόν άξονα Άθινα-Βελιγράδι και τις καταστροφικές του συνέπειες. Να δείξουμε ότι ο πόλεμος θα σημαίνει τέλεια καταστροφή της Ελλάδας. Να αποδείξουμε στις μάζες ότι ο πόλεμος δεν είναι αναπόφευχτος και μπορούμε να τον σταματήσουμε όταν ξεσηκωθεί όλος ο κόσμος στο πόδι και σπάσει το χέρι των εμπρηστών του πολέμου. Να αποδείξουμε ότι το μέτωπο της δημοκρατίας και της ειρήνης σ' όλο τον κόσμο είναι πολύ ισχυρότερο από τους ιμπεριαλιστές. Παράδειγμα στέκει σ' αυτό ο μικρός λαός της Κορέας που τσακίζει τα μούτρα του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού, το τεράστιο κίνημα της ειρήνης σ' όλο τον κόσμο που στέκει σοβαρό εμπόδιο στα έγκληματικά σχέδια των ιμπεριαλιστών. Πρέπει να δείξουμε ότι η εξασφάλιση της ειρήνης και η αποφυγή του κινδύνου βρίσκεται στα χέρια του λαού μας, στην πάλη. Να διαφωτίζουμε τις μάζες ότι η αποτροπή του κινδύνου του πολέμου δε μπορεί να γίνει με το να λέμε ότι απλώς είμαστε υπέρ της ειρήνης. Αυτό θα πραγματοποιηθεί μέσα στην καθημερινή διαρκή πάλη, αρχίζοντας από την υπογραφή, τη διακηρυξία, τη συγκέντρωση, διαδήλωση και συνεχώς ανεβάζοντας την πάλη στο πιο ανώτερο σημείο, στην αντιμετώπιση του μοναρχοφασισμού, που είναι ο εμπρηστής του πολέμου. Τα συνθήματα που πρέπει να κυριαρχήσουν είναι: Φτάνει πιά ο πόλεμος! Όχι άλλ-

CONFIDENTIAL

- 136 -

λό αιμα για τα συμφέροντα των αμερικανοαγγλων και ντόπιων πλουτοκρατών. Κάτω ο άξονας Άθινα-Βελιγράδι. Κανένας φαντάρος στην Κορέα. Νά απολυθούν τα χυκοφορεμένα παιδιά μας.

β) Πρέπει με τη διαφωτιστική και γενικά με την ιδεολογική μας δουλειά να βοηθήσουμε στην πιο μεγαλύτερη ανάπτυξη των λαϊκών αγώνων. Καθημερινά πρέπει να ξεσκεπάζουμε την πολιτική των αμερικάνων και των μοναρχοφασιστών, την πολιτική της πείνας, της ρεμούλας. Νά κληούμε τους εργάτες, τους υπάλληλους, τους αγρότες και όλο το λαό πάνω σ'ένα καθημερινό συγκεκριμένο πρόγραμμα άμεσων διεκδικήσεων για τη βελτίωση της ζωής του. Ίεσα απ'την καθημερινή διαφώτιση και οργάνωση της πάλης του λαού, ν'ανεβάζουμε συνεχώς την πάλη του λαού, νά ανασυγκροτούμε τις λαϊκές δυνάμεις και ν'αποικονομούμε τους πράχτορες του έχθρου, νά πραγματοποιήσουμε τη λαϊκή ένδοτητα και ν'ανεβάσουμε την πάλη του λαού σε βαθμό που νά εκμεταλλευτούμε τις δυνατότη-(Σελ. 185)τες που θά μας δώσει η κατάσταση για μιά ανάμειξη του λαού, για την άνατροπή των μοναρχοφασιστών που είναι η αίτια όλων των δεινών του λαού μας. Πάνω σ'αυτήν τη βάση πρέπει να θεμελιώθει, και αυτή την πορεία πρέπει ν'ακολουθήσει η διαφωτιστική και ιδεολογική μας δουλειά, πάνω στα οικονομικά προβλήματα του λαού, γιατί άλλιότιμα υπάρχει ο κίνδυνος να μετατραπούμε σε οικονομιστές. Τα οικονομικά ζητήματα πρέπει ν'αποτελέσουν τον κρίκο για το ανέβασμα της πάλης και για άλλα ζωτικά προβλήματα του λαού, για την ανασυγκρότηση των λαϊκών δυνάμεων, γιατί αυτό είναι το βασικό ζήτημα αυτής της περιόδου.

γ) Πρέπει ν'ανοίξουμε μέτωπο κατά των αμερικανοαγγλων καταχτητών. Νά ξεσκεπάζουμε τις καταστροφές και συμφορές που σκόρπισαν στον τόπο μας. Νά ξεσκεπάζουμε καθημερινά την προπαγάνδα των μοναρχοφασιστών λακέδων τους που λένε ότι "άν δεν είχαμε τους αμερικάνους δε θά τρώγαμε", ότι "μιας τή δεισε τομάρα ο Τρούμαν" και συνεπώς "γιατί νά μη δεχτούμε την αμερικάνικη βοήθεια;". Νά αποδεικνύουμε στις μάζες άπλά και κατανοητά πως ζούσαν πριν έρθει η αμερικάνικη βοήθεια και πως σήμερα, πχ, σε ποιά κατάσταση ήταν ο αγρότης και πως είναι σήμερα, το ίδιο για τον εργάτη, υπάλληλο, επαγγελματία κλπ. Νά αποδεικνύουμε γιατί τα καρνά μας, η στασίδα και άλλα είδη μένουν άποβλητα, και τα παίρνουν σε έξευτελιστικές τιμές απ'τόν αγρότη. Νά ξεσκεπάζουμε την προσπάθειά τους να μας ρίξουν στον πόλεμο για τα συμφέροντα τα δικά τους. Νά ξεσκεπάζουμε τη θεωρία ότι είναι οι αμερικανοαγγλοι ειλιάνθρωποι, ότι μας μεταφέραν το δυτικό πολιτισμό σαν τον άνώτερο πολιτισμό. Νά αποδεικνύουμε ότι η φιλανθρωπία τους για την Ελλάδα είναι κατοχή, πείνα, δυστυχία, ο πόλεμος που μας ρίξαν, οι καταστροφές, τα θύματα, τα όρφανά, οι χήρες και το άλυσοδέμα της χώρας. Νά ξεσκεπάζουμε τις κομποπολιτικές θεωρίες του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού που θέλουν να δικαιολογήσουν την κατοχή τους στη νύρα μας. Μέσα άπδ το καθημερινό ξεσκεπάσμα να κάνουμε συνείδηση στο λαό το σβνθημα να φύγουν άπδ την Ελλάδα οι άγγλοαμερικάνοι και να λείψει το ένδιαφέρον τους.

δ) Σοβαρή δουλειά πρέπει να αναπτύξουμε στην πάλη κατά του σβι-νισμού. Οι μοναρχοφασιστές, για να δικαιολογήσουν τις προετοιμασίες τους και για να προετοιμάζουν τις μάζες για τον πόλεμο, πλάθουν ένα σωρό φευτιές ότι δήθεν άπειλεϊται η Ελλάδα άπτις γειτονικές λαϊκές Δημοκρατίες και τη

CONFIDENTIAL

- 137 -

Σοβιετική Ένωση. Παράλληλα μ'αυτό, αναπτύσσουν και ξαναξεσπάλνουν τις (Σελ. 186) διεκδικήσεις σε βάρος των λαϊκών Δημοκρατιών Άλβανίας-Βουλγαρίας. Πρέπει καθημερινά να ξεσκεπάζουμε αυτή τη συκοφαντία και να δείχνουμε, γιατί η Ελλάδα όχι μόνο δεν έχει να φοβηθεί τίποτα απτίς Α. Δημοκρατίες, αλλά και ότι αυτές είναι οι χώρες που με συμπάθεια παρακολουθούν τον αγώνα του λαού μας. Να δείχνουμε γιατί η Σ. Ένωση είναι ο μοναδικός προστάτης του λαού μας, που πάντα πάλαψε για την υπεράσπιση των ζητημάτων του, και πώς σήμερα είναι η χώρα που πρώτη υψώνει τη φωνή της ενάντια στο δολοφονικό όργιο των Αμερικάνων και των λακέδων τους. Να δείχνουμε στο λαό ότι βασική εθνική του διεκδίκηση είναι να απαλλάξει τη χώρα άπτην άγγλοαμερικάνικη κίτοχη και να κερδίσει την ανεξαρτησία του, τη λευτεριά, τη δημοκρατία όπως την κέρδισαν οι γειτονικές Α. Δημοκρατίες και οι λαοί ζούν τώρα ευτυχισμένοι.

ε) Άνελέητο καθημερινό ξεσκεπασμα και ιδεολογικό ξεγύμνωμα των ρεφορμιστών, των ψευτοσοσιαλιστών της ΣΚΕΛΑ καθώς και των άλλων παρασυστάδων των άγγλοαμερικάνων, τροτσκιστών, αντιγχετικών κλπ, που σκοπό έχουν να χτυπήσουν το Κόμμα μας άπτά δεξιά και άπτά άριστερά και να δημιουργήσουν σύγχυση στίς μάζες.

στ) Πάλη κατά του δπορτουνισμού και όλων των αντιμαρξιστικών-αντι-λενινιστικών θεωριών, άποδειχοντας τον άντεπαναστατικό τους χαρακτήρα, τις αίτιες που γεννούν αυτές τις θεωρίες, τις πηγές που τις τροφοδοτούν. Να άποδειχουμε έπιστημονικά ότι η νίκη του λαϊκοδημοκρατικού κινήματος στη χώρα μας μπορεί να προέλθει άπό τις έσωτερικές λαϊκές δυνάμεις, σε συνδυασμό κόντα με τις δυνατότητες που δίνει η διεθνής κατάσταση ύστερα άπτό άποτέλεσμα του 2ου παγκόσμιου πολέμου με την τεράστια δύναμη της Σ. Ένωσης, τη νίκη του λαϊκού κινήματος στην Κίνα, την ύπαρξη και το δυνάμωμα των άλλων Α. Δημοκρατιών, το δυνάμωμα του παγκόσμιου δημοκρατικού κινήματος σ'όλο τον κόσμο. Πολύ θά βοηθήσει όλο το Κόμμα και το λαό η συγγραφή της Ιστορίας των Δέκα χρόνων αγώνων 1940-1950. Μέσα άπτην Ιστορία αυτή θά δεί τους αγώνες τους, τά θετικά, τά άρνητικά, κάτω άπό ποιές συνθήκες πήρθηκε η Άλφα ή η βήτα θέση, πώς πραγματοποιήθηκαν. Έτσι όπλίζοντας με την πείρα του Κόμματος όλο το Κόμμα και το λαό στρειμώνουμε και ξεγυμνώνουμε την έχθρική προπαγάνδα που με ψευτιές, έκμεταλλευόμενη πολλές φορές την άγνοια, πάλι να δημιουργήσει σύγχυση.

ζ) Μέσα σ'όλη τη δουλειά που γίνεται στά μέλη του Κόμματος για το όλο του Κόμματος, την οργανωτική διάρθρωση, (Σελ. 187) τον τρόπο της έσωτερικής λειτουργίας του, τον τρόπο που δουλεύει κάτω άπό τις συνθήκες της θαρίας παρανομίας, πρέπει ειδικά να φωτίσουμε το πρόβλημα της στρατολογίας, κάτω άπό τις συνθήκες της τρομοκρατίας. Αυτό το σημείο πρέπει να το προσέξουμε γιατί με την προσπάθεια της άποκέντρωσης και της έπαγρυπνησης, που είναι όλα σωστά να γίνονται, υπάρχει κίνδυνος να μη δένουμε σημασία στη στρατολογία ή να νομίζουμε ότι δεν μας χρειάζονται άλλοι στί Κόμμα και τότε ο κίνδυνος είναι σοβαρός. Το Κόμμα μας είναι ζωντανός οργανισμός έχει ανάγκη άπό καινούργιο αίμα γιατί αν δεν το κάνει αυτό τότε θά σβήσει. Εκείνο που πρέπει να προσεχτεί είναι πώς κίνδυνος ή στρατολογία.

- 138 -

η) Πά μεταφραστούν τὰ ἔργα τοῦ Λένιν-Στάλιν καὶ ἄλλα κλασικὰ ἔργα τοῦ Μάρξ-Ἐνγκελς, ὅπως τὸ Κεφάλαιο τοῦ Μάρξ. Ἔχουμε τὴ δυνατότητα νὰ κάνουμε πολλὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ἡ μετάφραση σειρᾶς ἀπὸ ἐκλεκτὰ διηγήματα ἀπὸ τὸν πατριωτικὸ πόλεμο τῆς Σ. Ἐνώσης πολὺ μᾶς βοήθησε στὸν τρί-χρονο πόλεμο τοῦ ΔΣΕ.

θ) Καλὴ χρησιμοποίηση τῶν μέσων ποὺ διαθέτουμε γιὰ τὴ διακώτιση τοῦ λαοῦ καὶ τὴ διαπαιδαγώγηση τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος. Ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς, ὁ τύπος μας, τὰ θεωρητικὰ περιοδικὰ πρέπει νὰ φωτίζουν τὸ λαὸ πάνω στὰ καθημε-ρινὰ ζητήματα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦν, νὰ ξεσκεπάζει συγκεκριμένα καὶ στὴν κατάλληλη στιγμή τὰ σχέδια τῆς ἀντίδρασης καὶ τῶν πραχτῶρων τῆς. Πά ἐκασφαλίζουν τὸν ἰδεολογικὸ ἐξοπλισμὸ τῶν μελῶν καὶ στελεχῶν τοῦ Κόμματος στὴν καθημερινή τους δουλιὰ. Πά δίνουν ἀπάντηση στὶς ἀπορίες καὶ στὰ ἐρωτήματα ποὺ γεννιοῦνται.

ι) Πά ὀργανώσουμε παντοῦ σχολές γιὰ τὰ μέλη τοῦ Κόμματος στὸ ἐξω-τερικὸ, ἀκόμα καὶ γιὰ τὴ μεγάλη μάζα τῶν ἐξωκομματικῶν. Τὸ ὕλικὸ ποὺ θὰ δοθεῖ νὰ εἶναι σχεδιασμένον ἔτσι ποὺ νὰ μορεῖ νὰ εἶνεται γιὰ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ Κόμ-ματος καὶ ὕλικὸ γιὰ τὰ στελέχη. Ἔχουμε μεγάλες δυνατότητες, τὸ θαυμάσιο ὕλικὸ ποὺ ἔχουμε στὸ ἐξωτερικὸ πρέπει νὰ τὸ μορῶνουμε καὶ νὰ τοὺς κάνουμε καλοὺς μαρξιστῆς. Δὲν πρέπει ν' ἀφήσουμε τὴν μορφωτικὴ δουλιὰ νὰ γίνεται αὐ-τοσχέδια ὅπως μέχρι σήμερα. Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε σ' ὅλο τὸν κόσμο μας εἶναι ὅτι μὲ τίς σχολές δὲν πρόκειται νὰ λύσει τὸ πρόβλημα τῆς μόρ-φωσης του, γιὰτὶ οἱ σχολές θὰ τοῦ δόσουν τὴ βάση τῆς μαρξιστικῆς θεωρίας. Ἐκεῖνο ποὺ συνεχῶς βοηθαεὶ νὰ πλουτίζει τίς γνώσεις του εἶναι τὸ ἀτομικὸ διά-βασμα. Πάνω στὸ ζήτημα τῆς αὐτομόρφωσης πρέπει νὰ γίνετ πολλή δουλιὰ (Σελ. 188) νὰ πείσουμε τὰ μέλη τοῦ Κόμματος ὅτι ἡ αὐτομόρφωση εἶναι ἓνα ὑποχρεωτικὸ μέρος τῆς κομματικῆς τους δουλιᾶς. Πρέπει νὰ βοηθήσουμε τὰ μέλη τοῦ Κόμ-ματος μὲ βιβλία καὶ βιβλιοθήκες καὶ παράλληλα νὰ δείχνουμε τῆ πρέπει νὰ δια-βάσουν. Πρέπει νὰ δείξουμε ὅτι κάθε μέλος ἢ στέλεχος τοῦ Κόμματος πρέπει νὰ διαβάσει κάθε μέρα ἐκεῖνο ποὺ τοῦ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ δουλιὰ του καὶ ἔτσι τὸ διάβασμα νὰ συνδέεται μὲ τὴν πραχτικὴ δουλιὰ. Πάνω σ' αὐτὸ ὑπάρχουν λα-θερμένες ἀντιλήψεις, εἶναι σύντροφοι ποὺ ἐν διαβάσουν καθόλου καὶ ἔχουν τὴ γνώμη ὅτι αὐτοὶ πρέπει νὰ κάνουν τὴν πραχτικὴ δουλιὰ καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ διαβά-ζουν νὰ τοὺς λένε τί πρέπει νὰ κάνουν. Ἔτσι οἱ σύντροφοι αὐτοὶ μετατοίπον-ται σὲ ἐμπειριστῆς ποὺ περιμένουν νὰ τοὺς δοθοῦν ἰσὸ πάνω δόηγες. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη ὁψη τοῦ νομίσματος, μερικοὶ νομίζουν ὅτι αὐτοὶ πρέπει μόνο νὰ δια-βάσουν, αὐτὸ ἔχει σὰν συνέπεια ὅτι ἀποσκοποῦνται ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ εἶναι πάντα ἐξω ἀπὴν πραγματικότητα. Γιὰ σειρὰ ὀρτοουνιστικῆς ἀντιλήψεις τὸ τελευ-ταῖο διάστημα ἔχουν τὴ ρίζα τους καὶ σ' αὐτὸ. Οἱ κομμουνιστῆς μποροῦν νὰ πα-τᾶν στέρεα ὅταν σωστὰ συνδυάζουν τὴ μόρφωση μὲ τὴν πραχτικὴ δουλιὰ, τὴ θεωρία μὲ τὴν πράξη.

Ὅταν τὸ Κόμμα μας βάλει στὸ κέντρο τῆς δουλιᾶς του τὸ ἰδεο-λογικὸ μέτωπο, τότε θὰ ξεπεράσουμε τὴν ἀδυναμία ποὺ μᾶς παραδέρνει, θὰ κάνου-

- 139 -

με ικανό τὸ Κόμμα νὰ πραγματοποιήσει αὐτὰ καὶ γρήγορα τὰ καθήκοντα ποὺ
μπαίνουν μπροστὰ του. θὰ ἀποκλείει τὸ ἰδεολογικὸ λαθρεμπόριο καὶ τὴ
σύγκριση μὲσα στὸ ἐργατικὸ κίνημα καὶ θὰ βοηθήσει πρὶν γρήγορα νὰ φέρουμε
τὴν ὑπόθεσιν μας σὲ νικηφόρο ἀποτέλεσμα.

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ 5.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙ
ΤΟΥ 1950

25X1